

BERXWEDAN

HER TIŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

Yıl 8 / Sayı 110 / 30 Eylül 1990 / 2.50 DM

Sömürgecilerin Botan'ı insansızlaştırma politikası ve terörüne karşı

ARGK, TÜM KÜRDİSTAN'DA TAARRUZA GEÇTİ

- ARGK, Sırnak-Eruh, Uludere-Beytüşşebap, Bingöl E-5 karayollarına barikat kurdu, bildiri dağıttı, propaganda yaptı
- ARGK, Hakkari-Kotranis, Beytüşşebap-Hemka ve Derahine, Uludere-Kalik ile Ömerli-Golê karakollarına roketlerle saldırdı
- Nusaybin-Tinatê'de gerillanın anti-tank mayınına çarpan düşman aracı infilak etti. Araçtaki tüm askerler öldü
- Şırnak, Çatak, Gürpınar, Baykan, Uludere ve Çukurca'da ARGK gerillalarıyla sömürgeci birlikler arasında meydana gelen çarpışmalarda 2 üstegmen, 2 astsubay ve en az 50 asker öldürüldü

- Kağızman'da gerillalar okul yaktı, gerilla pususunda 1 polis, 3 özel tim elemanı ve 3 asker öldürüldü
- Uludere-Beytüşşebap ve Şırnak-Eruh yol kesme ile Çatak-Alêkan, Baykan-Derzelat, Kızıltepe-Rêzik, Ömerli-Kudi, Savur-Dengizan ile Pervari-Osyan baskın ve çarpışma eylemlerinde 20 köy korucusu, ajan ve ihbarcı ile 1 polis ölümle cezalandırıldı
- İdil-Bafê köylüleri sömürgeci askerlere karşı toplu direndi. Çukurca Jıyanış köylüleri ilçe merkezinde hükümet konağına yürüyerek baskıları ve işkenceyi protesto ettiler
- İslahiye, Çatak ve Uludere'deki çarpışmalarda 12 ARGK savaşçısı kahramanca direniş içinde şehit oldu.

HABERLERİ 3-4. SAYFALARDA

Türk devleti, Kürdistan'da savaş hali olduğunu ve insan haklarını askıya aldığını resmen açıkladı

Türk devleti'nin Avrupa Konseyi'ndeki temsilcisi vasıtasıyla Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Catherina Lalumier'e gizli gönderdiği, 23 Ağustos 1990 tarihli ve JJ2243C numaralı mektupta, Güneydoğu Anadolu dediği Kürdistan'da, devam eden savaş hali ve ulusal güvenliğini tehdit eder hale gelen sürekli eylemler nedeniyle "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi"nin 15. maddesine dayanarak, bu sözleşmenin getirdiği sorumluluğundan vazgeçtiğini" resmen açıklıyor.

Haberi 5. sayfada

KÜRDİSTAN'DA SÖMÜRGEÇİ DEVLET VAHŞETİ TÜM HIZIYLA SÜRÜYOR

- Özel tim, Hizan'ın Os köyünde imam İbrahim Döner'i cuma hutbesinde katletti
- Eruh'ta askerler çobanları taradı, 1966 doğumlu Hasan Kayar katledildi, 3 çoban da muhtelif yerlerinden yaralandı

- Özel tim mayını Reşina köyünde Abdullah Özer adlı yurtseverin ölümüne yolaçtı
- Özel tim, Dicle'de Hüseyin Akaslan adlı akli dengesi yerinde olmayan yurtseveri katletti, "çarpışmada terörist öldürüldü" açıklaması yapıldı

- Uluslararası çocuk haftasında Bozova'dan 12 yaşındaki Adile Çoban işkenceye alındı
- Bismil, Diyarbakır, Eruh, Uludere, Hizan, Ebistan, Pazarcık, Halfeti, Bozova ve Konya'nın kazalarında onlarca yurtsever gözaftına alındı

Haberleri 6. sayfada

Diyarbakır, Van, Urfa, Siirt, Adıyaman ve Dersim İnsan Hakları Dernekleri'nin basın açıklaması ve raporu

Haberi 11-12. sayfalarda

İsmail Beşikçi:
"Kürtlerin kendilerini en kötü yönetimi, bu devletlerin en iyi yönetiminden iyidir"
Röportajı 14-15. sayfalarda

ERNK - Türkiye Örgütü'nün açıklaması

7. sayfada

Talabani bu kez Fransa'ya el açıyor

9. sayfada

Öldürecek Kürt bulamayınca turist öldürdü

9. sayfada

Söz hakkı doğum belgesi için mücadele edenlerindir

13. sayfada

Ortadoğu'da yeni dönem, Türk faşizmi ve Kürdistan direnişi

Kuveyt sorunu ve özellikle ABD'nin bölgeye yönelik yaptığı yoğun askeri sevkıyat çerçevesinde meydana gelen gelişmeler, Ortadoğu'da yeni bir dönemin başladığını gösteriyor. Aslında bu yeni süreç daha 1988 yılında Irak-İran savaşının durdurulmasıyla başlamış, 1989 yılı boyunca dünyada yaşanan yoğun gelişmelerden de etkilenerek olgunlaşmıştı. 1990 yılının başından itibaren iyice hızlanan gelişmeler, Kuveyt sorununun patlak vermesiyle su yüzüne çıktı ve tüm dünyayı etkisi altına alan bir düzey kazandı.

Yazısı 16-17. sayfalarda

Suriye ile İran dayanışmalarını tazelediler

22-24 Eylül tarihlerinde İran'ın başkenti Tahran'ı ziyaret eden Suriye Devlet Başkanı Hafız Esad, İran Cumhurbaşkanı Hâşimi Rafsancani ve İran'ın dini lideri Ali Hamaney'le görüştü. İki ülkenin liderleri yaptıkları ortak açıklamalarda Irak'ın Kuveyt'i işgalini kınadılar, Körfez'deki yabancı birliklerin çekilmesini istedikleri ve iki ülkenin bölgenin temel sorunlarında birbirine yakın görüşler savunduklarına dair eski tutumlarını yenilediler.

Yazısı 18. sayfada

Türkiye: Felakete son hız

Ortadoğu'nun kaçınılmaz topyekûn bir savaşa doğru tüm hızla sürüklendiğini bilmek için kahin olmaya gerek yok. Savaş, emperyalist devletlerin, silah ve petrol tekelleri ile bölgedeki uşaklarının hesabına geliyor. Tüm politikalar savaşa göre yürütülüyor. Fakat hiç bir devlet, sömürgeci-faşist Türk devleti kadar varlık ve geleceğini savaşa bağlamamış. Açık ki Türk devleti kumar oynuyor, hem de çok tehlikeli bir kumar. Savaşa öyle umut bağlanmış ki, şimdi de Türk devleti yekililerinde "ya savaş çıkmazsa" endişesi geliyor.

Yazısı 18. sayfada

İÇİNDEKİLER

Kahramanlık sayfası:
Ahmet ÇETİN / 2. s

Okuyucu mektubu:
Alevlilik üzerine / 10. s

Avrupa basınında
Kürdistan
ulusal kurtuluş
mücadelesi / 19. s

Öykü:
Sigara dumanı / 20. s

Adım Adım Kürdistan:
SERHEDAN / 21. s

**Direnış
kahramanlarımız**

Ulusal kurtuluş savaşı şehitlerimizden Eşref (Ahmet ÇETİN) yoldaş, 1965 yılında Hak-kari'nin Uludere ilçesine bağlı Taşdelen köyünde bir köylü ailesinin çocuğu olarak doğdu. Eşref yoldaş, geldiği bu yapının olumlu özelliklerini kişiliğine kazandırarak, Kürdistan köylülüğünün milli değerlerini yaşatma, temsil etme; yurtseverlik, mertlik-yiğitlik gibi özellikleri, kişilik yapısı ve ahlakını temsil eden öğeler oldu.

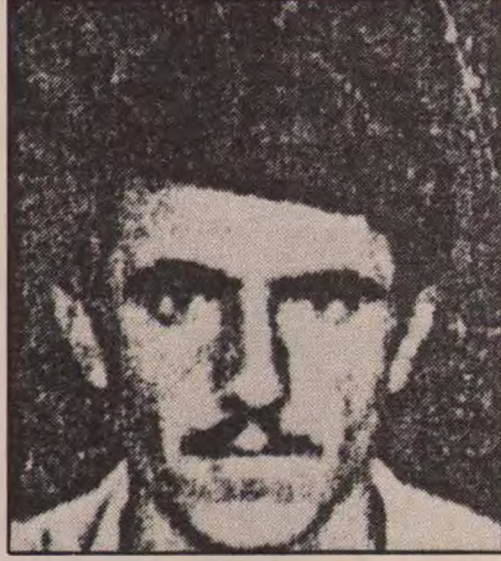
Küçük yaşlardan itibaren aile geçimine katkıda bulunması, aile sorumluluğunu paylaşması, ortak emek ve yaşamı üretmeye karşı duyarlı ve sorumlu davranması, kendisinde daha küçük-lükten sorumluluk bilinci ve duyarlılık özelliğini geliştirdi. Eşref yoldaş küçük yaştan itibaren yaşama ve üretime karşı emekçi, emeğiyle yaşayan ve bunu başkalarının yardım ve hizmetine sunmaktan çekinmeyen bir mizaca sahip yetişti.

Genç yaşlarda hayat kavgasına atılan Eşref yoldaşın doğup büyüdüğü alan olan Uludere, mücadelemizin 1983'lerden itibaren silahlı savaş biçiminde gelişme pratiğine ilk kucak açan alanlardan birisidir. Yöre halkının yurtsever ve geçim sıkıntısı çeken yoksul köylülüğünden oluşması, silahlı savaşımızın burada erkenden ve sağlam bir temel bulmasına yol açtı. Uludere, ulusal kurtuluş savaşına destek konusunda hiç bir şeyini esirgemeyen, düşmanın her türlü baskı, katliam ve diğer uygulamalarına karşı direnerek, mücadeleye maddi ve manevi desteğini gittikçe artan bir şekilde sürekli kılan bir alanımızdır. Ordumuzun ilk savaşçı-militanlarının kazanıldığı kesimlerden biri de Uludere yurtsever köylülüğüdür. Bu yöre halkımız çok sayıda evladını sıcak savaşa doğrudan vermekte tereddüt etmemiş ve kutsal davada bir çok değerli evladı da şehit düşmüştür. İşte böylesi bir alanda ve bu olumlu ortamda doğup yetişen, gençliğini, kendi yöresi olan Uludere ilçesinin sıcak ve hareketli koşullarında geçiren Eşref yoldaş da, gerek yörenin bu yapısal olumlu niteliklerinden, gerekse de alanda gelişen modern ulusal kurtuluş mücadelesinin derin etkisiyle, 1989 yılında bağımsızlık savaşına fiili olarak katılır.

Yaşama kavgası uğruna Faraşın kırsal alanında çalışırken, kendisine uğrayan gerilla birliğine, yaptıkları konuşma ve propagandalardan sonra hemen ısınır, ve yanındaki dürbünü -bir ihtiyacı karşılar diye- gerillalara vermek ister. Ancak gerillaların, her Kürt gencinin savaşa doğrudan katılmasının gerekliliği ve bunun Kürt insanına yüklediği sorumlulukları dile getiren pro-

Kısa, ama soylu bir pratiğin sahibi:

Ahmet ÇETİN

*O'nun içindi
benim de kavgam
yoldaşım...*

*Feda olsun canım
ülkemin toprağına
ve.. merhem olsun
kanım da
vatan yarasına...
Buysa eğer
onun biricik arzusu...
İşte*

*budur özcesi yoldaşım
yaşam ve ölüm
hikayemiz.*

*Çok acı
ve hüznü olsa da
ızdırıp yüklü
parçalasa da yürekleri...
bu;*

*karanlığa küskünlüğün
ve aydınlığa
derin hasretin
isyanıdır.*

*Kader
yazmadı alnımıza
-tanırsın yazanları-
günü dolmuş ölüm
hiç değil...*

*Bu ne ilki
ne de sonuncusu
lakin en soylusu...
Beni kucalamaya geldi
belki bir saat
belki bir dakika sonra
bağrına basacak
uğruna savaştığım
yarınlar.*

*Sakin bükme boynunu..
hiç üzülme,
kara yaşlara bürünme
ardından*

*yakışmaz
asla bu bizlere
Öksüz bırakma
sen al
beride düşen silahımı
ve çift çeksın tetiği
parmakların.*

pagandalarının derin etkisinde kalarak, savaşa katılma iste-minde bulunur ve 1989 baha-rında ulusal kurtuluş savaşında onurlu bir savaşçı olarak yerini alır.

Eşref yoldaş birliğe katıldıktan sonra tüm güç ve yetenekle-rini sarfederek, savaşı geliştirmek için bütün yeteneklerini aktif bir şekilde mücadelenin hizmetine sunar. Safflara katıldığı ilk andan başlayarak savaşın en sıcak olduğu alan ve koşullarda faaliyet yürütür.

"Mücadeleye geç katılmasına rağmen adeta yetkin ve uzun süreli savaş pratiği olan bir kadro gibi çalışır. Yeteneklerini, kişiliğinin güçlü özelliklerini, ulusal kurtuluş faaliyetleri için kapsamlı bir şekilde değerlendirir. Enerjik, çalışkan davranışı ve disiplinli-uyumlu çalışma tarzıyla her işe koşarak, başkalarına da örnek olan fedakarlıklar sergiler. Gerek beceri ve çalışkanlığı, gerekse de ahlaki ve yoldaşlık ilişkilerindeki uyumlu yapısı, kendisini yoldaşları arasında sevilip sayılan bir konuma getirir. Geçmiş yaşamının kazandırdığı tecrübeler, dikkatli ve duyarlı yapısıyla birleşince üstlendiği her görevi başarılı bir biçimde yerine getirir."

Mücadeleye geç katılmasına rağmen adeta yetkin ve uzun süreli savaş pratiği olan bir kadro gibi çalışır. Yeteneklerini, kişiliğinin güçlü özelliklerini, ulusal kurtuluş faaliyetleri için kapsamlı bir şekilde değerlendirir. Enerjik, çalışkan davranışı ve disiplinli-uyumlu çalışma tarzıyla her işe koşarak, başkalarına da örnek olan fedakarlıklar sergiler. Gerek beceri ve çalışkanlığı, gerekse de ahlaki ve yoldaşlık ilişkilerindeki uyumlu yapısı, kendisini yoldaşları arasında sevilip sayılan bir konuma getirir. Geçmiş yaşamının kazandırdığı tecrübeler, dikkatli ve duyarlı yapısıyla birleşince üstlendiği her görevi başarılı bir biçimde yerine getirir. Bu güçlü yeteneklerinden dolayı, birliğin bir çok pratik işinde Eşref yoldaş görevlendirilir. Ve kendisi de aldığı göreve titizlikle yaklaşarak oldukça başarılı bir şekilde yerine getirir. Beraber çalışan yoldaşlarının deymiyle, yeni katılmasına rağmen sanki yıllarca mücadele saflarında olan bir savaşçıdır.

Nitekim bu güçlü özellikleri ve pratiğinden dolayı, kısa sürede dikkatleri üstünde toplar. Katılımının üstünden bir ay gibi kısa bir zaman ardından yönetim tarafından manga komutan yardımcılığına getirilir. Hizmet yarışında hızlı bir gelişme içine girer. Başa-

rılı pratiğiyle daha üst görevlere, daha büyük birliklerin yönetim düzeyindeki görevlerine aday olduğunu kanıtlar.

Eşref yoldaş mücadeleye daha güçlü hizmetler sunduğu ve verimli çabalar içerisinde olduğu bir dönemde, birliğiyle Çukurca alanında 9 Ekim '89 günü karşılaştığı bir düşman pususunda şehit düştü. Görev gereği tüm birlik olarak bir yerden başka bir yere giderlerken, karanlıkta düşman pususuna düşülür. Ve düşmanın açtığı ateş sonucu, birliğin öncülerinden olan Eşref yoldaş şehit düşer. O, pratik beceri ve fedakarlığıyla mücadeleyi son anda da en güçlü temsil ederek şehit düştü. Öncülük gibi beceri ve fedakarlık isteyen bir görevde, tereddütsüzce yürüyerek şehitler zincirinin soylu halkalarından biri oldu.

Kavgaya geç atıldı ve erken şehit düştü. Ancak henüz mücadeleye verebileceği çok şeyi varken, ve gelecek açısından yetkin görevler için umut beslenen bir yoldaş iken aramızdan erken ayrılışı, düşmana karşı savaşmada büyük bir ilham kaynağı olurken, Partinin daha ağır ve büyük görevlerini üstlenmede, Eşref yoldaş gibi hızlı ve sağlıklı bir

*Ger bijim deh rojan,
di destê min de tîfing
Ger bijim deh rojan,
serbilind wek piling
Xwestir e jiyan ji sedsalên
sernizimtiyekê bê hêvî
Sedsalên koledariyê,
tirsonêk wekî rovil
Çi dan bapirên min
Osmanî û Teteran?
Çi dan bav û dayika min
bê şermên kemalistan?
Ku hêviya min hebe
ji pisporên viran
Neteweyeke di şeva reş de,
bê çare û di serhev de
Welatekî bo dîzan
biye pergende
Û ez, ez ê ku hebûna
wi biye qedexe
Bê berxwedan ev e
hebûn û mayîna me!
Lewma min hilgirtîye
tîfing li serê çîyan
Lewra min li şun hîşt
jiyanêke wek a lawiran
Îroj pêşmerge me,
li pêş mirinê
radibim dilanê
Bî dilekî şa û bextiyar
dinêrim li jîyanê
Gotina bapirên me ye,
ey cihan
"Zikê tîr haya xwe
tune ji yê birçî"
Heye ku hin mirov nava
li min bikin
Heye ku hin mirov
navan li min bikin
Bibêjin li nav kaşan
Kurdek biye terorist
De baş bibihîsin
mirovino, baş!
Netewa min hebûn û
mirovatiya min e
Tîfinga min şeref û
namûsa min e!*

Mücadele arkadaşları

Anma!

Can yoldaşım, büyük savaşçı, Mehmet YÜKSEL (Cemil)

Seni anarken zindan direnişinde, gerilla savaşında, genç ve taze yaşamında seni, hep saygıyla anıyoruz. Gözlerimiz her zaman, her yerde seni arayacaktır.

Allah, fedakar-devrimci Murat YÜKSEL (Mazlum)'den sonra, bu kutsal davada senin de şehit olmanla, ikinci şehidini verme onuruna erişti... Gurur duyuyunuz ve seninle onurluyuz.

Ne ihanet, ne kelle avcılar ve ne de faşist Türk sömürgeciliğinin vahşeti hiçbir güç ve engel bizleri, partimiz PKK, Ulusal Kurtuluş Cephemiz ERNK ve ordulaşan halkımızın simgesi ARGK'yi desteklemekten alıkoymaz.

Kutsal özgürlük ve bağımsızlık özlemi uğruna 12 Ağustos 1990 günü Dersim merkeze bağlı Yeşilkaya köyünde aıcık bir muhtam komposu sonucu şehit düştü. Anısı önünde saygıyla eğiliyorum.

**Amcaoğlu
Resul Yüksel / Moers**

ARGK, TÜM KÜRDİSTAN'DA TAARRUZA GEÇTİ

Savur-Ömerli

Savur ve Ömerli'nin 2 köyünde gerçekleştirilen iki ayrı eylemde ARGK gerillaları, 4 ajanı kurşuna dizerek cezalandırdılar

Savur'daki eylem 17 Eylöl günü Dengizan (Serenli) köyünde gerçekleştirildi. Bu eylemde Tahiro isimli ajanla, aynı mesleği yürüten oğlu kurşuna dizilerek öldürüldüler.

Cezalandırılan baba-oğul, 13 Mart 1990 günü Savur-Dengizan köyü yakınlarında meydana gelen ve 14 ARGK gerillasının şehit olmasıyla sonuçlanan çarpışmada aktif rol almış, gerillaların yerini düşmana bildirmiş ve muhtemelen gerillaların yemeğine zehir koymuşlardı.

O tarihten beri halktan tam tecrit olan bu hain aile, evlerine yerleşen düşman askerlerinin koruması altında yaşamlarını sürdürüyorlardı. Askerlerin halkına ihanet etmiş, bu hainin namusuna da el attığı, hainin bu şerefsizliği de katlandığı tüm köylülerce biliniyordu.

Gerillalar, sürekli olarak bu hainin izini sürmüş ve cezalandırmak için fırsat kollamışlardı.

lantı yapan ARGK gerillaları, köylülere Türk devletinin köy yakma ve çeteleştirme politikasının nedenlerini anlatarak, bu politikaya karşı direnmelerini, çocuklarını Türk ordusuna yollayarak, sömürgeci orduya kan vermemelelerini ve ARGK'yi desteklemelelerini istediler.

Gerillalar, toplantıdan sonra köy okulunu yakarak imha ettiler. Kars ve Ağrı'da köy toplantıları yapıp, kışla kültürünün yuvası olan köy okullarını tahrip etmeleri gerillaların başarılı yaygın bir taktiği durumunda.

21-22 Eylöl günleri daha önce ulusal kurtuluş gerillalarımız, köy toplantısı yapıp, okul yaktıkları Kağızman'ın Böcekli köyü yoluna pusu attılar. Pusuya, köye hasar tespiti ve eylemi soruşturmak için gelen düşman birlikleri rastgeldi.

Gerillaların çapraz ateşi sonucu 3 özel tim elemanı, 3 asker ve 1 sivil polis öldürüldü, çok sayıda asker ve özel tim elemanı da yaralandı. Çarpışmada gerillaların kayıpları olmadı.

Öte yandan 24 Eylöl 1990 tarihli Cumhuriyet gazetesinde çıkan bir araştırma yazısı, Kürdistan'da sömürgeci eğitimin felç olduğunu yansıtıyor. Gazeteye göre salt güvenlik gerekçesiyle Urfa'da 150, Malatya'da 32, Van'da 30, Batman'da 19, Antep'te 108 okul gerilla eylemleri nedeniyle açılmıyor. Sömürgeci yetkililer, Siirt ve Hakkari'de kapalı

nek halini alıyor. Bu direniş geleceği Mart 1990 halk ayaklanmalarıyla ivme kazandı. Köylüler ancak direnilerek işkence ve tutuklanmaya karşı durulabileceğini kavıyorlar. Bafê köyünün direnişinin özel bir anlamı da var. Bafê, 1985 Mayıs'ında şehit düşen büyük direnişçi Hasan CA-BADEK'in köyü. Köyün daha pek çok şehidi ve ARGK saflarında savaşıcısı var.

Nusaybin

Anti-tank gerilla mayınına çarpan düşman aracında bulunan 1'i yüzbaşı, 11 asker parçalanarak öldü

18 Eylöl günü Nusaybin'e bağlı Tinatê (Doğanlı) köyü yakınlarında yola döşenen anti-tank mayınuna içinde 2'si sivil, 11'i asker olan bir düşman aracı çarptı.

Tahrip gücü çok yüksek mayının çarpması sonucu araç parçalanarak ve yanarak tahrip olurken, araçta bulunan 11 düşman askeri ve 2 sivilden kurtulan olmadı.

Araçta bulunan 2 yaşlı köylüyü askerler yanlarına gerilla saldırısı ve mayınuna karşı tedbir anlamında rehın olarak almışlardı.

Gerillanın başarılı mayınlı eylemi ve sonucu tüm bölgede bi-

Şırnak

Gerillalar Şırnak-Eruh yoluna barikat kurdu. Pusuya düşen Tatar çetelerinden 1'i öldürüldü, 2'si de ağır yaralandı. Şırnak-Uludere-Silopi üçgenindeki çarpışmada sömürgecilere büyük kayıp verdirildi

22 Eylöl günü Şırnak'a 20 km mesafedeki Kaymakam Çeşmesi mevkiinde saat 16.00 sularında Şırnak-Eruh karayoluna barikat kuran ARGK gerillaları, 20 kadar aracı durdurup kimlik kontrolü yaptılar. Gerillalar, yolculara bildiri dağıtıp, propaganda yaptılar. Propagandalarında gerillalar, son aylarda en çok Şırnak'ta yoğunlaşan köy boşaltma ve orman yakma uygulamaları üzerinde durdular, bu çılgınlığın düşmanın çaresizliğinin en net göstergesi olduğunu vurguladılar ve halkı direnişe ve ARGK'ye katılmaya çağırdılar.

Gündüz saatleri olduğu için gerilla pususunu hesaba katmayan ve Siirt'e gitmek üzere kourucularıyla birlikte yola çıkan muhtemelen Alihan Tatar'ın da, içinde olduğu çetelerin bindiği araç gerilla barikatına rastlar.

Ulusal kurtuluş gerillalarımızı gören Tatar çeteleri arabalarını terkedip kaçmaya başladılar. Bunun üzerine ateş eden gerillalar, Nizam Tatar'ı ağır yaralarken, yeğeni Nezir Tatar da öldürüldü. Ancak Alihan Tatar'ın vurulup vurulmadığı henüz netleşmedi.

Şırnak'ın burnu dibinde gerillaların karayolunu kesmesi ve gerçekleştirdikleri bu eylem bölge halkı üzerinde büyük bir sevinç yarattı.

Alihan Tatar, Şırnak'ta Türk sömürgecilerinin en eski ve en temel yerli dayanağı. Bu nedenle PKK'nin ulusal kurtuluş faaliyetleri Şırnak alanına oturur oturmaz bu hain çeteye savaş açıldı. Çok kısa sürede Tatarların köylülük üzerindeki etkisi hemen hemen tümüyle kırıldı. Alihan Tatar ve sayıları gittikçe

azalan yakınları sömürgecilerin gölgesinde Şırnak ilçe merkezine sığındılar, evlerini tahkim edilmiş askeri barınaklar durumuna getirdiler. 1985 Eylöl ayında gerillalar, Alihan Tatar'ın ilçe merkezindeki evine saldırdılar. Hainlerin başı evde olmadığından kurtuldu, ancak yakını olan 6 çetesi öldürüldü. Bu tür saldırılar, her yıl tekrarlandı ve bunlarda bir çok yakını daha öldürüldü. Öyle ki Tatar çeteleri ilçe merkezinden dışarı adım atamaz oldular. Gerillalar, Tatarların köylülerden gaspettiği köylerdeki ev, mera, tarla ve orman gibi tüm mallarına da elkoydular.

Son gerilla eyleminin net bir anlamı vardır, Tatar çetesi mutlaka kurutulacaktır.

11 Eylöl günü Cudî'nin üç ilçe sınırındaki Çala Güzê olarak bilinen muntıkasında ARGK gerillaları, sömürgeci askerleri bir çeşme başında pusuya düşürdüler. Çarpışma, operasyona çıkan diğer sömürgeci birliklerin de katılımıyla geniş bir alana yayılarak 12 Eylöl günü boyunca da devam etti. Bölgeden halk sömürgeci birliklerin kayıplarının en az 40 asker olduğunu söylüyor.

Bu çarpışma haberi 15 Eylöl 1990 tarihli gazetemizde de haber olarak verilmiş, ancak çarpışmanın kesin yeri ve sonucu açıklanmamıştı.

Yine bölgeden emin kaynaklardan aldığımız haberlerde 17 Eylöl günü Şırnak'ın Bestler muntıkasında meydana gelen çarpışmada öldürülen 11 askerin cesetlerinin memleketlerine yollanmak üzere Şırnak'a getirildiği bildirildi.

Çatak

Gerillalar çetebaşı Sadun Ceylan'ın köyünü bir daha bastılar

25 Eylöl günü akşamı Çatak'ın en büyük çete grubunun reisi Sadun Ağa'nın Alêkan (Sırmalı) köyüne baskın düzenleyen gerillalar, korucular ve askerlerle çatıştılar.

Çarpışmada birinin adı İdris olan 2 korucu öldürüldü. Gürgün Tahrân adlı korucu da ağır yaralandı.

Çarpışmada bir ARGK gerillası da şehit düştü.

Çatak'tan muhabirimizin bildirdiğine göre, köylülükte hızlı bir uyanış var. Köylüler çetecilik dayatmalarının yarattığı korkuyu aşmışlar. Ayrıca halk Sadun Ağa'nın mutlaka cezalandırılmasını istiyor. Alanlar'ın ağası Sadun Ceylan, köyü olan Alêkan'da sıkı koruma altında tutuluyor. Buna rağmen son 4 aydır doğrudan karargahına ikinci gerilla saldırısı oluyor. Çatak'taki değişik çarpışma ve saldırıda ise aynı ağanın çok sayıda çetesi öldürüldü.

Çatak'ta yılın ilk karının düşmesiyle havanın aşırı soğumasına rağmen gerillaların bölgede aktif çalışmayı sürdürmeleri, halkın güvenini daha da artırıyor. Zira bu bölgede çatışmalar genellikle mevsimlik oluyordu. Kış mevsimi hem gerillalara hem de düşmana zorluklar çıkarmaktadır. Şimdi düşmanın operasyon gücü azalırken, gerillalar halkla kurdukları geniş bağlara dayanarak çalışmalarını aynı hızla sürdürebilmekteler.

Geç te olsa, ihanetin hakettiği cezayı bulması, halkta büyük sevinç yarattı.

İkinci cezalandırma eylemi ise Ömerli'nin en büyük köylerinden olan Kudi (Kaynarkaya)'de gerçekleştirildi ve sömürgecilere ajanlık yapan Halef Cıvak ve İsmet Bilen adlı iki kişi yargılanıp kurşuna dizildiler.

Kağızman-Kars

Gerillalar köy toplantısı yaptı ve bir kışla kültür kurumu daha yaktdılar. Bu eylemden sonra pusuya yatan ARGK gerillaları 1 sivil polis, 3 özel tim elemanı ve 3 askeri vurdular

18 Eylöl günü Kağızman'a bağlı Böcekli köyünde köylülerle top-

okulların sayısını vermekten kaçınıyorlar.

İdli

Bafê (Sulak) köylüleri, sömürgeci askerlere karşı toplu direndiler

20 Eylöl'de özel tim ve askerlerden oluşan sömürgeci birlikler yanlarında bir ihanetçiyile birlikte 200 haneli Bafê köyünü bastılar. Özel tim ve askerler, bu ihanetçinin gösterdiği ve ismini verdiği yurtseverleri gözaltına almak istediler.

Bunun üzerine Bafê köylüleri yaşlı, kadın ve çocuğuyla bir olup caniler sürüsüne karşı koydu. Öyle ki köylüler aralarından bir tek kişiyi bile askerlere kapırmadılar. Bafêliler'in direnişi karşısında işkenceye alacak kimseyi ele geçiremeyen sömürgeci birlikler, kimseyi yanlarına almadan geri dönmek zorunda kaldılar.

Köy direnişi Mardin'de gele-

linmesine rağmen, sömürgeciler ne eylemden ve ne de kayıplarından bahsettiler. Gerillalar, bu eylemi özellikle 3 Eylöl'de Cibiltîne (Yolindi) köyünde 3 gerillanın katledilmesine, Nusaybin şehit merkezi ve Ömerli'nin Xirbê Baban (Koruköy) köyündeki sömürgeci vahşete misilleme olarak yaptılar.

Beytüşşebap-Uludere

İki ayrı eylemde 4 köy korucusu çete, 2 asker ve 1 polis öldürüldü, 1 asker de yaralandı

20 Eylöl günü gerillalar Beytüşşebap-Uludere karayolu üzerinde bulunan Derahîne (Uzungeçit) köyüne baskın düzenlediler. Bu baskında Derahîneli 2 çete ARGK gerillaları tarafından kurşuna dizildi. Aynı anda diğer bir gerilla kolu da, köyün hemen arkasında yeralan askeri karakolu kurşun yağmuruna tuttu.

Baykan

Dodan-Gundo-Minar üçgeninde sömürgeci güçlerle yarım gün süren çarpışmada, 1 üsteğmen, 1 astsubay, 1 er ve 1 korucu öldürüldü

25 Eylöl günü Baykan'ın kuzeydoğusunda Dodan (Ulaştı), Gundo (Gündoğdu) ve Minar (Dilektepe) köyleri üçgenindeki Derzelat (Adakale) civarında ARGK gerillaları, öğlen 13.00 sıralarında sömürgeci operasyon birlikleriyle çarpışmaya girdiler. Geniş bir alana yayılan çarpışma akşam saatlerine kadar devam etti. Gizlenen çarpışmada gerillaların tek bir kaybı olmadı. Sömürgeci birliklerden de 1 üsteğmen, 1 astsubay ve 1 asker ve 1 korucu öldürüldü. Öldürülen asker ve subayların cenazeleri sömürgeci tarafından Mardin il merkezinde halkın katılmadığı cenaze merasimi ile kaldırıldı. Çarpışmada yaralanan dört asker de Diyarbakır'daki hastanelere kaldırıldı.

Ömerli

Golê köyü askeri karakoluna gerillalar roketlerle saldırdı

25-26 Eylöl gecesi gerçekleşen saldırıda Golê (Göllü) karakoluna 4 adet B-7 roketi isabet etti. Bölgedeki gerilla kaynaklarından aldığımız haberlere göre, saldırıya uğrayan düşman karakolunun asker mevcudu 40 kişiydi ve saldırıda gerillaların kayıpları olmazken, uzun süre kurşun yağmuru ve roket atışı altında tutularak tahrip edilen karakolda çok sayıda askerin vurulduğu kesin. Eylemin ertesi günü düşman helikopterleri Mardin ile Golê köyü arasında sürekli gidip geldi.

Çukurca

Jiyanîş (Işıklı) köylüleri işkence ve baskıya karşı ilçe merkezinde protesto yürüyüşü yaptı

26 Eylöl günü kadın ve çocuklarıyla birlikte Çukurca ilçe merkezine gelen Jiyanîş (Işıklı) köylüleri, işkence ve baskıya artık yeter dediler. Hükümet konağına kadar yürüyen ve ilçe halkından da destek gören köylüler, binanın önünde asker barikatıyla karşılaştılar. Gerilemeyen köylüler, yüksek sesle kendilerine sürekli işkence ve hakaret yapan Işıklı köyü karakol komutanı üsteğmenin görevinden alınmasını ve hesap sorulmasını istediler.

Gösterinin büyümesinden korkan sömürgeci, protestoda bulunan köylülere karışmadılar. Bölgeden aldığımız haberlerde ise daha sonra köylülerden gözaltına alınanların olduğu bildirildi.

Çukurca'nın köylerinden boşaltılanlarının ahalisi yaklaşan kış nedeniyle perişan durumdalar. Bölgeye basın sokulmadığı için açıkta bekletilen binlerce aile çaresizlik içinde. Çoğu ya

cadırlarda ya da yakınlarının yanına sığınmış durumda.

Hakkari

Kotranis (Ördekler) köyü karakolu gerilla saldırısı sonucu tahrip edildi, 1 asker öldürüldü

28-29 Eylöl gecesi Hakkari merkeze bağlı Kotranis (Ördekler) köyü karakoluna saldıran ARGK gerillaları, karakolu tümüyle tahrip ettiler. Saldırıda 1 asker öldürüldü, 4 asker de yaralandı. Gerillaların saldırıda kayıpları olmadı.

Düşman aldığı ağır darbenin etkisiyle ertesi gün köylülere yöneldi, baskı yaptı ve kışlık otlarını yaktı.

Bingöl

Gerillalar E-5 karayolunu kesti, yolculara propaganda yaptı

29 Eylöl akşamı E-5 karayoluna Bingöl merkeze bağlı Kuruca Tepesi mevkiinde ARGK gerilla birlikleri barikat kurdu.

Gerillalar, barikata rastlayan çok sayıda araçta kimlik kontrolü yaptılar, bildiri dağıttılar ve yolculara propaganda yaptılar. Ulusal kurtuluş gerillaları, yol kapama ve propaganda eylemlerini 1 saat kadar sürdürdüler.

Sömürgeci birlikler, ancak 30 Eylöl sabahı saat 03.00'te operasyona çıkabildiler. 2 km'lik araç konvoyu oluşturan sömürgeci birliklerin havadan takviyeli operasyonları başarısızlıkla sonuçlandı. Bu operasyonlar sırasında gerillalarla düşman birlikleri arasında herhangi bir çarpışma meydana gelmedi.

Gülpınar

Sömürgeci birliklerle büyük çarpışma: 1 yüzbaşı ve 1 başçavuşun öldürüldüğü kesinleşti

29 Eylöl günü Gülpınar merkezi yakınlarında muhtemelen Kocadağ olarak bilinen muntıkada sömürgeci güçlerle ulusal kurtuluş gerillalarının arasında meydana gelen çarpışmada düşman, kayıplarından sadece 1 yüzbaşı ve 1 başçavuşu açıkladı. Ancak bölgeden muhabirimiz Van'a ölü ve yaralı asker taşındığını, 1 adet helikopterin de düşürüldüğünü iletti.

Çarpışmada kesin olmamakla birlikte 2 gerillamız da şehit düştü. Çarpışmanın detay ve sonuçlarını gelecek sayımızda aktarabileceğimize inanıyoruz.

Uludere

Sömürgeci güçlerle ARGK birliği arasında gelen çarpışmada 7 asker öldürüldü

Uludere'den Berxwedan muhabiri: Kalık köyü yakınlarında Sinat dağının Tatê mevkiinde sömürgeci yeni bir karakol bi-

nası inşaa ederler. Sömürgeci baskıyla karakolu köylülere yaptırtmak isterler. Köylüler bunu reddeder. Bunun üzerine Siirt'ten müteahhit ve işçi getirilir. 27 Eylöl günü gerillalar, saldırarak inşaa halindeki karakolu tümüyle tahrip ederler. Ayrıca inşaatta çalışan işçilerle konuşurlar. Neticede müteahhit ihaleden vazgeçerek geri gider. Sömürgeci birlikler eylem yapan gerillaları kuşatmak amacıyla 29 Eylöl günü Tatê dağında geniş alanı kapsayan operasyona başlarlar. ARGK gerillaları, sömürgeci birlikleri pusuya düşürürler. 29 ve 30 Eylöl günü çok sayıda çatışma meydana gelir. Bu iki günlük çarpışmalarda sömürgeci keskin kayıpları 7 askerdir. Gerillalar ise bu çarpışmalarda kayıp vermediler.

Öte yandan 13-16 Eylöl günleri Hozê köyü civarında meydana gelen ve haberi 109. Berxwedan sayısında da yer alan çarpışmalarda başarılı çıkan gerillalar, sonraki günler içinde yine Hozê civarında sömürgeciyle bir daha çarpışmaya girerler. Bu çarpışmada 2 kahraman ARGK savaşçısı şehit düştü.

Beytüşşebap-Çukurca

Beytüşşebap-Hemka karakoluna gerillalar saldırdı. Çukurca'da iki asker öldürüldü

29-30 Eylöl gecesi ARGK gerillaları Swarê Xelîl geçidine yakın Hemka köyünde konumlanan düşman birliğine saldırdılar. Roketlerin de kullanıldığı ve büyük çaplı olduğu kesinleşen saldırının net sonuçları henüz gazetemize ulaşmadı.

Çukurca'da ise yer ve kesin tarihini öğrenemediğimiz bir çarpışmada iki asker öldürüldü.

Yine bölgeden yurtseverlerin bildirdiği emin haberlere göre Beytüşşebap'ın Avka Spî suyu üzerindeki gerillalar karayolunu bir daha kestiler.

Ayrıca 20-25 Eylöl tarihleri arasında Jirkî çetelerinden 8'i'nin bindiği aracın önceden yerleştirilen bir tuzaklı bombayla infilak ettiği ve araçtaki çetelerden kurtulan olmadığı da aynı yurtseverler tarafından bildirildi.

Pervari

Osyan'ın 4 korucusu gerillalar tarafından cezalandırıldı

Bölgeden yurtseverlerden aldığımız haberlerde Pervari'nin Osyan (Doğanköy) köyünün korucularından 4'ü Eylöl ayının 15'inden itibaren kayıplar. Sömürgeci birliklerin tüm arama-

larına rağmen bu kayıp çetelerin izine rastlanmadı. 4 çetenin 10 günden fazladır bulunamaması, bunların gerillalar tarafından dağda kaldırılarak yargılama sonucu cezalandırılmış olabileceği ihtimalini güçlendiriyor. Olayın detaylarını henüz öğrenemediğimizden kesinlemeye gidemiyoruz.

Kızıltepe

ARGK gerillaları, Rêzik köyünü bastı, Brahîmê Mamo adlı işbirlikçi ile 3 çetesi öldürüldü

30 Eylöl günü, saat gündüz 11.00'de Rêzik köyünü basan ARGK gerillaları, köyün sahibi, işbir-

Varto'dan direniş haberleri

ARGK gerillaları Ağustos ayı içinde bir dizi eylem gerçekleştirdi

- Varto'nun Çaylar nahiyesinde 13 köy korucusu silahsızlandırıldı.

- Doğal meşe ormanlarını talan etmek amacıyla yol yapımına girişen sömürgeci bu eylemi gerillalar tarafından önlendi. Gerilla saldırısında dozer, greyder ve kamyonlardan oluşan 15 araç ve bakım evi ateşe verilerek, Türk sömürgeciğine milyonlarca lira zarar verildi.

- Ertesi gün helikopterle takviyeli askeri birlikler ve Muş'tan getirilen özel tim birlikleriyle sömürgeci operasyona başladılar. Baska (Kaynarca) dağlarında gün boyu süren çarpışmalarda gerillalar tek bir kayıp vermezken, sömürgeci birlikler 7 ölü verdiler. Bu sonuç ve çarpışma halk arasında büyük sevinç yarattı.

- Bu eylemlerden sonra prestij kaybeden düşman, güya prestij kazanmak için canavar gibi sağa sola saldırıp, Varto ilçe merkezi ve köylerinden 50 kadar yaşlı ve genç yurtseveri gözaltına alıp, işkenceye aldı.

- Ertesi gün ARGK gerillaları misilleme olarak Varto'nun Çaylar nahiyesi karakoluna roketlerle saldırı düzenlediler. Karakol yerle bir edilirken, sömürgeci saldırı ve kayıpları konusunda hiç bir açıklama yapmamaları, halk arasında alaylara konu oldu.

- İki gün arayla Baska (Kaynarca) köyüne gelen ARGK gerillaları köy meydanında topladıkları köylüleri, düşmanın özel savaşı ve oyunları konusunda bilgilendirdiler ve daha sonra köyde evleri bulunan 6 köy korucusunun evlerini, çocukları ile eşyalarının çıkarılmasını sağladıktan sonra ateşe verdiler. Söz konusu suçlu korucular, eylem sırasında köyden kaçıp saklanmışlardı.

- Bu eylemden sonra Varto'nun köylerinden onlarca korucu silahlarını teslim etmek üzere karakollara başvurdular. Karakol komutanı: "Ben sizi korucu yaparken kontrat imzalattım. Size şimdiye kadar verdiğim paraları geri veriniz yoksa ne haliniz varsa görün" biçiminde cevap verir.

Korucuları halk lanetliyor. Tabi ki korucular da silah aldıklarına pişman, ama düşman yine de onları kullanmaya çalışıyor. Görüldüğü kadarıyla korucu sistemi Varto'da ölü doğmuş, silahlarını karakola gönderip kaçıp giden korucu sayısı hayli fazla.

- Ayrıca Varto ve Batı Varto'da Ağustos ayı içinde geniş bir şekilde afişleme yapılmış ve birçok köyde köy toplantıları gerçekleştirilmiştir. Bölgeden ARGK saflarına büyük katılım yoğun bir şekilde devam ediyor.

Not: Haberler doğrudan gerilla kaynaklarından alınmıştır.

Berxwedan muhabiri Ali

Türk devleti, Kürdistan'da savaş hali olduğunu ve insan haklarını askıya aldığını resmen açıkladı

Türk devletinin bu kararı, Kürdistan'da 10 yıldır fiilen uygulamada olan ve her geçen yıl şiddet dozajı artan bir durumu resmen onaylaması anlamına geliyor.

Kim Kürdistan'da insan haklarının zerresinden bahsedebilir ki! Kürdistan son 10 yıldır askeri yasalarla yönetiliyor. Öyle bir askeri rejim ki, insan hakları, demokrasi ve hukukun zerresine tahammülü yok.

Askeri yönetim yetersiz görüldü ki, 1984'le Kürdistan'a yeni bir statüko daha biçildi. Kürt insanının boynundaki kanlı-dişli şoven militarist halka daha da daraltıldı. Ordu ve özel tim terörü, korucularla Kürdü Kürde kırıdırma politikası, pasifikasyonun en şiddet yöntemleriyle sürdürülmesi, işkence ve zorla köyünden kovulma... Bu uygulamaların her biri bile uygulandığı ülkede insan haklarından bahsetmeyi imkansız duruma getirir ve eğer adalet varsa, uygulayıcısını defalarca uluslararası mahkemelerde yargılanmaya ve idama götürür.

Türk devleti, statükoyu yetersiz gördü ki, 1987'de Kürt insanının boynundaki halkayı daha da sıkacak, adeta nefes alamayacak duruma getirecek yeni yasalar çıkardı. Olağanüstü Hal Yasası ve Valiliği uygulaması, faşist yönetimin kat be kat sıkılaştırılması anlamına geldi. Yasa, bırakalım insan haklarını zedelemeyi, insan olma hakkını bile ortadan kaldırmaktadır.

Toplantı, gösteri, grev, boykot ve yürüyüş yasak. Öte yandan askeri operasyon, işkence, köy yakma, zorla korucu yapma, sürgün, keyfi tutuklama ve öldürme serbest.

Dünyanın neresinde böyle bir rejim var?

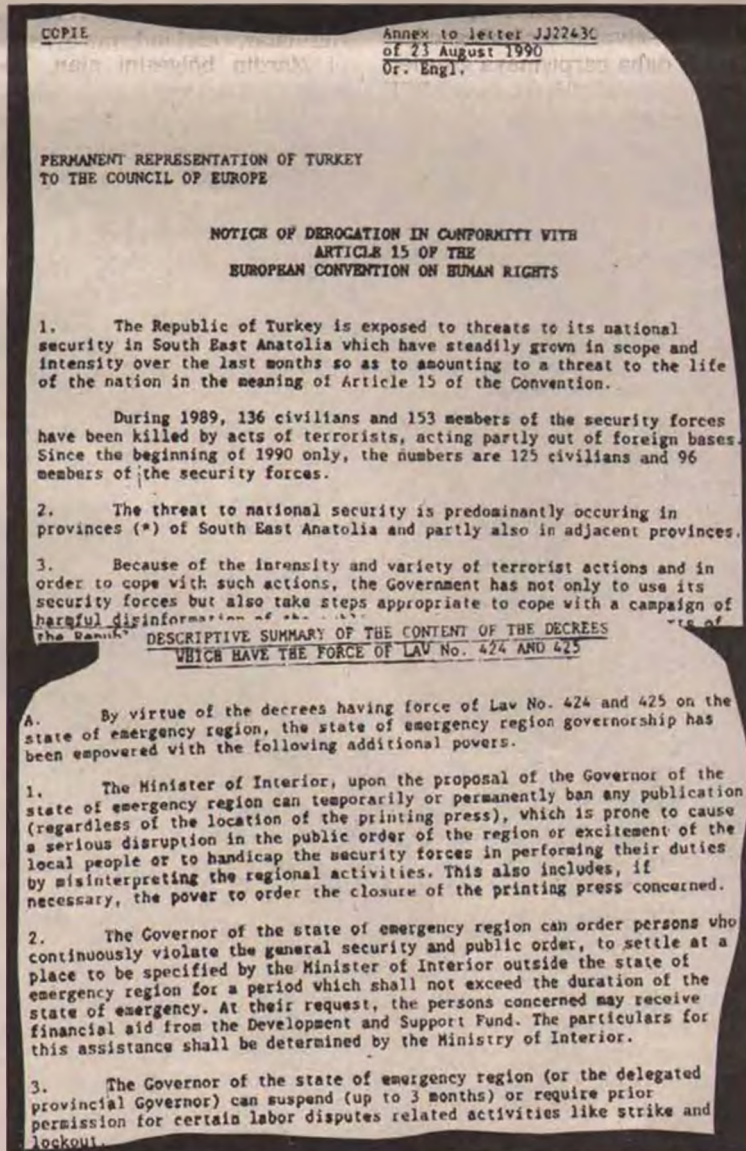
İnsanlarımız çöplüklere gömülüyor, helikopterlerden canlı atılıyor, cezaevleri tıklım tıklım dolduruluyor, aylarca işkence altında tutuluyor, mahkemeye çıkarılmıyor, köylülere insan dışı veriliyor, terörist süsü verilerek insanların öldürülüyor ve yakılıyor, insanlar zorla köylerinden kovuluyor, hayvanları öldürülüyor, ekin ve ormanları yakılıyor, köylüler gece evlerinden çıkmıyor, iki ilçe arasındaki yolda en az 4-5 defa hakaret ve işkenceyle dolu kimlik kontrolleri yapılıyor.

Bu uygulamaların olduğu bir ülkede insan haklarından bahsetmek, insan haklarına hakaret anlamına gelmez mi?

Bu kadarı da yetmedi. 1990 yılı Nisan ayında çıkarılan 424 ve 425 sayılı savaş kararnameleriyle Kürdistan'da insanlığın şahit olmadığı bir vahşet dönemi başlatıldı. Bu kararnameler, Kürdistan halkına karşı devlet tarafından fiilen yürütülen imha savaşının resmen onaylanması anlamına geldi. Bu tarihte gerillalara karşı kullanımı yoğunlaştırılan kimyasal gazlar, artırılan cezalar, her ay gözaltına alınan ve tutuklanan 1000'den fazla yurtsever, her türlü hukuki itiraz yolunun kapatılması, Botan'da uygulanan insansızlaştırma planı, 4 ay içinde boşaltılan 150'nin üstündeki köy, kitlesel göç, ormanların yakılması, her gün insanların kurşunlanması, tüm Kürdistan'a karabulut gibi çöken devlet terörü ve dozajı durmadan artırılan soykırım naraları...

Sömürgeci barbarlığın bir tescil görüntüsü ve bir belgesi

Hangi insan hakları!..

Bu politika gizli de yürütülüyor. Uygulamalar büyük ölçüde dünya kamuoyuna da yansıyor, en azından insan haklarıyla ilgili kuruluşlar ve Batılı devletlerin hükümetleri durumu çok iyi biliyor.

Eğer, bir anlamı varsa Türk devleti, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Helsinki Konferansı So-

nuç Bildirgesi ve diğer insan haklarıyla ilgili uluslararası sözleşmelere imzasını atmış ve yükümlülük altına girmiştir. Fakat Kürdistan'da bu yükümlülüklerin hiç birine uymamıştır. Türk devleti, Kürdistan'ı her türlü insani uygulamanın dışında tutmuştur.

Açıkçası Kürdistan'da bir hayvanın özgürlüğü, Kürt insanının

özgürlüğünden çok fazladır.

Batılı devlet hükümetleri bunu bilmiyorlar mı? Tabi ki biliyorlar. Onlar için de insan hakları elastikidir. Yeter ki tekel çıkarları yürüsün. Türk devleti, Kürdistan'da insan hakları ihlallerini ayyuka çıkarırken, hep Batılı dostlarına güvendi ve onlar da bu "güveni" boşa çıkardılar. Halbuki, insan haklarıyla ilgili uluslararası sözleşmeler, ırk, milliyet, renk, düşünce, inanış, ülke ayrımını reddediyor ve bu madde, ilgili tüm ülkelerin anayasalarında da var. Fakat söz konusu Kürdistan, sanık ta Türk devleti olunca, Batılı ülke yönetimlerinin hümanistliği işte orada bitiyor.

Bu hükümetleri bıraktık. Ya "Uluslararası Af Örgütü", "Helsinki Gözlem Grubu", "İnsan Hakları Komisyonu", "Demokrasiyi İzleme Komitesi" vb. hiç bir hükümete bağlı olmayan kuruluşlar! Ortada çok güç koşullarda çalışan İnsan Hakları Dernekleri'nin Kürdistan'daki bazı şubelerinin somut raporları var. Camide cuma namazında öldürülen imamlar, uluslararası çocuk gününde işkenceye alınan çocuklar, yakılan ormanlar, evsiz barksız yollara düşen binler, köyünde kurşunlananlar, aylarca gözaltında tutulanlar...

Bu kuruluşların sessizliği konumlarını özde zedelemiyor mu? Hükümet politikalarına bağlı olmadıklarına dair olan kuruluş gerekçelerinin inandırıcılığını tartışılır duruma getirmiyor mu?

Peki, Türk devleti Kürdistan'da insan haklarını askıya aldığına dair kararını açıklamayı neden Ağustos ayına kadar geciktirdi?

Bunun iki nedeni var. Birincisi Türk devleti çıkma olasılığı git-

tikçe artan Körfez savaşına sürülüyor. Bunun emperyalist ülke yönetimlerinin çıkarı doğrultusunda olduğu açık. Türk devleti, bunu fırsat bilerek Kürdistan'da katliamlar yapmak ve her türlü barbarlığa başvurarak Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesini dağıtmak istiyor. Belli ki Türk devleti, Batılı ülke hükümetleriyle danışıklı.

İkinci neden, Kürdistan'da fiilen varolan savaşın itiraf edilmesi zorunluluğudur. Türk devleti bu zorunlulukla karşı karşıya kalmıştır. Türk devleti gerekçesinde bu savaşa atıf yapıyor.

Şimdi soruyoruz; bir savaşta taraflar olur. Bir taraf Türk devleti olduğuna göre diğer taraf kim? Eğer bir savaş varsa, tarafların savaş yasalarını uygulama zorunluluğu yok mudur? Savaşta düşman tarafı bile olsa sivilere karışılmaz, esirlere işkence yapılmaz, yaralıları insani muamele yapılır vb. Bunlar uluslararası yasalarla kayıt altına alınmış ve Türk devleti de bu belgeleri imzalamıştır. Demokrasi ve insan haklarından durmadan dem vuran Batılı ülke yönetimlerinin, Türk devletine bu sorumluluklarını hatırlatmaları gerekmez mi? Hükümet üstü insan haklarıyla ilgili uluslararası kuruluşların, bu son kararlar da iyice ortaya çıkan Türk devletinin Kürdistan'daki ölçsüz insan hakları uygulamalarına ve fiilen soykırıma dönüşen özel savaşına karşı çok gür ses çıkarmaları gerekmez mi?

İnsanın insana karşı sorumluluğunu hatırlatıyoruz.

Sömürgeci-faşist Türk devlete de hatırlatıyoruz; rüzgar eken fırtına biçer. Şiddetle, uyanan bir halkın hak talebi durdurulamaz. Kürt halkı, bu vahşete karşı çok daha gür sesini çıkaracaktır.

Türk devletinin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni Kürdistan'da uygulamayacağına ilişkin olarak 23 Ağustos 1990 tarihinde Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Catherine Lalumière'e gönderdiği mektupta, bu kararını dayandırdığı gerekçe bölümünü olduğu gibi yayınıyoruz:

*1-Son aylarda Güneydoğu Anadolu'da gerek yoğunluk, gerekse genişlik bakımından gelişen olaylar nedeniyle, sözleşmenin 15. Maddesi gereğince Türkiye Cumhuriyeti, ulusun güvenliği ve yaşamı bakımından büyük bir tehlikeyle karşı karşıyadır.

1989 yılı boyunca 136 sivil ve 143 güvenlik mensubu, kısmen de olsa yurtdışından yönetilen terör eylemleri sonucu öldürülmüştür. Sadece 1990 yılı başında öldürülen sivillerin sayısı 125, güvenlik güçlerinin sayısı ise 96'dır.

2- Ulusal güvenliği tehlikeye sokan başta Güneydoğu Anadolu'da bulunan iller ve bunlara komşu illerdir. (*)

3- Terörist eylemlerin çeşitliliği nedeniyle, bu tür eylemleri önlemek amacıyla hükümet, sadece kendi güvenlik güçlerini devreye sokmakla yetinmemek, aynı zamanda ihtiyatlı önlemlerle, kısmen de olsa Türkiye'nin diğer parçalarında da yurtdışında kamuoyuna yönelik yanlış bilgi veren tehlikeli kampanyalara ve sendikalarla ilişkili olarak kötüye kullanımına engel olmak için adım atmak zorundadır.

4- Nihayet Türk Hükümeti, anayasanın 121. maddesine dayanarak 10 Mayıs 1990'da 424 ve 425 nolu kanun hükmünde kararnameleri çıkardı. Bu kararnameler, Avrupa İnsan Temel Hak ve Hürriyetleri Sözleşmesi'nin 5, 6, 8, 10, 11 ve 13. maddelerinin yürürlükten kaldırılmasına yol açabilir.

Son uygulamaları içeren bir yazı da ektedir.

Bu durumun Türk Anayasası'na uygun olup olmadığı Anayasa Mahkemesi tarafından incelenmektedir.

5- Bu kararname uygulamaları yürürlükten kaldırılırsa, Türk Hükümeti bunu, Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği'ne bildirecektir.

6- Bu bildirim, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 15. maddesi gereğince yapılmıştır.

* (İller: Elazığ, Bingöl, Tunceli, Van, Diyarbakır, Mardin, Siirt, Hakkari, Batman, Şırnak)*

KÜRDİSTAN'DA SÖMÜRGEÇİ DEVLET VAHŞETİ TÜM HIZIYLA SÜRÜYOR

Sömürgeciler Cuma namazını yöneten imamı öldürdüler

28 Eylül günü 4 cemse asker ve 4 cemse de özel tim polislerinden oluşan sömürgeci birlikler, Bitlis'in Hizan ilçesine bağlı Konduz ve Os (Kayadeler) köylerini bastılar. Bu baskından önce de aynı köyler basılmış, 24 yurtsever köylü gözaltına alınmış ve ağır işkenceden geçirilmişlerdi.

dere köyü, Cemalağa mezrasında Hüseyin Akaslan adındaki, 37 yaşında, akli dengesi yerinde olmayan ve aynı zamanda yarı felçli olan yurtsever, gece saat 21.00 sıralarında evinin yakınlarında, özel tim elemanları tarafından kurşunlararak öldürüldü.

Olay, sömürge valisinin açıklamalarından radyo ve gazete haberlerine; "Bir PKK militanı çatışmada öldürüldü" şeklinde

altı süresini 15 gün olarak yansıttı.

25 Eylül günü Basnê (Bozatl) köyünden Hasan Kaya, Sabri Ekinci, Kadri Özdemir, ve Hasan Şen adlı çobanlar köyün Bêngov muntakası Dulabersiv mevkiinde, akşam 19.30 sıralarında askerler tarafından hiç bir ihtar yapılmadan taranıyor. Bunlardan ana ve baba adı Fatım ve Mustafa olan 1966 doğumlu Hasan Kayar olay yerinde ölüyor. Diğer dördü de muhtelif yerlerinden yaralanıyor.

Öte yandan Erüh'un Reşina (Dikboğaz) köyü yolunda Eylül ayının ikinci mayını da patladı. 20 Eylül günü mayına çarpan motorsikletli 2 köylüden Abdullah Özer (Reşinalı Abdullah) ölürken, Faik Aydın da ağır yaralandı. Hayatını kaybeden Abdullah Özer daha önce de gözaltına alınmış, ağır işkence görmüş ve silah alması istenmişti. Çeteciliğe karşı direnen bu yurtsever çoktan beridir sömürgecilerin hedefi durumundaydı. Böylece mayını döşeyenlerin özel timler olduğu kesinlik kazanıyor.

Nusaybin'de şarhoş özel tim elemanları petrol işçilerinin kaldığı oteli bastı

15 Eylül akşamı petrol işçilerinin kaldığı Petrol Palas Oteli'ni basan şarhoş özel tim polisleri, işçileri zorla salonda topladıktan sonra kimlik kontrolü yaptılar. Türkiye doğumlu stajyerleri bir tarafa, Kürdistanlıları bir tarafa ayıran polisler, "Türkiyeliler için, "bunlar bizden", "diğerleri ise ...ne, komünist, terörist, bölücü, onlara ne yapsak

Kürdistan'ın dört bir yanında yurtseverler gözaltına alınıyor. Halfeti, Bozova, Pazarcık ve Elbistan'da 40 civarında yurtsever gözaltına alındı

Bir hainin yalan ifadelerini araç yapan sömürgeciler, son aylarda yoğun ve başarılı gerilla eylemleri ile siyasal çalışmalara sahne olan Maraş, Urfa ve Antep bölgelerinden 40 civarında yurtsever gözaltına aldılar.

Gözaltına almalar daha çok Elbistan, Halfeti, Pazarcık ve Bozova ilçe ile köylerinde yoğunlaştı. Gözaltına alınan yurtseverler arasında yaşlılar, kadınlar ve çocuklar da var.

İnsan Hakları Derneği Urfa Şubesi'nden yapılan açıklamaya göre Bozova ilçesi Kırışlı köyünden 12 yaşındaki Adile Çoban adlı kız çocuğunun da gözaltına alınmaları arasında olduğu ve bunun, Türk hükümetinin de imzalamış olduğu (15-20 Eylül 1990 tarihleri arasında imzaladı) "Uluslararası Çocuk Hakları Beyanamesi"ne aykırı düştüğünü açıkladı ve bu kız çocuğuna işkence de yapılmış olabileceğine dair endişelerini belirtti. Urfa Valisi Ziyaeddin Akbulut ise, Adile Çoban'ın yaşının büyük olduğunu ileri sürerek adeta işkenceye vizeli veriyordu.

Bismil ve Diyarbakır'da büyük gözaltı, 30 yurtsever gözaltına alındı

20-25 Eylül tarihlerinde ço-

Çerçel, 28 yaşında, fırıncı, 25 Eylül günü gözaltına alındı; Hüseyin Çerçel, Arif Çerçel, Yemilhan Çerçel, Salt Avşar, 25 yaşında, 25 Eylül günü gözaltına alındı; Tevfik Avşar, Tahir Ulu, 55 yaşında, emekli astsubay; Burhan Yazar, Bismil Refah Partisi ikinci başkanı; Cevdet İpek, 45 yaşında, 25 Eylül'de gözaltına alındı; Salt Kılıç ve Şerif Pınar.

Bismil'de ilk defa bu kadar çok sayıda yurtsever gözaltına alınıyor. Sömürgeciler, gözaltına alınmaların gerekçesini de henüz açıklamış değiller. Yurtseverlerin aradan uzun süre geçmiş olmasına rağmen halen mahkemeye çıkarılmamış olmaları, ağır işkencenin varlığını ispatlıyor.

Türk devleti, masum yurtseverlere yönelerek, işkence yaparak, ajanlığa zorlayarak ve korku havası yaratarak Bismil'deki ulusal kurtuluşçu gelişmeyi önlemeyi hedefliyor. Ancak artık çok geç. Özgürlük tohumları bir defa yeşerdikten sonra söküp atmak olanaksızdır. Her yurtsever işkenceli gözaltı ve tutuklanmadan güçlenerek ve sömürgeciliğe daha fazla kinlenerek çıkacaktır.

Doğu Beyazıt'ta gözaltına alınan 300 yurtseverden 80'inin tutukluluk hali devam ediyor

15 Ağustos kepenk kapatma ve 17 Ağustos'ta da şehit ARGK savaşçısı Nurettin TURAN (Doktor Agit)'in kitlesel cenaze merasimi eylemlerine katıldıkları için gözaltına alınan ve Erzurum cezaevine nakledilen 300'ün üzerindeki yurtseverden tutuklanan

Baskın sırasında, köylüler camide cuma namazı kılıyorlar. Os köyünün camisinde toplanan köylüler baskını duyunca, tutuklanma ve işkence korkusundan kaçmaya başlıyorlar. Konduz köyünden olan imam İbrahim Döner, kaçmayıp camide kalıyor, en fazla gözaltına alınacağını, imam olduğundan fazla hakarete uğramayacağını, düşman bile olsa bir din adamına saygılı davranacaklarını sanıyor.

Sömürgeciler, tam saat 12.50'de camiyi basıyorlar ve imamı köylüleri kaçırtmak, "teröristlere" destek olmak vb. ithamlarla suçlayarak, cami içinde öldürüyorlar. Durmadan islamdan dem vuran ve PKK'lıları dinsizlikle suçlayan sömürgeci caniler, bu vahşetleriyle terörlerini camilere de yayarak, islama ne ölçüde saygılı olduklarını da göstermiş oluyorlar.

Caniler, cinayetlerini gizlemek için imamın cesedinin üstüne bir tabanca bırakıyor ve "intihar etti" diyorlar.

Olayı duyan Siirt ve Van İnsan Hakları Dernekleri'nden temsilciler, Konduz ve Os köylerine giderek, köylüler ve katledilen imamın babası Tayfun Döner'le görüşüyorlar, olayın oluş şeklini raporluyorlar ve basına iletiyorlar. Ancak, adı geçen dernek yöneticilerinin ilettiğine göre, hiç bir Türk gazetesi olayı yazmıyor.

Dicle'de akli dengesi yerinde olmayan masum bir köylü katledildi, "çarpmada bir terörist öldürüldü" açıklaması yapıldı

5 Eylül günü Dicle'nin Kuru-

yansıldı. Haberin inandırıcı olması için de, açıklamaya "5 PKK militanının çatışmaya girdiği, 4'ünün kaçtığı, birinin de vurulduğu" yalanı eklendi.

Diyarbakır İnsan Hakları Derneği bünyesinde çalışma yürüten "İnsan Hakları İhlallerini İzleme Komisyonu" yetkilileri olay yerine giderek araştırma yaptılar, katledilenin gerilla olmadığı, gerillalarla da ilişkisinin olmadığını, Elazığ Akıl Hastanesi'nde bir dönem yatmış, kronik şizofreni hastalığı olan, yarı felçli ancak koltuk değnekleriyle yürüeyen masum bir köylü yurtsever olduğunu ve özel tim elemanlarının da bilerek ateş ettiğini tespit ettiler. Uşak-şoven Türk basını da sömürgecilerin açıklamasını yansıtarak ve bilmelelerine rağmen olayın asıl gerçeğini gizleyerek, sömürgeci canilerin cinayetlerine ortak oldular.

Bu ibret verici olay sömürgecilerin, günde kaç masum insanımızı gerilla göstererek canlı hedef haline getirdiğini ve katlettiğini çok açık göstermektedir.

Erüh'un her tarafında sömürgeci terör diz boyu

Eylül ayının ilk yarısında gözaltına alınan 30 yurtsever, Eylül'ün ikinci yarısında ikiye katlandı, 30'un üstünde yurtsever daha gözaltına alındı. Nivîlan (Çizmeli) köyünden Ömer Aslan adlı yurtsever koma halinde bırakılıyor. Halen gözaltında tutulanların çoğu, yoğun işkenceden hastanelik duruma getirilmişler. Terhem (Bayramlı) köyünün muhtarı 33 gündür gözaltında, ne avukatlarla ve ne ailesiyle görüştürülüyor, ne de mahkemeye çıkarılıyor. Halbuki, Türk devleti göz-

Adı: Abdurrahim TANRIBİLİR
Doğum yeri: Cizre - Hoser köyü
Yaşı: 27
Suçu: Ülkesini sevmek ve özgür olmasını istemek
Gözaltına alındığı tarihi: 6 Eylül 1990
Katlediliş tarihi: 9 Eylül 1990
Katlediliş şekli: Sürekli işkenceyle
Katledildiği yer: Cizre özel tim karargahı

müstehaktır" vb. hakaretlerde bulunurlar.

Petrol-İş Sendikası'nın basın açıklamasıyla baskını protesto etmesi ve olayın üzerine gitmesinden sonra, polis şefi, sendikacılara "kusura bakmayın, polislerimizin sınırları gergin, biliyorsunuz her gün olay oluyor, olay büyümeye değmez" vb. türünde açıklamalar yapıyor.

İşçiler, polis baskınının planlı olduğunu, Nusaybin'deki kitlesel eylemlere işçilerin katılımının sömürgecilerde ciddi rahatsızlık yarattığını, baskınla işçilerin ürkütülmesinin amaçlandığını söylediler.

Şunluğu Bismil'den 30 yurtsever gözaltına alındı. Gözaltına alınan yurtseverler arasında biri 7 aylık çocuk sahibi 2 kadın ve yaşlılar da bulunuyor. Gözaltına alınan yurtseverler, yakınları ve avukatlarla görüştürülmediğinden ve İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesi'nin başvuruları cevapsız bırakıldığından kesin isimleri ve durumları öğrenilemiyor.

1 Ekim tarihine kadar gözaltındaki yurtseverlerden ancak 13'ünün isimlerini tespit edebildik. Bunlar; Ali Avşar, 35 yaşında, 21 Eylül günü gözaltına alındı; Mansure Avşar; Servet

80'inden 49'unun ilk duruşması Eylül ayının son haftası Erzincan Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde başladı. Bu duruşmada kaç yurtseverin serbest bırakıldığını henüz öğrenemedik.

Öte yandan Konya'nın Kulu ve Cihanbeyli ilçelerinde ulusal kurtuluşçu yayınları okudukları, bulundurdıkları ve propaganda yaptıkları gerekçesiyle gözaltına alınan 10 civarındaki yurtseverden, 3'ü hakkında tutuklama kararı çıkarıldı. Türk burjuva gazeteleri, bu masum yurtseverleri PKK üyesi olarak göstererek bir daha faşizmin kompolarına ortak oldular.

ERNK - Türkiye Örgütü'nün 15 Eylöl 1990 tarihinde, Ortadoğu'daki savaş olasılığına karşı dağıttığı bildiriği kısaltarak yayınlıyoruz:

İLERİCİLER, DEMOKRATLAR, DEVRİMCİLER BÜTÜN TÜRKİYELİ VE KÜRDİSTANLI EMEKÇİLER!

Emekçiler!

Hazırlığı yapılmakta olan savaş tamamen bir "petrol-dolar" savaşdır.

Cephenin bir tarafında ABD'si, Fransa'sı, İngiltere'si ve Almanya'sı ile bizzat emperyalizm tarafından, kimyasal silahlar başta olmak üzere her türlü silah verilerek, korkunç derecede militarize edilen ve tamamen patlamaya hazır bir barut fıçısı haline getirilen faşist Saddam rejimi yer alırken, diğer tarafında ise cümbür cemaat bütün emperyalist devletler, onların sadık uşakları, Özal'ı, Hüsnü Mübarek'i, Kral Faysal'ı ve petrol şeyhleri ile bütün dünya ve bölge gericiılığı yer almaktadır.

Faşist Saddam rejimi, Kürt halkı üzerinde yıllardır en dehşetengiz örneğini, Halepçe'de kimyasal silahlar ile gerçekleştiren 5000'den fazla -çocuk, kadın, ihtiyar- Kürt insanının jenosidinde yaşadığımız korkunç bir imha politikası uygularken; kendi halkı üzerinde de aynı şekilde koyu bir baskı rejimi kurmuş, uygulamaktadır. Kuveyt'i işgal ve ilhaki ise, yayılmacı bir siyaset izleyip Körfez'de bir Arap petrol imparatorluğu kurmayı heveslediğine delalet ediyor. Bu nitelikleri ile Saddam faşizmi Ortadoğu'da en az Türk faşizmi kadar devrimci hareketlerin ve halkların düşmanı, celladıdır. Saddam'ın Ortadoğu'da petrol üzerinde emperyalizmle çatışmaya girmesi ise, onun anti-emperyalist karakterinden değil, pastadan daha büyük pay koparmak isteyen uşak olmasından ileri gelmektedir. Saddam'ı anti-emperyalistlikle şerefliendirmek, olsa olsa küçük-burjuva kafa karışıklığını yaşayan Ortadoğu'dan bihaber, ahmak kafalı bazı "aydınlar" özğü olabilir.

Ama öte taraftan Saddam rejimini bu kadar azdırıp, onu Ortadoğu halklarının, en çok da Kürt halkının başına musallat eden, başını ABD'nin çektiği emperyalizmin ve bölgedeki kuklalarının da oluşturduğu blok Ortadoğu halklarının baş, hem de can düşmanıdır. Zira Ortadoğu halklarını bölüp parçalayan, Arapları da ayrı ayrı devletlere ayıran, Kürdistan'ı kemalistlerle aralarında paylaşıp dörde bölen, İsrail'i kurdurup Filistin halkını yerinden yurdundan eden, yani Ortadoğu'ya nıfak ve düşmanlık tohumlarını eken yine bu güçler, aynı emperyalistlerdir. Ortadoğu'nun sürekli bir kanayan yar olmasıının esas sorumlusu emperyalizmdir. Onun böl-yönet politikasıdır. Bu tarihi sorumluluğun yanı sıra bölge üzerinde tam bir talan ve sömürgecilik çarkı kurarak, sürekli faşist ve monarşist rejimleri iktidarda tuttuğu için de, ayrıca halklarımızın yoksulluk ve sefaletinden birinci derecede sorumludur. Cellat ve papaz rolünü birlikte oynamaya soyunan ABD, bugün kalkmış Kuveyt'in hükümlerlik haklarından, uluslararası hukuktan, demokrasiden dem vurmakta, adeta demokrasi havarisi (!) kesilmektedir. Her türlü hukuk kuralını çiğneyerek Grenada ve Panama'ya işgal eden, Nikaragua'daki kontraları teçhizatlandırıp savaşları bir devletin haktan-hukuktan sözemesi gülünçtür. Kaldı ki, 30 milyonluk nüfusu ile kimliği yok sayılan, adı yasaklanan Kürdistan'daki özgürlük hareketini boğmak için her türlü vahşet ve barbarlığı onaylayan, bunları bizzat kuklasına yaptıran bir rejim nasıl demokrat olabilir? Ve ne hakla haktan-hukuktan sözedebilir?

Emperyalizme göbekten bağlı, uşaklığı en büyük meziyet edinmiş, meziyet edindiği gibi, en mühim uşak benim diye övünüp şişinen ve bunu sanki büyük bir erdemmiş gibi sunan faşist Özal kliği, bugün savaş tahrikçiliği yapmaktadır. Bunu da güya Birleşmiş Milletler kararlarını uygulama maskesi altında yapıyor. Ama biz Türk faşizminin, diğer konular bir yana, en basit insan haklarını dahi nasıl ihlal ettiğini çok iyi biliyoruz. Faşist Özal kliği savaş tahrikçiliği yaparak, dikkatlerin ağır iç sorunlardan ve Kürdistan'daki halk savaşından dışa kaymasını sağlamayı hedeflemektedir. Ve bütün umudunu savaşa, Körfez'den kapmayı düşlediği paya bağlamıştır. Bunun içindir ki, halkın savaş aleyhtarı eğilimini dikkati kaale almadan, meclisi zorlayarak savaş izni çıkartmıştır. Şimdi radyo, TV ve MİT'in propaganda dairesi olan basın aracılığıyla ırkçı-şoven miliyetçilik pompalanmakta ve bu yolla savaşın psikolojisi yaratılmaktadır. Amerika kaynaklı propaganda furysı esiyor Türkiye'de.

İşçiler, köylüler, bütün emekçiler!

Savaş demek; yeni yeni zamlar, ücretlerin düşüşü, evlerimize giren ekmeğin küçülmesi, sendikail faaliyetin, grevin yasaklanması, zoraki çalışma, daha fazla baskı, daha çok sömürü demektir.

Savaş demek; oğlunuzun, kardeşinizin, eşinizin, babanızın ateş çemberine sürülmesi, yabancı ellerde ölüp gitmesi demektir.

Savaş demek; işçi, köylü, emekçi cephele telef olup giderken, Özal hanedanı ve faşist generallerin Ankara'da sefa sürmesi demektir.

Savaş demek; Kürdistan'daki katliam, soykırım, kimyasal silah demektir.

Zaten faşist Türk ordusu daha şimdiden fırsatı garımet bilerek Kürdistan'da köyleri, mezraları yağmalamakta, evleri ateşe vermekte, ekinleri yakmakta, bağ ve bostanları tahrip etmekte ve halkımızı sürgün etmektedir. Şimdi bunu yapan Türk faşizminin savaş ortamında bunun alasını yapmaya çalışacağı gayet açıktır. Kürtleri ön saflarda savaşa sürüp, iki ateş arasında imha etmeyi deneyecektir.

Ne Türk halkı ne de Kürt halkı böyle bir savaşta taraf olabilir. Olmamalıdır. Onun için diyoruz ki: Kahrolsun emperyalist ve gerici savaş!

Ama görevimiz burada bitmiyor.

Halkların ve öncülerinin görevi, "Kahrolsun emperyalist savaş" demekle sona ermez. Aynı zamanda bu savaşa karşı devrimci smuf savaşını yükseltmek de gerekir. Onlar bu görevle de karşı karşıyadırlar.

Biz ERNK (Eniya Rizgariya Netewa Kurdistan - Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi) olarak böylesi bir savaşa, ulusal kurtuluş savaşınızı daha da şiddetlendirerek cevap verecek ve savaş emperyalist faşist güçlere pahalıya ödettireceğiz.

İyi bilinmelidir ki; artık Kürdistan'da tarihte olduğu gibi, "Vurun Kürt uşağı namus günüdür" diyerek aldatılabilecek ve ön saflarda savaşa sürülebilecek bir halk yaşamıyor. Kürt halkı ne Amerika, ne Arap kralları ve faşist Saddam, ne de faşist Özal için savaşacaktır. Onun kendi ordusu vardır. O kendi ulusal kurtuluş ordusu olan ARGK (Artêşa Rizgariya Gelê Kurdistan - Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu) saflarında, kendisi ve bütün emekçi halklar için savaşmaktadır, savaşacaktır.

Ama, halkımızı şu veya bu gerici gücün kuyruğuna takmak isteyen, Kürdistan sorununun çözümünü, Washington, Bonn, Paris ve Londra gibi emperyalist metropollerde, kapalı kapılar arkasında yapılan toplantılarla arayan bedbahtlar elbette çıkabilir, çıkacaktır. Ama bütün bunlar boşunadır. Bunlar kendi sonlarını hızlandırmaktadırlar. Çünkü halkımız bu tür ihanetleri yerlebir edecek bilinç ve kararlılıktadır.

Bütün Kürdistanlı emekçileri, emperyalist ve gerici savaşa karşı çıkmaya, ARGK saflarında ulusal kurtuluş savaşını yükseltmeye çağırıyoruz!

Türkiye halkı ve devrimci güçleri de, çıkması muhtemel bu savaşta faşizmin ırkçı-şoven karakterli demagojisine kanmadan, o bayatlamış "anavatan savunması" aldatmacasına kanmadan barış sesini yükseltmeli ve savaşın patlak vermesi halinde ise bu haksız ve gerici savaş devrimci iç savaşa dönüştürmelidir. Yani faşizmi arkadan vurmalıdır. Çünkü Türk halkının baş düşmanı kendi burjuva sınıfıdır. Ve Türk halkının öz çıkarları ne Körfez'de, ne Musul'da ne de Kerkük'tedir. Hayır, aksine onun temel çıkarı faşist diktatörlüğün yıkılıp demokratik halk iktidarının kurulmasıdır.

Bütün Türkiyeli devrimcileri ve emekçileri emperyalist savaş boykota, devrimci savaş ise yükseltmeye çağırıyoruz! Sadece Kürdistan değil, Türkiye de faşizme mezar olmalıdır!

- Bütün Ortadoğu halkları birleşin! / - Yaşasın proletarya enternasyonalizmi!
- Yaşasın PKK - ERNK - ARGK! / - Biji Serok APO!

Sevgili halkımıza merhaba!

Halk tarihimizde dönüm noktası olan bir 15 Ağustos'u daha gururla karşılıyoruz.

Zulme, zalime karşı biriken tarihsel öfkenin kasırgaya dönüştüğü, zulüm kalelerini temellerinden sarstığı bir gündür 15 Ağustos. Bugün, esaret zincirlerinin parçalanıp ülke sathında halka dağıldığı çağdaş isyan günü. Ve bugün, halkımızın ulusal ve sınıfsal kurtuluşu için büyük cesaret, fedakarlık ve yiğitlikle kavgaya atıldığı, kahramanlıklar yarattığı **Başkaldırı günü!**

İşte bu kutsal günü soylu emek, kan ve canlarıyla yaratan ölümsüz kahramanlarımızın sıcaklığıyla sizleri selamlıyor, **Uluslararası Bayramınızı** coşkuyla kutluyoruz. Selam ve sevgilerimizle

- Yaşasın PKK-ERNK-ARGK!
- Yaşasın Kürdistan bağımsızlık ve özgürlük mücadelesi!
- Kahrolsun faşist Türk sömürgecilik!
- Kahrolsun ihanet ve her türden uşaklık!

ERNK - İzmir Temsilciliği
15 Ağustos 1990

BASINA AÇIK MEKTUP

Temel insan hak ve özgürlüklerine, insan kişiliğinin onur ve değerine, ulusların hak eşitliğine, uluslararası hukukun temel ilkelerine, halklar arasında evrensel barış ve güvenliğe yüksek değer biçen ve bu yolda kararlı bir savaşım yürüten **İnsan Hakları Derneği (İHD)**'nin Diyarbakır, Siirt, Şanlıurfa, Van, Tunceli ve Adıyaman Şube Yöneticileri, bu savaş krizi ortamında, bölgelerinde dozu gidererek artan insan hakları ihlallerine karşı, günlük basın'ın SS Kararnamelerinin çerçevesini de aşan bir politikayla, insanlıkdışı uygulamalar karşısında sessiz kalma tavrını değerlendirmiş ve aşağıdaki görüşlerin günlük basın organlarının sorumlularına iletilmesinde uzlaşmıştır.

1) Demokrasinin işlerlik kazandığı ülkelerde basın, devletin yasama, yürütme ve yargı organları yanında, dördüncü bir kuvvet olarak değerlendirilir ve yargı gücünün bağımsızlığı yanında, basın'ın da yürütme organları ve özellikle siyasal iktidardan bağımsız davranması gerektiği olgusu, demokrasi-nin "olmazsa olmaz" koşullarından biri olarak tanımlanır. Ve günlük basın'ın diğer kitle iletişim araçları yanında, kamuoyu oluşturulmasında önemli bir işleve sahip olduğu görüşü, genel kabul görür.

Türkiye'de ise günlük basın'ın bağımsızlığı ve objektifliğinin olmadığı, kamuoyuna doğru haber ulaştırma konusundaki işlevini terk ettiği ve egemen politikalar doğrultusunda biçimlendiği, artık tartışılmayacak derecede kesinlik kazanmıştır. Bu savaş krizi ortamında yaşam hakkı dahil, Bölgemizde dozu giderek artan tüm insan hakları ihlallerine karşı sessiz kalan, Bölgedeki İHD Şubelerinin belgelendirilmiş raporlarına ve açıklamalarına dahi, son günlerde artık tam bir ambargo uygulayan günlük basın, bu tavırlarıyla; insanın insanlaşması sürecinde ve insan onurunun yüceleştirilmesinde önemli belgeler olarak kabul edilebilecek ve Türkiye'nin de altında imzası bulunduğu İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi gibi tüm uluslararası sözleşme, antlaşma ve bildirgelere rağmen, bölgemizde **insanlık suçu** işleyenlerle, halkımız, tüm dünya halkları ve insanlık karşısında **suçlu** olanlarla ortaklığa soyunduklarını, ibretle gözlemlerken, tarihin bu önemli dönemecinde halkımız ve tarih karşısında önemli bir sınava girdiklerini, sorumluluklarının büyük olduğunu hatırlatmak isteriz. Bu tavır, bölgemizde barışa, kardeşliğe ve huzura asla hizmet edemez.

2) Doğaldır ki uyarımız, haberi toplamaktan gazeteyi okuyucuya ulaştırana dek, değerli hizmetler gören basın emekçilerini değil, bu teslimiyetçi politikanın sahiplerini hedeflemektedir. Ama, demokrasiye ve insan haklarına saygılı tüm basın emekçilerinin de, bu kötü gidişe karşı birlikte tavır alabilecekleri ve bu politikanın terkedilmesinde önemli bir potansiyele sahip olduklarını belirtmek isteriz. Basın emekçileri, onların her zaman ve her politikanın uygulanmasında rahatlıkla kullanabildikleri araçları olamaz.

3) Bölgemizdeki gelişmeler karşısında, tam anlamıyla bağımsızlıktan ve objektiflikten uzaklaşmış günlük basın, bu kör ve sağır tavrını sürdürdüğü takdirde, bölgedeki İHD Şubeleri ve aynı görüşleri paylaşan diğer demokratik kuruluşlarla ortaklaşa olarak, ulusal ve uluslararası her platformda, günlük basın'a karşı açık ve kesin bir tavır alacağımızı belirterek kınıyor, bu teslimiyetçi politikanın sahiplerini tarihsel sorumluluklarıyla başbaşa bırakıyoruz.

Sessiz kalmak onaylamaktır!..

Hatip Dicle (İHD Diyarbakır Şb. Bşk..) **Av. Zübeyir Aydar** (İHD Siirt Şb. Bşk.) **Yavuz Bınbay** (İHD Van Şb. Bşk.) **Salih Öztürk** (İHD Şanlıurfa Şb. Bşk.) **Av. Murat Bilgiç** (İHD Adıyaman Şb. Bşk.) **Atilla Kızılaslan** (İHD Tunceli Şb. YKÜ.)

25 Eylöl 1990

12 Eylül faşizmi protesto edildi

Avustralya-Melbourne:

8 Eylül 1990 günü 12 Eylül sömürgeci-askeri faşist cunta, Türkiye ve Kürdistan'daki güncel duruma ilişkin bir panel düzenlendi. Panele Türkiye ve Kürdistan halklarından 70 dolayında devrimci, demokrat ve yurtsever katıldı.

ERNK, Dev-Yol, TDKP, TKP-ML ve Sosyalist Parti taraftarlarından birer sözcü panelde konuşma yaptılar. Gerek çeşitli siyasi grupların aralarındaki görüş ayrılıklarını bir tarafa bırakarak ortak bir sorun etrafında birlikte tavır takınıp panel düzenlemesi, gerekse sömürgeci-faşist cunta ve Kürdistan'da yoğunlaştırdığı baskı, zulüm ve katliamların boyutları ve buna karşı PKK önderliğindeki Kürdis-

tan ulusal kurtuluş mücadelesinin ulaştığı düzeyin detaylı bir biçimde anlatılması, kitlerde büyük etki yarattı. Panel sonunda kitle, böylesi toplantıların sürekli düzenlemesi talebini dile getirdi

Norveç-Oslo:

15 Eylül 1990'da 12 Eylül faşist-sömürgeci cuntasının 10. yıldönümü nedeniyle bir protesto yürüyüşü düzenlendi. Yürüyüşe 50'yi aşkın ERNK taraftarı ile bazı Türkiyeli devrimci-demokratlar katıldı.

Yürüyüş merkez istasyondan başlayarak TC. Büyükelçiliği önünde sona erdirildi. Yaklaşık 2 saat süren yürüyüş boyunca dağıtılan bildiri ve atılan sloganlarla Türk sömürgeci-faşizmi teşhir edildi.

Ortadoğu'da emperyalist müdahale ve savaşa hayır!

Almanya-Berlin:

15.9.1990 günü şehrin en işlek yeri olan Gedenknis Kirche yanında ERNK, TDKP, Dev-Dayanışma, Ekim, Partizan ve TKP-ML taraftarlarının ortaklaşa düzenlenen oturma eylemiyle Ortadoğu'da olası bir emperyalist savaşa karşı çıkılarak emperyalist güçlerin bölgeden çekilmesi talep edildi.

dile getirildi.

Emperyalizmin Ortadoğu'ya müdahalesi, yaratılmak istenen savaş ve işbirlikçi rejimlerin teşhir edildiği bu oturma eylemi 3 saat sürdü ve amacına ulaşarak sonuçlandı.

Fransa-Paris:

18.9.1990 tarihinde emperyalist güçlerin Ortadoğu'ya müdahalesi ve savaş hazırlıkları, 10

Almanlarla Kürdistan gecesi

Almanya-Weden-Upd:

29 Eylül tarihinde Almanya-Çekoslovakya sınırında bulunan Weiden-Upd'de ERNK taraftarları ve Almanlar, ortak bir Kürdistan gecesi düzenledi. Geceye 150'nin üstünde dayanışmacı ve ERNK taraftarı katıldı.

Açılış konuşmasını yapan bir Alman dost, şimdiye kadar Afrika ve Filistin halklarıyla dayanışmada bulunduklarını ve Kürdistan hakkında hiç bilgi sahibi olmadıklarını, ama bundan sonra Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesini sonuna kadar destekleyeceklerini söyledi.

Geceye Kürt folklor ekiplerinin yanı sıra Alman halk oyunları ekibi de katılarak gösteriler sundular. Sergilenen tiyatro oyununu da ilgi ve beğeni topladı.

Aralıksız yedi saat süren dayanışma gecesi, Kürt ve Alman halkları arasındaki dostluğun ve dayanışmanın gelişmesine hizmet ederek sona erdi.

İsviçre-Bern:

15 Eylül günü "Daha demokratik bir İsviçre için" çok sayıda İsviçreli parti, örgüt ve sendikaların düzenlediği yürüyüş ve mitinge, ERNK taraftarları da dayanışmacı olarak katıldılar. Yürüyüş ve mitinge 20 bin dolayında kitle katıldı.

Mitingi düzenleyen güçler, taleplerini şu noktalarda somutlaştırdılar: Dayanışmacı, açık ve sosyal, Avrupalı bir İsviçre; yabancılara daha fazla hakların sağlanması; iş ve meslek değiştirme, aile ile birlikte yaşama hakkı; insanlık dışı sezon işçisi statüsünün kaldırılması; daha fazla demokrasi ve anlayış; yabancı düşmanlığı ve ispiyonculuğun sona erdirilmesi; bütün çalışanlara daha fazla ücret ve iş güvenliğinin sağlanması.

Kürdistan Kültür ve Dayanışma Derneği kuruldu

Almanya-Schweinfurt:

22 Eylül 1990 günü kuruluşu gerçekleştirilen derneğin açılış toplantısına 250 civarında Kürdistanlı yurtsever ve Kürt halkının dostlarından dayanışmacı katıldı. Açılış toplantısında ozanlar ve folklor ekipleri de, türküler ve halk oyunları sundular.

Derneğin açılışında yapılan konuşmalarda, derneğin amacı; burayı çevredeki yurtseverleri ulusal kurtuluş mücadelesine çekim merkezi haline getirmek, ulusal duygu ve kültürü korumak, geliştirmek ve yaygınlaştırmak olarak vurgulandı.

YKWK genişletilmiş toplantısı yapıldı

Belçika-Liege:

16 Eylül günü yapılan Kürdistanlı Yurtsever İşçiler Birliği (YKWK) genişletilmiş toplantısında, geçmiş 4 aylık çalışma raporu sunuldu. 60 dolayında yurtseverin katıldığı toplantıda, günümüzdeki siyasal gelişmeler de değerlendirilerek gelecek çalışma programı ve geçmiştin hataları üzerinde duruldu.

Yaklaşık 3 saat süren birlik toplantısı, hata ve eksikliklerden çıkarılan derslerle daha güçlü bir çalışma azmiyle başarılı bir şekilde sonuçlandırıldı.

Kürdistan'daki sömürgeci vahşet uzun yürüyüşle protesto edildi

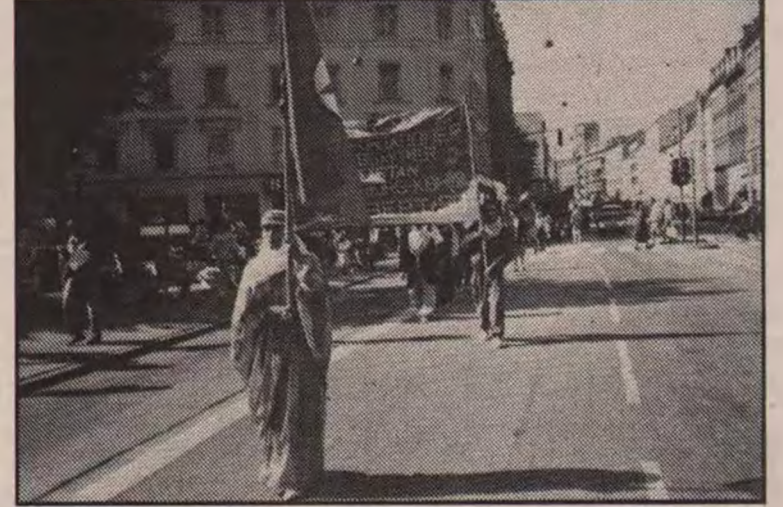
Danimarka-Kopenhag:

10.9.1990 günü Kalundborg'dan 15 ERNK taraftarının başlatığı uzun yürüyüş, 110 km. yüründükten sonra 15 Eylül'de Kopenhag'da 12 Eylül faşist cuntasını protesto mitingine sona erdi.

Kürdistanlı Yurtsever İşçiler Birliği (YKWK)'nin düzenlediği uzun yürüyüş, Körfez krizini ba-

levizyon ve gazetelerinden çok sayıda gazeteci yürüyüşü izledi ve yürüyüşçülerle yaptığı röportajları yayınladı. Bu konuda yapılan tüm yayınlar Danimarka kamuoyu tarafından büyük ilgiyle izlendi.

İlk gün 15 yurtseverle başlayan yürüyüş, yol boyunca katılımlar oldu, Kopenhag'a ulaşıldı.

hane ederek Kürdistan'da görülmemiş bir vahşet uygulamasına girişen Türk sömürgeciliğini teşhir ve tecrit etmek, aynı zamanda Danimarka hükümetinin Kürdistan'a bir heyet göndererek gelişmeleri yerinde izlemesini sağlamaya yönelikti. Kürdistanlı yurtsever yürüyüşçüler, yol boyunca Danimarka kamuoyunun yoğun ilgisiyle karşılandılar. Yol güzergahında bulunan yerleşim birimlerinde Danimarka te-

dığında sayı 30'un üzerindeydi. Yürüyüşün son günü olan 15 Eylül'de Kopenhag'da 12 Eylül faşist-sömürgeci cuntanın 10. yıldönümü nedeniyle bir protesto mitingi düzenlendi. Düzenlenen yürüyüş ve mitinge 200'ün üzerinde Kürdistanlı yurtsever katıldı. Yapılan siyasi konuşmalarla, uzun yürüyüş ve protesto mitingi başarıyla sona erdirildi. Böylece, Türk sömürgeci-faşizmi bir kez daha teşhir edildi.

Yabancılar Haftası'nda Kürt kültürü

Almanya-Düren:

22 Eylül günü Uluslararası İşbirliği Derneği (Internationale Zusammenarbeit) tarafından düzenlenen Yabancılar Haftası'na, alanda bulunan ERNK taraftarları da çok çeşitli etkinliklerle katıldılar.

Sömürgeci-faşist TC konsoloslğunun ERNK taraftarlarının katılmalarını engelleme girişimleri, Yabancılar Haftası'nı düzenleyen ve katılanlar tarafından tepkiyle karşılandı.

ERNK taraftarı yurtseverlerin etkinlikleri içinde yer alan ulusal yemek, müzik, halk oyunları vd. haftaya katılanlar tarafından ilgi ve beğeniyle karşılandı.

Norveç-Oslo:

4 Eylül'de Oslo Üniversitesi'nde düzenlenen yabancı öğrenciler arası kültürel etkinliklere, Kürdistanlı İlerici-Demokrat İşçiler Derneği de katıldı.

Stockholm çocuk folklor eki-

binin halk gösterileri ve yurtsever ozanların türküler, kültürel etkinliklere katılan çok çeşitli uluslardan kitlelerin yoğun ilgisini ve beğenisini topladı. Etkinlikleri kaydeden ve naklen yayınla Norveç halkına duyuran Norveç radyosu da dernek adına bir yurtseverle yaptığı röportajı olduğu gibi yayınladı. Üniversite gazetesi de, ERNK taraftarı bir öğrenciyle Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinde öğrenci-geçmişin yeri konusunda bir röportaj yaptı.

Norveç-Stavanger:

22 Eylül günü açık havada yapılan kültürel şenliklere katılan ERNK taraftarları, burada bulunan kitleye Kürdistan'daki son gelişmeleri aktardı. Ayrıca Kürdistan'ın değişik yörelerinden derlenen halk oyunları gösterileri ve sunulan türküler, şenliği izleyen 500 Norveçli tarafından ilgi ve sempatiyle karşılandı.

Oturma eylemine 150'nin üzerinde Kürdistanlı ve Türkiyeli devrimci, demokrat ve yurtsever katıldı. Aralarında kadın ve çocukların da bulunması Alman kamuoyunda büyük etki yarattı.

Eylem boyunca Kürt, Türk ve Alman kamuoyuna yönelik binlerce bildiri dağıtıldı. Yapılan siyasi konuşmalarla eylemin amacı

Fransız örgütü ve ERNK tarafından ortaklaşa düzenlenen bir yürüyüşle protesto edildi. Yürüyüşe 2000 dolayında devrimci, demokrat ve yurtsever katıldı. "Ortadoğu'da savaşa hayır!" ve "Emperyalist güçler Ortadoğu'dan çekilsin" sloganları eşliğinde devam eden yürüyüş, amacına ulaşarak sonuçlandırıldı.

15 Ağustos Futbol Turnuvaları

Almanya-Nürnberg:

2 Eylül gününde Kürdistanlı Yurtsever Gençler Birliği (YXK)'nce düzenlenen turnuvaya 4 takım katıldı. Turnuvaya katılan takımlardan Bagokspor birinci, Serkeftinspor ikinci, Sasonspor üçüncü, Serihildanspor ise dördüncü oldu. Resmi törenle verilen kupalardan sonra, karşılaşmaları izleyen çok sayıda yurtseverin de eşliğiyle "Bijî Serok APO!", "Bijî PKK-ERNK-ARGK!" sloganlarına turnuva sona erdi.

Almanya-Köln:

Bölgesel düzeydeki 15 Ağustos turnuvalarından biri de 29

Ağustos'ta Köln'de yapıldı. Turnuvaya katılan 6 takım arasındaki karşılaşmalardan sonra finale kalan Botanspor (Köln), Botan Fırtınaspor'u (Emmerich) yenerek birinci oldu. İkinciliği Botan Fırtınaspor, üçüncülüğü ise Serihildanspor (Gumersbach) aldı.

Aynı gün turnuvadan sonra ERNK taraftarlarınınca düzenlenen pikniğe de 700 dolayında yurtsever katıldı. Canlı ve coşkulu bir hava içinde geçen turnuva ve piknik, yurtseverler arasındaki ulusal duygu, birlik ve mücadele ruhunu pekiştirdi.

Okuyucunun Kaleminden

ALEVİLİK ÜZERİNE

G. ALP

Son yıllarda, özellikle de bu yıl gündeme getirilen ve büyük çabalarla sürdürülmeye çalışılan Alevilik olayının üzerinde durmak, faşist TC'nin alevilere yaklaşımını, bunun altında yatan nedenleri açığa çıkarmak, teşhir etmek ve buna bağlı olarak da konuya doğru bakış açısını ortaya koymak günümüzde önem taşımaktadır.

Türkiye'de burjuva basın birçok toplumsal ve siyasal gelişmeye kulaklarını tıkamakta; ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesi veren Kürt ulusunun haklı mücadelesini "terörizm", "bölücülük", "ayrıcılık" vb. saçmalıkları sütunlarından düşürmemekte, "vatanın, milletin bütünlüğü ve bölünmezliği" çığırtkanlığı ile hareket etmekte; bırakalım sansür korkusunu, kendi kendilerine sansür uygulamakta adeta yarışmakta; yani özcesi egemen sınıflara hizmette uşaklık ruhunun en uç örneklerini vermektedir. En sağından en soluna kadar her türden ve boydan burjuva basın, ortaya çıktığı günden bugüne dek hep egemen sınıf ideolojisinin en saf ve kusursuz savunuculuğu rolünü gelenekselleştirmiştir. Dahası Türkiye'de gerek resmi tarih yazımında gerekse üniversitelerde benzer özelliklere rastlamak hiç de zor değildir.

Konumuz açısından üzerinde durulması gereken nokta, işte yukarıda özelliklerini sıraladığımız basının, her ne hikmetse adeta hep bir ağızdan ve ardarda Alevilik üzerine yazı dizileri yayınlamaya başlamasıdır. Alevilerin kültürel değerlerinin çiğnenmesinden Aleviliğin özbeöz Türklük olduğuna kadar çeşitli yelpazelerden anlayışlar bu yazılara konu oldu. Aynı dönemlerde Türkiye'de ve Avrupa'da Alevilikle ilgili yoğun bir "eylemlilik" görüldü. Paneller, toplantılar, cemler, bildirgeler, dernekleşmeler, vakıflar vb.. Bütün bunlardan, bu konudaki organizasyonun büyüklüğünü anlamak pek güç olmasa gerek. Keza, devletin alevilere yaklaşımının özellikle dönemsel önemini de unutmamak gerekiyor.

Osmanlıdan bu yana Türk egemenlik sistemi alevileri komünist, solcu, dinsiz-imansız ilan ediyordu. Alevi-sunni çatışmasının altında hep devletin sivil ve resmi güçlerinin olduğunu bilmeyen yoktur. Öyleyse TC'ye ne oldu da birden bire Alevileri keşfetti? Dünün potansiyel suçlusu kabul edilen aleviler, şimdi devletin sarılacağı can simidi yapılmak isteniyor. Bununla hem Kürt devrimine karşı bir "Alevi alternatif" oluşturulmak hem de Türkiye'deki devrimci-demokratik hareketin içinde mezhep ayrılığı gündemleştirilmek isteniyor.

TC geçmişte (1984'lerde) Kürt devrimine karşı Sunni-Kürt bir "alternatif" oluşturmak hesabındaydı. Kürdistan'a uçaklarla ayet ve hadisler dağıttı. Halkı, PKK'nin "dinsiz", "komünist" olduğu propagandasıyla PKK'ye karşı cihada çağırdı. Ancak TC'nin çabası boşa gitti. Önemlidir. Son Serihildanlarda camilerden çıkan halk, TC'ye karşı gösteriler yapıyordu. Bu yüzden Sunni-Kürt alternatif, şimdi yerini Alevi Kürtlerin bu mücadelenin dışına çekilmesi türünden Alevi-Kürt alternatif yaratma çabalarına bırakıyor. TC bununla, 1920-

40 arasındaki ayaklanmalarda olduğu gibi Kürt halkının mücadelesini bölüp parçalamayı amaçlıyor. Gerektiğinde Kürt ulusu içerisinde alevi-sunni-yezidi-süryanî çatışmalarına yol açmanın yollarını bulmak için çabalamaktadır. Ancak 1990, 1920-40'lı yıllar değildir.

Günümüzde Alevilik olayının ve tartışmalarının işbirlikçi alevilerle TC'nin koltuk teması temelinde gündemleştirdiği bir gerçektir. Bu durumun anlaşılması için TC'nin bazı icraatlarını sıralamakta yarar var:

1- 1978 yılında İstanbul-Sirkeci Konyalı Lokantası'nda "Dış Propagandalarla Mücadele Derneği" tarafından bir toplantı düzenleniyor. Toplantıya alevilerin yanı sıra Nakşibendi, Süleymanî ve Nurculuk tarikatlarının ileri gelenleri ile Genelkurmay ve MİT'ten generaller katılıyor.

2- 1979'da dönemin Diyanet İşleri Başkanı, alevi dedesi Avukat Muharrem Naci Orhon'dan 50 kişilik bir alevi "ileri gelenleri" listesi istiyor. Kendisine bu liste veriliyor. Bunlarla toplantılar yapılıyor.

3- Ekim 1980'de meşhur dede Av. Muharrem Naci Orhon'dan bu listeyi yeniden istiyor. Bu zat, generallerle sürekli ilişki içinde oluyor.

4- Kasım 1989'da Özal, alevi "ileri gelenleri"yle Ankara Gölbaşı'nda bir toplantı yapıyor. Onlara çeşitli vaadlerde bulunuyor. Alevi derneklerinin desteklenmesi, cem evlerinin onarılması, alevilerin vakıf kurması gibi...

5- İstanbul'daki Şahkulu Dergahı (Kulliyesi), TC Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından restore ediliyor. Şahkulu Dergahı'na yüklüce bir para yardımıyla bulunuluyor.

6- Şahkulu Dergahı, 7 Haziran 1990'da Antalya'nın Tekke köyünde Abdal Musa törenleri düzenliyor. Törene 7 bin kişi katılıyor. İnönü ve Demirel mesaj gönderiyorlar. Kültür ve Maliye Bakanları telgraf çekiyorlar. Törene ayrıca çok sayıda Türk-İslam sentezcisi katılıyor. Kültür Bakanlığı İstanbul Devlet Türk Musikî Topluluğu da konserler veriyor.

7- Alevi "ileri gelenleri" toplantı üstüne toplantı yapıyorlar. Alevilik vakfı kurmayı düşünüyorlar. Şimdiden sermayesinin milyarları bulduğundan söz ediyor. Ayrıca dergi çıkarılması için yer aranıyor (1970'te çıkan Cem Dergisi, yeniden yayına hazırlanıyor).

8- "Alevilik Türklüktür" düşüncesi önemle işleniyor. Türk-İslam Sentezi, Türk-Alevi Sentezi'ne kaynaklık ediyor. Aleviliğin bir Türk mezhebi olduğu tezi, Kürtlerin alevi olmadığını ispata çalışır. Türk Tarih Kurumu, Diyanet İşleri, Türk Ocakları, Genelkurmaylık ve MİT, özellikle ve ağırlıklı olarak bu konuyu işlemekte.

9- Amasya, Tokat, Çorum illerinde Türk Ocakları tarafından "Türk millî bütünlüğü içinde Türkiye'de Alevilik ve Bektaşilik" konularında toplantılar, paneller yapılır. Dün Maraş'ta, Ço-

rum'da, Sivas'ta alevilere ve devrimcilere karşı katliamlara girişenler, bugün alevilerin dostu kesiliyorlar!

10- Basında Alevilik:

Sabah, 22 Ocak-9 Şubat Cumhuriyet, 6 Mayıs-12 Mayıs Nokta Dergisi, 13 Mayıs 1990

11- Aleviliği destekleyen büyük holdingler:

Süzer Holding

Polat İnşaat

Soyut Holding

Yukarıdaki örneklerden de görüldüğü gibi, günümüzde Aleviliğin neden gündemde tutulduğunu anlamak hiç de zor değil. Bugün Alevicilik yapanların üzerindeki cilayı kazırsanız altından büyük tekeller, TC'nin resmi ve sivil kurumları çıkar. Bunlara alevi aristokrat ve bürokratlarını da eklemek gerekir. Parlamenter, avukat, öğretim görevlisi vb. gibi TC ile çıkarlarını birleştiren kesimler de bunlara dahildir.

Görüldüğü gibi Alevilik, hem sağdan hem de soldan çok çeşitli biçimlerde ve farklı kılıflar altında savunuluyor. Önemle üzerinde durulması gereken nokta, kendilerine "devrimci", "demokrat", "aydın" ve "ilerici" diyen kesimlerce konunun nasıl savunulduğudur.

Birincileri, Alevilik bildirgesini kalemle alanlardır. Bu bildirgede öz olarak şunlar istenmektedir: Diyanet İşleri'nde Aleviliğin temsili (bu, şimdiden kabul edildi); TRT yayınlarında Sunnilik gibi Aleviliğin de işlenmesi; din ve ahlak derslerinde Sunniliğin yanı sıra Aleviliğin de anlatılması; tıpkı imamlar gibi dedeliğin de kurumlaşması ve yeniden yapılanması; imamlar gibi dedelere de maaş verilmesi; laikliğin korunması için Aleviliğin devletçe korunması vb.

Bu bildirgenin altında hiç de yabancı olmadığı isimlere rastlıyoruz. Kimler mi? Yaşar Kemal, Aziz Nesin, İlhan Selçuk, Emil Galip Sandalcı, Çetin Yetkin, Tarık Akan, Cemal Özbey, İlhami Soysal, Zülfü Lîvaneli, Rıza Zelyut. Ama bu isimleri Kürtlerle ilgili bir dilekçe de göremezsiniz. Cezaevlerindeki devrimci tutsakların direnişlerini destekleyenler arasında bu isimlere rastlamak mümkün değildir. Bunlar, cuntacılar verilen "Aydınlar Dilekçesi"nde cuntacılar "demokrasi" dileyenlerdir. Yine bunlar TBKP şeflerinin "mücadelesi"ne sahip çıkanlardır. Kısacası aydınının nasıl olması gerektiğini değil, nasıl olmaması gerektiğini göstermişlerdir. Gıdalarını kemalizmden alan bu baylar, onurlu Türk aydını İsmail Beşikçi'ye geçmişte "İngiliz ajanı" diyorlardı. Oysa Beşikçi, onuruyla yaşıyor. Beşikçi bugün TC'den de kendilerinden de çok daha büyüktür. Ya imzacı "aydınlar"! Onlar ise çağımızın yüzkarasıdır.

Her şey bir yana bildirge içerik olarak da hiçbir ilerici-demokratik yan taşımıyor. Devlet dinini elini çabıyıp denmiyor; Diyanet İşleri'nde Alevilik de temsil edilsin deniyor. TRT dinsel yayın yapmasını denmiyor; Sunniliğin yanı sıra Alevilik de anlatılsın

isteniyor. Devlet eğitimin her alanından elini çeksin, zorunlu din dersi eğitimine son verilsin, devlet destekli ve yönlendirmeli Diyanet İşleri Başkanlığı kaldırılsın denmiyor. Hayır, bildirgelerin programında bunları bulamazsınız.

"Solcu", "devrimci" bir diğer alevici kanat ise, kendilerine "Kızıl Yolcu" diyen gruptur. Bunun adının kızıl olmasına bakılmasın sakın. Gerçekten çok bağınaz bir mezhepçilik kokuyor. Marksizm-Leninizm laflarını yazılarından eksik etmeyen bu grubun çabası da başta yükselen Kürt devrimi olmak üzere tüm devrimci-demokratik hareketi bölmek, insanların kafalarını karıştırmak, çeşitli uluslardan alevi çevreleri mücadelenin uzağında tutmaktır. Öyle fütursuzca iddiaları var ki, bunlara kendilerinin bile inancı olanaksız. Alevi ulusundan bahsediliyor. Alevistan'ın kurtuluşu isteniyor. Alevilerin Kürt olmadığı savunuluyor vs... Ulus ve uluslar sorununu biraz bilen bir insan, ulusun tarihsel olarak ortaya çıkmış kararlı, istikrarlı bir topluluk olduğu gerçeğini de bilir. Yine ulusun bir din, ırk ya da kabile ve mezhep birliği temelinde oluşmadığını da; dil, kültür, iktisadi yaşam, tarih ve toprak birliğinin ulus olmanın temel ilkeleri olduğunu da bilir. Kaldı ki alevilerin alevi olmak dışında ya da aleviliğin ortak bazı geleneksel ilişkilerini sürdürmek dışında ortak özellikleri yoktur. Türk, Kürt, Arap alevilerinin dil birliğinden sözedilebilir mi, kültür birliğinden sözedilebilir mi? İktisadi yaşam birliğinden sözedilebilir mi? Kuşkusuz hayır.

Kızıl Yol yazarları tam bir soysuzluk örneği sergileyerek geçmişte içinde yer aldıkları bir siyasi grubun ideolojik görüşlerini birazcık alevi motiflerle süsleyip siyaset yapmaya çalışmaktadırlar. Dedelerle talip (rayber) arasındaki saygının ortadan kalktığını, cemlerin yasaklandığını, Türkler ve Kürtler tarafından sümürleştirildiklerini vb. biçimindeki görüşler ileri sürmektedirler. Açık ki, bu grubun da varlık nedeni TC'dir. Dürüst ve samimi her demokrat bunların gerçek yüzünü bilir.

Bilindiği gibi sömürgeci Türk egemenlik sistemi, geçmişten bu yana Kürdistan'da mezhep ilişkilerini körükleyerek ulusal birliğin yaratılmasını, halkın kendi çıkarları etrafında bilinçli, örgütlü bir güce ulaşmasını ve kendi egemenliğine karşı savaşmasını engellemeye çalışmıştır. Bu, bağımsız ve özgür bir ortamda uluslaşma önündeki en önemli engellerden biri olmuştur. Düşmanın izlediği bu politika, halkın kendi içinde ve diğer halklarla arasında dinsel-mezhepsel ayrılıklardan dolayı haksız ve boş yere çok kan dökülmesine, halkların birbirlerinden uzaklaşmasına neden olmuştur. Hatta bu, yer yer düşmanlıklara kadar varırmıştır.

Yapay olarak yaratılan bu mezhep ilişkisi ve çatışmaları, Osmanlı İmparatorluğu döneminde halkımıza karşı alçakça bir tarz-

da kullanılmıştır. İdris-i Bitlisi vb. işbirlikçi uşaklar sayesinde birçok Kürt beyliği birbirine karşı çıkarılmış, böylece güçten düşürülerek biraraya gelmeleri bile engellenmiştir. Yine Hamidiye Alayları'nın Ermeniler'e karşı kullanılması ve katliamlara ortak edilmesi, bu konudaki bir diğer örnektir.

1. Dünya Savaşı sonlarında Osmanlı İmparatorluğu'nun dağılma sürecinde ise kemalistler, sürekli olarak "düşmana karşı islamın birliğini sağlamak" amacıyla savaştıkları, bunun "müslümanların gavurlara karşı bir savaş olduğu" propagandasını yaparak Kürt aşiretlerini kendi yanlarında savaşa katmayı başardılar.

Ama bunun hemen ardından 1920-40 yılları arasında Kürdistan'da gelişen tüm ayaklanmaları, Kürt halkı içindeki aşiret ve mezhep çelişkilerinden de utaca yararlanan kemalist burjuvazi Kürdistan'da gelişen halk isyanlarını kanla bastırdı. Kürt halkı, Şeyh Said, Ağrı, Koçgiri, Dersim isyanlarında mezhep vb. suni çelişkilerin Kürt toplumunu nasıl yenilginin eşliğine getirdiğini çok açık bir biçimde yaşad.

İşte Alevilik olayı da günümüzde Kürdistan'da gelişen ulusal kurtuluş mücadelesine karşı TC tarafından yedek bir güç olarak kullanılmak isteniyor. Yakın geçmişte çok kez görüldüğü gibi TC ve onun sivil-resmî güçleri, halkı bölmek, parçalamak, örgütlenme ve mücadele gücünden düşürmek için mezhep çelişkilerini çok iyi kullanmış ve pek çok olay sahnelemişlerdir. Maraş, Sivas, Malatya, Erzincan, Çorum'da alevi-sunni çatışması adı altında katliamlar tezgahlanmak istenmiş; 1979'da Maraş'ta olduğu gibi, bu oyunlarında belli oranda başarılı olmuşlardır.

Toplumun politize olmasıyla, geçmişte varolan mezhep çelişkileri de giderek ortadan kalkmaktadır. Kürdistan'da bugün Kürt halkı ve onun evlatları PKK önderliğinde bir bütün olarak sömürgeci düşmana karşı savaşmaktadır. Ancak buna rağmen TC, halkımızın birliğini parçalamak için mezhep ayrılıklarını yeniden körüklemeye çalışmaktadır. Bugün gündeme getirilen Alevilik olayı da, Kürt devrimine karşı alevi bir alternatif yaratma düşüncesine dayanmaktadır. Açık ki, bugün Alevilik kampanyası kendi dinamizmi ile ortaya çıkmıyor. Tam tersine, Kürdistan devriminin gelişip güçlenmesi, Türkiye'deki devrimci-demokrat hareketin son dönemlerde biraz gelişmesi TC'yi böylece "yeni" arayışlara zorluyor. Masumane pozlara bürünerek alevici diye ortaya çıkan kesimler de, kendilerine ne ad verilerse versinler açıkça TC'ye, onun sömürgeci, faşist, şoven politikalarına hizmet etmektedirler. Ama bu, Türk sömürgeciliğini kurtarmaya yetmeyecektir.

Sömürgeci-faşist diktatörlüğe karşı mücadelede çeşitli uluslardan aleviler de diğer kardeşleriyle birlikte yerlerini almalıdırlar. Düşmanın halkımıza karşı kurmaya çalıştığı bu tuzağa düşmemeli, kendi kurtuluş mücadelesi içinde yerini alarak, düşmanın bu oyununu boşa çıkarmalıdırlar.

Diyarbakır, Van, Urfa, Siirt, Adıyaman ve Dersim İnsan Hakları Dernekleri ortak rapor yayınladı

Basına Açıklama

Temel insan hak ve özgürlüklerine, insan kişiliğinin onur ve değerine, ulusların hak eşitliğine, uluslararası hukukun temel ilkelerine, halklar arasında evrensel barış ve güvenliğe yüksek değer biçen ve bu yolda kararlı bir savaşım yürüten İnsan Hakları Derneği'nin Diyarbakır, Siirt, Şanlıurfa, Van, Tunceli ve Adıyaman şube yöneticileri 15 Eylül 1990 günü Diyarbakır'da toplanarak Bölgedeki son gelişmeleri değerlendirmiş ve aşağıdaki ortak görüşlerin basın aracılığıyla kamuoyuna duyurulmasında uzlaşmıştır.

1) ABD emperyalizmi, Ortadoğu'daki çıkarları gereği, uluslararası diğer emperyalist güçleri de yedeğine alıp Kürt Hiroşması Halepçe'-de 5000 Kürdü emperyalist silah tekellerinin ürettiği kimyasal silahlarla katleden faşist diktatör Saddam yönetimindeki Irak'ın, Kuveyt'i işgal ve ilhakını bahane ederek Türk, Kürt, Arap, Fars, tüm Ortadoğu halklarına büyük felaketler getirecek bir savaşı, Türkiye'yi de içine alarak başlatmak istiyor. Türkiye, Pentagon patentli savaş senaryolarının pyonu ve ABD'nin Ortadoğu'daki jandarması olamaz.

Türkiye'nin emperyalistlerin buyrukları doğrultusunda, Irak'a karşı bir savaşa girmesi, birçok insanın ölümünün ve sakat kalması-nın dışında, daha da yıkıma gidecek ekonominin faturasının işçi ve emekçilere çıkarılmasına, kısıtlı da olsa hala varolan demokratik hakların askıya alınmasına ve özellikle bölgemizde, halkımız üzerin-deki baskı ve soykırım politikalarının derinleşmesine neden olacaktır. Bir savaş durumunda bölgemiz, başta kimyasal silahlar olmak üzere tüm kitlesel kurum silahlarının deneneceği bir manevra alanına dönüştürülecek, bu yolla ulusal ve toplumsal muhalefetin ezilmesi sağlanacaktır. Bu nedenle, Türkiye'yi Irak'a karşı haksız bir savaşın içine çekme çabaları karşısında, tüm demokrasi ve barış güçlerini etkinliklerini artırarak "Savaşa Hayır" demeye çağırıyoruz. Bu savaş bizim savaşımız, bu savaş hakkı bir savaş olamaz.

2) Ulusal haklar, insan haklarının vazgeçilmez temel bir ögesidir. Uzun yıllardır, halkımızın ulusal varlığını, dili, kültürü ve tarihi değerlerini reddeden inkar, talan ve asimilasyon politikaları, son çıkarılan SS Kararnameleriyle birlikte bölgeyi tecrit politikasına yönelmiştir. Bu politikanın amacı, eşitlik, özgürlük ve adalet teme-linde yükselen ulusal ve toplumsal muhalefeti tümüyle ezme-tir. Bölgede dozu giderek artan insan hakları ihlalleri, işte bu baskı ve yıldırma politikalarının eseridir.

Son günlerde, savaş krizi ortamını fırsat bilerek Şırnak, Eruh ve Pervari'de olduğu gibi, köy koruculuğunu kabul etmeyen köylülerin evlerini ateşe veren, bölgedeki köyleri zorla boşaltan ve ormanları-mızı yakan militarist güçlerin, Nusaybin ilçesi Kuruköy'ü, beş gün abluka altına alarak çocuk, kadın, yaşlı, genç ayrımı yapmadan tüm köylüleri işkenceden geçirenlerin, ailelerinin ısrarlı istemlerine rağ-men, ölen gerillaların cenazelerini dahi vermeyen çağdışı zihniyetin, daha dün Siirt-Çevrimli ve Hakkari-lkiyaka Köylerinde masum insanların kanları üzerinde çirkin senaryolar düzenleyip Hakkari ili Yüksekova ilçesinde vahşi yöntemlerle katlettikleri köylüleri ka-muoyuna "terörist" diye ilan edenlerin, Diyarbakır Çevik Kuvvet Merkezi'nde olduğu gibi işkenceyi sistemli olarak sürdürenlerin ve gözaltında kaybolan kişilerin sorumlularının, Türkiye'nin de altında imzası olduğu İnsan Hakları Evrensel Beyanname'si, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, İşkence ve Onurkırıcı Davranışlara Karşı Sözleş-me gibi, insanın insanlaşması sürecinde ve insan onurunun yüceleş-tirilmesinde önemli adımlar olarak değerlendirilecek insanlık tarihi-nin bu önemli belgelerini pervasızca çiğneyenlerin, insanlığa karşı suç işlediklerini, halkımız ve tüm dünya halkları karşısında, insanlık karşısında suçlu olduklarını ilan ediyoruz.

3) Bugün bölgemizde, özellikle de Van ve Siirt ilinin varoğlarında kıl çadırlarda barınıp topraklarından zorla atılan, evleri yakılıp evsiz bırakılan, tüm geçim kaynakları ve eğitim olanaklarından yoksun olarak, yaklaşan kış şartlarında barınak ve gıda sorunları acil çözüm bekleyen, kendi ülkelerinde mülteci konumuna düşen insanlarımız için, özellikle sağlık koşullarından uzak şartlarda bulunan 0-2 yaş gurubundaki yüzlerce çocuğumuz için başta Kızılbaş ve Kızılbaş Kurumları olmak üzere tüm yardım kuruluşlarını acil yardıma çağırıyoruz.

4) Bu tür keyfi ve insanlıkdışı uygulamaların, politik ortamı tahmin edilemeyecek derecede gerginleştirceğini, bölgede huzura, barışa ve kardeşliğe asla hizmet etmeyeceğini, başta bu politikaların ve uygulamaların sorumluları olmak üzere artık herkes bilmelidir. İlçbir neden bu tür uygulamaları hakkı gösteremez. Bölgedeki silahlı hareketler gerekçe gösterilerek özgürlüğe, demokrasiye, eşitliğe ve adaletle susanmış halkımızın, potansiyel suçlu niuamelesiyle karşı karşıya bırakılması, köylerinden, topraklarından göçe zorlanmaları, evlerinin yakılması, en ağır hakaret ve işkencelere maruz tutulması-nın soruna çözüm getireceğini sananlar, barış ve kardeşliği dinamit-lediklerini artık bilmeli, soruna askeri çözüm arama ve yıldırma politikalarını hızla terketmelidirler.

Ulusal ve uluslararası tüm demokratik kuruluşlar ve anayasal organlar, toplumumuzda onarılmaz yaralar açacak bu hukukdışı ve ayrımcı uygulamaları Turan Dursun'un katledilmesi olayında oldu-ğu gibi düşünceye kurşun sıkanlar karşısına kararlılıkla çıkılmalı, "Savaşa Hayır" belgeleri çerçevesinde basın organları, parlamen-terler, aydınlar ve kamuoyu duyarlılığını göstermelidir.

Hatip Dicle (İHD Diyarbakır Şb. Bşk.), Av. Zübeyir Aydar (İHD Siirt Şb. Bşk.), Yavuz Binbay (İHD Van Şb. Bşk.), Salih Öztürk (İHD Ş. Urfa Şb. Bşk.), Av. Murat Bilgiç (İHD Adıyaman Şb. Bşk.), Atilla Kızılaslan (İHD Tunceli Şb. Bşk. Üyesi)

17 Eylül 1990

Adı geçen bölge derneklerinin yöneticileri, 15 Eylül 1990 günü Diyarbakır'da toplantı yaptılar ve bu toplantı sonunda "Savaşa Hayır" başlığını taşıyan bir basın açıklaması ile Kürdistan'da "İnsan hakları ve doğanın katledilmesi ile ilgili bazı tespitler" başlığı altında bir rapor yayınladılar.

Adı geçen dernek yöneticilerinin bu kapsamda ilk toplantısı oluyor. Kuru-luşları da yeni sayılabilecek bu derneklerin ortak bir toplantıya gidebilmeleri ve ortak bir rapor yayınlamaları hem anlamlı ve hem de başarıdır.

Çünkü, bu dernekler son derece güç koşullar altında çalışıyorlar. Kürdis-tan'da insan haklarıyla ilgilenenlerin önüne çıkarılan engeller, Türkiye'deki-lere göre kat kat daha fazladır. Örneğin dernek yöneticilerinin "olay" mahalli-ne gitmeleri önleniyor, fotoğraf çekmeleri önleniyor, belgelerine elkonuluyor, evleri gözetim altında tutuluyor, telefonları dinleniyor, yabancı heyetlerle görüşmeleri önleniyor, sık sık gözaltına alınıyor ve Av. Zübeyir Aydar örneğinde olduğu gibi sürgün edilebiliyorlar. Kısacası, Kürdistan'da insan haklarıyla ilgilenenler sürekli ölüm tehlikesi altında çalışıyorlar.

Yeni bir çalışma olmasına rağmen; dernek yöneticilerinin çabaları ve bir araya getirdikleri, karanlıkta bırakılmak istenen Kürdistan'da, bir mum ışığı kadar bile olsa aydınlık yaratıyor, sömürgeci devletin vahşi uygulamalarını bel-li yönleriyle ortaya koyuyor, mağdurların feryadını az da olsa duyurabiliyor.

Adı geçen bölge derneklerinin raporları ve çalışmaları bu açıdan anlamlı. Hepimizin bu çalışmaya destek sunması gerekir ki, bu dernekler çoğalabilsin, hem de daha etkin çalışabilsinler.

İnsan hakları ve doğanın katledilmesi ile ilgili bazı tespitler

1984 yılında başlayan ve ge-nişleyerek devam eden gerilla hareketine karşı devletin yaptığı mücadele giderek kabuk değış-tiriyor, hedef değıştiriyor. İlk zamanlarda hedef gerilla ve on-lara yardım ettiği şüphesi altın-da olan halkın bir kesimiydi. Oysa şimdi durum aynı değıldir. Hedef oldukça genişletilmiş ve 1989 yılı ilkbaharından bu yana yöre halkının çoğunluğuna (koru-cu, muhbir ve ajan olmayı kabul etmeyenler) ve doğaya (özellikle ormanlara) saldırılar yoğunlaş-mıştır.

Bu politika gereği olarak 100'den fazla masum insan ya direkt kurşuna dizilmiş veya faili meçhul cinayet şeklinde ortadan kaldırılmıştır. Yine aynı politika-nın ürünü olarak onbinlerce hek-tar orman yakılmış, doğa tahrip edilmiş, daha önce boşalan ve boşaltılan yerleşim birimlerine yüzlerce yenisi eklenmiş, onlar-ca köy ve mezra, yüzlerce ev ve ahır, içindeki eşyalarla birlikte sahiplerinin gözleri önünde ate-şe verilmiştir. Bu şekilde ek ola-rak onbinlerce meyva ağacı (ö-zellikle fıstık), binlerce bağ ve bah-çe yakılarak tahrip edilmiştir.

Bu politika bölgenin boşaltıl-masına, Irak'ta olduğu gibi bir tampon bölge oluşturulmasına, yöredeki tüm yerleşim birimleri-nin boşaltılarak ortadan kaldı-rılmasına faşist general Altay Tokat'ın deyimi ile bölgede ot dahil hiç bir canlı ve bitki bırak-mamaya yöneliktir. Bu politika-nın benzerini Irak'ta faşist Sad-dam uygulamaktadır. Orada ye-rinden edilen halka hiç olmazsa barınacak bir yer gösterilmekte ve aşıktan ölmeleri için gıda yardımı yapılmaktadır. Fakat sözü edilen politikanın buradaki uygulayıcıları dedelerinin Koçgi-ri, Diyarbakır, Palu, Ağrı, Zilan, Sason ve Dersim'de yaptıkları gibi yalnız yıkma, yakma ve öldürmeyle meşguldürler, insanlar yararına iş yapmaya vakitleri yoktur. Bu politika bir soykırım politikasıdır, toplu katliamların

ayak sesleri duyulmaktadır.

Devletin yakma, yıkma, öldürme ve her şeyi yoketme poli-tikası özellikle son Körfez krizin-den sonra yoğunlaşmıştır. Bilin-diği gibi krizden bu yana dünya kamuoyunun gözleri Körfez'e çev-rilmiştir. Ayrıca Batı ülkeleri Körfez politikası nedeniyle Tür-kiye'yi incitmeye özen gös-termektedirler. İşte kendi lehine olan bu şartlardan dolayı bölge-mizde, devlet giderek pervasız-laşmakta, yıkma, yakma, öldür-me ve kısaca yoketme diye isim-lendirilen politikasını itirazsız, sessiz ve acımasız olarak yürüt-mektedir. Bu uygulamalar altın-da bölgemizde insan haklarının varlığından bahsetmek mümkün değıldir. İnsanların yaşama hak-ları dahil tüm hakları gaspedil-mektedir. Kısacası devlet bura-da insanlık suçu işlemektedir.

Son SS kararnameleri ile basın da susturulmuş olduğundan işle-nen suç ve cinayetlerin gizli kal-masını sağlamaktadır. Zaten san-sürün amacı da işlenen suçların açığa çıkmasını önlemektir.

Bu politika sonucu yalnız yak-ma ile ilgili tesbit edebildikleri-miz şöyledir:

a) 1989 yaz ayları boyunca Eruh, Cizre, Silopi, Şırnak, Per-vari, Beytüşşebap, Çatak, Ulu-dere, Çukurca ve Şemdinli ilçe-le-rinin kırsal kesimlerinde binler-ce hektarlık orman yakıldı. Bu konu geçen sene çeşitli basın organlarında işlendi.

1990 yılı yaz aylarında yakı-lan ormanlarla ilgili tesbitimizi Şırnak'ta Girê Sêvê, Ramuran, Behra Hincê, Bölüze, Cinibê, Cin-dê (...), Piştê Reşa, Girê Diwin (Cudî), Bênavyan (Nêvaya), Ziya-ret (Gelîyê Sêva), Xanê ve Gabar dağı ve mevkileri, Pervari'de Berçaç (Yapraktepe), Axêr (Sarı-yaprak) ve Herekol dağının çeşit-li yerleri, Eruh'ta Dulabenazer, Go-vaşil (Ekinyolu) köyü çevresin-de bulunan (kırsık ağaçları ile beraber) (EK: 1-2), Çiyayê Reş (Karadağ), Girdara (Ormanar-dı), Gêra Uşê köyü (Bağ ve bah-

çelerle beraber) (EK:3).

Her akşam televizyonda or-manların faydalarından ve me-ziyetlerinden ve onların nasıl ko-runmaları gerektiği üzerine söy-levler veren devlet, bölgemizde hergün orman yakmakta ve bitki örtüsünü tahrip etmektedir.

b) Yakılan köylerle ilgili ola-rak tesbitlerimiz,

1) 1990 yılı Ocak ayında Şır-nak ili merkeze bağlı Navyan (Güneyçam) köyünün Bağna ve Şehrevan mezarlarında, 1) İhsan Kutlu, 2) Hüseyin Kutlu, 3) Salih Budak, 4) Eyüp Unlü, 5) Refik Unlü, 6) Hasan Biter, 7) İlyas Budak 8) Mehmet Bezde, 9) Hacı Abay, 10) Hacı Özen, 11) Tahir Özen, 12) Hamza Özen, 13) Ab-dullah Özen, 14) Ahmet Çalış, 15) Mehmet Çalış, 16) Nesim Çalış'a ait ahır kışlık hayvan yemi ve otları yakılmıştır.

2) Torkiz (Sarıdallı) köyünde Abdullah Fidan, Ramazan Fi-dan, Mehmet Adanır, Tahir Gü-den, Hacı Yardımcı, Hasan Ağır ve aynı köyün Cindê mezrasında Mustafa Aytun, Halit Aytun, Nadir Aytun ve Kasım Aytun'a ait ahır samanlık ev ve bahçeler bu sene Haziran ayı sonlarında askerler tarafından yakılmıştır.

3) Torkiz (Sarıdallı) köyü Şa-ru mezrasında İbrahim Işık, Meh-met Işık, Ali Işık ve yine aynı köyün Xarê Bizo mezrasında Ra-mazan Göktaş, Osman Göktaş ve Bênav Uçar'a ait evler eşya-larıyla birlikte gündüz ortasında Navyan (Güneyçam) Jandarma taburunda görevli binbaşı ko-mutası altında onun emir ve di-rektiifleriyle askerler tarafından evlerin sahiplerinin gözleri ön-nünde yakılmıştır. Aynı zaman-da bu köylülere ait harmanlarda bekleyen buğdaylar ile hayvan-ları için toplamış oldukları yem-ler de aynı gün, yani bu yılın Temmuz ayının başında yakılmış-tır. Bu olayda aynı gün İbrahim Işık'a ait yaklaşık iki ton kadar peynir evinin mahzeninden çık-a-rılarak bir kısmı köpeklere yedi-

rilmiş geri kalanı ateşe atılmıştır.

4) Son iki sene içinde Torkiz (Sarıdalı) ve bağı mezraları olan Cindê, Bawa, Gêrê, Xwedan, Abasan, Çemê Kanîgermîkê, Deşt-kê, Şaru, Xarê Bizo, Dimilya, Gewrikya ve Înde tümüyle boşaltılarak çoğu yakılarak insanlar oralarından uzaklaştırılmışlardır. Bu köy ve mezra insanların çoğu değişik şehir ve kasabalara göçmüşlerdir. Yaklaşık ikiyüz hane (1500 nüfus) kadarı ise halen Şırnak'ın 15 kilometre mesafesinde Eruh yolu üzerinde Milakên mevkiinde çadırlarda kalmaktadırlar. Yaklaşan kış aylarında bu insanların akıbetlerinin ne olacağı meçhuldür. Eğer bu şekilde giderse yaptığımız tesbitlere göre halen sağlıklı olan 100 kadar çocuk bu kış açlık ve soğuktan öleceklerdir.

5) Şırnak merkeze bağı Avyan (Dereler) köyünün sekiz mezrası 20-30 Temmuz tarihleri arasında içindeki eşyalarla tümüyle birlikte evler tek tek Dereler (Avyan) Jandarma bölüğü askerleri tarafından evlerin sahiplerinin gözleri önünde yakılmıştır. Bu mezralar şunlardır: 1) Eywan, 2) Govasamu, 3) Tengê, 4) Bacirut, 5) Çekçeko, 6) Diryan, 7) Girek, 8) Çewrobil. Bu insanların temsilen 1.8.1990 tarihinde köy muhtarı Yusuf İdin tarafından Şırnak Valiliğine ve Şırnak Cumhuriyet Savcılığına dilekçeyle (EK:4) müracat edilmiş ve sorumluların cezalandırılması istenmiştir. Köylülerin şikayetçi oldukları kişiler; Dereler (Avyan) bölük komutanı yüzbaşı ve mahiyetindeki diğer görevlilerdir. Savcılık 3.8.1990 gün ve 1990 / 155-294 sayılı kararıyla görevsiz olduğunu bildirmiş ve dosyayı valiliğe havale etmiştir. İl idare kurulu da bu olayı soruşturmak için Sêgîrkê (Şenoba) jandarma taburundan görevli yüzbaşı Muharrem Fındık adındaki kişiyi görevlendirmiştir. Bize göre sonuç şimdi de bellidir.

Evleri yakılan bu köylüler köy yolu üzerinde çalılardan yapılan kulübelerde yaşamaktadırlar. Bunların durumu Törkiz köylülerinin durumundan beterdir. Böyle giderse hiç biri önümüzdeki kış çıkarmayacaktır. Soğuk ve aklıktan öleceklerdir.

Bu köylülere ait haberlerin ve resimlerin basında yer almasından sonra, köylüler gözaltına alınmış, hayvanları da askerler tarafından kurşunlanmıştır.

6) Yine Temmuz ve Ağustos aylarında Uludere'nin 20'den fazla köyünde, her köyden değişik sayıda olmak üzere evler seçilerek içindeki eşyalarla birlikte yakılmışlardır.

7) Beytüşşebap ilçesi Mezra köyünün, Yenimahalle mezarasının 14 haneden oluşan tüm evleri yine içindeki eşyalarla beraber askerler tarafından sahiplerinin gözleri önünde yakılmışlardır.

Yine Beytüşşebap ilçesinin Dönmezler köyü 21.8.1990 günü evlerinin içindeki eşyalarla beraber yakılmıştır. Bu konuda köylüler adına köy muhtarı Hacı Yüce 23.8.1990 günü Şırnak valiliğine dilekçeyle müracaat etmiştir. (EK:5)

8) Ağustos ayı içinde Pervari ilçesi Hosyan (Doğanköy) köyüne bağı Hol ve Kal mezraları önce boşaltılmış, köylülere çeşitli baskılar sonucu her iki mezra evlerinin içindeki eşyalarla beraber tümüyle yakılmışlardır. Aynı zamanda köylülere ait yüzlerce arı kovarı arılarla birlikte yakılmıştır. Hayvanlarına ait kışık yemler de aynı gün yakılmıştır. Köylülerin bu konudaki beyanları

ektedir. (EK: 6)

9) Pervari'ye bağı Sarıyaprak (Axêr) köyünün bir kısmı köylülerin kışık yem ve samanlıklaıyla birlikte, köylülerin bahçeleri, tarlalardaki ve harmanlardaki buğdaylar ve köyün etrafındaki ormanlık ve otluk alan yakılmıştır. Bu tarihte köy de boşaltılmıştır. Bundan sonra 8.9.1990 günü askerler tekrar köye gelerek köydeki tüm evleri ve yüzlerce arı kovasını arılarla birlikte yakmışlardır. (EK: 7)

Bizim yakından tespit ettiklerimiz bunlardır. Raporu düzenlediğimiz sırada aldığımız haberlere göre Şırnak'a bağı Spindarok (Boyunyaka), Gilindor (Kemerli), Berkevîr (Tekçınar) köyleriyle Cifanê (Cevizdüzü) köyüne bağı Arkit mezarası yanuyordu. Kuşkusuz bunların dışında da yanmış ve yakılacak yerler vardır. Biz bazı yerleri örnek olarak veriyoruz. Bu politikayı teşhir etmek istiyoruz.

Bölgemizde şimdi sonbaharın başlangıcıdır. Çok çetin bir kış bize doğru yaklaşmaktadır. Önümüzde karanlık günler vardır. Yukardaki yerleri sıraladıktan sonra sanırım daha fazla yorum gerek yoktur. Yaklaşan soğuk kış ve karanlık günlerden dolayı demokrat kamuoyunu bu konuda duyarlı olmaya ve önümüzdeki karanlık günlerde bize yardımcı olarak bugünlerin aydınlanması için görev almaya çağırıyoruz.

Saygılarımızla
Siirt İnsan Hakları Derneği
Başkanı Av. Zübeyir Aydar

Ek 1

Bizler Siirt Eruh, Govaşil (Ekinyolu) köyü halkıyız. 1984'ten beri köyümüzde asker mevcut. İlk dönemlerde yedikleri ekmeği dahi köylüler yapıp veriyorlardı. Un meyve köylülerin mahiydi. Sularını 3 yıl öncesine kadar köylüler ya sirtlarında ya hayvanlarıyla taşıyarak götürüyorlardı. Köyün mezarlığındaki odunlar halk tarafından korunurken, onlar motorlarla kestirip köylülere taşıyorlardı.

Şu andaki durum: Askerler köyün içinde şortla dolaşıyorlar. Kendileri defalarca ikaz edildi. Bizlere "sizin kadınlarınız da açık dolaşınsınlar" diyorlar. Bizim bu görünümü kabul etmemiz mümkün değil. Odunlar yine köylülere taşıtılıyor. Sıraya koymuşlar 70 yaşındaki kişi de odun getirmek zorunda. Siper veya havuz yapmak için gerekli olan bütün taşlar köylülere taşıtılıyor. Köyün okulunda su olmasına rağmen (karakol olarak kullanılıyor), köyün bir mahallesine giden suyu da keserek okulun arka tarafına götürdüler. 30 evi su-suz bıraktılar. Erkeklerle yapılan uygulamalar yetmiyormuş gibi kadınların üzerinde de ince arama yapmaya başladılar. Duruma müdahale eden köy muhtarı ihtiyar heyeti ve imamın girişimleri sonuç vermedi. 7.8.1990 tarihinden itibaren köyün ormanlık alanıyla birlikte, otlak, üzüm bağları ve 1979'dan beri yetiştirmektedir olduğumuz binlerce aşıllı fıstık ağacı köydeki askerler tarafından yakıldı.

Köyde yaşamamamız için ne gerekliyse yapıyor. Köyde 70'den fazla ev mevcut. 20'ye yakını göç etti. Şehirlerde aç ve işsizler. Kûmes gibi yerlerde barınıyorlar. Bizde her ev 10'dan fazla nüfusa sahip. Köyü bırakmamız

mümkün değil. Nerelerde nasıl yaşıyoruz. Asker bizlerin malını yakma, hakaret etme, göçe zorlama yetkisini nerden alıyor. Durumumuzun göz önüne alınarak bizlere gereken yardımın yapılmasını saygılarımızla arz ederiz.

Emin Bahçeci, M. Ali Kaya, (Köy imamı), Süleyman Bahçeci, Sırac Özalp, Selahattin Saraç, Ahmet Bahçeci, Yakup Sezgin, Arafat Özalp, Süleyman Özer
2.9.1990

Ek 2

Cumhuriyet Savcılığına Siirt

Bizler Siirt Eruh Ekinyolu (Govaşil) köyü halkıyız. Köyümüzün ormanlık alanı, merası ve 1979'dan beri yetiştirdiğimiz aşıllı binlerce fıstık ağacı köyümüzün ve çevre köyler olan Bağgöze, Salkımbağlar, Baluka, Ormanardı, Yelkesen askerler tarafından yakıldı. Askerler ve korucular üzüm bağlarını, ormanlık alanı ve binlerce fıstık ağacını küle çevirdiler. Haklarında gerekli kanuni işlemlerin yapılmasını istiyoruz. Davacıyız. Menküllerimiz ve gayrmenküllerimizin maddi tutarlarının tarafımıza ödenmesini istiyoruz. Gerekenin yapılmasını saygılarımızla arz ederiz.

Ekinyolu Köylüleri adına: Sırac Özalp, Ahmet Bahçeci, Arafat Özalp, Emin Bahçeci, Selahattin Saraç, Süleyman Bahçeci, Mehmet Ali Kaya (Köy imamı)
3.9.1990

Ek 3

Basına

Bizler Siirt merkeze bağı Geraviş (Bağlıca) köyü halkıyız. Köyümüz 25 hane. 20.8.1990 tarihinde Ekinyolu köyüne bağı askerler ve subay tarafından köyümüze ait binlerce aşıllı fıstık ağacı, üzüm bağları ve her tür meyveyi kapsayan bağlar tutuşturuldu, yakıldı. O anda köyde bulunan onların evleri ve bağları tutuşturduklarını görenler mevcut. Onları görenlerin isimleri Huşri Kineş, Kumri Kineş, Yusuf Topal. Ben köy muhtarı olarak Eğlence karakoluna gidip, sorumlu subayla görüştüm. Subay bana 2-3 meşe ağacı yanmış niye şikayetçi oluyorsun diyor. Binlerce fıstık, badem ve üzüm bağları onun gözünde iki üç meşedir. Bağların yanında köyün ormanlık alanını da yaktilar.

Bizler zararımızın tespit edilmesini istiyoruz. Keyfi hareketlerle yıllardır yetiştirdiğimiz ağaçları bir anda kül eden askeri sorumlulardan davacıyız. Zararımızın yetkili birimlerce tespit edilmesini talep ediyoruz. Bu işlemleri yapanlardan şikayetçiyiz. Haklarında dava açılmasını ve zararımızın tazminini talep ediyoruz.

Geraviş (Bağlıca) köylüleri adına: Cemil Sartık, Abdullah Aslan.
6.9.1990

Ek 4

Şırnak Valiliğine

Bizler Şırnak ili Dereler köyü ve bağı mezraları halkı olarak hepimizin ortak sorunları olan askeri baskıları ve bizlere karşı yazılı kanunsuz muameleleri bilgilerinize sunmak istiyoruz. Çeşitli vesilelerle daha önceleri karşılaştığımız ve değişik zamanlarda dilekçe ile yetkilileri-

mize ilettiğimiz sorunlarımızın çözümleneceğine olan inancımızı koruyoruz. Ancak son günlerle dozajını giderek artıran baskılar üzerine yeniden sorunlarımızı bilgilerinize sunup bir an önce isteklerimizin nazarı itibare alınarak bizlere karşı kanunsuz muamele ve baskılarını sürdüren askeri yetkililerin tespit edilerek adalet önüne çıkarılmasını talep ediyoruz. Son günlerde yaşadığımız yörede meydana gelen ve tüm bölge sakinlerini tedirgin eden olayları aşağıda bilgilerinize sunuyoruz.

1- 20 Temmuz 1990 günü güvenlik kuvvetleri ile teröristler arasında çıkan silahlı çatışmadan sonra gözaltına alınan Terikli köyü sakinlerinden **Fevzi Kabul** askerler tarafından ifadesi alınmak üzere bölüğe doğru götürülürken yolda vurularak öldürülmüştür. Durum bu olmasına rağmen Fevzi Kabul'un cesedi ailesine teslim edilmeyip Şırnak'a gönderilmiş ve bu şahsın terörist olduğu ve çıkan silahlı çatışmada vurularak öldürüldüğü açıklanmıştır. Olayın gerçek yüzü yukarıda anlatıldığı gibidir. Fevzi Kabul köy halkı sakinlerinden olup PKK ile de yakından ilgisi olmayan köy çobanlığı yapan 18 yaşlarında bir yurttıştır.

2- Mıntıkamızda bulunan Dereler köyü Dikilitaş'a bağı mezra sakinleri evlerinden çıkarıldıktan sonra bu şahıslara ait evlerin içindeki eşyanın çıkarılmasına fırsat verilmeyen yakılmıştır. Ekonomik imkanları çok zayıf olan bu mezra insanları nerde ve nasıl yaşayacaklar sorunu ortadadır. Bu soruna çözüm arayışı içindeyiz.

3- Yöre halkına geçici köy korucusu olmaları yönünde telkin ve baskılar yapılmaktadır. Silah kabul etmeyenler göçe zorlanmaktadırlar. Dereler mıntıkasında yaşayan insanların gündüzleri köy dışına çıkmaları dahi izine bağlanmıştır.

4- Geçim kaynağımız olan ekinlerimiz askerler tarafından kendilerine verilen emir üzerine yakılmıştır. Duruma müdahale eden köylüler tartaklanmış ve dövülmüştür. Askerlerce rastgele top ve mermi atışları yapılmaktadır. Ormanlarımız bilinçli bir şekilde askerlerce yakılmaktadır. Çevrobil mezarasında ve bağı Guva'da bulunan tüm evler hayvan ağılları, ekinler ve hayvan yemleri tam anlamıyla yakılıp imha edilmiştir.

Yöremizde meydana gelen olayları daha önce yetkili idari makamlara ilettiğimiz halde bu güne kadar bir neticeye varılmamıştır. Son zamanlarda giderek ağırlaşan askeri baskıya yöre halkının tahammül edecek hali kalmamıştır. Bizler Dereler ve bağı mezralar halkı olarak bu sorunlarımıza ancak yine devletin çare bulacağına, yaralarımızı saracağına olan inancımız tamdır. Bizler bu ülkenin insanı olarak bize yapılan bu kanunsuz muamelelerin neden yapıldığını anlayamıyoruz. Devletten istediğimiz bizlere bu baskıları yapan ve yaptırın yetkililer hakkında gerekli adli işlemlerin yapılarak sorumlular hakkında gerekli koğuşturma yaptırılması ve hak ettikleri cezaya çarptırılmasıdır. Tüm yöre halkı olarak sorunlarımıza çözüm getirilmesini askeri baskıların ortadan kaldırılmasını ve faillerinin cezalandırılmasını saygılarımızla arz ve talep ederiz.

Dereler köyü ve bağı mezraları sakinleri adına: Dereler köyü Muhtarı Yusuf İdin
1.8.1990

Ek 5

Vilayet Yüksek Makamına Şırnak

Özü: Dönmezler Köyünün yakılması Hk.

Beytüşşebap ilçesine bağı Dönmezler köyü 1990 yılı Mayıs ayının ilk haftasında, güvenlik güçlerinin isteği ve emirleri üzerine tamamen boşaltıldı. Göçen halk geçici olarak Uzungeçit beldesine yakın bir yerde çadırlarda konaklamaktadır. Köye dönme umudumuzu yitirmediklerimiz için, pek çok eşyanızı köydeki binalara bıraktık. Lakin, Dönmezler köyünde tüm binaların içindeki eşyaları ile birlikte 21.8.1990 günü yakıldığını öğrenmiş bulunuyoruz. 30 kadar binanın yakılması bizleri evsiz ve barksız bırakmıştır. Binalarımızı, anlamadığımız nedenlerle güvenlik güçleri yakmışlardır. Yakma olayı gün ortasında vuku bulduğundan çok kişi tarafından da görülüp izlenmiştir. Takdir buyrulur ki, köy halkının yerinden edilmesi ve akabinde binalarının yakılıp yıkılması olayı bizleri perişan etmiştir. Bu köyün dışında, Türkiye Cumhuriyeti toprakları üzerinde bize mezar olabilecek kadar toprağa sahip değiliz. Durumu yüksek takdirlerinize saygıyla arz ederim.

Dönmezler köyü muhtarı Hacı Yüce

Adres: Dönmezler köyü muhtarı, Uzungeçit yanındaki çadırlarda mukim, Hacı Yüce
3.8.1990

Ek 6

İnsan Hakları Derneği Başkanlığına / Van

Siirt'in Pervari ilçesine bağı Doğan köyü mezraları, İnceler (Hol) ve Ulusu (Kal) mezralarında oturmakta idik. Devlet bize koruculuk teklif etti ve bize silah verilmek istendi. Biz kabul etmedik. Bu zorlamalar 1983'ten beri yapılmaktadır.

Korucular ve askerler 10 Ağustos 1990'da mezramıza gelerek, mezarayı boşaltmamız yada silah almamız için üç gün süre tanıdılar. 1983'ten bu yana geçen süre içinde köy halkı peyder pey karakollarda ve Siirt'e götürülerek çeşitli işkencelere tabii tutuldular. Bu işkencelerin çoğu, işkence merkezleri olarak tanzim edilen Beytüşşebap'a bağı Sürge ve Kelahêk köylerinde işkenceden geçirildiler. (Lastik tekerlek, Filistin askısı, Jeneratör elektriği, jop ve kaba dayak). Günlerce mütemadiyen kadın ve erkek ayrımı yapılmadan işkence yapıldı. İşkenceyi yapan subay astsubay ve özel timlerdi. Bunların isimlerini bilmiyoruz. Ancak bu şahıslar o dönemde orda görev yapan görevlilerdi. Bunlar devlet kayıtlarında mevcuttur.

Tüm köylüler onları görürsek tanıyabileceğimizi söylüyoruz. Bu işkenceler özellikle son olaylarda yoğunlaştırıldı. İşkencelerin detayını anlatmaktan utanç duyuyoruz. Çünkü bir insan, bir insana bu şekilde davranamaz. İşkencelerin detayını anlatmak günlerce sürer yine de bitmez. Son çare olarak mezraları boşalttık. Mezralardan gelebilme-miz için hiçbir yol yoktur. Biz ancak katırlarla kendi yataklarımızı getirebildik. Diğer tüm eşyalarımız mezralardaki evlerimizde kaldı. Biz mezraları boşalttıktan sonra, askerler de bizim boşaltmamızla birlikte mezralarımızı ateşe verdiler. Otları

Devamı 22. sayfada

Söz hakkı doğum belgesi için mücadele edenlerindir!

Dünya çocukları artık rahatça uyuyabilirler. Artık açlık yok, bombalarla ölmek yok, dünya pazarlarında satılmak yok, eğitimsizlik, hastalık yok! Dünya çocuklarının gelecekları güven altında. Dünyamızın bilumum büyüklüğü "özgürlüğün kabesi!" ABD'de bir araya gelerek dünya çocuklarının bütün sorunlarını çözmüşler! Şimdi istatistikler sıralanır: Bu "zirve" öncesinde kaç milyon çocuk açlıktan ölüme mah-

kuşmuş bilgisayarla yazıverirler! Kaç milyon çocuk hala süren savaşlar içinde ölüyor; kaç milyon eğitim ve sağlık olanaklarından yoksun; kaç milyon çocuk modern kölecilerin elinde esir; kaç milyon çocuk seks ticaretinin metası halinde; kaç milyon çocuk gelecek güvencesinden yoksun; kaç milyon çocuk işkence gördü ve görüyor vb. bütün bunların hepsini bilgisayarla bulur ve tabi ki dünya çocuklarının sorunlarına çözüm arayan bilumum büyükler olarak çözüm yollarını da ortaya koyarlar!

Eğer ortada dünya çocukları, yani dünyamızın geleceği üzerine oynanması olmasaydı, bu yapılanlarla ancak alay edilebilirdi. Oysa şimdi nefretimiz derinleşiyor.

lular ne kadar "insani" adlar alırsa alsınlar, emperyalist-kapitalist sistemin tahribatlarının gerçek tanıkları olarak bizler onlara ancak şüphe ve hatta nefretle bakabiliriz. Sözde dünya çocuklarını korumak için ABD'de gerçekleşen son uluslararası toplantıya bakışımız da bu temeldedir.

Bu toplantıya kimler katılmıştır? En başta ev sahipliğini yapan ABD, dünya halklarının ve çocuklarının kanıyla semürmüş bir dünya canavarıdır. Diğerlerini bir tarafa bırakıyoruz, ama bu toplantıya katılanlar içinde çok yakından tanıdığımız bir şahsiyet daha var: Türk sömürgeci devletini temsilen katılan Turgut Özal. Toplantıya katılanların listesi yazılırsa ve bir de bu top-

lıyor, ya da yetim bırakılıyor. Halepçe'de binlerce Kürt çocuğunun katledilmesine yolaçan kimyasal bombaların üzerinde de Made in-USA, Made in-Fransa, ya da Almanya markaları vardı. Irak Saddam rejimine Kürt halkını ve çocuklarını öldürmesi için her tür-

Doğmamıştım
doğdum şimdi
İşte budur
doğum belgem
Bak savurdum
azrailin
tam alın çatına
Babam işkenceye öldü
Anam beni doğururken
Hergün ölüyor komşularım
Zaten
hep söz edilirdi ölümden
Lakin bilinmezdi doğum
Doğmadan ölüncüydü yani
Ölünmezdi bile yani
Ben mi?
Doğmamıştım
doğdum şimdi
İşte budur
doğum belgem
Bak savurdum
azrailin
tam alın çatına

Doğmamıştım
doğdum şimdi
İşte budur
doğum belgem
Bak savurdum
azrailin
tam alın çatına
Babam işkenceye öldü
Anam beni doğururken
Hergün ölüyor komşularım
Zaten
hep söz edilirdi ölümden
Lakin bilinmezdi doğum
Doğmadan ölüncüydü yani
Ölünmezdi bile yani
Ben mi?
Doğmamıştım
doğdum şimdi
İşte budur
doğum belgem
Bak savurdum
azrailin
tam alın çatına

Doğmamıştım
doğdum şimdi
İşte budur
doğum belgem
Bak savurdum
azrailin
tam alın çatına
Babam işkenceye öldü
Anam beni doğururken
Hergün ölüyor komşularım
Zaten
hep söz edilirdi ölümden
Lakin bilinmezdi doğum
Doğmadan ölüncüydü yani
Ölünmezdi bile yani
Ben mi?
Doğmamıştım
doğdum şimdi
İşte budur
doğum belgem
Bak savurdum
azrailin
tam alın çatına

Doğmamıştım
doğdum şimdi
İşte budur
doğum belgem
Bak savurdum
azrailin
tam alın çatına
Babam işkenceye öldü
Anam beni doğururken
Hergün ölüyor komşularım
Zaten
hep söz edilirdi ölümden
Lakin bilinmezdi doğum
Doğmadan ölüncüydü yani
Ölünmezdi bile yani
Ben mi?
Doğmamıştım
doğdum şimdi
İşte budur
doğum belgem
Bak savurdum
azrailin
tam alın çatına

lū ölüm silahını veren güçler, bugün de Irak-Arap çocuklarını açlıktan ölüme mahkum ederek Saddam'ı devirmeyi amaçlıyorlar. Yani her durumda da çocukların hayatı üzerinde oynuyorlar ve hangi ulustan olmaları da esasta fazla umurlarında değil. Çünkü ölü çocuklar sadece ölüdürler ve kimlikleri yoktur.

Bir toplantıdan çıkıp ötekine girdiler. Birinde ellerinde çiçek vardı, sözde çocuklara sunuyordı. Ötekinde tepeden tırnağa silahla kuşanmış olarak yeni saldırı planları hazırladılar. Orta-

doğu'da artık sürdürülemez olan statükoya yeniden nasıl bir biçim vereceklerini, Kürdistan devrimini nasıl tasfiye edeceklerini, Filistin devrimini peşpeşe iflas eden sahte çözümler ardından hangi yeni çıkmaza sokabileceklerini, Arap halklarının uyanan direnişini nasıl boşa çıkaracaklarını, bölgede kime nasıl bir saldırganlık rolü düştüğünü, bunun değerinin kaç para ettiğini, mevcut durumdan silah tekellerinin nasıl bir kâr sağlayacağını, vurguncuların çıkarını vd.lerini hesapladılar. Örneğin Turgut Özal, sözümüne çocuklar için düzenlenen toplantı amacıyla gitmişti; Ortadoğu'nun karnı yarılırken kendisine de bir çakal payı verilmesi gerektiğini anlattı dünya önünde. Bunun çocuk haklarıyla ne ilgisi var? Elbette ilgisi var; ama, bu ilgi çocukların geleceğinin boğuntuya getirilmesi anlamında böyledir. Hatırlardadır, geçtiğimiz yıl Semra Özal'a "Türk kadını için gösterdiği çabalar" dolayısıyla bir ödül verilmişti. Şimdi ikinci bir ödül de Turgut Özal'ın hakkıdır.

Kürdistan'da yıllardır devam eden bir savaş var. Bu savaş teknik donanım açısından son derece eşitsiz bir savaş. Sömürgeci Türk ordusu emperyalist müttefiklerinin her türlü desteği ile Kürdistan'ın dağlarını, ovalarını, köylerini bombalıyor. Köyler boşaltılıyor. Kar-kış demeden insanlar doğup-büyüdükleri yerlerden sökülüp bilinmezliğe doğru sürükleniyor. Kadınlar, çocuklar aç, perişan. İşkence görmeyen veya işkenceye tanık olmayan çocuk kalmadı. Kürdistan'da doğan çocukların

değil mi, Türkiye'de fahişe sayısının milyonun üzerine çıktığını, kadınların kendilerini satmak ya da intihar etmek ikileminden başka çıkar yollarının kalmadığını basında açıkladığı yıl Semra Özal'a "Türk kadınına güçlendirdiği" için uluslararası bir ödül layık görülmüştü. İşte bu nedenledir ki, şimdi de ödül bay Özal'ın hakkıdır diyoruz.

Çocuklar insanlığın daha üst bir evrede sürdürücüsü, tabi ki insanlığın geleceği olarak dünyanın ortak değerleridirler. Bu açıdan bakıldığında, her çocuk dar çerçevede kendi ailesine kendi ulusuna değil, bütün bir insanlık ailesine aittir. Ama bu tanım, gerçekte dışı bir mücadeleyi anlatır. Filistin halkının devlet olma hakkının inkar edildiği bir dünyada Filistin çocuklarının insanlık ailesine "ailem" demeleri mümkün müdür? Bugüne kadar varlığı bile inkar edilen ve şimdi de varolma ve bağımsızlık mücadelesi uluslararası saldırgan bir ittifakla yok edilmeye çalışılan Kürdistan'ın çocuklarının insanlık ailesi içinde nasıl bir yerleri olabilir? Varlığı yok edilmek istenen bir halkın çocukları, dünya için ancak doğmamış ve yok sayılabilirler. Bu çocukların doğmuş kabul edilebilmesi için bile öncelikle ülke ve halklarının varlığı ve bağımsız yaşama hakkı kabul edilmek zorundadır. Bu durumla sözüm ona hakları korumak üzere tartışma konusu yapılan çocuklar arasında Filistinli, Kürdistanlı ve diğer sömürge halkların çocukları yoktur. Bu çocuklar dünyaya ancak mücadeleyle doğabilirler. İşte Filistin çocukları yıllardır taş ve

Şehit çocukları silahla kucak kucağa büyüyorlar artık...

sopayla da olsa bizzat savaşıyorlar. İşte Kürdistan çocukları, Filistinli kardeşlerinin takipçisi olarak ellerine taşları aldılar. Bu çocuklar dünyadan doğum belgelerini ve de yaşama haklarını istiyorlar. Bu ülkelerin çocukları ülkelerinin gerçeğine uygun olarak büyüyorlar. Yaşlı çocukların yapamamış oldukları bir doğuşu ve büyümeyi üslenmek göreviyle dünya önüne çıkıyorlar. Bu gerçekten ağır bir sorumluluk. Ama, emperyalist ve sömürgecilere karşı mücadeleyle doğan halkların bundan başka bir çıkışı olamaz. Elinde taş ve sapanla meydanlara çıkan çocukları olan halklar, insanlık tarihinin en görkemli hak ve özgürlük mücadelesini veren halklardır ve gelecek kesinlikle bu "çocuk halklar"ın olacaktır. Ve işte o zaman gerçek anlamda bir insanlık ailesinden bahsedilebilecektir.

Halepçe - 1988

Güzel sözler kulağa hoş gelir. Üstelik güzel sözleri söylemek çok kolaydır ve söyleyene belli bir dinleyici kitlesi de kazandırır. Ama eğer hiç bir çözüm getirmiyorsa, tersine çok çirkin gerçeklerin üzerini örtmek için kullanılıyorsa, o sözlerin sahipleri adı bir dolandırıcıdan çok daha alçaktır.

Dünyamızın çeşitli sorunlarına çözüm bulmak amacıyla ilgili güçlerin toplantılar düzenlemeleri, örgütler oluşturmaları, çeşitli etkinlikler geliştirmeleri şüphesiz olumludur. Uluslararası Af Örgütü, İnsan Hakları Örgütü, doğayı ve hayvanları korumak

lantı sürecinde hangi işlerin katarılmaya çalışıldığı göz önüne getirilirse sahtekarlığın boyutu çok daha iyi görülür.

ABD merkezinde bugün Ortadoğu halklarının başına örülmek istenen yeni çorabın ipliği yumuklanıyor. Petrol ve silah tekellerinin çıkarları doğrultusunda nasıl bir kıyametin koparılması gerektiği tartışılıyor. Ve aynı tarihte, dünya çocuklarının masum gerçeği petrol ve silah tekellerinin canı gerçeği ile örtüştürmek isteniyor. Faşist-sömürgeci Türk rejiminin başı Turgut Özal da gitti bu toplantıya ve bir konuşma da yaptı. Bush ve Özal

savaşacaklarını hiç düşünmüyorum. Gerçi bugünkü koşullarda Türkiye, Irak'a karşı Batı'nın yanında gözükmüyor, ama herhangi bir sıcak savaş durumunda Türkiye'nin Irak'la savaşacağını sanmıyorum.

Burada herhalde şu olacak: Türkiye, Irak'taki Kürtlere karşı yoğun bir baskı uygulayacak, oraları bombalayacak. Irak hükümeti de Türkiye'deki Kürtlere vuracak. Yani dansıklı döğüş olacak. Ben de böyle bir endişeyi taşıyorum. Bu bakımdan savaşa karşı çıkmak gerekir diye düşünüyorum.

A. Beer: Bir de bu olayın genel olarak sol içerisinde olduğu gibi, Kürt hareketi içinde de zorluk yaratan, belki bölünmelere, ayrışmalara yolaçabilecek yönleri var. Örneğin, Saddam'a karşı çıktığı noktada ABD taraftarlığına sürüklenme tehlikesi gibi. Neyden yana tavr alınacağı konusunda mülhiş belirsizliklerin ve farklı görüşlerin olması gibi. Bu durumun Kürt hareketi içine yönelik etkilerinin neler olabileceğini düşünüyorsunuz? Bu konuda sorunlar doğabilir mi?

İ. Beşikçi: Tabii şimdi Kürdistan, bölünmüş, parçalanmış bir ülke, bölünmüş parçalanmış bir ulus. Bu, son derece önemli bir konu. Yani Kürdistan'ın 20. yüzyılın ilk çeyreğinde bölünmesi, parçalanması ve paylaşılması önemli bir konu. O zaman, İngiliz emperyalizmi, Türkiye, Araplar, İran, Kürdistan'ı böyle bölmüşler, parçalamışlar ve paylaşmışlar. Zaten Kürt hareketinde esas zorluk da burada ortaya çıkıyor. Yani siz, örneğin, bir ulusal kurtuluş hareketi olarak sadece bir Irak hükümeti ile karşı karşıya değilsiniz, Türk hükümeti ile karşı karşıya değilsiniz, sadece İran'la mücadele etmiyorsunuz. Herhangi bir yerdeki mücadele, öteki bütün hükümetleri de sizin karşınıza dikiyor. Bu nesnel durumdur. Bu nesnel durum, sizin karşınıza dikiliyor. Yani Kürdistan sorununda böyle bir zorluk her zaman vardı. Bugün de var. Bu nedenle, Kürt siyasetleri veya ulusal kurtuluş hareketini yürüten kadrolar, çok yetenekli, çok bilgili ve dünyadaki oluşumları çok iyi izlemek durumundalar. Ortadoğu'daki bu durumu ve değişen dengeleri çok iyi izlemek durumundalar. Çünkü, hareketin kendisi çok daha zor.

Örneğin, bugün Güney Kürdistan'dan Celal Talabani, Amerika'ya gitmiş. Türk basını, birkaç gündür hep bunu tartışıyor. Acaba Celal Talabani, Amerika'da ne diyecek, Amerika onu kabul edecek mi, görüşecek mi, ne görüşecekler vs. Türk basını birkaç gündür hep bunları konuşuyor, tartışıyor. Bir de Amerika'ya akıl veriyor. Diyor ki: "Bununla görüşmeyin, bunu kabul etmeyin, buna güvenmeyin." Yani Güney Kürdistan'dan herhangi biri Amerika'ya gidiyor ve bu, Türkiye'yi yoğun bir biçimde ilgilendiriyor. Ama Örneğin, İran'da da bir muhalefet hareketi var. O muhalefet hareketinin lideri, diyelim ki Amerika veya Fransa'ya gitmiş. Biz onu bilmiyoruz. Türk basını onu bilmiyor ve konuşmuyor. Örneğin, Mesut Recavi de bir muhalefet hareketinin lideri. Mesut Recavi'nin nerede olduğu, Amerika'ya gidip gitmediği bizi ilgilendirmiyor, bunu konuşmuyoruz. Yani Türk basını onu konuşmuyor. Ama Celal Talabani'nin gitmesi, Türk basını çok yakından ilgilendiriyor.

Çünkü, Kürtlerle ilgili bir konudur. Güney Kürdistan'daki Kürtlerle ilgili, ama organik olarak Türkiye'deki Kürtleri de yakından ilgilendirdiği düşünüldüğü için, Türk basını gündirdir bunu konuşuyor. Acaba dışişleri bakanı, onu kabul edecek mi, orada ne söyleyecek, ona yardım edecek mi, yardım verilmemesi için ne yapılır, ne düşünülür, bunları konuşuyor. Yani bu, Kürdistan'ın bölünmesinin, parçalanmasının getirdiği bir sonuç. Hangi bölgedeki Kürt olursanız olun, böyle bir ulusal kurtuluş hareketine kalkıştığınız zaman, başka hükümetleri de hep karşınızda görürsünüz.

Kürdistan'ın bölünmesi, parçalanması, gerçekten Kürt ulusu için son derece büyük ve ağır bir darbe. Yani Kürt ulusu, bir daha derlenip toparlanamıyor, bu bölünmeden sonra bir daha kendine gelemiyor. Çünkü, beyni dağıtılmış, iskeleti parçalanmış. Ortadoğu'da ve dünyada dostsuz kalmış.

Bugün Gorbacov'un bir demeci yayınlandı. Gorbacov, Ortadoğu ile ilgili ilk defa bir şeyler söylüyor. Irak'ı ve Saddam Hüseyin'i eleştiriyor. Diyor ki: "Ben sana silahlar verdim. Bunlar savunma silahlarıydı. Herhalde İsrail'e karşı kullanması için vermiş. "Halbuki" diyor, "Sen gittin bunları Kuveyt'te kullandın." Gorbacov, Saddam Hüseyin'i bu yüzden eleştiriyor, onu ihanetle suçluyor. Oysa, örneğin, bir -birbuçuk sene önce Sovyet silahları Saddam tarafından Halepçe'de, Güney Kürdistan'da kullanıldı. Onbinlerce kişi öldürüldü. Yani kimyasal silahlar, onbinlerce kişiyi öldürdü. O zaman Gorbacov'un hiç sesi çıkmadı. Hiç bir şey söylemedi. Hatta, kimyasal silah kullanıyor diye Saddam Hüseyin'i kinamadi bile. O zaman da Sovyet silahları kullanıldı Kürtlere karşı. Ama Sovyetler, en ufak bir kinama dahi ifade etmediler. Şimdi bu silahlar Kuveyt'te kullanılıyor diye, Gorbacov Saddam Hüseyin'i eleştiriyor.

M. Trontl: Yine Türkiye'deki duruma dönersek; T. Kürdistan'ındaki Kürt gerilla mücadelesinin sol nitelikli olması, sizce, onun ittifak alanında bir daralma getirmiyor mu?

İ. Beşikçi: Son yıllarda Türkiye'deki sol hareketler, Kürtlerle daha yakın ittifaklar oluşturmalarının gereğini duyuyorlar. Örneğin, on-onbeş sene önce bu ittifaklar bu kadar sağlıklı değildi, kanımca. Veya Türk solu, Kürt sorununa karşı bu kadar yakın bir ilgi duymuyordu, sorunun kendisini bilmiyordu. Ama şimdi daha çok bilgi sahibi ve daha sağlıklı bir ittifak oluşturmalarının bilinci içinde. Bu, herhalde Kürt hareketinin son yıllardaki önemli bir kazancı.

M. Trontl: Sizce, mevcut koşullarda bu sorunu gerçekçi bir çözüm ihtimali nasıl olabilir?

İ. Beşikçi: Olayın kendisi çok karışık ve karmaşık olduğu için bu soruya cevap vermek son derece zor. Çünkü, en azından dört ülkenin işgali altında Kürdistan. Bölünmüş, parçalanmış, her bir parçası da tepeden tırnağa işgal edilmiş; değerleri olağanüstü derecede çarçur edilmiş, yok edilmeye çalışılmış. Yalnız son zamanlarda Kürtler, artık Ortadoğu'da ve dünyada kendi toplumsal statülerinin ne kadar aşağı bir statü olduğunu, ne kadar kişiliksiz, ne kadar köle bir ulus olduklarını farketmeye çalıştılar ve bunun mücadelesini

veriyorlar. Artık onurlu, insanca yaşamının, Ortadoğu'da ve dünyada öteki uluslarla birlikte eşit bir biçimde yaşamının mücadelesini veriyorlar.

Bence bu, son derece zor ve bugünden yarına öyle hemen sonuç alınabilecek bir mücadele değil. Ama kabataslak olarak benim görebildiğim şu: Kürtler, bu çabalarında giderek daha bir ağırlık kazanacaklar, bu mücadele daha bir yoğunlaşacak. Yani Kürdistan'ın her tarafında toplum ve tarih bilinci gelişecek.

Nasıl bir çözüm olacak? Benim düşüncem ve olmasını istediğim Ortadoğu'da bağımsız, birleşik ve demokratik bir Kürdistan'dır.

"...Benim kanımca bu tedbir uygulanamaz. Düşünülür, fakat Türk hükümeti bunu uygulayamaz. Örneğin, Kürtçe eğitimin yapılmasını düşünür, fakat uygulayamaz. Türkiye'nin Kürdistan politikası hep teröre dayanmıştır. Kürdistan'da sömürgecilik yapan bir devlet politikasından Türkiye kolay kolay vazgeçmez. Irak da, İran da vazgeçmez. Yani bu sömürgelerini el altında tutmanın yollarını ararlar. Ama silahlı mücadeleyi geriletmek için çok uyduruk bir takım özerklik göstergeleri olabilir. Dilin kullanılması gibi. Memur olmanın en önemli koşulu Türkçe bilmektir. Memur olmak istiyorsanız, üniversite okuyun. Üniversite okumak istiyorsanız Türkçe bilin. Örneğin, ilkokul seviyesinde Kürtçe serbest olabilecek, ama siz üniversiteyi yine Türkçe okumak zorundasınız. Veya liseyi Türkçe okumak zorundasınız. Memur olmak, yüksek derecede memur olmak için iyi Türkçe bilmek gerekiyor. Çünkü, zihniyet budur. Bu zihniyeti bugünden yarına değiştirmek mümkün değil..."

M. Trontl: Örneğin bugün Kürdistan'da insan haklarının tanınması, Kürtçe konuşmanın serbest bırakılması ve bölgenin ekonomik gelişmesini içeren bir tür reform niteliğindeki gelişmeler, silahlı bağımsızlık mücadelesini engelleyebilir mi veya bu temelde ne gibi değişikliklere yol açar?

İ. Beşikçi: Benim kanımca bu tedbir uygulanamaz. Düşünülür, fakat Türk hükümeti bunu doğru düzgün uygulayamaz. Örneğin, Kürtçe eğitimin yapılmasını düşünür, fakat uygulayamaz. Türkiye'nin Kürdistan politikası hep teröre dayanmıştır. Türkiye, sömürgeci bir devlettir. Kürdistan'da sömürgecilik yapan bir devlet politikasından Türkiye kolay kolay vazgeçmez. Irak da, İran da vazgeçmez. Yani bu sömürgelerini el altında tutmanın yollarını ararlar. Ama silahlı mücadeleyi geriletmek için çok uyduruk bir takım özerklik göstergeleri olabilir. Dilin kullanılması gibi. Ama her zaman şunu ileri sürceklerdir: Memur olmanın en önemli koşulu Türkçe bilmektir. Memur olmak istiyorsanız, üniversite okuyun. Üniversite okumak istiyorsanız Türkçe bilin. Örneğin, ilkokul seviyesinde Kürtçe serbest olabilecek, ama siz üniversiteyi yine Türkçe okumak zorunda kalacaksınız. Veya liseyi Türkçe okumak zorundasınız. Memur olmak, yüksek derecede memur olmak için iyi Türkçe bilmek gerekiyor. Siz iyi Türkçe bilmiyorsanız, memur olamayacaksınız. Yani bu konuda binbir türlü kasıtlama koyacaklar. Çünkü, zihniyet budur. Bu zihniyeti bugünden yarına değiştirmek mümkün değil.

M. Trontl: Türkiye'nin Kürt

sorununu çözmeden AT'na girebileceğini düşünüyor musunuz? Kürt sorunu AT'na girmede bir engel midir?

İ. Beşikçi: Kuşkusuz, Türkiye sömürgeci bir devlettir. Sömürge yönetmek o kadar kolay mıdır? Türkiye'nin Avrupa'ya başvurduğu zaman da elbette ki Kürdistan sorunu vardı. Ama Kürdistan konusu gerek Türkiye gerekse Avrupa kamuoyu tarafından pek ciddi bir şekilde bilinmiyordu. Şimdi, son on yıldır Kürdistan'da olup bitenler, Türkiye'nin bir sömürgeye sahip olduğu ve bu sömürgeye de son derece kötü davrandığını ortaya koydu.

Ben şöyle düşünüyorum: Türkiye AT'na başvurmuş, bu bü-

ları, önderleri var. Hindistan'da Mahatma Gandhi, İsrail'de Ben Goyan, Türkiye'de Atatürk gibi. Kürt halkının, Kürt ulusunun da böyle tarihi bir kişiliği, önderi var mı?

İ. Beşikçi: Ben buna tamamen kendi düşünce ve duygularımla cevap vereceğim. Ben PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan'ı böyle bir önder olarak görüyorum.

A. Beer: Ben geçen sene Irak Kürdistan'ındaydım ve bu tür içeriği boşaltılmış bir özerkliğin ne kadar anlamsız bir şey olduğunu gördüm. Özellikle şunu söylemek isterim: Bizim tutumumuz, Kürt halkının tercihi ve mücadele biçiminin içeriğinden bağımsız olarak onun bağımsızlık mücadelesine destek vermektir. Yani, ona önerilerde bulunmak, akıl vermek gibi bir hakkı, sorumluluğu ve yetkiyi kendimizde görmüyoruz ve dayanışma ilişkilerimizi de böyle bir anlayış temelinde oluşturmaya çalışıyoruz.

Bu bakımdan da şunu merak ediyorum: Almanya'da ve Avrupa'da Kürt bağımsızlık hareketine ilişkin akıl verme boyutunun dışında eksik olan, sorunlu olduğunu düşündüğünüz nokta nedir? Hangi noktada ilişkiler daha verimli olması gerekirken, bunu engelleyen etmenler var?

İ. Beşikçi: Ben buna bağlantılı olarak bir şeyler söylemek istiyorum. Biraz önce birleşik, bağımsız, demokratik bir Kürdistan'dan söz ettim. Bunun en önemli ve en kalıcı çözüm olduğunu ifade etmeye çalıştım. Bunun gerekçeleri şudur:

Bugünden sonra Türkiye, Kürtlere yönelik baskıyı çok daha ağır bir biçimde sürdürecektir, çok daha ağır bir müdahale ve müamelede bulunacaktır. Çünkü, ulusal bir hareket gelişiyor. O hareketi baskı altında tutabilmek için çok daha yoğun baskılar gerekiyor. İşte insanlara bok yedirmek, insanları gayet rahat, sorgusuz sualsiz öldürmek burada ortaya çıkıyor. Her zaman ölü ele geçirilmiyor, çeşitli zamanlarda canlı olarak ele geçiriliyor. Ama o zaman da onun burununu, kulağını kesiyor, gözlerini çıkarıyor veya helikoptere bindiriyor, helikopterden aşağı atıyor. Ama biz bütün bunları Türk basınından öğrenmiyoruz. O bölgede yaşayanlardan öğrenmiyoruz.

Ote yandan Türkiye kötü bir örnek. Balkanlar'da kötü bir örnek. Örneğin Bulgaristan ordadaki Türklerin isimlerini değiştiriyor, "Siz Türk değil, Bulgarsınız" diyor. Onların kimliklerini inkar ediyor. Örnek ne? Türkiye! Yine zaman zaman Batı Trakya'da görüyoruz. Yunanistan hükümeti, oradaki Türklerin kimliklerini inkar ediyor. O da Türkiye örneğinden hareket ediyor. Türkiye, madem ki şu kadar milyon Kürdü inkar edebiliyor, o da yüzbin tane Türkü inkar etse, pek bir olay çıkmaz diye düşünüyor. Türkiye Balkanlar'da olduğu gibi İran ve Irak'ta da kötü bir örnek. Herkes kendi ülkesindeki kimlikleri inkar edebilmek için Türkiye'den örnek alıyor.

Bu bakımdan da Kürdistan'ın bu bölünmesinin, parçalanmasının ve paylaşılmasının böyle sürgit devam etmesini istememek gerekir. Kürtler kendi kendilerini yönetmelidirler. Kürtlerin kendi kendilerini en kötü yönetimi, bu devletlerin en iyi yönetimin-den daha iyidir.

yük bir cesaret işi aynı zamanda. Ama bundan sonra Türkiye'nin kendisi bizzat Avrupa'dan çekilmenin yollarını arayacaktır. Çünkü her gittiği yerde Türkiye'ye artık Kürdistan sorunuyla ilgili şeyler soruluyor. Türkiye'den Avrupa kurumlarına ister basın, ister profesör, ister yazar isterse ne olarak giderseniz gidin size Kürdistan sorunuyla ilgili sorular sorulur. Ve siz Türk hükümeti olarak bunlara, öyle alnı açık olarak cevap veremiyorsunuz. Öyleyse Avrupa'dan geri adım atacaksınız. Bizzat kendiniz o sorularla muhatap olmak için o kapılardan geri çekileceksiniz veya doğru dürüst bir çözüm getireceksiniz; ki onu da getiremezsiniz.

M. Trontl: Özellikle Saddam Hüseyin'in açıklamalarıyla kimyasal silahların kullanılacağı, killeler halinde çok sayıda insanın öleceği tarzında bir hava oluştu ve bu kamu iletişim araçlarıyla yanlış yanlış insanlara aktarılıyor. Bu durum acaba, bu yüzyılda Ermenilere karşı olduğu gibi veya Kamboçya'da yaşandığı gibi büyük bir katliamın Kürt halkına karşı da uygulanabileceği düşüncesini doğurur mu? Çünkü insanlar böyle bir şeyi hazırlıyor.

İ. Beşikçi: Saddam Hüseyin zaten bunu sadece Kürdistan'da uygulayabilir. Türkiye de bunu Kürdistan'da uygulayabilir. Yani, örneğin, Türkiye Bağdat'ı, Bağdat da kalkıp Ankara'yı vurmaz. Ancak Kürtleri vurabilirler. Çünkü, Kürtler vurulduğu zaman dünya kamuoyunun sesi çıkmıyor. Örneğin biraz önce Gorbacov'un bir tavrına değindim.

M. Trontl: Geç uluslaşan birçok ülkenin ulusal kahraman-

TC, Kürdistan'a ABD ve NATO askerleri getirtmenin hazırlıklarını yapıyor

Görünüşte yetki meclis tarafından hükümete verilmiş oluyor ama, herkes biliyor ki, gerçekte bu yetkiyi kullanacak olan Akbulut'un kukla hükümeti değil, ordu ve Milli Güvenlik Kurulu'dur. Ordu çevreleri ısrarla bu yetkiyi istedi ve aldı. Hatırlanacağı gibi konu meclisin Ağustos ortalarında yapılan olağanüstü toplantısında da gündeme gelmiş, ancak hükümetin getirdiği tasarı kabul edilmemiş. dolayısıyla kararın istenilen biçimde çıkarılması mümkün olamamıştı. Bunun üzerine 1 Eylül günü açılış oturumunda Özal'ın kendisi kürsüye çıkıp ordunun bu ısrarlı istemini "tavsiye" adı altında ama aslında kesin bir talimat olarak yeniden meclise getirdi. Ve tam bir emirkuşluk niteliğindeki meclis de, beklendiği gibi bu emir ve dayatmaya boyun eğdi, 5 Eylül günü yapılan gizli oturumda karar istendiği biçimde çıkmış oldu.

Buna göre şimdi, "Türk silahlı kuvvetlerinin yabancı ülkelere gönderilmesi ve yabancı kuvvetlerin Türkiye'de bulundurulması" mümkün olabilecek. Görüldüğü gibi kararın, dışarıya asker gönderme ve dışarıdan askeri güç çağırma biçiminde iki yönü mevcut. Fakat burjuva basın aracılığıyla kamuoyunun dikkati olayın bir yönü üzerine çekilmek isteniyor. Bu kararın, Körfez'e asker göndermek amacıyla çıkarıldığı imajı yaratılmak isteniyor ve böylece asıl amaç dikkatlerden uzak tutulmaya çalışılıyor. Oysa planın esası, ulusal kurtuluş mücadelemize karşı kullanmak üzere ABD ve NATO kuvvetlerinin getirilmesidir.

Çünkü sömürgeci-faşist TC, Körfez bunalımında tavrını ilk günden ve net olarak koymuştur. Ki bu tavır, bölge halklarına karşı sonuna kadar ABD emperyalistlerinin yanında yer alma ve dört dörtlük uşaklık örneği olabilecek bir tavır biçimindedir. Bu nedenle Suudi Arabistan'a ayrıca 2-3 bin asker gönderip göndermemesinin sanıldığı kadar fazla önemi yoktur. ABD emperyalistlerinin tutumu da bunu açıkça gösteriyor. Helsinki doruğundan bir gün sonra Brüksel'de NATO'lu müttefiklerinden Körfez'e askeri güç göndermelerini isteyen ABD dışişleri bakanının, Türkiye söz konusu olunca, "Irak'ın kuzey komşusu olması nedeniyle Türkiye'nin zaten bölgede askeri bulunduğunu, bu nedenle ayrıca Irak'ın güneyine asker göndermesine gerek olmadığını" söylemesi, aynı gerçeğin dile getirilmesinden başka bir şey değildir. Yani TC, emperyalist cephenin bir üyesi olarak yerini almıştır.

O halde, meclisten yetki alınmasındaki esas önemli yan, dışarıdan askeri kuvvet getirilmesi yani oluyor. Bu durum, ABD emperyalistlerinin Doğu Avrupa'da bulundurduğu güçlerini Ortadoğu'ya aktarma planlarıyla da uygunluk arz ediyor. Hatta daha şimdiden bu aktarma işlemlerinin pratikte de uygulanmaya başlandığı görülüyor. Örneğin, Almanya'daki ABD üslerinden İncirlik'e iki ya da üç F-16 filosunun nakledileceği açıklandı. NATO tatbikatı için aktarıldığı öne sürülse de, bunun sadece bir bahane olduğu, emperyalist sözcülerin "gerekirse bu uçaklar sürekli olarak da İncirlik'te kalabilir" tarzındaki beyanlarından açıkça anlaşılmalıdır.

Ayrıca bazı muhalefet liderlerinin açıklamaları da, Kürdistan'a emperyalist askeri kuvvet getirme planları üzerinde ciddi çalışmalar ve hazırlıklar olduğunu gösteriyor. Bunlardan, yabancı asker getirilmesine karşı olduklarını belirten İnönü, "Hangi ülkenin askeri çağrılacaksa, bu, bizi o ülkenin uydusu haline getirir. Dış politikada o ülkenin uydusu oluruz, iç politikada herşeyimize karışırız" diyor ve itiraflarla karışık itirazını şöyle sürdürüyor:

"... Biz, Güney'den gelebilecek bir saldırıya karşı kendimizi koruyamayacak bir halde miyiz ki, süper güçlerden yardım istiyoruz? Bu yabancı kuvvetler nereden gelecek, ne kadar gelecek, onlara kim kumanda edecek?" (Milliyet, 8 Eylül 1990)

Evet, faşist Türk sömürgecilerinin planları açık: Gerilla savaşına karşı kullanmak üzere Kürdistan'a ABD ve NATO askeri kuvvetleri ve timleri getirilmek isteniyor. Yetki sorununun tartışıldığı 5 Eylül günkü meclis oturumunun gizli yapılması da bunu gösteriyor.

Kuşkusuz böyle bir plan, sömürgeci-faşist TC'nin, mücadelemiz karşısında tükenişinin ifadesi ve itirafı oluyor. Çünkü Kürdistan Devrimi'ne karşı emperyalizmin askeri gücünün doğrudan devreye sokulması sömürgecilerin son kozu ve son şansdır. Son kozu oynamak için de diğer tüm olanak ve çarelerin kullanılıp sonuçsuz kalması gerektiği, her oyunun bilinen basit kuralıdır. Gerçekten de biraz yakından bakılırsa rahatlıkla görülecektir ki, özel savaş Kürdistan'da sonuna kadar uygulanmış, bu konuda atılabilecek son adımlar da bu yıl çıkarılan kararnamelerle birlikte atılmış ve bununla da sonuç alınamayacağı açığa çıkmıştır. Belki Kürdistan'da henüz büyük kitle katliamlarına girişme gibi bir çılgınlığın da gündeme getirilebileceği akla gelebilir ama, böylesi bir adımın kendisine çok daha pahalıya malolabileceğini düşman da pekala görebilecek durumdadır. Dolayısıyla özel savaşın bundan sonra yapacağı fazla birşey kalmadığını düşünün tarafından da anlaşılabilir. TC'nin emperyalist kuvvetlere bu nedenle çağrı hazırladığı söylenebilir.

Peki ABD ve NATO kuvvetleri ulusal kurtuluş mücadelemizi durdurabilecek midir? Diğer bir deyimle bu güçler sömürgeci-faşist rejimi kurtarabilecek midir? Çok açık ki hayır. Böyle bir adım sömürgecilerin beklentisinin tam tersi sonuçlar doğuracaktır. Son değerlendirmelerinin birinde Başkan, bu tür bir adım atılmasının düşman için "Astarı yüzünden pahalı bir politika" olacağını vurguluyor. Çünkü Ortadoğu'nun böyle çalkantılar yaşadığı bir dönemde, Kürdistan'a emperyalist askeri güç getirilmesi, bölge halklarının ulusal kurtuluş mücadelemize muazzam bir desteğini de birlikte getirecektir. Ayrıca halkımızın, sömürgecilerin yıllardır yarattığı somut gelişikleri bir yana atarak Partimiz önderliğinde güçlü bir birliği ve topyekûn bir direnişi de kaçınılmaz olarak gündeme gelecektir. Ve bu durum ise, sömürgeciler için çok daha büyük bir yıkım olacaktır.

ORTADOĞU'DA YENİ DÖNEM

Ortadoğu'da içine girilen bu yeni dönemin temel özellikleri nelerdir? Olaylar nasıl gelişecek ve ne tür olaylar hangi sonuçlara yol açacaktır? Olay, bölge toplumları başta olmak üzere tüm dünya için gerçekten de önemlidir. Bu nedenle, üzerinde ne kadar durulsa yeridir.

Bilindiği gibi, bundan tam on yıl önce Saddam rejimi yine bir saldırıda bulunmuş, islam devrimiyle kurulan İran yönetimini yıkmak istemişti. O saldırı, ABD'nin İran'a yönelik gerçekleştirdiği başarısız saldırının devamı, bölgedeki ilerici güçlere karşı işbirlikçileri eliyle yürüttüğü planlı saldırıların bir parçası biçiminde gerçekleşmişti. O saldırıda Irak'ın arkasında, başta Suudi, Mısır, Kuveyt ve diğer Körfez emirlikleri olmak üzere Sovyetler, Fransa, ABD ve diğer müttefikleri vardı. 1980'lerin başı da, tıpkı bugünkü gibi, Ortadoğu'da yeni bir ilişki ve çatışma döneminin başlangıcıydı. Böyle bir dönemi başlatan yine ABD'nin bölgeye yönelik saldırganlığıydı. Fakat, bugünkü gibi doğrudan kendi kuvvetlerine başvurmuyor, saldırılarda işbirlikçilerini kullanıyordu. Arada böyle önemli bir fark vardı. Ortadoğu'da 1980'li yıllar, ABD'nin bu tarzda yürüttüğü saldırganlığı ve buna karşı direnişle geçti. Bütün ilişki ve ittifaklar böyle bir çatışma temelinde oldu. Yaşanan olaylar içinde Irak-İran savaşı birinci derecede bir yere ve öneme sahipti.

Bugün farklı olan şey nedir? Bir kez, ABD, doğrudan askeri güç kullanmaya ve bölgede askeri kuvvete başvurmaya başlamıştır. Bu durum oldukça önemlidir ve daha sonra incelemeye çalışacağız. İkinci olarak, Saddam rejimi yine baş aktörlerden biridir, fakat bu kez pozisyonu tamamen değişiktir. Irak şimdi ABD'nin karşıtıdır ve ABD'nin 1980'li yıllarda geliştirmeye çalıştığı işbirlikçi cephe parçalanmıştır. Irak'ın bu yeni pozisyonu, Saddam rejiminin iradesi dışında ve belki de başlangıçta hiç de tahmin edemediği bir biçimde bölgede yeni değişikliklere ve gelişmelere yol açmakta, bölgede yepyeni bir durum yaratmaktadır. Bu durum, bölgedeki sorunların çözümü ve devrimci-ilerici gelişmelerin hızlanması açısından son derece önemlidir. Bu temelde bölgede üzeri küllendirilmek ve bastırılmak istenen tüm temel sorunlar iyice açığa çıkmış ve ilgilenen herkese çözümlerini dayatır hale gelmiştir. Arap ulusunun birliği ve Arap halkının hakları sorunu, başta Filistin olmak üzere işgal altındaki Arap topraklarının durumu, Lübnan'daki durum, bölgenin en temel sorunlarından olan Kürdistan sorunu, bölgedeki faşist diktatörlüklerin ve monarşilerin halklar üzerindeki baskısı gibi temel sorunlar bugün hiç kimsenin göz ardı edemeyeceği bir açıklık kazanmıştır. En önemlisi, ABD'nin askeri müdahalesi bölgedeki anti-emperyalist duygu ve bilincin muazzam ölçüde gelişmesine ve canlanmasına yol açmış, bölge halkları kendi ulusal ve toplumsal çıkarlarını savunmak ve kazanmak için, yani sorunları bizat kendi eylemleriyle çözmek için ayağa kalkmaya başlamıştır. Bu durum, dünyadaki gelişmelerin yönünü göstermesi bakımından özellikle önem taşımaktadır.

Bundan beş yıl öncesini, 1970'li yılları, 1980'lerin başını düşünelim ve Kuveyt sorununun o dönemde ortaya çıktığını varsayalım. Ne olurdu o zaman? ABD askeri Suudi'ye doluyorsa, ona karşı Sovyet askeri de Irak'a dolar, iki gücün nükleer silahları karşılıklı dayatılır, dünya nükleer savaş kasırgasıyla uğraştırılır ve bölgenin sorunları bunun altında silinip giderdi. Halklar açısından en kötü ve en kurutucu olan durum buydu. Doğu Avrupa ülkeleri ile Sovyetler Birliği'n-

deki gelişmeler karşısında dünya gericiliği büyük sevinç duyuyordu, ancak gerçeğin böyle olmadığı Ortadoğu'da açığa çıkmıştır. Dünya iki askeri blokun baskı ve donduruculuğundan kurtulmuştur. Dünya yeni bir devrimci gelişme sürecine, halkların sözlerini kendi eylemleriyle söyleyecekleri bir sürece girmiştir. Ortadoğu bu sürecin görüldüğü ilk alan olmuş ve bölgede halk kurtuluş mücadelelerinin yeni bir dönemi başlamıştır. Artık dünya toplumlarının ABD ve Sovyetler'e dayanan kuklalar tarafından yönetilme dönemi geride kalmıştır. Hem burjuvazi ve hem de işçi sınıfı yeni ve gerçek bir politikacı kuşağı yaratacaktır.

ABD emperyalizmine ve uşaklarına karşı ortak direniş

Önce şu gerçeklerin altını iyice çizmek gerekiyor. Bir yanda Saddam rejiminin oldukça geniş bir ablukayla karşılaştığı, zor durumda ve dönüşü zor bir yolda olduğu açıktır. Bunun karşısında ABD'nin durumu da, bazılarının iddia ettiği gibi, Saddam rejiminden farklı ve daha iyi değildir. Hatta daha kötü bir çıkmaz içindedir. ABD'nin bölgede doğrudan kendi askeri gücünü kullanması, onun güçlülüğünün değil, tersine güçsüzlüğünün ve çaresizliğinin bir sonucudur. NATO şemsiyesi altında 1950'den beri Ortadoğu'da oluşturmak istediği işbirlikçi bloklaşma çabası başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Bölgedeki emperyalist etkiyi ve çıkarları artık işbirlikçilerinin gücüyle koruyamaz duruma düşmüştür. Bundan da öte, bölgedeki işbirlikçi güçlerin çoğu kendi gücü ile ayakta duramaz hale gelir ve emperyalist devletler tarafından korunmaya ihtiyaç duymaktadırlar. Bu durumda olan sadece Kuveyt Şeyhi değildir, diğer emirliklerin, Suudi krallığının, hatta Mısır ve İsrail yönetimleriyle Türk faşizminin durumu da bundan farklı değildir.

ABD'nin bölgeye asker yığması, sadece Kuveyt emirliğini kurtarmayı değil, bundan daha çok da bu ve diğer işbirlikçi güçleri ayakta tutmayı amaçlıyor. Bölgede "yeni güvenlik sistemi" dedikleri de, bu işbirlikçi güçleri ayakta tutmayı sağlayacak bir yapı oluyor. ABD, kırk yıldır Türkiye, İran ve Mısır gibi güçlerin önderliğinde yaratmaya çalıştığı yapıyı, bu biçimde başaramayınca, şimdi bunu kendi askeri gücüyle yaratmaya çalışıyor.

Şimdiye kadarki gelişmeler so-

nucunda ortaya çıkan ilişki sistemi nasıldır? Suriye Devlet Başkanı H. Esat'ın son İran gezisiyle bu iki devlet tutumlarını açıkça ortaya koymuşlardır. Irak'ın Kuveyt'i almasına ve başta ABD olmak üzere bölgede yabancı askeri güçlerin bulunmasına kesin karşı olduklarını açıklamışlardır. Bölge sorunlarını bölgedeki güçlerin çözümlemesi gerektiğini vurgulamışlardır. Görünen o ki, şimdiye kadar politik olarak güçlenen bu tutum ve bu iki devlet olmuştur. Libya, Ürdün, Yemen, FKÖ gibi bölgesel güçler ABD varlığına karşı açık tutum almışlar, hatta Saddam'a açık destek verir pozisyona girmişlerdir. Bölgede ABD'nin yanında sadece Türk faşizmi, İsrail siyonizmi, Mısır yönetimi, Suudi krallığı ve Körfez şeyhleri kalmıştır. Bu durum, ABD için bölgede açık siyasal yenilgi demektir. Buna bölge halklarının ve diğer devrimci-ilerici güçlerin açık ABD karşıtlığı da eklenirse ABD'nin içine düştüğü durum daha iyi anlaşılır. Halbuki bundan birkaç yıl önceki durum oldukça farklıydı. ABD'nin karşısında sadece Libya, Suriye ve İran devletleri ile devrimci-ilerici örgütler vardı. FKÖ bile ABD ile ilişkiler içine önemli ölçüde çekilmişti. Şimdiki durumun ABD için çok büyük bir zayıflama olduğunu hiç kimse yadsıyamaz. Şimdiden ABD'ye ve bölgeye yönelik dış müdahalelere karşı bölge çapında ortak bir direniş konumu ortaya çıkmıştır.

Bundan sonraki muhtemel gelişmeler nasıl olabilir? Mevcut karşıtlık askeri düzeyde olduğu için, daha çok savaş olasılığını da dikkate alarak değerlendirme yapmak gerekir. Bir olasılık olarak mevcut yöntemlerle gerginliğin sürdürüldüğünü düşünelim. Bu durumun Saddam rejimini giderek daha da zorlayacağı açıktır. Bunun halklar açısından zararlı olacağı söylenemez. Fakat, mevcut durumun uzun süre devam etmesi koşullarında ABD'nin ve bölgedeki uşaklarının Saddam rejiminden çok daha

HEM, TÜRK FAŞİZMİ VE KÜRDİSTAN DİRENİŞİ

zor durumlara düşecekleri de yadsınamaz bir gerçektir. ABD, böyle bir durumda, şimdi sağladığı dış desteği giderek kaybedecektir. Yine ABD, askerlerini bu biçimde uzun süre Suudi'de tutamayacaktır. Böyle bir durumda yalnızca bölge ve Arap güçleri değil, tüm islam dünyası ABD'ye karşı çıkacak, kutsal yerlerin boşaltılmasını isteyecektir. Suudi krallığı, kutsal yerlere ABD askerlerini getirdiği için şimdiden büyük bir düşmanlık kazanmıştır ve bu durumun uzaması koşullarında ayakta kalamaz hale gelecektir. Mevcut durum her gün çok büyük bir maddi yüküdür ve bundan en çok Türk faşizmi gibi işbirlikçi yönetimler etkilenmektedir. Böyle bir durumun sürmesi bölgede ABD karşıtı hareketleri ve mücadeleyi güçlendirecektir, başta faşist Türk rejimi olmak üzere Mısır gibi ABD yanlısı iktidarların halk hareketleriyle yıkılması isten bile değildir.

ABD'nin hiç bir sonuç almadan askerlerini çekip geri gitmesi ise onun "süper güçlülüğünün" sona ermesi demektir.

Bir de savaş koşullarında, ABD'nin müttefikleriyle birlikte Saddam rejimine askeri müdahalede bulunmasına bakalım. Irak'ın Panama gibi olmadığı, Noriega gibi Saddam'ın tutulup çıkarılamayacağı şimdiye kadar ki gelişmelerle ortaya çıkmıştır. Ağır bir darbeye Saddam rejimi yıkılsa bile, böyle bir durumda bölge, Irak ve Arap dünyası karışacaktır. Kısa sürede ve ABD'nin isteği doğrultusunda yeni bir düzen yaratmak mümkün olmayacaktır. En güçlü olasılık ise, bir savaş durumunun uzayacağı ve tüm bölgeyi içine alacağıdır. Böyle bir durumda bölgedeki mevcut ilişki düzeni daha da değişecektir. Bugün Irak'tan yana tavır alan devletler ABD'ye karşı savaşta mutlak gireceklerdir. Suriye ve İran'ın mevcut tutumunda değişiklik olacak, daha çok ABD karşıtı bir tutum ve mücadele içinde olacaklardır. Hiçbir Arap devleti uzun süre ABD askerleri yanında Irak'a karşı ordusunu savaştıramaz. Bu nedenle, Mısır ve Suudi yönetimlerinin mevcut politikayla ayakta kalmaları mümkün olmayacaktır. Açıkça ABD'nin yanında İsrail siyonizmi ile Türk faşizminden başka bölgesel güç kalmayacaktır. Faşist Türk devletinin de halk kitlelerine böyle bir savaşı kabul ettirebilmesi ve böyle bir savaş içinde uzun süre ayakta kalabilmesi çok zordur. Nitekim daha şimdiden çok geniş bir halk gücü böyle bir savaşa karşı olduğunu belirtmiş ve açık tutum almıştır. Eğer savaş Birleşmiş Milletler çerçevesinde olmazsa (ki, böyle bir olay oldukça zor görünüyor), ABD'nin yanında Thatcher yönetiminden başka dış güç de kalmayacaktır; bir kısmı ABD'ye karşı tavır alırken, bir kısmı da en azından savaş dışı ve ABD ile mesafeli olmayı yeğleyecektir. Çok açık ki, nükleer silah kullanmaksızın böyle bir savaşta ABD'nin kesin zafer kazanabilmesi mümkün değildir. Daha da önemlisi, bölgedeki mevcut statüko kökten değişecek, İngiliz ve Fransız emperyalistlerinin birinci paylaşım savaşında yarattıkları yapay oluşumlar yıkılacak, halklar gerçek ulusal güçleriyle ortaya çıkacak ve bölgenin sorunlarını çözerek

kendi çıkarlarını egemen hale getireceklerdir. Zaten günümüzdeki olayları ortaya çıkaran bu tür gelişmelerin zorlamasıdır. Bir savaş durumunda, gelişmekte olan devrimci-ilerici halk güçleri gericiliği temelinden yıkarak egemen hale geleceklerdir. Bu da, sadece ABD'nin değil, tüm emperyalist güçlerin bölgedeki haksız çıkarlarını kaybetmeleri ve yenilgiye uğramaları demektir.

ABD, başarısız kalması sonucunda bölgede bir serüvene atılmıştır. Savaş ise, onun için tam bir hezimet olacaktır. Eğer böyle bir savaşa girerse, sonunda "süper güçlülüğünü" kesin kaybetmiş ve perişan olmuş şekilde çıkacaktır. ABD'nin böyle bir duruma düşmesini isteyen dünyada çok güç vardır ve bunların bir kısmı da bugün kendi müttefiki durumundadır. Bu nedenlerle, mevcut durumda hem Saddam hem de ABD (ve daha çok da ABD) büyük bir çıkmaz içindedir. Bu durum ABD'li birçok güç tarafından da dile getirilmekte, yürürlükteki politikalar eleştiri konusu yapılmaktadır. Aslında şimdiki durumda ABD'nin bu çıkmazı nasıl aşacağıın arayışı içinde olduğu anlaşılmaktadır. Bunun için Saddam'la bir uzlaşma yolunun aranmakta olduğundan kuşku duymamak gerekir. Ama böyle bir şey nasıl olacaktır? İki taraf da dönülemez bir yola girmiş gibidir. Ayrıca bir uzlaşma sağlasalar bile bu çok zaman alacak, bölgede sökülüp çivileri tekrar eski yerine oturtmak mümkün olmayacaktır. Sorunlar gündemleşmiş, kitleler iyice politize olup hareketlenmiş ve devrimci mücadele ortamı iyice gelişmiştir. Bu nedenle, Ortadoğu'da yeni ve hızlı devrimci gelişmeleri önlemek mümkün değildir. Bölge, yeni bir döneme, devrimci değişim sürecine girmiştir. Gelişmelerin ana yönü böyledir ve bunu durdurmaya kimsenin gücü artık yetmez. Devrimci güçlerin ve halkların önünde ise, bu süreci hızlandırmak, devrimci gelişmeleri daha köklü kılmak görevi vardır. Bunun için ABD'ye karşı, emperyalizme karşı mücadeleyi yükseltmek, bu temelde bölgesel güçler arasındaki ilişki ve dayanışmayı güçlendirmek, ABD'ye ve uşaklarına karşı halkların, devrimci-ilerici güçlerin ortak direnişini daha da geliştirmek gerekir. Bunun koşulları her zamankinden daha olgundur, yolu açık ve güçleri belirgindir.

Faşist Türk rejimi Ortadoğu'dan kovulmuştur

ABD emperyalizminin uşağı faşist-sömürgeci Türk devletinin Kuveyt sorunu çerçevesinde aldığı tutum, izlediği politikalar bilinmektedir. İngiltere'den sonra ABD'nin yanındaki ikinci güç durumundadır. Bu duruma, çetnli yönetim çevreleri ve onların yazar-pizer takımı "önemimiz arttı" diyerek haftalardır sevinmektedir. Gerçekte ise artan hiçbir şeyleri yoktur, her şeyleri azalmış ve Ortadoğu'dan kovulmuşlardır.

Türk devletinin ABD ve NATO nezdinde Ortadoğu'daki "önemi" dedikleri bekçi köpekliği rolü kırk yıldan beri vardı ve bunun için NATO'ya alınmıştı. Ama verilen bu rolde başarılı olunamamıştır. Ayrıca dünya değiş-

miş, büyük olasılıkla NATO'nun eski işlevinin sonuna gelmiştir. Sovyetler'e karşı Türkiye'nin bir önemi artık kalmamıştır. Türkiye ile Ortadoğu'da yapmak istediklerini ise ABD yapamamıştır. O nedenledir ki, artık kendi askeri gücünü kullanarak bölgedeki egemenliğini sürdürmeye çalışmaktadır. Bunun için de Türkiye'yi değil, Suudi-Mısır ayaklarını kullanmaktadır. Hatta Türkiye ve İsrail gibi eski gözdelelerini mümkün olduğu kadar uzakta ve bir kenarda tutmaya çalışmaktadır. Çünkü onlarla sonuç alamamıştır ve alamayacağını iyice öğrenmiştir. Türk faşist rejiminin bütün gayretlerine rağmen, ABD, sadece sıradan bir piyon olarak hareket etmesini yeğlemektedir.

Türk faşist rejimi açısından işin diğer önemli yanı, Irak'la ilişkileri ve bölgesel ilişki durumudur. Irak'la ilişkilerinin kendisi açısından yaşamsal önemi vardır, adını duyduğu anda kılıcını çektiği "Kürt sorunu" bu ilişki temelinde ancak bastırabilmektedir. Bu nedenle, Irak'la ilişkiye her zaman ihtiyaç duymuştur. 1980'li yıllarda, Almanya'dan sonra en fazla ticaret yaptığı yer Irak olmuştur. Kara yolu nakliyesi nedeniyle Irak, hem Ortadoğu'ya yönelik ticaretinin alanı, hem de bu avantajla emperyalist devletlerle ticaretinin artmasının vesilesi durumundaydı. Şimdi bunların hepsini kaybetmiştir. Bu durumda, can düşmanı olarak gördüğü Kürdistan sorunu kontrolü kaybetmiş ve çok ağır bir maddi zarara uğramış olmaktadır. Ve bu iki sorunu giderme olanağı da yoktur. Şimdiye kadar en ileri ilişkileri Irak'la idi, bunun kesilmesi ve Kuveyt'in ortadan kalkmasıyla adeta bölgede yok olmuş gibidir. Irak'ı destekleyen güçlerle pek ileri olmayan ilişkileri kesilmiştir. Suriye ve İran'la ilişkileri zaten diken üzerindedir. Geriye İsrail, Mısır, Suudi ve Körfez emirlikleri, yani ABD ilişkisi kalmıştır. Bunlar da Türkiye'ye karşı her zaman güvensizdirler. Örneğin, Suudi krallığı, ABD askerlerini getirtmeyi zorla da olsa toplumuna kabul ettirebilmiştir, fakat Türk askerlerini kabul ettirememektedir. Bütün bunlar, Türk faşist rejiminin Ortadoğu'dan nasıl kovulmuş olduğunu göstermektedir. Aslında durumunun devrik Kuveyt emirliğinin durumundan daha kötü olduğunu belirtmek abartma olmayacaktır. Kuveyt emirliği, hala sağa-sola para dağıtacak güçtedir: Türk faşist rejimi ise önüne gelen herkesten para dilenmektedir. Elbette ancak bir dilenciye verilen kadar bulabilmektedir. Başkan APO, bu durumu, çok doğru ve haklı olarak, "astarı yüzünden pahalı politika" olarak tanımlamaktadır.

Öyle anlaşılıyorki, bu durumu faşist rejim de anlamaya başlamıştır. Son dönemlerde kıvırtmaya ve değişik politikalar izlemeye çalıştıkları gözlenmektedir. Devlet haysiyetlerini ayaklar altına alarak Ecevit'i gazeteci kılığıyla Saddam'ın ayağına göndermişlerdir. Turgut Özal'ı ise büyük babaları Bush'un ayağına göndermiş buluyorlar. Güya ilişkileri biraz dengelemek. ABD'yi bu biçimde biraz daha fazla yardıma zorlamak istiyorlar. Yalvarma, yaltak-

lanma ve şantajı içiçe geçirip politika yapmaya çalışıyorlar. Fazla sonuç alamayacaklarını kendileri de biliyorlar, ancak Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine karşı iki tarafın da desteğini sağlamak istiyorlar. Çok iyi görüyorlarki, mevcut gelişmelerden Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi yararlanıyor ve bölgesel planda dikkate alınan bir siyasal güç haline geliyor. Her şeyde karşı oldukları Saddam'la bile bu noktada işbirliği yapmaya çalışıyorlar. Zaten tüm politikalarına yön veren temel sorunları budur. Kürdistan'daki gelişmelerin kendilerini yıkacak boyuta hızla ulaşacağını çok iyi biliyorlar. Bunu önleyebilmek için tüm güçleriyle Kürdistan'a yüklenmişlerdir. En vahşi katliamlara başvuruyorlar; her şeyi yıkıyor, her yeri yakıyor, herkesi yokedercesine Kürdistan'ı boşaltmaya çalışıyorlar. ABD'nin Vietnam'da uyguladığı son vahşet yöntemlerini uyguluyorlar. Bu durum, sonlarının iyice yaklaştığını göstermektedir. Halkımız her yöntemlerini yenilgiye uğratacak düzeyde direnmekte ve direniş mücadelesini sürekli geliştirmektedir. ABD emperyalizmi ve İsrail siyonizmi ile ortak cephede bölge halklarına karşı savaşmanın geleceği yoktur. Bu durum, ister mevcut gerginlik sürsün isterse savaş olsun, her koşulda onları bitirecektir. 1980'le başlayan dönemde Türk faşizmi için önemli bir bölgesel rol biçilmişti. Şimdi açılan yeni dönerde ise, faşist Türk rejiminin bölgesel rolü ve dayanma gücü tükenme noktasına gelmiştir.

Kürdistan ulusal hareketinde doğru tutum ve görevler

1980'lerin başından itibaren gelişen yeni bölgesel ilişki ve çatışma düzeninin merkezinde Irak-İran savaşının yer alması, doğal olarak Kürdistan sorunu ve Kürdistan ulusal hareketini bölge çapında ön plana çıkarmıştı. Zaten ulusal hareketin her parçada belli bir gelişim düzeyi de vardı. Bu durumda her parçadaki hareketin birliğini bir Ulusal Kongre'de sağlamak ve her parçada ulusal direniş mücadelesini geliştirmek, temel ve önde gelen görev durumundaydı. Bu doğrultuda Ulusal Kongre çalışmaları bir süre öne çıktı ve güncellik kazandı. PKK, o dönemde, bu görevlere doğru devrimci yaklaşımı olarak bir Ulusal Kongre'nin toplanmasını ve Ulusal Meclis niteliğinde bir karar gücünün oluşturulmasını, ulusal hareketin birliğinin böylece sağlanmasını, faşist-sömürgeci Türk ve Irak yönetimlerine karşı silahlı direnişini geliştirmek temelinde her parçada ulusal kurtuluşçu faaliyetin yürütülmesini önerdi. Bu yaklaşım ve öneri diğer örgütler tarafından benimsenmedi ve kabul edilmedi. Ulusal Kongre çalışmalarına hiçbir örgüt ciddi bir biçimde yaklaşmadı ve bir görüş ve çaba ortaya koymadı. İran-KDP ile KYB, bir süre Saddam rejimiyle ilişki kurmaya ve uzlaşmaya çalıştı. Bundan sonuç alamayınca KYB, İran yönetimi ve Irak-KDP ile ilişki alanı içine geçti. Bu güçler, Saddam rejimine karşı oldular, fakat hiçbir zaman Saddam rejimine karşı aktif bir mücadele ve bunun ge-

rektirdiği siyasal ilişki içinde olmadılar. Irak-İran savaşının son bulması ile de, yenilenin kendileri olduğunu ilan ederek emperyalist devletlerden yardım dilenmeye yöneldiler. Kuzey-Batı Kürdistanlı güçler ise, daha başından direniş mücadelesine hiç yaklaşmayarak Avrupa'ya çekildiler ve emperyalist devletlerin de desteği ile Türk rejimiyle uzlaşma imkânı yaratmaya çalıştılar. Bütün bunlar, ulusal kurtuluş hareketinin gelişimine çok büyük zararlar verdi. Bu koşullarda PKK, kendi anlayışı doğrultusunda ve kendi gücüyle ulusal kurtuluş mücadelesini o-muzlayıp geliştirerek bugünkü seviyeye getirdi.

Bugün Kuveyt sorunu görünümü altında yaşanan bölgesel gelişmeler çerçevesinde Kürdistan sorunu yine birinci dereceden sorunlar içinde ön plana çıkmaktadır. Kürdistan'ın ulusal devrimci dinamiği bölgede hatırı sayılır bir güç olarak görülmekte ve yaşanan gerginlik ortamında tüm dünya politik güçleri tarafından hesaba katılmaktadır. Bölgede gelişen yeni ilişki ve çatışma döneminde Kürdistan ulusal hareketinde doğru tutum ne olmalıdır? Hangi görevler öne alınmalı ve bunların üzerine nasıl gidilmelidir? Kürdistan adına konuşan ve hareket eden herkesin, bunlar üzerinde düşünmesi ve doğru değerlendirmeler yaparak Kürt halkının ulusal ve toplumsal çıkarlarını esas alması gerekir.

Gelişmeler dikkatle incelenirse, tıpkı 1980'deki gibi, hatta ondan daha fazla, ulusal hareketin birliği ve Ulusal Kongre'nin toplanması görevi, acil bir görev olarak öne çıkmaktadır. Mevcut bölgesel gelişmeler ortamında Kürdistan halkının ulusal çıkarları temelinde ortak bir politik tutum geliştirmek, Kürdistan ulusal kurtuluş hareketinin gelişimine çok büyük bir ivme kazandıracaktır. PKK, birkaç ay önce gerçekleştirdiği II. Ulusal Konferansında, Ulusal Kongre'nin toplanması görevine yeniden dikkat çekmiş ve ilgili güçlere yönelik yeni bir çağrıda bulunmuştur. Bu, son derece isabetli ve sorumlu bir tutum olmaktadır. Bu temelde mevcut gelişmeler çerçevesinde pratik çalışma yürütmektedir ve bu çabayı ısrarla sürdürecektir. Çünkü, Kürdistan halkının çıkarına olan tek doğru tutum budur. Buna karşın, özellikle Güney Kürdistanlı güçlerin, KYB ve Irak-KDP'nin, Irak yönetiminde yer edinmek için emperyalist devletler nezdinde harcadıkları çabalar, Kürt ulusal varlığını ve ulusal hareketin birliğini hiçe saymak olmaktadır. Talabani, Paris-Londra-Washington arasında mekik dokumaktadır. Son olarak Paris'te yaptıkları görüşmelerde bir Ortadoğu konferansı toplanması durumunda kendilerinin de unutulmamasını istedikleri ve Paris yönetimince bunun anlayışla karşılandığı açıklanmıştır. Bu ne "anlayış" olacaktır? Yetmiş yıldan beri Paris, Kürt ulusal çıkarlarını sürekli satmıştır. Kendilerini de geçmişten beri çok sattı. Bu biçimde hareket etmek, Kürt halkının gücünü ve birliğini esas almaksızın emperyalist devletlerle işbirlikçilik bile denemeyecek ilişkiler geliştirmeye

Devamı 22. sayfada

Türkiye: Felakete son hız

Emperyalist efendiler, gönüllü uşaklarının sırtını sıvazlıyor ve durmadan savaş duyularını körüklüyorlar. "Senin kıymetinin çıkarılmanız uğruna saldırganlaştıkça artar" diyorlar.

Wörner, hem NATO hem de Almanya adına konuşuyor

15 Eylül 1990 tarihli Milliyet gazetesinde NATO Genel Sekreteri Manfred Wörner'in bir mülakatı çıktı. Bu yetkili ve saldırgan ağız bu mülakatında; "NATO'nun şimdiye kadarki sorumluluk alanı dışında rol oynayabileceğini, Türkiye savaşa girerse, tüm ittifak ülkelerinin hızla yardıma koşacağından en ufak şüphesinin olmadığını, Türkiye'nin öneminin artacağını, kriz bittikten sonra bölgede oluşturulması tasarlanan istikrar ve güvenlik yapılandırmasında da Türkiye'nin çok önemli bir rol oynayacağını" söyleyerek ve "Türkiye'nin tutumuna hayran kaldığını" da ekleyerek, açıkça Türkiye'yi sınırlarını genişletmeye teşvik etmektedir.

The Washington Post gazetesini, ABD'nin savaş planını ve bu planda Türk ordusunun rolünü açıklıyor

Bu ABD gazetesi, ABD devlet üst yetkililerini kaynak göstererek verdiği planda ABD'nin Irak'a Kuveyt, Suudi Arabistan, Ürdün ve Türkiye üzerinden Kuzey Irak'tan saldıracağını ileri sürüyor. Gazete haberlerinde, "Bush'un, Turgut Özal'dan Kuzey Irak'tan saldırı ve ABD deniz piyadelerinin Türkiye'de konumlanması için onay isteyeceğini" de ileri sürüyor ve haber-yorum yazısı şöyle devam ediyor; "Türk ordusu ancak Musul'u almakla Kürt militalarına öldürücü darbeyi vurabileceğine inanıyor. Şayet Saddam Hüseyin'in sınırları Körfez krizinden sonra aynı kalırsa, Türkiye'nin Musul'u alması gibi konular havada kalır. Ancak coğrafya değişirse o zaman dünya, daha büyük ve daha önemli bir Türkiye görülebilir karşısında. İşte cumhur-

başkanı Turgut Özal'ın da isteği budur."

Gazete haberi bir yorum da olsa, ABD ve Türk devletinin niyetlerini büyük ölçüde yansıtmaktadır. The Middle East dergisi ve Paris'te yayınlanan ABD'nin Herald Tribune gazetesi de Türkiye'den (Kuzey Kürdistan'dan) açılan savaş cephesinin varlığından bahsetmektedirler. Herald Tribune gazetesi İngiliz Reuter Ajansı'ndan bir yetkilinin şu sözlerini de aktarmaktadır; "Türkiye'nin Irak sınırında bulunan F-16, F-4 ve F-104 uçaklarını Körfez'deki müttefik ülkelerin güçleri arasında değerlendireyoruz".

Bu anlamı son derece açık yorum doğrultusunda sınıra güç yığıldığı bir sır değil. Türk gazeteleri, Türk pilot eğitiminin hızlandırıldığını yazıyor. Cizre'deki Alman gazetecilerin bildirdiğine göre, "Diyarbakır, Batman ve Malatya-Ercan askeri havaalanlarına 150 adet F-100, F-104 ve F-4 bombardıman uçakları aktarılmış". Alman hükümeti, Türk devletinin savaş duyularını kamçılamak için 2.6 milyon Marklık askeri hibe yardımı programına alıyor. Hollanda da 30 adet eski F-16 savaş uçağını Türkiye'ye veriyor. Tüm bu desteğin Türk ordusunu savaşa sürmeye yönelik planlı bir çalışma olduğuna kuşku yok.

Görevden alınan ABD hava kuvvetleri komutanının sını ve TC-İsrail işbirliği

Gazeteler general Michael Dugan'ın zamansız konuşmak ve çene düşüklüğünden dolayı görevden alındığını yazdılar. Dugan görevden alınmasına neden gösterilen "erken" konuşmasında, "Saddam Hüseyin ve Bağdat'ın

la birlikte, gezinin Türk birliklerini sınırda denetlemeye yönelik olduğu ortaya çıktı. Ankara'da Türk Savunma Bakanı Sefa Giray'la görüşen Craig, nefesi Diyarbakır'da aldı. Burada Türk Genelkurmay Başkanı Necip Torumtay'la görüştüktan sonra helikopterle Türkiye-Irak sınırı boyunca keşif gezisi yaptı ve Türk faşist birliklerini denetledi. Bu çalışmaların Kuzey Irak'tan bir işgal planını değerlendirmeye yönelik olduğu çok nettir.

Kürdistan'da savaş tatbikatları ve kadife eldivenli faşist general

Torumtay'ın anlamlı sözleri

Önce iptal edilen ve "Kararlılık '90" adı verilen tatbikatlar 18-20 Eylül tarihlerinde Ağrı'nın İran sınırına 30 km mesafedeki Hamur muntakasında yapıldı. NATO ülkeleri ordularının askeri uzmanlarının da katıldığı tatbikat, Irak hududunda yapılmamakla birlikte, savaş hazırlığı niteliğindedir.

Tatbikat sonrasında gazetecilere demec veren faşist general Torumtay, "manevra başarılı olmuştur, uygulanan tatbikat senaryoları da gerçeğe uygundu. Bölgede bir karın şişkinliği var... Türk silahlı kuvvetleri her türlü ihtimale karşı hazırlık içindedir" diyerek, faşist ordudan "savaş" parolası verdi.

ABD, Türkiye'ye biçtiği rolü gizlemiyor

Turgut Özal'ın ABD'ye gezisi öncesinde, ABD yetkilileri geziye biçtikleri ölçüyü gizlemiyorlar. Bu değerlendirmelerden biri ABD Dışişleri Bakan Yardımcısı Friedman'a ait ve şöyle: "NATO'nun önemi gittikçe azalacak. Ama, Türkiye'nin önemi NATO'dan bağımsız bir biçimde devam edebilir. Bu önem, Türkiye'nin Ortadoğu'da üstleneceği aktif politikaya bağlı olarak artabilir. Eğer, Türkiye, Ortadoğu'da aktif bir politika benimserse, Amerika askeri yardımları bu politikaya bağlı olarak artabilir."

Söylenenlerin anlamı açık, kayıtsız yartsız ABD'nin direktiflerini izleyeceksin. Yani, emperyalist politikanın ve savaş planının bölgedeki ayağı olacaksın.

Uşak efendisine secdeye gidiyor. Turgut Özal, bir daha hem de on günlüğüne ABD'ye gitti.

Yanında Türk Dışişleri Bakanı Ali Bozer'in de dahil olduğu kalabalık bir heyetle 24 Eylül günü ABD'ye giden Turgut Özal, 2 Ekim tarihine kadar ABD'de kalacak. Özal'ın gezisinin amacının, gezinin gerçekleştirildiği dönem de gözönüne alınınca, ağırlıklı olarak Körfez sorunu ve müdahale planı üzerine olduğu anlaşılıyor.

Devamı 22. sayfada

Suriye ile İran dayanışmalarını tazelediler

Körfez bunalımına farklı tepkileri nedeniyle Hafız Esad'ın İran'a ziyaretinin doğuracağı sonuçlar merakla beklendi. Zira Suriye, 1980-1988 İran-Irak savaşı boyunca İran'ı destekleyen tek Arap ülkesi oldu. Lübnan'da da iki ülke yönetiminin desteklediği farklı Şii grupları arasındaki kanlı çelişkilere rağmen, genelde ortak politika güttüler.

Bölge sorunları üzerinde İran ile Suriye'nin bu ortak uyumu ve yakın dayanışmasının son Körfez bunalımında da devam edip etmeyeceği merak konusu oldu. Zira iki ülke de Irak'ın Kuveyt'i işgalini kesin dille kınarken, Körfez'de gelişen emperyalist ordu işgaline karşı yaklaşımlarında farklılıklar ortaya çıktı. İran, Irak'la savaş esirlerinin iadesi antlaşmasını imzalayıp, esir değiş tokuşunu tamamlayıp, Körfez'deki ABD ve diğer yabancı ülke birliklerinin geri çekilmesini kesin dille isterken; Suriye, Körfez'e asker gönderdi. Arkasından ABD Dışişleri Bakanı J. Baker, Şam'ı ziyaret etti. Bu gelişmeler iki devletin yolunun ayrıldığı şeklinde yorumlara da neden oldu. Başka yorumcular da Esad'ın ambargoya uyması için Tahran'ı iknaya çalışacağını ve ABD'den Tahran'a mesaj getirdiğini ileri sürdüler.

Hafız Esad

Haşimi Rafsancani

Hafız Esad'ın gezisinin sonuçları yorumcuların beklentilerini boşa çıkardı. Yanında yardımcısı Abdulhalim Haddam ve Dışişleri Bakanı Faruk Şara ile birlikte Tahran'a varan Hafız Esad, Mehrabad havaalanında İranlı gazetecilere verdiği demec; "Ülkenize büyük bir coşkuyla geldim, burada en sevgili kardeşlerimle buluşacağım. İran'a karşı olan duygularımız kalıcıdır, değişmez, İran İslam Devrimi, İslami değerleri diriltmiştir" dedi.

Gezisinin sonraki aşamalarında Esad, İran Cumhurbaşkanı Haşimi Rafsancani ve İran'ın dini lideri Ali Hameaney'le görüştü. Görüşmelerin gündemini beklendiği üzere, Irak'ın Kuveyt'i işgali, Körfez'deki yabancı birlikler, ABD ve müttefiklerinin bölgede oluşturmak istediği yeni güvenlik çemberi gibi konular oluşturdu.

Görüşmeler sonunda Esad, yaptığı konuşmada "Batı askeri gücünün bölgeye gelmesine yolaçan sebebin, yani Kuveyt'in işgali sorununun çözülmesi şart. Böylece bölge ülkeleri yabancı güçlerin geri dönmesini sağlamak için ortak çabalara başlayabilirler. Hiç bir yanlış anlamaya mekan vermeyecek şekilde açıklıkla söylüyorum ki, Kuveyt sorunu halledilir edilmez, yani bu bahane ortadan kalkar kalkmaz bölgede yabancı güç varlığını asla kabul edemeyiz" diyerek, bir yandan yabancı güç varlığına kesin karşı olduğu mesajını İran'a verirken, diğer yandan Irak birlikleri Kuveyt'ten çekilene kadar yabancı birliklere katlanabileceğini de kastediyordu.

Cumhurbaşkanı Rafsancani ise İran'ın net tutumunu bir kez daha vurguladı ve şunları dedi: "ABD, krizi bahane ederek petrol bölgesini kontrol altına almak istiyor. Hayati önem taşıyan petrol yataklarını, Basra Körfezi'ni ve Kızıldeniz'i avuçlarının içine almak isteyen hegemonyacı güçlerin bölgede kalıcı olmaya yönelik niyetlerini gözardı etmemeliyiz."

İran yetkilileri, Suriye'nin İsrail'e karşı duran tek ülke olduğu gerçeğini de vurgulayarak dayanışmalarını dile getirdiler. Suriye devlet başkanının İran yetkililerini ambargoya uyup uymama konusunda ne düzeyde ikna ettiği de netleşmedi. Ancak İran'ın bu konuda kendi iradesinden taviz vermediği yapılan açıklamalarda ortaya çıktı. Öte yandan İran'ın, Körfez bunalımıyla artan petrol fiyatlarından, savaş esirlerinin değiş tokuşundan ve Irak ile ABD'nin boğuşmasından memnun olduğu da kesin.

Yine de Suriye-İran zirvesinde iki ülke yöneticilerinin de bölgedeki gerginlikten, Körfez'deki emperyalist ordu birliklerinden ve Ortadoğu'ya biçilmek istenen yeni statükodan ve buna bağlı olarak İsrail ve Türk devletlerinin artabilecek etkinliğinden endişe duydukları kesin. Nitekim, iki ülke devlet başkanlarının kesin dille dayanışmalarının devam edeceğini vurgulamaları ve yabancı birliklerin Körfez'den çekilmelerini istemeleri bu ortak endişenin ürünü. Ortadoğu'da anlık değişebilen tutumlara baktığımızda İran-Suriye dayanışmasının düzeyi açısından kesinlemlere gitmenin sakıncalı olacağına inanıyoruz. Yine de daha da ilerletilebilecek ortak dayanışmanın bölgede emperyalist varlığa, özellikle de Türk devleti, İsrail ve Arap gericiğine karşı önemli bir güç olacağı kesin. Eğer, bu dayanışma Saddam'ı aşarak Irak'ta şimdilik cılız da olsa muhalefete hitap ederse ve bölgenin diğer halkçı güçleriyle dayanışmaya açık olursa, ilerici, devrimci, yurtsever güçler arasında dayanışıklı ege-men olduğu bir dönemde daha da önemli bir anti-emperyalist güç olabilir. Aksi durumda Suriye ile İran arasındaki 1980-88 döneminin gevşek dayanışması, döneme hiç mi hiç cevap vermez.

Avrupa basınında Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi

Franso-Liberation, 18 Eylöl

Ankara İnsan Haklarını "Askıya alıyor"

Ankara, Kürdistan'da Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni uygulamayı askıya alıyor. Türk yetkilileri, bu kararı Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Catherine La Lumière'e mektupla bildirdiler. Ankara, bu kararının gerekçesini "Milli Güvenlik'e bağlıyor.

Avrupa Konseyi'ne gönderilen mektup, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'yle, Türk hükümetinin Kürt gerillalara karşı mücadele edebilmek için geçen Mayıs ayında çıkardığı 84 ve 85 (Nisan ayında çıkarılan 424 ve 425 sayılı kararnameler kastediliyor. bn.) sayılı kararnamelerle bağdaşmadığını vurguluyor. Bu iki kararname Güneydoğu Anadolu'da sıkıyönetim ilan eder ve Olağanüstü Hal Bölge Valisi'ne sonsuz yetki tanır. Gücünü bu iki kararnameden alan Olağanüstü Hal Bölge Valisi, istediği köyleri olduğu gibi boşaltabilir, yabancı gazetecileri bölgeye sokmaz, gazetelere sansür koyar ve her çeşit şüpheli yazıları yasaklar. Türk yetkilileri, bu önlemlere gerekçe olarak, Orta Anadolu'daki durumu kasıtlı olarak dışardan yönlendiren yanlış bilgilendirme kampanyasını etkisiz kılmak olarak gösteriyorlar.

Ankara, savaş halinde veya tehlikeli durumlarda sözleşmeyi imzalayan her ülkeye, onu askıya alabilme hakkını veren sözleşmenin 15. maddesini hatırlatıyor. Geçmişte Paris ve Londra, Yeni Katalonya (Kaladenyo) ve Kuzey İrlanda için bu 15. maddeyi kullanmışlardı.

Danimarka-Politiken, 26 Ağustos

Kürtlere şans var Körfez bunalımı devletlerin sınırlarını değiştirebilir

Körfez bunalımı, tüm Ortadoğu ülkelerinin yapılarını değiştirecek bir savaşa dönüşeceği benziyor.

Tecrübeli diplomatlar, savaşın çok kolay bir şekilde sınırları değiştireceğini belirtiyorlar. Irak'ın savaş sonunda bölünebileceği veya önemli oranda toprak ve halk gruplarının komşu ülkelere geçebileceği sanılıyor.

Bu öne sürülen spekülasyonlar Türkiye Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın yaptığı konuşmadan sonra gündeme geldi. T. Özal'ın, sürpriz bir şekilde aldığı kararlarla ABD'nin uyguladığı ambargoya bir bütün olarak tüm varlığıyla katılacağı ve Irak'tan gelen petrol boru hattını kapatacağını açıklaması, tüm Arap dünyasında çalkalanmalara neden oldu.

Böylece Türkiye, 1. Dünya Savaşı'ndaki yenilgiden bu yana ilk defa bölgedeki politikalara aktif bir şekilde katılmış bulunuyor. 1. Dünya Savaşı'ndaki yenilgi ile Osmanlı İmparatorluğu parçalanmış olup, günümüzdeki Ortadoğu devletleri ve sınırları ortaya çıkmıştı.

Fakat Cumhurbaşkanı, politik gelişmelere bu aktif katılım-

larını çok kısa bir şekilde şöyle özetlemektedir: ABD, Saddam Hüseyin'i uzaklaştırmak için karar almıştır. Bu da şu anlama gelmektedir: Savaş sonrasında bir barış konferansı düzenlenecektir. Bu barış konferansında ise, Irak'ta yeni bir Saddam Hüseyin'in tekrar ortaya çıkmamasını garantilemek için Irak toprakları muhtemelen parçalanacaktır. Böylece, Türkiye de yapılacak bu barış konferansında bir Kürt devletinin oluşturulmasını engellemek için konferansta bulunacaktır.

Türkiye'nin doğusunda, Irak'ta, İran'da ve Kuzey Suriye'de yaklaşık 20 milyon Kürt, şu anda devam eden Körfez bunalımında bir top gibi elden ele atılmaktadır. Türkiye'de ise 10 milyon Kürt yaşamakta olup, Kürtler, bu yıl daha da gittikçe şiddetlenen bir şekilde Türk yönetimine karşı savaşım yürütmektedirler. Bu savaşta bugüne kadar 2500 kişinin öldüğü sanılıyor.

Kahire'de bir toplantı yapan islam ülkeleri dışişleri bakanları, ilk defa olarak gündemlerine Kürtlerin durumunu almışlardır. Dışişleri bakanlarının yaptığı bu toplantıda alınan sonuç bildirgesinde; "Kürt azınlığının durumunun endişe verici olduğu" belirtilerek, Kürtlerin haklarına saygılı olunması isteniyor.

bugünler, Kürt hareketi (PKK)'nin 15 Ağustos 1984'te Ankara hükümetine karşı silahlı mücadeleyi hayata geçirdiği dönemdir. Irak'la sınır oluşturan 2 eyalette, 1987'den itibaren sıkıyönetim ilan edilmiştir. Güvenlik önlemleri, sınırda herhangi bir Irak saldırısı gözönüne alınarak askeri gücün artırılması ve teyakkuz durumuna getirilmesini içeriyor.

Bunun yanı sıra yetkililer, PKK'nin veya herhangi başka bir Kürt grubunun bu tarihte, her yıl olduğu gibi 15 Ağustos 1984'te Erzurum karakolunun basılmasını kutlamak için büyük bir silahlı eyleme girmelerini bekliyorlar. 1984'teki bu eylemde 13 kişi öldürülmüştü. Bu saldırı "Ölüm üçgeni"nde silahlı mücadeleyi başlatma sinyali idi. Bu üçgenin sınırlarını Şırnak, Ulu-dere ve Pervari oluşturuyor. Burası dağlık bir alan ve Irak sınırına çok yakın.

Irak'ın Kürtlere saldırısı, Körfez savaşında İran'la yapılan anlaşmayı takip etmişti. Bundan dolayı Saddam'ın Kürtlerden hesap sorması için eli boşalmıştı; çünkü Kürtler sekiz yıllık savaşta İran'ı desteklemişlerdi. Kürtlerin Irak'a karşı gerilla mücadelesi, Irak'ın 200 bin askerinin İran cephesinden çekilmesine sebep olmuştu. Irak'ın kimyasal silahlarından kaçan 38 bin Kürt-

İsveç-Dagens Nyheter, 27 Ağustos

Kürt gerillasına artan destek

Türkiye Cizresinde PKK'ye olan sempatiler güçlüdür

Türkiye'nin güneydoğusunda ki Cizre şehrinde yaşayan Kürt nüfus, Kürdistan İşçi Partisi-PKK'ye büyük bir sempati beslemekte. Şehir cadde ve sokaklarında panzerli araçlar devriye gezmekte ve en az haftada iki kez geceleyin duyulmakta olan mermi ve roket sesleriyle gerilla, mütemadiyen varlığını hatırlatmaktadır.

Başboş dolaşan inekleri, arabaları ve keşmekeş trafiğiyle şehrin ana caddesinde yaptığımız bir gezinti, sempatilerin nerede olduğunu göstermeye fazlasıyla yetti. Her on metrede bir, dil konusunda varolan sınırı aşan bir berraklıkla şu sloganlarla karşılanıyordum:

Yaşasın PKK!
Kürdistan Cumhuriyeti, Başkan APO!

Apo, PKK lideri Abdullah Öcalan'ın halk arasındaki diğer adıdır. APO, PKK başkaldırısını Suriye ve Lübnan arasındaki sınır bölgesinden yönetmektedir.

Cadde boyu, sayısız defa bir bardak çay içip hem de Cizre'nin PKK'ye olan hayranlığını dinlemek için kürsülerde oturmaya zorla davet edildim.

Dinlediğimiz her kişi, eğer bir yıl önce olsaydı bir provokatör olarak damgalanacak bir şekilde davranışlar sergiliyorlardı.

Polis kitleye ateş açtı

Geçen Mart ve Nisan aylarında vuku bulan yeni şey, kolektif bir çığnıktı. PKK, bunu bilinçli bir atılım olarak adalandıracaktı daha sonra. Bu duruma Silopi, Cizre, İdil, Midyat ve Nusaybin şehirleri uğramış olacaktı. PKK üyesi birkaç gerillanın vurularak öldürülmeleri olayı, daha sonra "Kürt İntifadası" olarak adlandırılacak olan 15 Mart olaylarının başlamasına neden oldu. Birdenbire 10.000 insan cenaze törenlerine katılıp PKK lehinde sloganlar attılar. Ve o zaman da polis kitle üzerine ateş açtı ve bu, Kürtler ve Türk devleti arasındaki anlaşmazlığa bir dinamik olma rolünü oynadı.

Esnaflar kepenklerini indirip, aynen Filistinli ve Cezayirli esnafların bir dönem göstermiş oldukları güçlü tepkiyi göstermiş oldular.

Sokağa Çıkma Yasağı

Türk polis ve ordusu hemen bölgeye olağanüstü bir güç yığdı. Sokağa çıkma yasağı ve halka sert ve katı davranma sürekli artış gösteren cadde ve sokak gösterilerini önleyemedi. Birdenbire başgösteren bu silahsız başkaldırı, üç hafta boyu devam etti ve 30 dolaylarında kurban aldı. Bu gelişmenin psikolojik sonuçları ise gayet büyüktür.

Buradaki esnaflar kepenklerini yarım gün indirip sonra polise boyun eğdiler. Öğrenci bir genç kız Atatürk büstünün yanında üzerine benzin dökerek kendini yaktığında "Yaşasın

Kürt Devrimi!" diye slogan atmıştı. Polis, onu götürüp izole ederek ölmesini beklemişti. Bir takım gösteriler başgöstermesi'ne rağmen bunlar bir sonuca ulaşamadılar.

Burada halk hala korkmaktadır. Burası Cizre gibi değildir, diyor Diyarbakırlı bir Kürt isadamı.

Sarı-Kırmızılı Tişörtler

Bugün Diyarbakır'da Kürt intifadasının gözlemlenebilen tek işareti, sadece ilginç bir detaydır. Bütün küçük çocuklar, İstanbul takımı Galatasaray futbol takımının sarı-kırmızılı tişörtlerini giyiniyorlar.

Çünkü Apo, bir röportajında belki bir şaka olarak Galatasaray futbol takımını tuttuğunu söylediği için, hemen hemen şehrin bütün küçük gençleri üzerlerinde bu tişörtü taşımaktalar. Geçtiğimiz baharda meydana gelen olayların ardından Diyarbakır'ın her tarafı polis ve askerle doldurulmuş. Siyasi polis, mavi otobüslerle dolaşmakta. Gizli polisler, yabancı seyyahları kontrol altında tutmaya çalışıyor. Bu, gittikçe artmakta olan Fransız ve Alman turist gruplarının akını dolayısıyla zorlaşmaktadır biraz.

Kürt intifadasının Diyarbakır'a ulaştığı gün, Türkiye tarihi bir krizle karşı karşıya demektir. Bu an gittikçe yaklaşmaktadır.

PKK'nin 1984'teki başkaldırısının, izole olmuş Marksist-Leninist bir öğrenci grubunun başarısızlığına mahkum son bir çabası olduğu sanılmaktaydı. Oysa 1990'da halk Nusaybin ve Cizre sokaklarında PKK etrafında sıkı bir şekilde kenetlenmiş olarak karşı-kırmızı çıktı birdenbire.

İki Yöntem

Hatta gayet geniş olarak bulunan, fakat solmakta olan diğer Kürt milliyetçisi partilerdeki aktif çalışanlar bile PKK'nin bu zaferini itiraf etmekte.

- Stockholm'deki o Kürt liderlerine selamlarımızı söyle ve de ki; Kürdistan'ı kurtardığımızda bile onların gelmesine gerek yoktur, orada kalsınlar. Çünkü onlara ihtiyacımız olduğu zaman burada yoktular, diyor genel sekreteri Stockholm'un çevresindeki Tensta semtinde oturan bir Kürt partisinin eski bir sempatanı.

"Kürdistan'ı kurtardığımızda" sözleri, üzerinde biraz düşündükten sonra daha az iyimser olmaya başlayan çok kimse tarafından kullanılmaktadır.

- Çünkü Türkiye'nin Kürtlere uygulamaya geldiği iki yöntemi vardır: asimilasyon ve halk katliamı. Bahar 1990 olayları açıkça göstermiştir ki, ilk yöntem, yani asimilasyon başarısızlığa uğramıştır. Geriye kalan geniş çapta uygulanabilecek olan bir halk katliamı denemesidir, diyor daha önce Kawa grubu içinde faaliyetlerde bulunmuş iyi halli Diyarbakırlı bir Kürt.

Diğer Kürt entellektüellerinin yaptığı gibi, Türkiye'nin Irak'a karşı ordu gücünü daha yoğun bir şekilde silahlanarak güçlendirdiği yolundaki gazetelere yansıyan bilgileri gösterip, Türkiye'nin bu gücünün alevini ilk önce Kürtlere yönelteceği konusunda emin olduğunu belirtiyor üzülecek.

Hollanda-Volkskrant, 17 Ağustos

Kürtler kendilerini kullandırmayacaktır

Ortadoğu'da bir çatışma çıktığı zaman, çatışmaya katılan taraflar "Kürt-Kartı"ni oynamaya büyük özen gösterirler. Kürtlerin kendilerini Irak'ın Kuveyt'i işgalıyla çıkan krizde kullandırması veya kullandırmaması şimdilik bir sorundur. Fakat şu da gerçektir ki, 8 milyon Kürdü barındıran Türkiye, Birleşmiş Milletler'in Irak'a karşı aldığı ekonomik ambargo kararına aktif katılıyor ve Saddam Hüseyin'in Güneydoğu'daki Kürtleri kıskırtmasından çekiniyor.

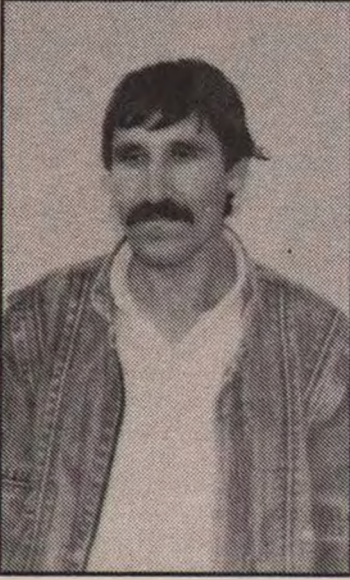
Türk hükümeti Anadolu'nun 13 eyaletinde özel güvenlik önlemleri almış bulunuyor. Çünkü

ten halen 28 bini Türkiye'deki toplama kamplarında bulunuyor. Türkiye'nin baskısıyla şimdiye kadar 5 bin kişi, 8 defa "Af" ilan eden Irak'a döndü. Uluslararası Af Örgütü'nün raporlarına göre, dönenlerin çoğu tutuklanmıştır, hapse atılmış ve bazıları idam edilmişlerdir. Birkaç bini de İran'a veya Yunanistan üzerinden Batı ülkelerine gittiler...

Bu arada ayrılıkçı Kürtlerin sempatanlarına göre Irak'ta bulunan eğitim kampları ta mamen Bağdat'ın kontrolünün dışındadır. Bunu da gözönünde bulundurarak Irak rejiminin Kürtleri Türkiye'ye karşı kullanmasının kesinlikle imkansız olduğunu söylüyorlar. Fakat bunun yanında Bağdat da elinden geldiği kadar kendisine ekonomik ambargo uygulayan komşusunu destabilize etmeye çalışacaktır.

Sigara dumanı

Egemendi vah-
şet, Diyarbakır
zindanında. Düş-
manın kural ve
dayatmalarına
boyun eğişlerin
üzerinden bir yıl
geçmişti tutsak-
ların... İşkence-
nin her türlü bi-
çimi ve keşfedi-
len yeni işkence
metodları saye-
sinde fiziki ola-
rak teslim ali-
nan tutsaklara
karşı, her türlü
insani ihtiyacı da-
hi birer silah ola-
rak kullanıyordu
düşman. Hava, su,
yemek, çay, uy-
ku... sigara...

Ahmet Yavuz

Düşman, tutsakların ayak, kol, mide ve kısmi olarak dillerine hakim olmuştu, ama bununla yetinmiyordu. Ancak tutsakların beyinlerini kendi pençesinin içine alıp birer buğday tanesi gibi değirmen taşları arasında öğüttüğü zaman doyabileceğini haykırıyordu. Bunun için düşman kudurdukça kuduruyor, zindanın kuytu köşelerinde işkence tezgahlarından yükselen feryatlar, yarı aydınlık koridorda dolaşarak, tutsakların ruhlarını saran bir kabusa dönüşüyordu. Her tutsak koğuş kapısı açılıp ismi okunarak, itiraf için gözleri kapatıldıktan sonra işkenceye alınma psikosuyla tüyleri diken diken her saat, her dakika ölüp ölüp diriliyordu...

Böyle bir psikozdan kurtulmak için en ufak bir uğraş dahi, birer sığınak olmuştu tutsaklar için. Açığa set çekmek için kurulan hayali sofralar ve yapılan yemek servisleri; susuzluktan şişen dilleri ve kuruyan boğazları ıslatmak için tükürük bezlerini kamçılaman şelaleleri ve buz gibi sularıyla akan pınarlara duyulan derin özlemlerle, dudaklarından dökülen sözcüklerle; bir izmarit tütününün çuvaldız gibi ince sarılarak elden ele dolaştırılıp, gerilen sinirlerin yatıştırılması... tutsakların sığınakları arasında yer alıyordu, vahşetin kurşun gibi ağır havası altında...

Çarpık ayaklara, kendir çu-
buğu gibi ince kollara, kambu-
rumsu sırtını markaja alan o-
muzlara ve kayalık arasında
bodur kalmış bir menengiç ağa-
cının gövdesini andıran boyuna
ve boynun kaldırmakta zorluk
çektığı kuru bir kafaya sahip
Şemsi adlı tutsak, vahşetin her
turlusüne maruz kalmış ve en
sonunda faşist kurallara boyun
eğmişti. Uzun burnu, ince dudak-
ları, yuvalarında küçücük duran
ve birer gömlek düğmesini andı-
ran gözleri ve birer yumruk gibi
öne doğru fırlayan elmacık ke-
mikleriyle Şemsi, vahşeti rapor
eden bir belge durumundaydı.

Bir nefeslik sigara dumanına
hasret kalmış Şemsi, gözleriyle
bir sigara veya izmarit bulabilir
umuduyla çevreyi hep tarar du-
rurdu... Bu tarama işi sadece
koğuşla sınırlı değildi. Havalan-
dırmada, yemek karavanasını al-
mak için koridora çıktığı zaman-
larda, hatta mahkemeye gittiği
günlerde mahkeme salonunda da-
hi oluyordu. Bazen umduğunu bul-
duğu da oluyordu.

Şemsi'nin sigaraya karşı bü-

yük bir zaafı var-
dı. Bu zaafı, onun
için bir sığınak
olmuştu ve bu si-
ğınak, Şemsi'yi
hergün biraz da-
ha gerçeklerden
uzaklaştıran bi-
rer girdaba dö-
nüştürüyordu. Şem-
si'de bu girdapta
debelendikçe de-
beleniyor ve baş-
ka tutsakları da
bu girdaba çek-
mek için, çevre-
sini hep kulaç-
lıyordu.

Düşman, tu-
tuclulara sigara
vermezdi. Verdi-
ği zaman da fitil
fitil edip burun-
larından getiriyordu. Tutsak be-
yinleri tesirsiz hale getirmek i-
çin, düşmanın elinde, bedenleri
kurşun yağmuruna tutan bir si-
lah olmuştu sigara.

Düşman, sigaraya karşı zaafı
olan diğer tutsaklar gibi, siga-
rayla, Şemsi'yi de Aşıl topuğun-
dan vurmak istiyordu...

Şemsi yatağına sırt üstü uzan-
mış, hayallere daldığı bir sırada,
gözetleme deliğinden görünme-
yen ve tutsakların gizli den kü-
melenmesi için birer zula görevi
gören köşede üç tutsak, birbirle-
rini duyacak tarzda aralarında
fısıldaşıyorlardı. Tutsaklardan bi-
ri, çorabının içinden bir sigara
izmariti çıkararak, yanındaki iki
tutsağa;

- Gelin bunu tellendirelim dedi.
Yanındakilerden biri:
- Nereden buldun bunu?
- Koridoru süpürmeye çıkar-
ken, yerden aldım.
- Gardiyan görmedi mi?
- Hayır!
- Ya yakmak için ateş var mı?
- İki kibrit çöpü var. Şansımız
olursa yarar.

İzmariti yakıp aralarında çe-
virirlerken, Şemsi'nin kurduğu
hayallerin üzerine inen bir bal-
yoz oldu, sigara dumanının ko-
kusu. Şemsi, sırt üstü uzandığı
yerden doğrulup, zula görevi gö-
ren köşeye baktı ve gözleri, kö-
şede başlarını önlerine eğmiş,
bağdaş kurmuş ve birbirlerine
sokulmuş vaziyette duran üç tut-
sağın üzerinde çakılıp kaldı. Bir
an önce onların yanına gitmek
için Şemsi, doğrulduğu yerden
şuursuzca fırladı.

- Bana da bir fırt verin diyen
Şemsi'ye, oturan tutsaklardan
biri;

- Zaten bir izmarittir, İki ne-
feslik ya kaldı ya kalmadı.

- Olsun, onu da bana verin
dedi Şemsi.

Elinde izmariti tutan tutsak,
diğer arkadaşlarını göz uclarıyla
bir süzdükten sonra, izmariti Şem-
si'ye uzatarak, "tamam kalan da
senin olsun" dedi.

İzmariti ele geçiren Şemsi, sağ
elinin baş ve işaret parmakları-
nın ucuyla izmariti tutarak, ağ-
zına götürdü. Gözlerini kapata-
rak çekti. İzmariti tutan parmak
uçları yanmıştı. İçine çektiği du-
manın dışında, izmaritten eser
kalmamıştı.

Şemsi, ağır ağır sol eliyle göğ-
sünü yumruklayarak, çektiği iz-
marit dumanına öğüt verince-
sine; "çıkma çıkma, yuva yap
göğsümde!" şeklinde mırıldan-
maya başladı. Ama duman söy-

lenenlere isyan edercesine, Şem-
si'nin burnundan ve dudakları-
nın arasından, bir sicim gibi,
nazlı nazlı kıvrılarak koğuş ta-
vanına doğru uzandı. Dumanın
bu vedalaşmasından Şemsi'nin
hoşnut olmadığı, sessizliğinden
kendini ele veriyordu...

Birbirini kovalayan işkence-
lerle örülü günler, sigarasızlık ve
ona duyulan özlemlerle de daha da
sık dokunmuş oluyordu... Siga-
ranın yerini tutacak bir avutma
aracını bulma uğraşı içinde ken-
dini bulan bazı tutsakların ara-
sında, en faal bir şekilde Şemsi
de yer alıyordu. Şemsi'nin bu yön-
lü etkinliği, yaratıcı bir tarzda ken-
dini göstermekte gecikmemişti...

Koğuşta yaşanan susuzluk, tut-
sakları, kendi tuvalet ihtiyaçları-
nı gidermede kağıt kullanmaya
sevk etmişti. Yaşanan susuzluk,
geçici bir olay değil, genelde tut-
saklara karşı izlenen politikanın
ayrılmaz bir parçasıydı. Tutsak-
lar tarafından tuvalette kullanı-
lan kağıtların kaynağı da, yüz-
lerce sayfalık cilt cilt, askeri sav-
cılarca hazırlanmış olan iddianame-
lerdi. -Bu iddianamelerde tut-
sakların "suç"ları, eylemleri ve
örgütteki yerleri yazılıydı. Gün-
lük gazeteler koğuşlara sokul-
mazdı. Sokulduğu zaman da yı-
pratılmadan-kullanılmadan, geti-
rildiği gibi tekrar geri alınırdı.
Çöp bidonlarını da, tuvalette kul-
lanılan iddianame kağıtları dol-
duruyordu. Bu bidonlar, tuvalet
pisliğiyle beslenerek gürbüzleşen
sineklerin konaklama yeri olmuş-
tu. Şemsi, bu çöp bidonlarına
"belki de bir izmarit bulurum"
düşüncesiyle dalmıştı.

Tuvalet pisliğiyle sıvanmış ka-
ğıtları elleriyle tek tek inceliyor,
incelediklerini de bir tarafa üst
üste bırakıyordu. Şemsi'nin kontrol
etmediği kağıtlar azaldıkça, izmarit
bulma umudu da giderek zayıflıyordu.
Buruşturulmuş her kağıdı açtığında,
pislikle yüz yüze gelince, onu bırakıp,
"belki bundan çıkar" umuduyla, buruş-
turulmuş bir başka kağıdı daha
eline alarak açıyor, uğraşında ısrarlı
davranıyordu.

Bu arada tuvalet kısmına ge-
çen Ali, Şemsi'nin çöp bidonları-
nı elleriyle karıştırdığını gö-
rünce, nelerin peşinde olduğunu
anlamakta zorluk çekmedi. Çün-
kü Ali, Şemsi'yi çok iyi tanırdı.
Yakalanmadan önce kendisine so-
rumluluk yapmış ve Şemsi üze-
rinde olumlu bir etki bırakmış-
tı. Şemsi'nin saygınlığını kazan-
mıştı. Teslimiyet ortamında ol-
malarına rağmen, bu saygınlık
kendisini halen muhafaza ettiği
gibi, Ali'nin koğuş içindeki olgun
tutumu, gardiyanlara karşı tav-
rı ve mahkemelerde yaptığı si-
yasi savunmalar, Şemsi'nin ona
olan inanç ve saygınlığı daha da
güçlendirmişti. Ali'nin söyledik-
lerine kolay kolay karşı çıkmazdı.

Şemsi'nin bu olumsuz davra-
nışı, Ali'yi bayağı sinirlendirmiş-
ti. Sırtı kendine dönük ve çömel-
miş vaziyette elleriyle çöpleri
karıştıran Şemsi'ye yanaşarak,
ayakkabısının ucuyla dokundu.
İrkilen Şemsi, aniden arkasına
baktı. Ali'nin sert bakışlarıyla
yüz yüze geldi. Elektiriğe çarpmış
gibi hissetti kendisini. Ali
ağır ağır konuşarak.

- Ne arıyorsun Şemsi?

Gözlerini Ali'den ayıran Şemsi;

- İzmarit arıyorum dedi.

- Utanmıyor musun, saygı di-

ye bir şey kalmamış mı sende?

- Sigarasızlığa dayanamıyorum!

- Sigara orada ne arar? Tuva-
lette kullanılan boklu kağıtların
dışında hiç bir şeyin olmayaca-
ğını bildiğin halde...

- Ne yapayım. Söyle, ne diyor-
san onu yapayım!

- Zaten bu duruma düşmek için,
her şeyi yabancı, anormal olan her-
şeyi normal görüp yapmamız için
bu kısıtlamalar bilinçli olarak ya-
pılmıyor mu? Neden bunu anla-
mıyorsun?

- Tamam! Bundan sonra daha
dikkatli davranacağım dedi Şemsi.

Ali Şemsi'nin yanından ay-
rıldı. Şemsi de pislik içinde kalan
ellerini, tuvalette kullanılmak ü-
zere orada bırakılan iddianame
kağıtlarından bir tanesini alarak
temizledikten sonra yavaşça ko-
ğuşa gitti.

Ali'nin Şemsi'ye söyledikleri-
nin tesiri ancak bir kaç gün sür-
müştü. Gardiyanların ağza alın-
mayacak küfürleri, işkenceler,
marşlar, korku, panik, direnme
gücünü kendinde bulamama... ve
daha nice olgular, sigaraya olan
ihtiyaca daha da ciddi bir boyut
kazandırıyor ve bu durumda,
sigara arayışını hızlandır-
yordu. Bu durumlar, baştan beri
sigaraya karşı iradesiz davranan
Şemsi'yi daha fazla etkiliyor, çev-
resine karşı hırçınca davranma-
sına yol açıyordu. Ara sıra çev-
resini rahatsız ettiğini, en sev-
diği arkadaşlarının kalbini kır-
dığının farkına varıyordu. Ama bu
durumunu da hep sigarasızlığa
bağlıyordu. Kendi muhakemesi
hep bu yönlü oluyor ve çözüm yo-
lu olarak, düşmanın uygulama-
malarına karşı bilinçli davranma
yerine, sigara bulma ve onun
yerini tutacak avutma araçları-
nın arayışlarına girişmeyi görü-
yordu. Bu yolları bulmakta ve
arayışlarının sonuç vermesinde
de pek zorluk çekmiyordu...

Zindan idaresinin sabah kara-
vanasında getirdiği çayın tortu-
su, Şemsi'nin dikkatini çekmişti.
Arşimetvari bir sevinç nidasıyla
kendini kendine, "buldum" dedi.
Şemsi yeni bir şey "keşfetmişti".
Avucunun arasına aldığı çay tor-
tusunu, ranzanın altına, gözler-
den irak, bir kağıt parçası üze-
rine serdi. Bilmeyen biri, Şem-
si'nin, yakalanması çok tehlikeli
olacak olan bir otomotik silahı
sakladığını sanırdı... Şemsi tanı-
dık ve zulalarda sigara içmede
kendisine eşlik eden birkaç tut-
sağın yanına yaklaşarak çok gizli
bir sırtı açıktıymışçasına çev-
resini kolaçan ettikten sonra;

- Buldum dedi.

Tutsaklardan biri;

- Neyi buldun? diye sordu.

- Neyi buldun, söylesene?

- Karavanada gelen çayın tor-
tusunu! dedi Şemsi.

Şaşkın şaşkın birbirine bakan
Şemsi'nin yanındaki tutsaklara
da mantıklı gelmiş olacak ki, "ne-
den olmasın" diye birisi gülerken
fıkrını izah ederken, diğerleri de ki-
kirdemeleriyle onayladıklarının
işaretini vermiş oluyordular...

Gözetleme deliğinden görün-
meyen köşede, kurutulan çayı
iddianame kağıdıyla, büyük bir
zevkle sarmaya başladılar. Ama
iddianame kağıtları fazla kalın
olduğundan dolayı, dillerinin ucuyla
ıslatmalarına rağmen, sarmada-
ki arzulanmalar, içiminin kolay-
laşmasını engelliyordu. Tutsak-
lar, iki kat sararak çıkan bu ar-

zalanmaları aşmakta gecikmediler.

Artık suyu kurumuş olan ve
koğuşta da hiç kimsede bulun-
mayan son kibrit çöpüyle, siga-
ralarını(!) yaktılar. Sigarasına
derin bir nefes vuran Şemsi, a-
cımtırak bir tad hissederek, göz-
lerinin nemlenmesini engelleye-
medi. Ve hemen Şemsi'yi, kuru
ve kesik kesik birbirini kova-
layan bir öksürük nöbeti yaka-
ladı. Şemsi'nin yanında oturan
tutsaklardan biri;

- İçimi nasıl Şemsi, dedi.

- Fena sayılmaz ama tadı baş-
ka... Sözü'nü tamamlamadan,
tekrar öksürmeye başladı. Ama
bu kez boğulurcasına. Diğer tut-
saklar da sigaralarına, korka kor-
ka birer nefes vurdularsa da he-
men içmekten vazgeçtiler. "İçil-
miyor, çok acı, boğacak bizi" gibi
gerekçelerle söndürdüler. Şem-
si de içilemeyeceğine iyice kana-
at getirmiş olacak ki, elindeki
sigarayı (!) pencereden hava-
landırmaya fırlatarak "Ben de
içmekten vazgeçtim" diyerek, kal-
kıp oradan ayrıldı.

Araya fazla zaman girmemişti
ki, havalandırma kapısının ta-
kırtısı geldi. Tutsakları havalan-
dırmaya çıkarıp, işkenceleri, marş
ve yürüyüş eşliğinde sürdürmek
için gardiyan havalandırma ka-
pısını açmıştı. Gardiyan, hava-
landırmada sessizce koğuş pen-
ceresinin yanına yanaşarak, ko-
ğuş içindeki tutsakların konu-
şmalarına kulak kabartmaya ça-
lıştığı anda, gözleri, yerde bulu-
nan ve sarılışıyla dikat çeken
izmarite ilişti.

Havalandırma kapısının açıl-
ması, tüm tutsakların tedirginlik
içinde beklemelerine yeterliydi
ve bu beklemede her dakikanın
tükenişi, "yıl"ları alıyordu. Çün-
kü tutsaklar, kendilerini hava-
landırmada nelerin beklediğini
çok iyi biliyorlardı.

Tutsakların yüreklerine ince
bir sızı salan, "sayım düzenine
geç!" komutu, o anda tutsakları
beklediği komut değildi. Çün-
kü, "havalandırmaya hazırlan"
komutu yerine, ani ve önceki gar-
diyanın bağırışlarından daha sert
bir komut işitilmişti. Gardiyanın
haykırışı, "işte işkence yapmam
için bir bahane buldum" imajını
tüm tutsaklarda yaratmıştı. Za-
ten o anlama geliyordu. "Hava-
landırmaya hazırlan" komutu-
nun yerine geçen "sayım düze-
nine geç" komutu da neyin ne-
siydi?!!

Kısa bir bekleyişten sonra kor-
ridor, gardiyanların potin sesle-
riyle ve konuşmalarıyla inledi.
Açılan koğuş kapısından zincir-
lerini koparmış, kuduz köpekleri
andıran ve ağızlarından çıkan
küfürlerin birbirine karışarak bir
havalandırma silsilesine yol a-
çan gardiyanlar içeriye doldular.
Sayım düzeninde olan tutsaklar
kalas, jop, tekme, yumruk dar-
beleri sonucu ve yerde, potinle-
rin altında çiğnemeleriyle, ko-
pardıkları feryatlar sayesinde de-
şarj oluyordular. Sayım düzeni,
bir moloz yığının dönüşmüştü.
İşkence yapan gardiyanların ne-
fes nefese kalmalarından dolayı,
koğuş gardiyanı tutsaklara "kalk"
komutunu kısılmış sesiyle verdi.
İşkence görenler onlar değilmiş gi-
bi tutsaklar, bir yay gibi gerilip yer-
den fırlayarak, tek sıra halinde
hemen sayım düzenine geçtiler.

Devam edecek

Dağların çevrelediği bir yayla beldemiz

SERHEDAN

(Kars)

-П-

ADIM ADIM KÜRDİSTAN

YERLEŞİM ALANLARI VE NÜFUS DAĞILIMI

Kars Kuzey Kürdistan'ın en uzun sınır boyu olan beldemizdir. Sovyetler Birliği ile 500 kilometre civarında Doğu Kürdistan'la ise 45 kilometre uzunluğunda sınırları vardır. Alanca da büyük olan Kars'ın yüzölçümü 18.557 kilometrekaredir. Belde toprakları 1.450 metre ortalama yükseklikle normalin üstündedir. Kilometrekareye düşen nüfus yoğunluğu 38 kişidir. Genel nüfusu 700.238'dir. Kars'ta Azeriler de yaşamaktadır.

Beldede yerleşim alanları seyrrektir. Bu, Kars topraklarının genişliğinden de kaynaklanmaktadır. 15 ilçesi, 14 bucağı ve 773 köyü vardır.

Merkez İlçe: Belde topraklarının ortasında yer alır. Dığor, Kağızman, Selim, Göle, Susuz ve Arpaçay ilçeleri ile sınırdır. Nüfusu 102.286. Yüzölçümü 1.384 kilometrekare. Nüfus yoğunluğu 74 kişidir.

Kars'ın en kalabalık nüfuslu

rındandır. İlçede tarımcılık başta gelen geçim kaynağıdır. Ayrıca hayvancılık da yapılır.

Arpaçay: Kars'ın kuzeydoğusunda yer alan ilçe, Dığor, Merkez İlçe, Susuz, Çıldır ve Sovyetler Birliği'ne sınırdır. Kuzey Kürdistan'ın Sovyetler Birliği ile olan en önemli geçiş kapısı Gümrü bu ilçemizin sınırları içerisinde. Nüfusu 58.982. Yüzölçümü 1.522 kilometrekaredir. Nüfus yoğunluğu 39 kişidir.

Kars merkezine 55 kilometre uzaklıkta olan Arpaçay nüfusun %90'ının üstünde kırsal kesimde yaşamaktadır. İlçeye bağlı 2 ilçe ve 81 köy vardır. İlçenin temel geçim kaynağı hayvancılıktır.

Çıldır: Beldenin kuzeyinde kurulmuş bir ilçedir. Sovyetler Birliği, Arpaçay, Susuz, Ardahan ve Hanak ilçeleri ile sınırdır. Kuzey Kürdistan'ın ikinci büyük gölü olan Çıldır Gölü, ilçe toprakları içinde yer alır. Nüfusu 34.987. Yüzölçümü 1.416 kilometrekare. Nüfus yoğunluğu 25 kişidir.

Nüfusun %93,2'sinin kırsal kesimde yaşayan Çıldır'a 2 ilçe ve 42

ilçeye bağlı 1 bucak ve 41 köy vardır. Temel geçim kaynağı hayvancılıktır. Koyun yetiştiriciliği gelişkindir.

İğdır: Kars'ın güneyinde yer alır. Kuzey Kürdistan'ın en büyük ilçelerindedir. Sovyetler Birliği, Ağrı, Aralık ve Tuzluca ile sınırdır. Nüfusu 77.887. Yüzölçümü 1.692 kilometrekare. Nüfus yoğunluğu 46 kişidir.

İlçeye bağlı 1 bucak ve 53 köy vardır. Kars merkezine 180 kilometre uzaklıktadır. Temel geçim kaynağı tarımcılıktır.

Kağızman: Kars'ın güneyinde yer alır. Merkez, Dığor, Selim, Sarıkamış, Tuzluca ve Ağrı ile sınırdır. Nüfusu 46.612. Yüzölçümü 1.792 kilometrekare. Nüfus yoğunluğu 26 kişidir.

Kars merkezinde 85 kilometre uzaklıkta olan ilçeye 1 bucak ve 63 köy bağlıdır. İlçede geçim kaynağı tarımcılık ve hayvancılıktır.

Posof: Beldenin en kuzey ucunda yer alır. Kuzeyi ve doğusu boydan boya S. Birliği ile, ayrıca Türkiye ve Hanak'la sınırdır. Nüfusu 23.389. Yüzölçümü 607 kilometre-

Tuzluca: Kars'ın güneyinde kuruludur. Sovyetler Birliği, Dığor, İğdır, Kağızman ve Ağrı ile sınırdır. Nüfusu 33.297. Yüzölçümü 1.236 kilometrekare. Nüfus yoğunluğu 29 kişidir.

İlçenin 1 bucağı ve 80 köyü vardır. Tuzluca'nın Kars merkezine uzaklığı 120 kilometredir. Temel geçim kaynağı tarımcılıktır.

(Yukarıdaki istatistikler 1980 yılına aittir.)

SERHEDAN VE ULUSAL KURTULUŞ MÜCADELEMİZ

Kürt ve Azeri halkının karışık yaşadığı bu beldemizde, ulusal kurtuluş örgütlenmesi ve mücadelesi daha grup aşamasında taban buldu ve çok hızlı bir gelişme yaşadı. Güçlü yurtsever-devrimci potansiyeli ve ileri kadrolarıyla Kars, mücadelemizde hep istisnai yer tuttu. Kars'ın Kürdistan geneline göre kenarda kalması ve süreç içinde kazandığı gelişme özgüllüğüne rağmen, bu özellikler mücadele açısından bir zaaf oluşturmada, tam aksine bas-

şehit olan Akif YILMAZ, faşist baskı yıllarında Kars'a umut ve direniş aşıl原因an kahraman oldu.

1982'ye kadar bir dönem partinin Kars alanıyla ilişkileri zayıfladı. Bir grup Kars devrimcisi dış alanlara alınmıştı. İçerde bir grup devrimci kalmıştı. Bunların başında Yaşar ORGAN ve İdris ÖKMEN vardı. Yanlarında da Ahmet KESİP ve daha birkaç devrimci. Bu grubun alanda, düşman kuşatması altında, partiye bağları kopuk olarak, son derece zor fiziki ve sert doğa koşulları altında, çoğu gün erzaksız, sığınaklarda tam üç yıl barınmaları, ellerindeki birkaç kitapla yetinmeleri, üstelik bu koşullar içinde bile halka umut aşılamaları ve büyük bir inanç ile sabırla partinin kendileriyle ilişkiye geçeceği gününü beklemeleri, sayfaları dolduracak derslerle dolu bir deneydir.

1982 sonlarından itibaren öncü gruplar ülkeye döndüğünde ilk ilişkiye geçilen alanların başında Kars-Ağrı alanları geldi. Adı geçen grup o zaman büyük bir özlemle partiye tekrar ilişkiye geçti. Bunlardan büyük devrimci Yaşar ORGAN (Dersimli), 1983'te Güney Kürdistan'da elim bir kaza sonucu şehit oldu. İdris ÖKMEN de, 1985 Nisan'ında ülkeye giriş halindeyken, bir grup yoldaşıyla birlikte şoven IKP'nin bir komplosunda şehit düştü. Şehitler, Kars'ta direniş daha boyutlandırdı. İdris ve Yaşar'ın öğrencisi Ahmet KESİP, Şemdinli'de 1988'de şehit olduğu tarihe kadar, direniş motoru olarak halka umut, düşmana ise ölüm dağıttı. Millîtlükten PKK Merkez Komite üyeliğine kadar yükseldi. Ahmet KESİP adı Kars'ta herkesin dilinde. O, artık ölümsüz bir halk kahramanıdır.

Şehitler diyarı Kars'tan bahsederken, İstanbul'da, Lübnan'da, Kars'ta, Ağrı'da, Şırnak, Pervari ve Erüh'ta, adeta her karış Kürdistan toprağında faaliyet gösteren ve 1987'nin Aralık ayında Gabar Dağı'nda şehit olan Vesim ARAS (Cafer), Serhed Eyaleti sorumluluğuna kadar yükselerek 1989 Haziran'ında şehit olan Suat ŞAHİN (Rubar) ve 1990'da şehit olan Yaşar Hoca ve daha nice şehitten bahsetmemek olur mu?

Kars şehitler beldemizdir, kahramanlık beldemizdir, direniş beldemizdir. Direniş kanla örölmüş; ulusal kurtuluş mücadelemiz, şehitleri yoluyla halkla bütünleşmiştir. Bugün Serhedan, şehitleri, direniş, dağlarda gerillaları ve ulusal kurtuluş eylemleriyle adına layık bir mücadele beldemiz durumundadır.

GELECEK SAYIDA ARARAT

Mahir CAN

ilçesi olan Merkez'e bağlı 54 köy vardır. İlçede, hayvan yetiştiriciliği ve satışı yaygındır.

Aralık: Kars'ın güneydoğu ucunda kurulmuş bir yerleşim alanıdır. Sovyetler Birliği, İran, Ağrı ve İğdır ilçesi ile sınırdır. Beldenin en az nüfuslu ilçesidir. Nüfusu 16.282. Yüzölçümü 911 kilometrekare. Nüfus yoğunluğu 37 kişidir.

Aralık'a bağlı 23 köy vardır. Kars merkezine 219 kilometre uzaklıkta olan ilçe, dağınık bir yerleşim düzenine sahiptir.

Ardahan: Kars'ın kuzeydoğusunda yeralan bir ilçedir. Çıldır, Susuz, İğdır ilçeleri ve Türkiye'nin Artvin şehriyle sınırdır. Yalnızçam Dağları'nın güney eteklerinde kurulmuştur. Kuzey Kürdistan'ın nüfusça büyük ilçeleri arasında yer alır. Nüfusu 62.600. Yüzölçümü 1.241 kilometrekare. Kilometrekareye düşen nüfus yoğunluğu 50 kişidir.

Kars merkezine 85 kilometre uzaklıkta olan Ardahan'a bağlı 2 bucak ve 60 köy vardır. Ardahan Ovası, Kars'ın önemli ovala-

Akif YILMAZ

köy bağlıdır. Kars merkezine uzaklığı 80 kilometredir. İlçede temel geçim kaynağı hayvancılıktır.

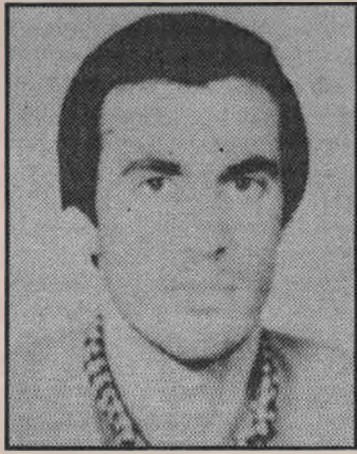
Dığor: Kars'ın doğusunda yer alan ilçe; Sovyetler Birliği, Arpaçay, Merkez, Tuzluca ve Kağızman'la sınırdır. Nüfusu 27.104. Yüzölçümü 1.137 kilometrekare. Nüfus yoğunluğu 24 kişidir.

Dığor'a bağlı 41 köy vardır. Ekim için toprakları elverişli olan ilçenin temel geçim kaynağı tarımcılıktır.

Göle: Beldenin batısında kurulmuştur. Erzurum, Selim, Susuz, Ardahan, Türkiye ile sınırdır. Nüfusu 58.168. Yüzölçümü 1.420. Nüfus yoğunluğu 41 kişidir.

Kars'a uzaklığı 77 kilometre. İlçeye bağlı 1 bucak ve 55 köy vardır. Nüfusun %86,2'si kırsal kesimde yaşamaktadır. Eski bir ilçe olan Göle'de, temel geçim kaynağı hayvancılıktır.

Hanak: Kars'ın kuzeyinde yer alır. Sovyetler Birliği, Türkiye, Posof, Ardahan ve Çıldır'la sınırdır. Nüfusu 35.666. Yüzölçümü 892 kilometrekare. Nüfus yoğunluğu 40 kişidir.

Vesim ARAS

kare. Nüfus yoğunluğu 39 kişidir.

Merkez'e 185 kilometre uzaklıktadır. İlçeye bağlı 1 bucak ve 48 köy vardır. Geçim kaynağı tarımcılık ve hayvancılıktır.

Sarıkamış: Kars'ın güneybatısında büyük bir ilçedir. Selim, Kağızman, Ağrı ve Erzurum'la sınırdır. Nüfusu 66.480. Yüzölçümü 1.951 kilometrekare. Nüfus yoğunluğu 34 kişidir.

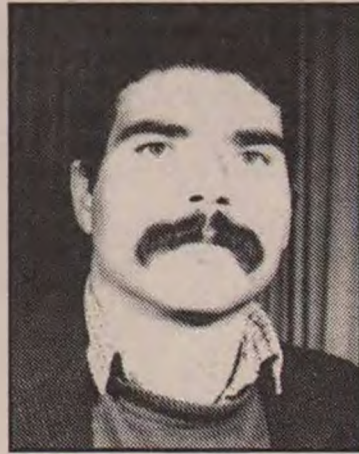
Merkez'e 57 kilometre uzaklıktadır. İlçeye bağlı 2 bucak ve 55 köy vardır. Temel geçim kaynağı hayvancılıktır. Tarımcılık da kısmi oranda yapılır.

Selim: Beldenin batısında yer alır. Göle, Merkez, Sarıkamış ve Erzurum'la sınırdır. Nüfusu 33.511. Yüzölçümü 1.011 kilometrekare. Nüfus yoğunluğu 33 kişi.

İlçeye bağlı 53 köy vardır. Merkeze uzaklığı 28 kilometredir.

Susuz: Kars'ın ortasında yer alır. Çıldır, Merkez, Arpaçay, Göle ilçeleriyle sınırdır. Nüfusu 23.087. Yüzölçümü 645 kilometrekaredir. Nüfus yoğunluğu 36 kişidir.

İlçeye bağlı 53 köy vardır. Kars merkezine uzaklığı 30 kilometredir.

Ahmet KESİP

kı ve yoksulluk altındaki kitleler ilk günden ulusal kurtuluş örgütlenmesine sarıldılar.

Kürdistan'ın çoğu alanında olduğu gibi, Kars'ın da devrimci-yurtsever potansiyelini sosyal şoven Türkiye sol grupları parsellemişlerdi. Ve bunlar ulusal kurtuluş düşüncesinin gelişimini komplo ve silahlı saldırılara da başvurarak durdurmak istediler. Ulusal kurtuluş mücadelemizin ilk bir kaç şehidinden olan Mahir CAN (11 Aralık 1978), böyle bir komploda şehit edildi.

Şehit kanı, ürküntü yaratma yerine ulusal kurtuluşçu gelişmeyi adeta kamçladı. Aydın gençliği mücadeleye daha çok bağladı.

12 Eylül faşizmi, Kars'ta devrimci-yurtsever mücadelemizin gelişim hızını yavaşlatmakla birlikte durduramadı. Kars kadroları cezaevlerinde ve PKK'nin toparlanma alanlarında dönemin devrimci görevlerini layıkıyla yerine getirdiler. 1982 büyük Ölüm Orucu Direniş'i'nde Kemal PİR, M. Hayri DURMUŞ'la birlikte

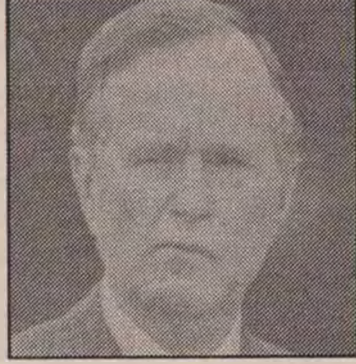
Türkiye: Felakete son...

Baştarafı 18. sayfada
Devlet istihbaratıyla içli-dışlı gazeteci Yalçın Doğan, Milliyet

gazetesindeki köşesinde (20 Eylül 1990) gezinin birincil amacını şöyle açıklıyor; *"Çankaya'dan gelen işaretler, Bush'la görüşmeler sırasında, Özal'ın 'askeri müdahale yolunda ısrar edeceğini gösteriyor'... Özal, 'diplomasi yerine silahlı müdahale' yo-*

lundaki eğilimini olanca açıklığı ile Bush'a anlatmaya kararlı". IMF ve Pentagon uşağı Özal,

kraldan fazla kralcı davranıyor. Özal'ın ABD Savunma Bakanı Dick Cheney ve ABD Devlet Başkanı George Bush ile yaptığı görüşmelerde, ABD'nin savaş planları içinde Türk ordusuna biçilen uşaklık rolü ve bunun karşılığında verilmesi gereken yardım konusu üzerinde durduğu da basına yansıyan ziyaretin öte yanları. Zira ambargo, Türk ekonomisindeki krizi derinleştirmiş, toplumsal muhalefet cephesini teşilletmiştir. İşte bu yüzden Özal, e-fendisinden kırıntı ve daha fazla siyasal destek istemektedir.

Ortadoğu'da yeni dönem ve ...

Baştarafı 16. sayfada
sürekli çalışmak, Kürt halkının ulusal çıkarlarına karşı yapılabilecek en büyük kötülüktür. Halk bu tür tutumları affetmeyecektir. Tüm yurtsever güçler bu durumu iyi görmeli ve gereken tutumu almalıdır.

Ortadoğu'da yaşanan gelişmeler Kürdistan ulusal direniş mücadelesini daha da boyutlandırmak için muazzam olanaklar sunmaktadır. Yeni dönemin, Kürdistan bağımsızlık mücadelesinde kalıcı sonuçlar yaratmayı olanaklı kılan özellikleri vardır. Elbette doğru bir politika izlenir ve halk direnişi geliştirilirse bu mümkündür. Mevcut gelişmeler ortamında Kürdistan ulusal direniş mücadelesini hangi hedefe yönlendirmek gerekir? Çok açıkki, silahlı direnişi, ABD emperyalizmi, siyonizm ve Türk faşizminin oluşturduğu cepheye karşı yönlendirmek esas olmalıdır. Kürdistan'ın bütün parçalarında ulusal kurtuluşçu örgütlenme ve çalışmaları yoğunlaştırmayı faşist Türk sömürgeciliğine karşı Kuzey-Batı Kürdistan'da silahlı direnişi geliştirme temelinde, hem ele almak bölgede doğru bir politik çizgi izlemek ve hem de Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinde kalıcı sonuçlar sağlamayı başarmak demektir. Kürdistan ulusal kurtuluşunda kalıcı kazanımlar ancak bu temelde ortaya çıkar ve doğru tutum ancak böyle bir tutum olur. Kürt ulusu adına ABD emperyalizmi, Türk faşizmi ve İsrail siyonizmi ile ortak cepheye bir bölgesel savaşa girmek, halkın gücünü böyle bir şeyde harcamaya çalışmak, böyle bir politik cepheye yer almak, Kürdistan halkının ulusal ve toplumsal çıkarlarına karşı en büyük kötülüğü yapmaktır. Bu durum, sahiplerini ulusal çıkarlar karşısında suçlu duruma düşürür. ABD emperya-

lizminin ne olduğunu herkesten çok Kürt halkı tanır. Onlarca yıldır halkımızın umudu ABD emperyalizmine ve İsrail siyonizmine bağlanarak, sürekli halkımız katliamlara götürülmüş, soykırımlarla yüzyüze bırakılmıştır. Bu yolda katliam, sürgün ve acıdan başka birşey yoktur, şimdiye kadar hiçbir kazanım yaratmadığı gibi sürekli halkımızı lekelemiştir. Buna rağmen, Güney Kürdistanlı güçlerin hala aynı yolda oldukları, ABD emperyalizmi, Türk faşizmi ve İsrail siyonizmi arasında mekik dokudukları gözlenmektedir. BBC radyosu, Washington Post gazetesinin, "Barzani'yi bir Kürt devletinin başkanı görmektense, Türk parlamentosunun bir üyesi görmeyi yeğleriz" diye yazdığını haber vermektedir (23 Eylül 1990). Türk parlamentosunda uşak çoktur, Barzanilerin de eklenmesi bir değişiklik yaratmaz, bir yenilik getirmez. Fakat bu haber, ne tür gizli ilişki ve anlaşmaların yapılmakta olduğunu ortaya koymaktadır.

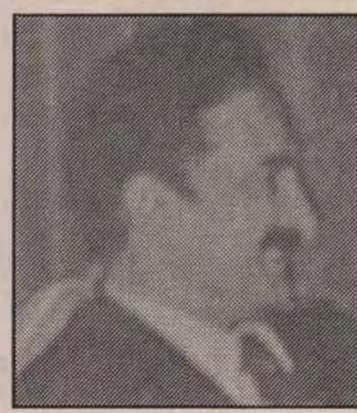
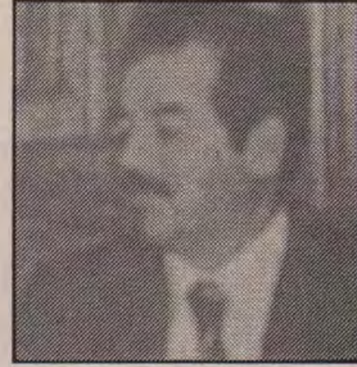
Kürdistan halkı artık ayaklanmasını ve savaşmasını öğrenmiştir. Halkımızın aleyhine çevrilmek istenen böylesi oyunları bozabilmek için faşist Türk sömürgeciliğine karşı savaşı ve ayaklanmayı daha da geliştirmek gerekir. Halkımızın tüm gücü bu doğrultuda seferber edilmelidir. PKK'nin çizdiği politika ve yürüttüğü mücadele Kürt halkının ulusal çıkarlarının tek doğru temsilidir. ABD emperyalizmi, Türk faşizmi ve İsrail siyonizminin oluşturduğu cephe karşısında tutum almak ve Türk sömürgeciliğine karşı savaşmak, ulusal kurtuluşu sağlayacağı gibi, bölge halklarına da verilecek en büyük destek ve bölge halklarıyla bütünleşmek olacaktır.

24 Eylül 1990

Varlığını bu denli olası bir savaşa bağlamak, Türk sömürgeci sisteminin temel bir çıkmazı. Ancak, savaşta başarı iddiasının Türk devleti için bir kuruntu olduğunu ileri sürmek yanlış olmayacaktır.

Devlet istedi, Ecevit görüştü

Eski başbakanlardan DSP Genel Başkanı Bülent Ecevit, gazeteci görünümünde 17 Eylül günü Bağdat'a gitti. Burada Saddam Hüseyin'in yanısıra Irak'ın önde gelen devlet yetkilileriyle görüşmeler yaptı.

Ecevit'in bu gezisinin Milliyet gazetesi tarafından düzenlendiği ve sadece gazetecilik amacıyla olduğu iddia edildi. Ama bu sadece bir iddia. İşin gerçeği ise bambaşka.

TC'nin dış politika konularında akıl hocalarından M. Ali Bîrand son dönemlerde habire "Saddam mutlaka yok edilecekmiş gibi politika yapamayız" diyerek Saddam rejimiyle tüm köprülerin atılmasının sakıncalarına ve bunun TC açısından yaratacağı olumsuz sonuçlara dikkat çekiyordu. Sömürgeci-faşist rejim de aynı görüşteymiş demek ki, Ecevit'i bir araç olarak kullanarak Irak'a gönderdi ve hesaplarının sadece savaş üzerine kurulu olmadığı, aynı zamanda ortak çıkarları doğrultusunda gerektiğinde birlikte hareket edilebileceği imajını vermek istedi.

Her iki sömürgeci rejim arasında farklı konularda ne kadar çelişki, çatışma olsa da Kürdistan'a yönelik politikaları ortak. Ve onların, üzerinde birleştikleri tek nokta da Kürdistan politikası, Kürdistan'ın sömürge statüsünün devam ettirilmesi, ulusal kurtuluş savaşının ne pahasına olursa olsun bastırılmasıdır. Ecevit'in Bağdat'a gönderilmesi ve Saddam'la görüştürülmesinin, Saddam'ın da böyle bir dönemde sadece Ecevit'le görüşmeyi kabul etmesinin nedeni budur. Bu da bir gazetecilik olayı değil, doğrudan doğruya sömürgeci-faşist Türk devletinin çıkarlarını korumak amacıyla gazeteciliği bir kisve olarak kullanılmaktadır.

İnsan Hakları Dernekleri rapor...

Baştarafı 11. sayfada
mızı yaktılar. Arı kovanlarımızı kırdılar. Arılarımızı mahvettiller. Arıları yaktılar. Buğday, saman hiç bir şey bırakmadılar.. Orman dahil olmak üzere herşeyi yaktılar. Ne kaldığını bilemiyoruz. Biz mezraları boşalttıktan sonra, mezralarımızın bağlı olduğu Doğan köyüne geldik. Mezralarımızda hiç bir fert kalmadı. Doğan köyünde de rahat edemedik. Korucu ve askerler bize baskı yapıyorlardı. Ya korucu olacaksınız ya da burda kalmazsınız. Doğan köyünden de çıkmak zorunda kaldık. Hayvanlarımızı bereberimizde getirmek istedik ancak askerler izin vermedi. Hayvanlarımızı Doğan köyünde Sürt'li tüccarlara yarı fiyatına satmak zorunda kaldık.

Daha sonra ailemizi ve yataklarımızı kamyonlarla Van'a kadar getirdik. Elimizde mevcut paranın büyük bir bölümünü nakliye için ödemek zorunda kaldık. Şu anda Van'da YSE'nin arkasındaki boş arazilere yerleştik. Bazılarımız getirebildikleri yayla çadırlarımızda bazılarımız da tamamen açıkta perişan vaziyette beklemekteyiz.

Barnma, sağlık, su ve yiyecek sorunlarımız tükenme safhasındadır.

Bilebildiğimiz kadarıyla Pervari ve Beytüşşebap ilçelerine bağlı Holukar, Axêr, Xenzoruk, Pirrana, Toranis, Bordikêl, Gavo, Şêxebubekir, Sürge, Zorava, Qutris, Kelahêk, Suxurpaşa köy ve mezraları da aynı akibete maruz bırakılmışlardır.

Biz ve çocuklarımız sefaletle karşı karşıyayız. Bu nedenle İnsan Hakları Derneği'ne baş vurduk. Sorunlarımıza eğilerek, inceleme yaparak yardımcı olmanızı istiyoruz. Bizim haklarımızı savunmanızı istiyoruz. Herşeyden önce köylerimize dönmek istiyoruz. Yaşamamızı sürdürebilmemiz için bütün variyetimiz köyde kalmıştır. İnsanlık adına desteğinizi istiyoruz.

Salih Babat, Mehmet Babat, Mahmut Kaplan, Abdullah Kaplan, Reşit Benek, Sıddık Bulut

Ek 7
Basına
Biz Sürt Pervari Sarıyaprak (Axêr) köyü halkınız. Köyümü-

ze yakın bir yerde PKK'lılar ve askerler çatıştılar. Bu olaydan sonra Pervari Doğan köyünde görevli binbaşının emri üzerine askerler maddi varlıklarımızı tutuşturmaya başladılar. Köylü kadınlar onlara müdahale ettiler. Askerler onları fırlatıp attılar. Yakılan varlıklarımız,

- 1) 5000'in üzerinde kavak ağacı
- 2) 4 tondan fazla buğday (köyün muhtarına aitti)
- 3) Köyün etrafındaki bütün ormanlık alan, köylülerin otlarıyla birlikte
- 4) 20 den fazla ahır
- 5) Şimdi köy boşalmış durumda, bütün evlerin yakılacağını adımız gibi biliyoruz.

Çatışmadan sonra köyümüzden 5 kişi gözaltına alındı. Bunlardan üçü (Süleyman, Musa, köy muhtarı ve Emin Demir) halen Uludere'de tutuklu bulunmaktalar. Bize sürekli ya korucu olun ya da köyü terk edin diyorlardı. Bizim koruculuğu kabul etmemiz üzerine, köydeki yaşantımıza son verdiler. Köyde 47 ev 500'den fazla nüfus vardı. Biz yalnız canlarımızı kurtarabildik. Köyde yaşantımız öyle bir hale getirilmişti ki, bir torba un alıp evlerimize götüremiyorduk. Köylülerin bir kısmı Şırnak'a bir kısmı Sürt merkezdeki tanıdıklarının yanlarına sığındılar. Hayvanlarımızın bir bölümünü yok fiatına sattık. Bir bölümü Şırnak'ta. Köyde otlatmamız mümkün değildi. Köyün dışına çıkardığımız an hayvanlarımız askerler tarafından taranıyorlardı.

Bitişikteki Hol köyünün arılarını dahi kovanlarıyla birlikte yaktılar. Evler de içindeki eşyalarla birlikte yakıldı. Askerler bu uygulamalarla resmen bizi yüzyıllardır yaşadığımız topraklardan zorla uzaklaştırdılar. Önümüze iki seçenek koymuşlardı. Ya korucu olup ölecektik, ya terk ve açlık. Her evde en az 10 nüfus mevcut. Biz nerelerde nasıl barnacağız. Çocuklarımızı neyle doyuracağız. Bizlere gereken yardımın yapılmasını ve durumumuzun gözönüne alınmasını saygılarımızla arz ederiz.

27.8.90

Pervari Sarıyaprak (Axêr) köylüleri adına
Salih Demir, Nizam Demir

BERXWEDAN

ABONE FİŞİ

Adı, Soyadı:
Adres:

6 Aylık

Almanya içi:

DM 30 ☐

Almanya dışı:

DM 35 ☐

1 Yıllık

Almanya içi:

DM 60 ☐

Almanya dışı:

DM 70 ☐

Abone Hesap Numarası:
BfG. - Bonn
Konto Nr: 1205242100
BLZ: 3801011

Yazışma Adresi:
Feyka-Kurdistan
Postfach 1531
5300 Bonn 1

Not: Bu fişi doldurarak ödeme makbuzu ile birlikte yazışma adresine postalayınız.

Impressum
Metin Özkan
Adlerstr. 7
2085 Quickbron

Yazışma adresi
BERXWEDAN
c/o Feyka-Kurdistan
Postfach 15 31
5300 Bonn 1

Ödeme adresi:
BfG. - Bonn
Konto Nr: 12 05 24 21 00
BLZ: 380 101 11

Avustralya 3.00 \$
Avusturya 18.00 s.
Belçika 60.00 bfr.
Danimarka 8.00 dkr.
Fransa 6.00 fl.

Hollanda 3.00 hfl.
İngiltere 0.80. £.
İsveç 6.00 skr.
İsviçre 2.50 sfr.
Norveç 10.00 nkr.

KURDISTAN DI RIYA RAPERÎNÊ DE

Destpêk di rûpela dawî de de dan pey pêşmergeyan û xwestin wan bikin hedefên berikên xwe. Gava pêşmergeyên din xwe dûr dikiran, du pêşmerge wan ji piştê ve parastin û ji kozên xwe herdu polisan dan ber berikan. Bi vi awahî hejmara polisên hatin kuştin û birindar kirin zêdetir bû. Dagirker di daxweyaniyên xwe de dan bihistandin ku du polis hatine kuştin û yek ji birindar ketiye. Lê piir eşkere ye, ku hejmara kuştî û birindarên ji dijmin gelekî bilindtir e. Ji ber ku li vî qereqolê ne sê polis, her demê ne kêmîti 10 polisan hene. Ji aliyê din jî, birê şerê mezî li ber çavê gel çêbû. Mirovên ku êrişê ditibûn, tev dibêjin, ku gelek polis hatine kuştin û bi çavê xwe ditine, ku gelek polisên mirî û birindar rakirine nexweşxaneyên li Amedê.

Pêşmerge vê livbaziya êriş û tolehildanê bi serkeftinî birin dawî. Ev livbazi, ji ber biranina hevalê şehîd Şêx Mahmut TANRIKULU ku ji serleşkerên ARGK bû û di meha Tirmehê de di şerê gundê Îvan navçeya Kerboranê de şehîd ketibû, hat pêkanin. Lewma ev livbazi herweha xwediyê naverokeka piroz jî bû. Pêşmerge bê hundabûn û bi bangîna dirûşmeyan paşê xwe paş ve kişandin. Di bin awirên gel ên dilxweşî, dilovanî û evdaniyê de pêşmerge xwe gihandin parêzgehên xwe.

Di rojên dût re, dagirker li bajarê Amedê, hemû hêzên xwe yê polîsî, sixurî û hilikariyê livandin. Bi korî serî dan operasyonên bê hedef. Armanca wan ew bû, ku çend welatparêzan bikujin û paşê bibêjin me yê vî livbaziye kirine, kuşt. Ji ber ku dagirker, şeva 14'ê Tirmehê ji li Amedê lédaneka mezî girtibûn û gelek polîsên wan hatibûn kuştin.

Roja 8'ê Êlûnê dagirker, karin li taxeka di navenda Amedê de, di avahiyeke bilind de, dora du şervanên ARGK bipêçin. Avahiya ku herdu têkoşer tede bûn, ji aliyê bi sedan polîs, komên wêser û hêzên çalak hate zivirandin. Ev dorpeçan, ji asmanan jî bi helikopteran hate tîkûz kirin. Lê tenê ne ev avahî hatibû dorpeçan. Taxa bajêr bi tevayî ketibû nava çembereka leşkerî. Ev şer du saetan doma. Herdu gerilla heya berika xwe ya dawî şerê xwe kirin. Cebilxaneyên xwe yê dawî jî, ji bo xwe hiştin. Herdu têkoşer ketin milên hevûdu û sloganên girêdana bi şoreşê, gel, Partî û şehîdan bangîn. Bi bombeyên xwe yê dawî jî, dawî bi jiyana xwe anin. Bi peqandina bombeyan li ser xwe, dagirkeran ji kêfê bê par û behr hiştin.

Dagirkerên xwînrij û hov, cendkên mirî yê herdu şervanên bi navên Mehmet BİLEN (Seyidxan) û Bayram DAMLAYICI paşê dan ber berikan. Bi vi awahî carekê din danin pêşiya çavan, ku çendi hov û dirinde ne. Waliyê dagirkeriyê piştî bûyerê, iddia kir, ku berpirsiyarên êrişên 14'ê Tirmehê û 1'ê Êlûnê bi vi awahî hatine kuştin. Lê belê gelê me rastîyan baş dizane. Gelê me dizane, ku çekên herdu şervanên qehreman ên livbazi û tolehildanê, li Amedê tu caran dengê xwe nabirrin.

Ji herdu şervanên şehîd rêheval Mehmet BİLEN, di Akademiya Mahsum KORKMAZ de perwerde bibû (dersên leşkerî ditibû) û li Botanê jî xebatên şoreşê birêvebiribû. Di vî sala dawiyê de, li Farqînê (Silivî) û Amedê behîr di xebatên bajaran de bi aktîfî cih digirt.

Cendekê pêşmergeyê şehîd Mehmet BİLEN, roja 8'ê Êlûnê jî bo dayîna goristanê birin bajarê Êlihê (Batmanê). Pîrrianiya wan xort, behîrî 4.000 welatparêz xwestin şehîdên xwe bi xwepêşdanekê rakin. Girsên

gel ên xwe dabûn hevûdu, berên xwe dan navenda sûkê. Çendi şaxên rêvçûnê pêşvetir diçûn, hindê jî hejmara tîkildaran zêde bû. Polis, berî ku xwepêşdêr bigihin cihê armanc kiribûn, xwestin mirovan belav bikin. Lê girsên gel jî ser barikatên polisan derbas bûn. Paşê jî hêzên çalakî tevli panzêran berên xwe dan girsên gel. Xwepêşdêrên gihabûn sûkê li serê şeqemeki rûniştin erdê û bi kutana çepikan hêzên çalak û dagirkeriya faşîst protestokirin. Girsên gel destûr nedan provokasyonên hêzên dijmin û bi pîlan xwe belav kirin. Polisan jî deh kesan girtin, le rojek dût re neçare man, ku disa wan berdîn.

AMED û ÊLÎH: Roja 23'ê Tebaxê li bajarên Amed û Êlihê belavokên banga berxwedanê dikiran, hatin belavkirin. Belavok, herweha di qaseteka teypan de jî hate xwendin û di nava herdu bajaran de hate daleqandin. Bi teypan jî bombeyên deng derxistinê hatibûn girêdan. Bi vi awahî di nava gel de bangeşiyeka (propaganda) çalak û xurt çêbû.

Livbaziya pêşemîn roja 24'ê Tebaxê li taxa Balıkcılarbaşı bajarê Amedê çêbû. Li cihekî ku sê rê digihin hevûdu livbazi pêkhat. Ev der cihekî weha ye, ku gelek mirov li wir kom dibin û di bin kontroleka polisan a hişk de ye. Teypa bi bombe li vir hate bi cih kirin û piştî ku pêl pişkoka teypê hati kirin, livbazîkar xwe jî cihê bûyerê dût kirin.

Gava dengê, "Guhdar bikin, guhdar bikin!" ji teypê bilind bû û ev anons xwe gihande mirovan, di demê gelekî kin de, gel xwe li dora teypê civand. Qedera 10 heya 15 keliyan guhdariya belavoka jî teypê dihat xwendin, kirin.

Gava polisên Amedê agahî li ser vî livbaziya helez girtin, rabûn alarimê. Bi lez û bez derdor jî aliyê polisan hate zivirandin. Bi dehan polis, tevli pîsporan, li dora teypê kombûn. Polîs, di nava tîrs û bizdanê de bombeyê bê poside kirin. Lê nekarin bisekinin, ku gel tîrsa wan neşopîne.

Livbaziya duwemîn ji roja 25'ê Tebaxê li Êlihê li taxa stasyonê pêkhat. Polîs zû bi livbaziye agahdar bûn û çûn cihê bûyerê. Lê disa jî leza wan nebû çare, ji ber ku ji mîj ve gel li cihê bûyerê kombibû û guhdariya dengê ji teybê bilindibû, dikir. Ji ber ku gelek mirov li cihê bûyerê xwe civandibûn, ev bû sedema tevlîheviyeka di navbera polisan û gel de.

CIZÎRA BOTAN: Şeva 6'ê Êlûnê li ser riya hevrişimê ku diçe Iraqê, li nêzîkî gundê Ernabatê bi ling û navîka Pîrê Seqlanê ve, pêşmerge bombe girêdan û peqandin. Pîra Seqlanê bi pîrriani hate hilweşandin. Dengê pe-

qînê jî teviya navenda Cizira Botan jî hate bihistin. Pîra Seqlanê kete nava rewşekî, ku êdî nakaribe were bikaranîn û çî navgînek nekarî êdî jî ser pîrê derbas bibe.

Piştî ambargoya aborî ya li dijî Iraqê, ev riye bi navê E-24, bi tevayî hema tenê bi armancên leşkerî dihat bikaranîn. Herweha piştî livbaziye li teviya êrdima Mêrdînê dagirkerên Tîrk, li dora hemû pîrên li ser riyan amadekariyên xwe yê parastina leşkerî zêde kirin. Nexasim pêşemîn jî derdorên Pîra Cizîrê ya li ser Ava Tîr û Pîra Xebûrê ya li navçeya Silopî bi yekeniye leşkerî tîji bûn. Kerwanên cabilxaneyan jî bi parastinê herî mezin dihat derbas kirin. Di hefteya yekemîn a meha Êlûnê de, 60 CMS (cemsê) tîji cebilxane, tenê çûne navçeya Silopî.

ÊLÎH (BATMAN): Li meydana leşkerî ya firokan de li Êlihê roja 13'ê Êlûnê agirek derket û peqîneke mezî çêbû. Seriyên rokêtan ku bi firokên cengê ve dihat girêdan, peqîn. Gelek mirî û birindarên jî dijmîn çêbûn.

Gava agir derketî, hema bi yek carê xwe gihand embarên meydana firokan. Dagirker, heya roja dût re jî nekarin agirî vemirrin.

Li dijî Iraqê, hinde rokêtan NATO yê ku bi firokên cengê ve dihat girêdan, anibûn meydana firokên cengê ya li Êlihê. Seriyên van rokêtan en bi bombeyên kimî di hinde embarên mezin de dihatin parastin. Weke agahiye gihane me, eşkere dibe, ku agir ketiye van embaran bi xwe. Çend kes di encama agirî û peqînê de jî dijmîn mirine, nayê zanin. Lê tene gava agir dihat vemirandin, 15 serbaz jehr girtin û wan rakirin nexweşxaneyê. Di dema agirî de pîrrianiya seriyên rokêtan en bi bombeyên kimî tune bûn. Herweha ewreke jehrê kimî xwe belavî derdorê kir. Dihê gotin, ku ev ewr, heye ku posideyên xwe li zad û

mirovan jî bike.

Guman heye ku şervanên ARGK an jî dilxwazên ERNK di encama sabotajekê de vî agirî derxistibin, lê heya niha çî agahî li ser vî negihane rojnameya me.

Li Êlihê li derveyî meydana firokan a leşkerî ku jî bo hêzên NATO dihat bikaranîn, bi mezinahiya rafineriyeka piçûk, saziyeka civandin û dayîna benzîna firokan jî bo firokên NATO heye. Ji ber aloziya Xeliça Basra meydana firokan en li Amed û Êlihê xwe gihandine pêwistiyeke taybetî. Firokên Emerîka Bakur û Tîrkiyê, ku şîk heye li dijî Iraqê werin bikaranîn, û bi girani firokên cengê yê êrişê ne, heya bireke pêwîst li Amed û Êlihê di meydana firokên cengê de hatine bikaranîn.

Gava mirov vî agirî dawiyê, sabotaja li Wêranşar-Meledî çûyî ser trenê û firandîna pîrekê li Cizira Botan bine ber çavan, mirov serwest dibe, ku hemû hebûnên dewleta Tîrk di bin tehdîta sabotajê hêzên me yê rizgarîya netewî de ne.

Heke dewleta Tîrk gundên me bide her agirî û bişewitîne, em jî fabrikayên wê bidin ber agirî û bişewitînin. Heke ew mirovên me bikuje, em jî, emê berê xwe bidin hemû hebûnên vî

ev in: Ji destpêka meha Tebaxê pê ve, artêşa dagirkeran bi hêzên mezin li Çiyayê Cûdî dest bi operasyonan dike. Ev operasyon, piştî ku waliyek hate Şîmexê, destpêkirine. "Binbaşî" yê bi hovitiya xwe navdêrê bi navê Muzaffer, ku faşîstekî mezin e, serkêşîya yekeniye dijmin dike. Operasyon du hefteyan doma. Di domana operasyonan de gund, daristan, darên fêkiyan û zadên di zêviyan de hatin şewitandin. Weke nûçeyên berdestê me bûne, di vî dawiyê de gundên Dîkerê, Bênavyan û Dostkî hatine şewitandin. Lê dagirker disa jî bi kirinên xwe tîr nabin. Li Çiyayê Cûdî gundê Sêgirkan navçeya Qilaban operasyonên xwe berfireh dikin. Di domana van operasyonan de hêzên ARGK bi kêmasî tevli sê şerên çekdari yê mezin dibin. Ev şer li Şîmexê jî aliyê her kesekî hatin bihistin. Hinde welatperwerên jî êrdimê, ku em bi wan re axifin, gotin, ku di şerê li dora gundê Zêrikan de bi kêmasî 30 cendekên serbazên mirî hejmartine. Diyar e, ku ev hejmar gelekî bilindtir e. Dagirker hejmarên kuştîyên jî xwe û şerên derketibûn, bi serhişki veşartî hiştin. Ji aliyê din bi qasî 15 kesan jî Mala Bayrê di van şeran de xwe nelivandin. Ji ber vî yekê jî dagirker wan dane mehkemeyê. Agirê gund û daristanên li Cûdî hatin şewitandin, ji Şîmexê bi hesanî xweya dikir.

Li Qilaban jî, bi dirêjahiya rojên 13 û 16'ê Êlûnê hinde şer çêbûn. Yek ji van şeran li Çiyayê Kato, yek li Çiyayê Avalê ku dikeve pişt gundê Şivêdê û yê dawî jî-li qontarên Çiyayê Kelê Mamê nêzîkî Şîmexê çêbû. Şerê sêwemîn xwe dirêji heya Çiyayê Qabranê kiriye, ku dikeve pişt gundê Hozê. Ev şer şerê mezinîtir bû û heya roja 16'ê Êlûnê doma. Dagirker, bê rawestan bi helikopteran hêzên xwe yê nuh anin cihê şer. Weke agahiye jî êrdimê gihane me, çî hundabûnêka pêşmergeyan nebûye. Dagirker jî, li derbarê van şeran û hundabûnên xwe çî daxweyaniyekê pêşkêş nekirin. Tenê laşê leşkerêkî mirî, serbazekî birindar û cerdevanekî jî Mala Bayrê rakirin nexweşxaneyê. Ji ber ku di carekê de sê şer çêbûne û çî hundabûnêka pêşmergeyan nine, ev şanî dikin, ku ARGK êrişêke bi pîlan pêkaniye. Çî qasî dagirker hejmarên kuştîyên jî xwe veşêrin jî, her kesek dizane, ku di şerên vî nolê de dijmîn rûberê lédanên mezin dibe.

Bilî van, di hefteya dawiyê ya meha Tebaxê de, jî gundê Hilalê û navçeya Qilabanê 15 şervanên din xwe tevli ARGK kirin. Weke nûçeyên me jî pêşmergeyan û endamên "Komên Gel" en li êrdimê girtine, komîteyên gundan bi nîzami ciwanan jî bo tevli-bûna nava rêzên ARGK amade dikin û kesên dora wan dihat, bi rêzê û bi dilxwazi tevli pêşmergeyan dibin.

NISÊBÎN: Li ser banga ARGK hemû destkar deriyên firotgehên xwe disa anin xwarê. Ji ber ku cendekên sê şervanên şehîd nedan malbatên wan û jî ber hovitiya li gundê Xîrbê Baban navçeya Mehseretê, Nisêbîn disa rabû ser xwe. Dagirker jî deriyên firotgehan şikandin.

Şeva 3'ê Êlûnê di navbera gundên Cibîltîne û Xetxê de li nêzîkî Nisêbînê, di şerê de sê şervanên ARGK şehîd ketibûn. Dagirkerên hov cendekên wan nedan malbatên wan en ku li Nisêbînê rûdinin. Gava gel agahdarî vî rewşê bû, protestoya xwe rakir. Ji aliyê din, hovitiya dagirkeran a li gundê Xîrbê Baban protestoya gel gihand baniyan.

Komîteya ERNK li êrdimê, rewşê jî ber çavan derbas kir û nîrxand. Bang li gel kir, ku protestoya xwe bizivîrine şeweyên berçavî. Şeva 5'ê

ŞIRNEX, QILABAN û SILOPÎ: Li Çiyayê Cûdî û navçeya Qilaban şerên mezin çêbûn. Di hefteya pêşîn a meha Êlûnê de, di şerên li Çiyayê Cûdî de, bi kêmasî 30 serbazên dijmin hatin kuştin. Li Qilaban jî li sê deran şer derketin û bi dirêjahiya rojên 13 û 16'ê Êlûnê doma. Nûçeyên ku ji Şîmexê gihane me

Ëlünê ji saet 17.00 pê ve, biryara girtina dikkanan ji bo du rojan hate dayin. Biryar bi devkî giha hemû destkaran û xwedi dikkanan. Welatparêz mal bi mal geriyan û biryarê bihistandin her kesekî. Bi destpêkirina livbaziye gel biryarê bi cih anî û hemû deriyên firotgehan li Nisêbinê hatin girtin. Roja 6'ê Ëlünê li Nisêbinê bêhtiri 2.500 dikkan girti man. Komîteyên ERNK ên taxi (mehelli), li hemû taxan belavokan dan dest mirovan û gel amade kirin.

Her di vê rojê de, ji saet 11.00'an pê ve, komên xwesar û hêzên çalaki xwe berdan nava sükê. Di destên wan de çakûç, bîvîr û hinde navgînên din ên ji bo şikandina deriyan, hebûn. Destpêkirin ku derî û şebakeyên dikkanan bişikinin. Tiştê li Êlihê bibû, li vir ji dikiran. Gava di sûka girti de û di sûka qaçaxkaran de tiştên bi nîrx û buha yê di dikkanan de hatin talan kirin, destkar neçare man, ku dikkanên xwe disa vekin. Lê gava dor jê derbas dibû, kesê dikkana xwe vekiribû, disa digirt. Dagirker, heya êvari bili tehdîten xwe û şikandina deriyan, karin tenê dora 100 dikkani bidin vekirin. Gava komên xwesar û hêzên çalaki bi kotekê deriyên dikkanan vedikirin, bêhtiri 2.000 leşker ji navçe dagirkirin û her derekê vegirtin. Diyar bû, ku dagirker xwe amadeyê provokasyonan û qirkirinê dikiran. Nexasim di domana girtina deriyên dikkanan de 80 kesên ji gel û destkaran hatin girtin. Carekê ji komên xwesar û hêzên çalaki êrîşî penîrê gel kirin, ku di embarên belediyê de di sarincan de ne. Ev ji şeweyekê provokasyonê bû. Gel li pêşiya belediyê xwe kom kir, rewşê protesto kir û pêşiya talanê girt.

Piştî livbaziye rojnamevan xwestin herin Nisêbinê û rewşê bişopinin. Komên xwesar destûr nedan rojnamevanan. Berpirsiyarên dagirkeran di daxweyanîyên xwe de dan bihistandin, ku livbaziya girtina deriyên dikkanan li bajarê Nisêbinê çenebûye. Gotin, ku ji ber rawestana bezirganiya bi Iraqê re, hinde destkar dikkanên xwe girtine.

Lê radyoya BBC nûçeyan li ser vê livbaziye belav kir û livbazi hilimi rojnameyên Tirkên ji. Bili vê ji, teviya Kurdistanê nûçeyên livbaziye di cih de bihistibû.

Ji bo ku livbazi nespere navçeyên ciran ji, dagirker serî dan amadekariyên hişk û dijwar. Li Cizira Botan welatparêz xwestibûn, ku xwepêşdana be destur çêbikin, lê dagirker bi vê haydar bûn û serê hemû kolan û şeqeman bi hêzên leşkeri girtin. Lewma ev daxwaz nekari here seri.

KERBORAN: Sê şervanên leheng ên ARGK di şer de şehid ketin. Navçeya Kerboran carek din rabû berxwedana girseyî. Dagirker Kerboran bi leşkeran dagirtin û weha karin livbaziya girtina deriyên firotgehan birawestinin.

Di navbera gundên Xirbikan û Maranan de, şereki dijwar li Kerboranê çêbû. Di şer de sê şervanên ARGK ên bi navên Egid, Kazim (ji Nisêbinê) û Serhed (ji Kerboranê) bi berxwedaneka lehengi şehid ketin.

Dagirker nehiştin ku agahiyan fireh li ser vê bûyerê belav bibin. Weke nûçeyên me ji welatparêzên li êrdimê girtine, hersê pêşmergeyên şehid ketine, ji ber xebat û delameteka taybeti ji yekeniya xwe veqetiyabûn. Hinek sixur wan dibinin û giliya wan dikin. Dagirker ji, bi hêzên serdest û hejmar bilind dora wan peçan. Dijmin hejmar hundabûnên ji xwe veşarti hişt. Serê beyanê dagirker cendekên şehidan anin Kerboranê, lê cendekan nedan gel. Ev rewş bû sedema protestoyên gel ên dijwar.

Gelê Kerboranê, roja 14'ê Ëlünê li ser banga Komîteya ERNK li Êrdimê, biryar da, ku rabe livbaziyan girseyî. Di vê rojê de deriyên firotge-

han wê bihatana girtin. Herweha, wê hinde xwepêşdan ji çêbibana.

Dijminê dagirker agahdarê amadekariyên livbaziyan bû. Ji serê beyanê pê ve leşker dora Kerboranê bi tevayî zivirandin. Navenda Kerboranê bi leşkeran û komên xwesar tiji bû. Dagirker wê çendê leşker anibûn navçeyê, ku hejmara wan ji ya gel zêdetir bû.

Serê beyanê leşker destpêkirin ku dergehên dikkanan bi kotekê bidin vekirin. Ji ber vê yekê destkar di nava xwe de şewirin û bi biryareke hevpare deriyên dikkane xwe vekirin. Çar destkarên welatparêz ji hatin girtin. Çi bi welatparêzên girti bûye, hina em nizanin. Şifor ji bi armanca protestokirina pikoliyên dagirkeran, ji bo rojekê neçûn seferên navçeya Midya-ê û gundan.

Livbaziya li Kerboranê hate rawestandin, lê daxwaza gel ji bo berxwedanên girseyî xurtir bûye. Dagirker bi leşkerên xwe niha karine berxwedanan bisekininin. Lê gelê me hişyar bûye û li ber xwe dide. Xwediye wê qudrê ye, ku bikaribe her cure zor û zehmetiyan li paş xwe bihele. Gelê me wê bi dengê bilindtir qerina xwe li diji dagirkeriyê bilind bike...

MEREŞ, DİLÜK û MELEDİ: Êrîşek çû ser navçeya Nurxakê. Ava-hiyên leşkeri ketin ber rokêtan. Li nêziki Pazarcikê dafek li pêşiya yekeniyeke leşkeri hate vedan, ku xeta boriyên petrolê diparast. Li gundê Ulubaşli navçeya Pazarcikê embarê saziya karên daristanan hate şewitandin. Li Weranşar (Doganşehir) êrdima Meledî êrîşeka sabotajê çû ser trêneke baran, ku barkêşiya cebilxaneyan dikir. Di şerên li Pazarcik, Narli û Erebanê (li êrdima Dilûkê) de sê şervanên ARGK şehid ketin.

Şeva 16'ê Tebaxê li navçeya Nurxakê êrdima Merêşê, pêşmerge êrîş birin ser navenda navçeyê. Pêşmerge avahiyên leşkeri bi tevayî dan ber rokêtan xwe. Weke nûçeyên me ji pêşmergeyan girtine, yek ji rokêtan di avahiyekê de peqiye û heft serbaz birinên xedar girtine.

Piştî êrîşê, dagirker bi rojan dora navçeyê zivirandin û her deverê girtin. Çûyin û hatin qedexa kirin. Bûyerê herweha nehilimandin rojnameyan ji. Ji ber ve yekê hejmara hundabûnên ji dijmin êşkere nebû. Heya, nûçeyên li ser bûyerê ji bi derengi giha rojnameya me.

Roja 31'ê Tebaxê li nêziki Narli şerek di navbera hêzên ARGK û hêzên artêşa dagirkeran de derket. Yek ji wan navê wî **Hasan BAŞÇI**, du şervanên ARGK şehid ketin.

Piştî vê bûyerê bi du rojan, yekeniyeke leşkerên dijmin ku xeta boriyên petrolê ya diçe Skenderunê diparast, kete dafeka pêşmergeyan. Dijmin hejmara kuştîyên ji xwe disa veşarti hişt, lê pêşmerge dan bihistandin, ku hundabûnên ji dijmin tevli yê mirî û birindar neh kes in.

Şerek ji li dora gundê Aşagi Guzey navçeya Erebanê êrdima Dilûkê çêbû. Di vî şerî de ji, pêşmergeyeki ARGK şehid ket.

Şeva 28 û 29'ê Tebaxê li gundê Ulubaşli navçeya Pazarcikê, pêşmergeyên ARGK êrîşekê birin ser embara saziya karên daristanan. Dest danin ser çeka natirvanê embari. Darên hatibûn birin û hemû êzingan, dan ber agiri. Zîrarên dagirkeran di encama vê livbaziya pêşmergeyan de giha bi milyaran liran.

Şeva 2 û 3'ê Ëlünê ji, li dora gundê Polatdere navçeya Weranşar êrdima Meledî trenên barkêşiya cebilxaneyên leşkeri bû hedefa êrîşeka pêşmergeyan. Di encama êrîşê de trenê barkêşiye heya pivaneka mezin zirarên mezin girt.

Bi vî awahî êrdimên Dilûk, Merêş û Semsûrê, di vî meha dawiyê de, bûn qadên livbazi û xebatên pêşmergeyî yê herî tund. Dijmin livbaziyan û

encamên wan veşarti hişt. Lê ji aliye din bûyera şehidketina du pêşmergeyan pêşvehilda û nûçe bi firehi da bihistandin. Lê livbaziyan pêşmergeyan ku em agahdarî hinek ji wan bûne, şani dikin. ku rewşa rast bi seranserî li çewti daxweyanîyên dijmin e. Ji ber ku gelek civinên gundan çêdibin û gelek xebatên ramyarî birêvedikevin, ku her yekê ji wan nûçeyekê bi serê xwe ye. Rasti em bi xwe ji hina nikarin baş nûçeyên van bûyeran bidin belavkirin. Li van êrdimên li jorê me navên wan nivisîne, giraniya xebatên pêşmergeyan li ser xebatên ramyarî bilind dibe. Ji ber vî yekê ji, gelek caran yekeniyan pêşmergeyan xwe belavî komên piçûk dikin û ev komên piçûk, ji bo hinde karûbarên pêwîst dadikevin bajar û gundan. Ev karvaniya tund, lewma car caran dibe sedem, ku pêşmerge di bin hoyên ne baş de tevli şerên çekdari bibin.

XIXXÊR: Di civineka gundan de pêşmerge "parêzkarên" gundan dan ber berikan. Têkoşereki ARGK şehid ket. Li ser Pira Semanê yekeniyeke ARGK a ji 11 kesan kete dafeka dijmin de, heşt têkoşer şehid ketin.

Şeva 28'ê Tebaxê, pêşmergeyên me yê rizgariya netewî çûn gundê Dizan. Xwestin li gund civinekê çêbikin. Li gund 15 "parêzkarên" çekdar hebûn. Armanca pêşmergeyan ew bû, ku li pêşiya gundiyan bi "parêzkar" re bipeyivin û ji bo çekberdanê wan razi bikin. Nexasim birek ji "parêzkar" bersiva banga pêşmergeyan dan û bi dilxwazi tevli civinê bûn.

Hina civin destpênekiribû, yek ji "parêzkar" ku xwe veşartibû, reşand ser pêşmergeyan û kesên hatibûn civinê. Pêşmergeyek bi xedari birindar bû. Pêşmergeyên din ji, ji bo parastina xwe û gundiyan û cezakirina bêbextê êrîşbaz, xaniyê ku ew li wir bû, dan ber rokêtan. Di şerê derketi de ji mala welatfiroşî çar kes hatin kuştin.

Ji ber mirina zaro û jinan, li derdorê dilê tu kesi nema, ji ber ku gundi her tiştî bi çavên xwe diûbûn. Welatfiroş malbata xwe ji xwe re kiribû parastgeh û bi kori reşandibû derdorên xwe.

Pêşmerge hevalê xwe yê birindar ji gund dûr kirin. Lê di rê de ji ber hundakirina xwinê pêşmergeyê birindariyana xwe hunda kir.

Şerê duwemî û mezin ji, roja 13'ê Ëlünê derket. Weke agahiyan me ji êrdimê standine, şer li ser Pira Semanê ku ser Ava Botanê ye û nêziki gundi Kevir e, çêbû. Hinde sixurên ji vî gundi, gili kiribûn ku li derdorê hinde pêşmerge hene. Dagirker gelek hêzên xwe anin newala li binê pirê. Bi saetan newal dan ber bombeyan. Ji helikopteran bombeyan barandin newalê. Bi dirêjahiya rojê helikopter, di nava Sêrt û newalê de çûn û hatin.

Tenê sê pêşmerge karin çembera dijmin bişikinin. Heşt şervanên rizgariya netewî bi lehengi têkoşin û şehid ketin. Em agahdar nebûn, ka hundabûnên dijmin çi ne.

Weke nûçeyên ji êrdimê me ji welatparêzan standine, cerdevanên gundê Kevir, di vî qirkirinê de roleka mezin leystine. Dihê gotin, ku hinek ji van, pêşi xwarin ji bo pêşmergeyan anîne û paşê ji giliya wan kirine Gundiyan gundê Kevir bi eslê xwe koçerên Sûrkê ne. Tev merivên Remê Şerîkê Hürmizî ne, ku ev kes, di Adara 1985'an de, bûbû sedema şehidketina sê şervanên HRK û sedema birindarketine sê pêşmergeyên ku ketin destê dijmin.

Şerê li êrdimê bi van bi tixûb nema. Di rojên 14 û 15'ê Ëlünê de ji, li derdorên Xixxêrê hinde şer çêbûn. Der li ser erdê Botanê ber bi aliye derdorên Berwari belav bûn.

Ji şerên li Şirnex, Qilaban, Dih, Mêrdin û êrdima Berferadê dihe ditin, ku Kurdistan tevli potansiyela

berxwedanê ya avise peqinê bûye, herweha tevli tevdirên li gund û bajaran, ber bi raperinekê ve diçe. Mirov dikare vê pêşveçûnê bi hesani bişopîne. Li ser vî bingehe domaneka nuh destpêkiriye, ku Kurdistan roj bi roj bêhtir diguhure û rewş ber bi berjewendiyan gelê me ve, xwe ber bi pêş ve xweş dilezîne û dirokeka nuh diafirîne.

NISÊBÎN û STEWR: Roja 13'ê Adarê 1990'an li derdorên navçeya

dili bi xedari birindar bû ji. Dagirker wê çendê hov in, ku birindaran ji bidin ber şikenceyan, lê berxwedana têkoşerê birindar li diji dagirkerên Tirk, ketiye devê hemû welatparêzen li êrdima Çolamergê.

DIH (ERUH): Li gundê Terhême "parêzkarê" ceşî e kevin, sixur Abdulkerim Pişkin, ji aliye pêşmergeyan bi mirinê hate cezakirin. Dagirker, piştî vî bûyerê, gund valakirin û gelek gundi girtin.

Stewrê êrdima Mêrdinê şerek derketibû û 13 şervanên ARGK şehid ketibûn. Di vî bûyerê de sixurekî bi navê Hasan Kerimoglu ku bi navê Çolo dihat nasîn, roleka mezin leystibû û bibû sedema jêhatibûna hêzên dijmin. Pêşmergeyên tolehildanê yê ARGK roja 27'ê Tebaxê vi sixurî girtin û wi pirsyar kirin. Di dawiya pirsyaran de wî dan ber fişekan. Tomofileke sixurê hatî kuştin ji, ji aliye pêşmergeyan hate şewitandin.

SAX-WAN: Di navbera rojên 10 û 12'ê Ëlünê de li nêziki qopaniya Muksê êrdima Wanê du "parêzkarên" gundan ên ceşî bi mirinê hatin cezakirin. Pêşmerge, cerdevanekî ji tevli xwe birin.

Ji aliye din, weke nûçeyên ji êrdimê gihane me, gelek leşkerên li vî êrdimê berê xwe dane aliye Şaxê yê ku dikeve nêzikê tixûbên Iraqê.

DARA HÊNÊ: Şeva 27'ê Tebaxê li nêziki qopaniya Suveren navçeya Dara Hênê êrdima Çewlikê şerek di navbera pêşmergeyan û hêzên dagirker de derket. Yek ji pêşmergeyên me yê rizgariya netewî şehid ket. Agahiyan fireh li ser vî bûyerê hina negihane me.

ÇOLAMERG (HEKARÎ): Pêşmergeyeki ARGK di şer de birindar kete destê hêzên dijmin. Şervanê bûye diliyê dijmin ji gundê Pinyanişê Xwarê navçeya Qilaban e. Navê têkoşerê keti destê dijmin, **Adem Taş** e. Agahi gihan me, ku dijmin şikenceyan giran li ser wî pêkaniye, her çendî şervanê

ŞIRNEX: Pêşmerge barikatan li ser rîya Şirnex û Dihê danin. Ji cerdevanên Mala Tatar, ku ketin dafê yek mir, dido ji birindar ketin. Di şerê di sê-çîva Şirnex, Qilaban û Silopi de dijmin ledanên mezin girt.

Roja 22'ê Ëlünê li derdorên Çemê Qeymekam ku 20 km ji Şirnexê dûr e, pêşmergeyên ARGK barikatan li ser rîya Şirnex û Dihê avakirin. Bêhtiri 20 navganin rawestandin û kontrola kesbûnê çekirin. Pêşmerge belavokan dan destê rêwîyan û propaganda çekirin. Bang li rêwîyan kirin ku tevli berxwedanê bibin û xwe bigihin nava rêzên ARGK.

Ji ber ku ev livbazi di ronahiya rojê de pêk hat, guman heye ku hêzên dijmin tişteki weha bir nedikirin. Lewma hinde cerdevan, ku dibe Eli-xan Tatar ji di nava wan de bû, dixwazin herin bajarê Sêrtê. Di rê de cerdevan rastî barikata pêşmergeyan dibin û dikevin dafê.

Gava cerdevanên Tataran pêşmergeyan dibinin, ji navgîna xwe dihen xwarê û dest bi revê dikin. Pêşmerge didin dûv wan. Ceşî mezin Nizam Tatar birindar dikeve û xwarziyê wî Nezir Tatar ji dimire. Lê em hina agahdar nebûne, ka tişteki bi Eli-xan Tatar bûye yan ne.

Hema li binê navçeya Şirnexê pêşmerge rê birribûn. Lewma livbazi dilxweşiyeke mezin belavî nava gelê me kir. Her kesek baş dizane, ku cerdevanên Tataran, bê guman wê werin cezakirin û kehnîya jiyanê wan wê were zuwakirin.

Roja 11'ê Ëlünê, li derdorên cihê bi navê Çala Güzê, ku dikeve xala

tixûbên sê navçeyan, pêşmergeyên ARGK serbazên dijminan li ser keh-niyeka avê kirin dafa xwe. Yekeniye dijmin derketibûn operasyoneka leşkeri. Gava şer derketi, hemû yekeniye dijmin tevli şeri bûn. Şer belavî derdoreke gelekî fireh bû. Roja 12'ê Êlûnê ji berdewam kir. Gelê êrdimê dibêje, ku hejîmara kuştîyên ji dijmin, bi kêmasî 40 kes e.

Disa, ji êrdimê agahî gihan me, ku cendekên 11 serbazên li derdorên Bestan dora Şîrnexê hatibûn kuştin, dagirkeran anîne Şîrnexê û ew şîyan-dine warên wan.

ELK û QILABAN: Roja 20'ê Êlûnê pêşmerge li ser rîya Elkê û Qilaban avêtin ser gundê Dera Hinê. Pêşmerge du cerdevanên ji Dera Hinê dan ber fişekan. Ji aliyê din, şaxekî pêşmergeyan ji li pişt gund qereqola leşkerî da ber barana berikan. Di vê êrişê de du serbaz hatin kuştin, yek ji birindar ket.

Pêşmerge herweha rê ji birrin. Belavokan belav kirin û kontrola kesbûnê di navgînan de çêkirin. Pêşmerge du cerdevanên Jirki û polisekî digirin û tevli xwe dibin. Minibuseke cerdevanan ji, ji aliyê pêşmergeyan hate şewitandin.

Yekeniye operasyonan, roja 23'ê Êlûnê li dora gundê Şîrîşê (hatîye valakirin) navçeya Qilaban mîriyên hersê kesan peyda kirin.

Tevli cerdevanên Jirkiyan komên xweser avêtin ser gundê Şîrîşê û ser gundê Mijînê. Hemû mirovan li ser hevûdu komkirin û heya êvarî wan dan ber lêdanê. Dora êvarî 40 gundiye mîr girtin û birin Şîrnexê.

Roja 29'ê Êlûnê li dora gundê Kalîkê navçeya Qilaban şer derket. Şer belavî derdoreke fireh bû û roja 30'ê Êlûnê ji doma. Nûçeyên li ser vî şerî, emê di hejîmarên rojnâmeya xwe yê pêşîn de belav bikin.

QAQIZMAN-SERHEDAN: Pêşmerge civîneke gundan çêkirin. Dibistaneka çanda leşkerî hate şewitandin. Piştî livbaziye pêşmergeyên ARGK dafekê vedan. Polisekî sivil, sê endamên komên xweser û sê asker di dafê de hatin kuştin.

Roja 18'ê Êlûnê li gundê Bocekli navçeya Qaqizmanê, komek ji pêşmergeyên ARGK civînekê çêkir. Pêşmerge ji gundiyan xwestin ku zarokên xwe neşînin leşkerîya Tirk û piştî-girîya ARGK bikin.

Piştî civînê pêşmergeyên ARGK dibistana li gund dan ber agirî. Weke di hê zanin, li êrdimên Serhedan û Gilidan (Gridax, Agirî) taktîkeke pêşmergeyan şewitandina dibistanên Tirk e, da helînen çanda leşkerî werin tunekirin.

Roja 21 û 22'ê Êlûnê ji pêşmerge, li nêzîkî gundê Bocekli dafek li ser rîya Qaqizmanê vedan. Yekeniyeke dijmin ku ji bo tespîta ziraran dihat gund, rasti dafê bû.

Pêşmerge ji sê alîyan ve reşandin ser yekeniye dijmin. Sê endamên komên xweser, sê serbaz û polisekî sivil hatin kuştin; gelek serbaz û endamên komên xweser ji birindar ketin. Di vî şerî de pêşmerge çî lêdanekê negirtin.

Roja 24'ê Êlûnê 1990'an, di rojnâmeya "Cumhuriyet" a Tirkan de nivîseke lêkolînê hate belavkirin. Ji nivîsê diyar dibe, ku perwerdekirina dagirkeriyê li Kurdistanê felç bûye.

Li gora nivîsê tenê ji ber têkoşîna me li Ruhayê 150, li Meledî 32, li Wanê 30, li Êlîhê 19, li Dilûkê 108 dibistan hatine girtin. Dagirker ditirsîn, ku hejîmara dibistanên li Sêrt, Mêrdîn, Şîrnex û Çolamergê bidin, ji ber ku hema hema tev girtî ne.

NISÊBÎN: Li nêzîkî gundê Tinatê li ser rîya Nisêbînê pêşmerge, mayîneka li diji tankan vedabûn. Roja 18'ê Êlûnê navgîneke dijmin ji ser mayînê derbas bû. Du sivil û 11 serbazên di

navgînê de, di encama peqînê de mirin. Navgîn ji perçe perçe bû.

Ev livbzai li êrdimê ji aliyê hemû mirovan di hê zanin, lê dagirker ji bini qala vê bûyerê nekirin û bûyerê bi yekcarî nêdan weşandin.

Ev livbazi bû bersivê ji bo kuştina sê pêşmergeyan li gundê Cibiltînê, hovîtiya li navenda Nisêbînê û gundê Xîrbê Baban.

MEHSERT: Şeva 25 û 26'ê Êlûnê pêşmerge êrişî qereqola gundê Golê kirin. Çar rokêten B-7 li avahiya qereqolê ketin. Weke agahiyên ji êrdimê ji aliyê pêşmergeyan gihane me, di vî qereqolê de 40 serbaz hebûn. Pêşmerge demeke dirêj qereqolê dan ber berik û rokêtan. Diyar e ku gelek serbaz hatine kuştin. Rojek piştî livbaziye, helikopterên dijmin di navbera Mêrdîn û gundê Golê de çûn û hatin. Firîna helikopterên demeke dirêj doma. Di vê bûyerê de çî hundabûneke ji pêşmergeyan nebûye.

STEW û MEHSERT: Li gundên Stewr û Mehserî du livbaziye pêşmergeyan pêkhatin. Pêşmergeyên ARGK çar sîxuran dan ber berikan û wan bi mirînê cezakirin.

Livbaziya li Stewrê roja 17'ê Êlûnê li gundê Dengizan çêbû. Di vî livbaziye de sîxurê bi navê Tahîro û kurrê wî bi mirînê ceza xwe standin.

Roja 13'ê Adarê 1990'an li nêzîkî gundê Dengizan navçeya Stewrê 14 pêşmergeyên ARGK şehîd ketibûn. Ev bav û kurrê wî di vî bûyerê de alîkariya dijmin kiribûn û roleke pêwîst kiribûn karê xwe. Cihê pêşmergeyan şanî dijmin kiribûn û heya di hê gotin, ku jehr ji xistibûn nava xwarina pêşmergeyan.

Ji wê rojê vir ve, ev mala bêbext ji gel dûr ketibû. Serbazên (eskerên) dijmin di mala bêbext de xwe bi cih kiribûn. Di bin parastina serbazên dijmin de jiyana xwe didomandin. Tahîro bêbextî li gelê xwe kiribû. Weke yadigareke baş, bersiv ji, ango xelatekê ji ji dijmin girtibû. Ev ji ev bû; serbazên Tirkan dest avêtibûn namusa jina wî ji. Her şevê bi rêzê serbaz diçûn cem jina wî. Lê ev bêbext vî bêşerefiyê ji qebul kiribû. Ev bûyer, ji aliyê hemû mirovên li derdorê di hê zanin.

Pêşmerge bi berdewami li ser şopa vî welatfiroşî bûn. Ji bo cezakirinê li benda delivêkê mabûn. Ger bi derengî ji be, di dawiyê de kete destê pêşmergeyan. Bersiva gemariya xwe girt. Ev ji şahîyeke mezin di nava gelê me de belav kir.

Livbaziya duwemîn ji li gundê Kudîsê navçeya Mehserî çêbû. Sîxu-

rên bi navê Xelef Civak û Îsmet Bilen bi mirînê bersiva xwe girtin. Herdu sîxur, ji demeke dirêj ve xulamîtiya dijmin dikiran.

HEZEX: Roja 20'ê Êlûnê yekeniye dagirkeran ên ji komên xweser û serbazan tevli bêbextekî avêtin ser gundê Bafê navçeya Hezexê. Komên xweser û serbaz dixwazin gundiye welatparêz, ku ji aliyê bêbextî dihatin şanikirin, bigirin.

Li diji vî hovîtiyê hemû gundiye Bafê xwe kirin yek û li hemberê dagirkeran rawestin. Hêzên dijmin di dawiyê de nekarin tenê yekî ji bigirin. Ji ber berxwedana gundiye Bafê, yekeniye dijmin bi şermûzari ji gund derketin û çûn.

Berxwedana gundiyan li Mêrdînê xwe dizivirine serpêhatineke şoreşê. Gundi êdî baş dizanin, ku tenê bi berxwedanê dikarin xwe ji pikolî û zîlmê biparêzin.

ÇEL: Gundiye Jiyanîşê li diji şikence û pikolîyan li navçeya Çelê xwepêşdanekê çêkirin. Roja 26'ê Êlûnê gundi, tevli jin û zarokan hatin Çelê. Ji bo şikence û sitemê, gotin êdî bes e! Gundiye Jiyanîşê heya pêşiya avahiya hikumetê meşîyan. Gundi, piştîgiriya gelê Çelê ji standin. Li pêşiya avahiya hikumetê gundi, rasti barikata serbazên dijmin bûn. Lê disa ji gundi netirsîn û xwe paş ve nekişandin. Bi dengê bilind dirûşmeyên (sloganên) protestoyê bangin.

Dagirker tirsîyan, ku xwepêşdan berfirehtir bibê. Lewma êrişî gundiyan nekirin. Weke nûçeyên ji êrdimê gihane me, paşê dagirker hinde gundi girtine.

XANA HEWÊL: Li gundê Derzelat, ku dikeve nava gundên bi navê Dodan, Gundo û Minarê şerek, ku niv-rojekê doma, di navbera pêşmergeyên ARGK û hêzên dijmin de derket. Ustegmenek, astsubayek, serbazek û "parêzkarek" hatin kuştin, çar serbaz ji birindar ketin.

Ev livbazi roja 25'ê Êlûnê çêbûye. Dora nivro pêşmergeyên ARGK dest bi şerê li diji yekeniye operasyonê kirine. Şer belavî derdoreke fireh dibe û heya êvarî didome. Dijmin vî bûyerê ji weşarti hişt. Çî hundabûnê ji pêşmergeyan nebûye.

ÇOLAMERG: Şeva 28 û 29'ê Êlûnê pêşmergeyên ARGK êrişek birin ser qereqola gundê Kotranîsê bajarê Çolamergê. Avahiya qereqolê bi tevayî hilweşandin. Di vî êrişê de serbazek hate kuştin. Çî hundabûneke pêşmergeyan nebûye.

Roja dûv re dijmin, bi kelba lêdana xwarî, êrişî gundiyan kir. Ka û giyayê gundiyan da ber agirî.

BERWARÎ: Weke nûçeyên ji welatparêzên li êrdimê gihane me, ji roja 4'ê Êlûnê pê ve, çar "parêzkarên" gundê Oşyan navçeya Berwarî hunda bibûn. Dagirker demeke dirêj li wan gerîyan, lê çî şopeke wan peyda nekirin. Bêhtirî deh rojan gera li dûv wan doma. Guman heye ku pêşmerge wan bi xwe re biribin çiyê û wan cezakiribin. Li ser vî bûyerê hîna çî agahiyên zelal negihane me.

KOSAR (KIZILTEPE): Di roja 30'ê Êlûnê de pêşmergeyên ARGK avêtin ser gundê Kêzikê. Xwediye gund, xulam û sîxurê dijmin ê bi navê Brahimê Mamo û sê cerdevanên wî yê çehş dan ber berikan û bi mirînê cezakirin.

Piştî vî livbaziya jêhati, pêşmerge ji cihê livbaziye agahiyên rastûrast bi telefonê gihandin me. Piştî livbaziye hêzên dijmin bi 150 navgînên bi serbazan tîji, li gundê Kosarê dest bi operasyonan kirin. Lê hîna nekarine çî encamekê bi destê xwe ve binin.

SAX-WAN: Pêşmerge carek din avêtin ser gundê serekê cerdevanan çehşê bi navê Sadun Ceylan. Şeva 25'ê Êlûnê pêşmerge avêtin ser gundê Alêkan, ku gundê Sadun Axa ye. Ev çehş li êrdimê çehşê mezintirîn e.

Di şerê derketi de yek navê wî Îdrîs du "parêzkar" mirin. Çehşê bi navê Gurgîn Tehran ji birindar ket.

Nûçegihandkarê me ji Şaxê van bi me da zanin: Gundi bi lez hişyartir dibin. Gundi nema ji cerdevanan ditirsîn. Gel dixwaze, ku Sadun Axa were cezakirin. Ev serekê çehşan nema dikare ji gundê Alêkan derkeve. Li wir bi hişkî di hê parastin. Lê disa ji di van çar mehên dawiyê de cara duwemîn êrişî pêşmergeyên ARGK çû ser baregeha wî. Di gelek şerên li Şaxê de, gelek cerdevanên Sadun Axa heya niha hatine kuştin.

ÎSLAHIYE-DILÛK: Roja 29'ê Êlûnê li nêzîkî gundê Îkîzkaya navçeya Îslahiye şerêkî diwar di navbera pêşmergeyên ARGK û hêzên dijmin de derket. Ji aliyê hejîmari û teknîkî ve hêzên dijmin bi sedan car serdesttir û xurttir bûn.

Di şerê derketi de roja yekemîn heşt, roja duwemîn ji yek, tev bi hev re neh pêşmergeyên ARGK di berxwedanê de şehîd ketine.

Dijmin di daxweyaniyên xwe de da bihistandin ku çawîşekî pisbor ê bi navê Muhammed Getir birindar ke-

tiye. Bili vî çî agahiyekê li ser hunda-bûnê xwe neda bihistandin.

Ji ber ku bûyer nuh çêbûye, hîna em nikarin nûçeyên firehtir belav bikin. Di hejîmarên pêşîn ên rojnâmeya me de emê disa li ser vî bûyerê binivîsin.

ÇEWLIK: Şeva 29'ê Êlûnê pêşmerge li dora gundê Kuruca rîya Çewlikê ya bi navê E-5 birrin. Li ser rê barikatan danin.

Gelek navgîn hatin sekinandin. Kontrola kesbûnê çêbû. Belavok hatin belavkirin. Propaganda ji bo rê-wiyan çêbû. Pêşmergeyên me yê rizgariya netewî livbaziya xwe bi qasî saetekê domandin.

Yekeniye dagirkerên Tirk piştî rojekê dest bi operasyonên leşkerî kirin. Kerwanekî navgînên leşkerî yê ji 2 kilometran tevli operasyonê bûye. Ji asmanan ji helikopter operasyonê têkûztir kirin. Lê operasyon di avê de çû. Di domana operasyonan de çî şer bi dijmin re derneketiye.

ELK û QILABAN: Pêşmerge li navçeya Elkê êrişekê li ser rîya gundê Hemkan pêkanin. Li Qilaban ji du serbaz hatin kuştin.

Şeva 29 û 30'ê Êlûnê li nêzîkî geliya Xelîlê Siwarî li gundê Hemkan, pêşmerge êrişekê birin ser yekeniyeke dijmin, ku li gund xwe bi cih kiribû. Êrişeke mezin çêbû û di domana êrişê de rokêti ji hatine bikaranîn. Encamên zelal û ronak li ser vî bûyerê hîna berdestê me nebûne.

Li navçeya Qilaban ji şerek çêbûye, lê hîna agahî li ser cih û demê şerî negihane me.

Weke ku welatparêzên li vî êrdimê em saloxdar û agahdar kirine, pêşmergeyên ARGK, li ser Avka Sîpi, rîya Elkê carek din birrine.

Herweha, di navbera rojên 20 û 25'ê Êlûnê de, navgîneke cerdevanên eşîra Jirki ji ser mayîneka pêşmergeyên ARGK derbas bûye. Welatparêz dibêjin, ku ji kesên di navgînê de, çî kesek xilas nebûye û heşt cerdevanên eşîra Jirki mirine.

PAYIZAVA-WAN: Roja 29'ê Êlûnê li dora Çiyayê Mezin nêzîkî navçeya Payizava şerek di navbera hêzên me yê rizgariya netewî û hêzên dijmin de derketiye. Dijmin pejiwand ku yuzbaşîyek û başçawîşek ji aliyê pêşmergeyan hatine kuştin. Lê nûçegihandkarê me yê li Wanê agahî gihand me, ku dijmin bi helikopteran birindarên xwe di hêne bajarê Wanê û heya niha helikopterek ji li erdê hatîye xistin.

Di vî şerî de di hê gotin ku du pêşmerge ji şehîd ketine. Lê ev nûçe hîna ne bi tevayî esêh e. Di hejîmarên pêşîn de emê bi firehî li ser vî bûyerê ji binivîsin.

QILABAN: Di şerêkî de, ku di navbera pêşmergeyên ARGK û hêzên dijmin de derket, heft serbazên (eskerên) dijmin hatin kuştin.

Nûçegihandkarê me ji Qilaban agahî weha gihand me: Li Çiyayê Tatê nêzîkî gundê Kalîkê dagirker qereqolekê avadikin. Dagirker dixwazin di vî karî de gundiyan bixebitînin. Bili pikolîyan gundi vî karî nakin û li ber xwe didin.

Ji ber vî yekê dagirker ji Sêrtê hinde karker anîne. Lê paşê pêşmerge êrişek di hênan ser cihê avahiyê, her tiştî dirûxinin. Di encamê de yê dixwestin avahiya qereqolê çêbikin, tev direvin.

Li ser vî yekî roja 28'ê Êlûnê hêzên dagirkeran li Çiyayê Tatê dest bi operasyonêkê dikin. Roja 29'ê Êlûnê pêşmerge êrişê şaxekî operasyonê dikin. Di domana êrişê de pêşmergeyên ARGK heft serbazên dijmin dikujin.

Di vî şerî de ji çî hundabûn ji nava rêzên pêşmergeyên me yê rizgariya netewî nînin.

Ey cemawerî Rojhelatî Nawerast, raperin diji pîlanekanî împeryalîzm û rejîma bekrêgîrawekanî!

Dagirkirdini Kuweyt le layan rejîmî faşîstî Saddamewe şîteyêki nuweyî hênaye kayewe û welatani împeryalistî ke be NATOwe bestawin ajawe û kêşê dixine hemû welatani Rohalatî Nawerast.

Dagirkirdini Kuweyt how û biyanuyekî gewrebi bo welatani Rojava ke hêzakani xoyan rewanayî Kendawî Farisî û Erebiyî Saûdî bikin, paşanî amade kirdinî hêzekanî Tirkîye û Îsrail bo şer debine hoyî helgirsandini agirî şereki nawçeyî nuwe le Rojhilatî Nawerast da û gelanî nawçeka hereşey namanyan lêdekirê bi hoyî kewtine jê rahmetî çeka moderenekani welatani împeryalistî û çekê kuşîndekani welatani kowneperestî nawçeka.

Leşkerkêşî walatani împeryalistî be hiç corek le berjewendi gelanî nawçe niye û diji xwast û arezuyî awane û bi hemû şeweyek deyanewê gelanî nawçeka têkel be pêlanî gilawyan bikin û biyankena suturenî narewayî împeryalîzm û bekrêgîrawekanî Tirkîye û Îsrail li layek û rejîmî faşîstî Iraq le layekî tir.

Împeryalîstekan berpirsî her karekî nahamwarin le Rojhalatî Nawerast!

Duwa bû duwayî Şerî Cihani Duwem (1939 - 1945) welatani împeryalistî çend dewletekî formaliyan damezirand û peyî berjewendi xweyan gelanî Kurd û Erebiyan bej-bej kird û bi ew şeweyek nexşeyî Rojhilatî Nawerastyan gorî. Kurdistan û Filistin kewtine jêr destî dagirkeran û welatani tirîj kewtine jêr rîkîfî bekrêgîrawanî împeryalîzmewê.

Welate împeryalistekan û bekrêgirawan yan le Tirkîye û Îran û Iraq û welatani tirî Erebi, be hoyî zilm û zor û sitem gelanî nawçekeyan le duwakewtuyî û tarîkî da hêştawa û bûne kosp le rêgayî pêşkewtînyan le layek û layekî tir ewa serwet û samaniyan be talan birdin. Le gel pêşkewtîni heme layeneyî dewlete împeryalistekan le berhemî pêşkewtînyan hiç şîteyeyan nedawa be gelanî jêr deste bê cigêh le çek bo qirkirdinî xelk.

Her katiyek gelanî jêrdeste xwestîbetîyan çarenûsî xweyan diyari bikin welate împeryalistekan le jêr perdeyî parastîni demokrasî, qurştîrî çeyan be kar hênawe bo serkut kirdinyan. Baştîrînî numune ewe ye, petîr le çil sal debêd Îsrail wek şîrî destî dewleta împeryalistekan û NATOye bo serbirîni xelkî Erebi û be dirêjî ew maweya dewletani Tirkîye û Îran û Iraq perçekî dikin bo rê girtin le têkoşanî gelî Kurdistan le pênanî bedîhênanî mafî çarenîwîsî.

Koyî koylebûnî gelî Kurd welatani împeryalistîye wek Emerîka, İngîltere, Frense û Almanya û her ewan bûn rejîmî faşîstî Iraqyan pîrçekî kird ke bitwanê le maweyekî kurt de pênc hezar roleyî gelî Kurd le naw bibat, her ewan bûn Iraqyan kirde cêbelxaneyî çekekanî qurs û kimyawî û hoyî serekî bo milhûrî û gumrayî û yaxîbûnî rejîmî Iraq her welatani împeryalistî bûn.

Berzkirdineweyî dirûşmî sizadani rejîmî Iraq û rizgarkirdinî Kuweyt le ber gelanî nawçeka niye, belku le pênanî be hêzkirdinî kowneperestanî nawçeyê û ziyatîr destgirtîne be ser samanî newtî nawçeka

de û le jêr heman dirûşmî da deyanewê nawçeka bikene binkeyî serbazî xweyan û pitîr destyan be ser da bigrin û kontrolî nawçeka bikin.

Hawarî Saddam ne bo rizgarî Filistinê û ne bo yekxistinî gelanî Erebi û ne diji împeryalistekane, belku le pênanî xizmetî ewan dabûwew debê û heman sege û axayî degezê.

Welatani împeryalistî deyanewê rêgayî xoyan pak bikenewe be destgirtin bi ser şarêgayî nawçeka de ke Kendawî Farisî û beniyazî kontrol kirdinî welatani newtdarî kenarî kendaw û çespanîni cêyê peyî xoyan û gorîni nexşeyî nawçeka be peyî berjewendîyan.

Dewleta împeryalistekan be pîrçekîrdinî rejîmekanî welatani paşkoyî xweyan, deyanewê cêpeyî xoyan biçespînî le heman kata le rêgayî Îsrail û Tirkîyewê pitîr kontrolî nawçeka bikin.

Amadeyî Tirkîye bo şer û dagirkirdinî Kurdistan û le naw birdinî bizutneweyî rizgarîxwazî Kurdistan!

Rejîmî faşîstî Tirkîye paş wergirtinî fermanî axa împeryalistekanî kewtote xo amadekirdinî şer, rejîmî Tirkîye le şerî Îran û Iraq be hemû tuwanayî alîkarî rejîmî Iraqî kir û paşanîj be hemû tuwanayî alîkarî qalaçokîrdinî daniştwanî Kurdistanî Başûrî kird.

Paş dagirkirdinî Kuweyt le layan rejîmî Iraqewê rejîme Tirkîye tirsekî zorî lênişt û kewte sazîrdinî zemîneyî şer be hewkarî Emerîka û le hemû organakanî dewlet û parlamen û rojnamegerî kewte xo amadekirdin bo şer.

Bo numune binkeyî hawayî Încîrîlik bo te fîrokeyanî cengî Emerîka, herwa pîrkirdinî binke hawayekanî Êlih (Batman) û Amed (Diyarbakîr) be fîrokeyî cengî û belawbûneweyî jîmareyêki zor pîsporî serbazî Emerîka le nawçekanî Kurdistan û nardîni jîmareyêki zor leşkerî Tirkîye bo Kurdistan û seferberîkî nihênî û girtîni serbazî nuye û bernedani serbeza konekan û yekhênanî komîteyêki bala le generalekanî artêşî (supayî) Tirkîye bo serperîştîyî kar û bari cengî.

Mîrî Tirkîye paş wergirtinî muwafaqatî şer le parlamen her sê dezgakanî mîrî û propoganda û komîteyî taybetî şer pêkewe hewil deden bo amadekirdinî milleti Tirkîye û handaniyan bo beşdarî şer.

Lem şere da awatî derîni rejîmî faşîstî Tirkîye mercekî beşdarbûnekî ewîj dagirkirdinî Kurdistanî Başûr û xinkandinî bizutnawa rizgarîxwazîyekeyetî. Bo bedîhinanî xeyalî xawî le dagirkirdinî Kerkûk û Musul û pêkhênanî Tirkîyayî Mezin û be şeweya Kurdistanî Başûrîjî bikewêta jêr rîkêzî û her wa dîyewê girîftekanî siyasî û aborî û komeleyatî bem şewa çareser bikat.

Rejîmî Tirkîye le mangî Nîsanî 1990 zagonekî (yasayekî) derkirt û be peyî em zagonî (yasayî) le Temmuzî 1990 destî hezî serbazî azatîr kird bo hêrîş birdina ser xelkî Kurdistan.

Le şehrekani Şîmex, Dih (Eruh), Qilaban (Uludere), Elk (Beytüşşebap), Çel (Çukurca), Şemzdi

nan (Şemdinli), Girê Amo (Silopî) û Şax (Çatak) jîmareyêki zorî gundekan çol û kawîl kiran û nawçe şaxawî û darestanekan borduman dekrên û desutênên û leberamber pêşmergekanî Kurdistan ê ARGK'ê, Artêşa Rizgariya Gelê Kurdistan, çekî kimyawî bi kar dehênê û niweyî Kurdistanî kirdote meydani ceng û jîmareyêki hêcgar zorî serbazî çekî corawcorî hênawete Kurdistan.

Yek girtin û raperin diji împeryalîzm û rejîma kowneperestekan!

Gelanî nawçeyî Rojhilatî Nawerast em rûberûyî şereki kawîlkarî û malweranî debînewe û debê diji desdîrêjî dewletanî împeryalistî û faşîstî Bexdad binewe û nerezayî, xweyan derbirin û bo cihanî biselmenin ke diyarî împeryalîzm cige paşkewtîni û bedbextî û kuştîni û birin şîkîyekî tir niye û tenya rêga destlenaw dest nani yektîrew raperîne diji împeryalistekan û pakîrdineweyî welatani nawçeka le postali serbaz û cendermekanî û gorkirdinî rejîme bekrêgîrawekanî împeryalîzm û bunyan be serwerî welatani xweyan, ew kata dostayetî û birayati durust û manadar debê.

Gelî Tirkî bira, şoreşgeran û demokratxwazan!

Rejîmî faşîstî Tirkîya be dirêjayî meşûyî ewe deçewsenêtewê û xwêntan demjê û êştas dexwazê kêştan bikat û bitan xate dozêki şerek ke be hiç dor le berjewendi tan niye û tenya le pênanî berjewendi deselataranî rejîme, boye generalekanî rejîm berdewam le propaganda dan bo xoşkirdinî agirî şer û çekî hema corî nuwe dehinine naw welat ke cige le malwêranî çitîrî lê çawarûwan nakîret.

Ca boye bawer be propagandeyî diktatore faşîstekan mekin û hêz û dengêxwetan yekxin diji şer û raperin, diji dagirkeranî Kurdistan û rê lî kawîlkirdinî bigrin û rawestî beramber hêze împeryalistekan û rê bigrin li dagirkirdinî Kurdistanî Başûr û piştîgiri gelî Kurdistanî biratan bikin.

Erkî êştayîhêze demokrasî û pêşkewtînxwazekanî Tirkîye hoşyarkirdinewê û rêxistinî cemawere bo

westan diji şer û poçelkirdineweyî propagandî dezgakanî rejîm. Nabê leyard bikrêt ke niyazî rejîmî Tirkîye hemîşe xinqand û serkutkirdinî hêzê demokrasî û pêşkewtînxwazekanî, erkekî meşûyî em ro rûberûyî hêzê demokrat û pêşkewtînxwazekanî Tirkîye debête û ebê çaki merdaneyî lîbîkin bela da û bo şereki serûmali destî hawkarî û piştîgiri bo şoreşgeranî Kurdistan direjbîkin ke tekoşanyan le pênanî serfirazî gele û şanbeşanî ewan detwanî faşîstekan gorbîkin, egina yekçarîniwîs çawarûwanyan dekat.

Ey hêze sosyalîstekan, demokrat û xêrxwakanî naw welatanî împeryalistî!

Dewlete împeryalistekan narewa dest dexine kar û bari welatani ê me û dagirî dikin û xêr û samanî be talan debên û bunete hoyî duwakewtuyî û hêjarî û bîrsitî gelanî Rojhelatî Nawerast.

Bawer be propagandeyî wan mekin û pîlanekanyan puçel bikenêwe ke deyanewê tawanekî nuye le rêgayî dagirkirdinêki nuweyî nawçeka encam bidin.

Dewlete împeryalistekan ke ewe tiya da dejî natiwanî demokrasî bin le katiyek da dagirkerî welatekî tirbîn û qelaçokerî gelêkî tir, ebê ewe paşnarawayî derheq be gelanî tir dênewe ser û kari gelanî xweşê. Erki mezîni ewe hewkarî gelanî Rojhilatî Nawerast diji şer û dagirkirdin le nawçeka de ke deyane wê carekî tir û be şeweyekî dirindanetîr gelanî nawçeka koylebîkin.

Ey cemawerî xelkî Kurdistan!

Dagirkerî faşîstî Tirkîye xweyî amadeyî şerdîkat diji rejîmî faşîstê Iraq, herdula dagirkerî Kurdistan in û armancî em şera Kurdistanê û dayanewê be tewawî bixene jêrdestî xweyan û şoreşa rizgarîxwazekî le naw berîn û gorepanî em şera Kurdistanê û gelî Kurd dibêtesutemenî. Dijîminanî ewe hêzekanî xoyan rapêçî başûr û bakurî welatmanî dikin û gelî ewe dekere qurbanî pêş qerewulî şer û le rolekanî gelekeman deyan hezanyan lî be-

serbaz girtun, gundekanman weran û çoldekrên û daristan û çiyakan desutênên.

Ey kirêkaran, cotyaran, roşînbîran, lawan, afretan, kasibkaran, piyawanî ayînî û sercemî xelkî Kurdistan!

Dijîminî dagirker dewê be nawi ayingolman bîdat û herdula bew nawa rolekanî gel rapêçî şer dikin û deyankene suturenî.

Raperin diji dagirkirdinî welat le layan împeryalîzmewê û selenwê dabêşkirdineweyî Rojhelatî Nawerast û beşdarkirdinî leşkerî dijîminan radkenewe û rezi serbazî becê bêlin.

Rolekanî gelî Kurd le Ewropa!

Rêzekanî xotan rêkxin û xwepêşandan sazkin diji dagirkeranî Kurdistan. Le ceng da yekgirtin û xworagirtin mayeyî serkewtîni û le dewrî Eniya Rizgariya Netewa Kurdistan-ERNK ko binewe biçne rêzekanî Artêşa Rizgariya Gelê Kurdistan-ARGK.

Rêbazî Partiya Karkerên Kurdistan-PKK bo rizgarî sercemî welatani Rojhilatî Nawerast, ca boye debê têkoşanî ewe numuneyî raperin û xweragirtin bê diji împeryalîzm û kowneperestanî nawçeka, pêwîste hêzî gel pitîr behez bikrêt le penawî Kurdistanekî azad û serbixwe, xebat becoştîr bikrê û raperin diji dijîminanî dagirkerrawantîr bikrê le pênanî riswekirdinî pîlanekanyan.

- Bimrê împeryalîzm û şerî dagirkerî!
- Bimrê dagirkeranî faşîstî Tirkîye û Iraq!
- Biji birayetî gelanî Rojhilatî Nawerast û hewkarî û xweragirtînyan!
- Bijin PKK, ERNK û ARGK!

15 Tebax 1990

Berpirsiyariya ERNK (Eniya Rizgariya Netewa Kurdistan) li Ewropa

Şehîdên berxwedana Çemê Dicle rêhevalên

Muhyeddîn SEÎD RAUF (Cahîd), Zinar Ehmed HACÎ HUSÊN (Reşîd), Ehmed HEMZA (Eî Hesên)

Eniya rewşenbîriyê çawa bi eniya şer re dibe yek?

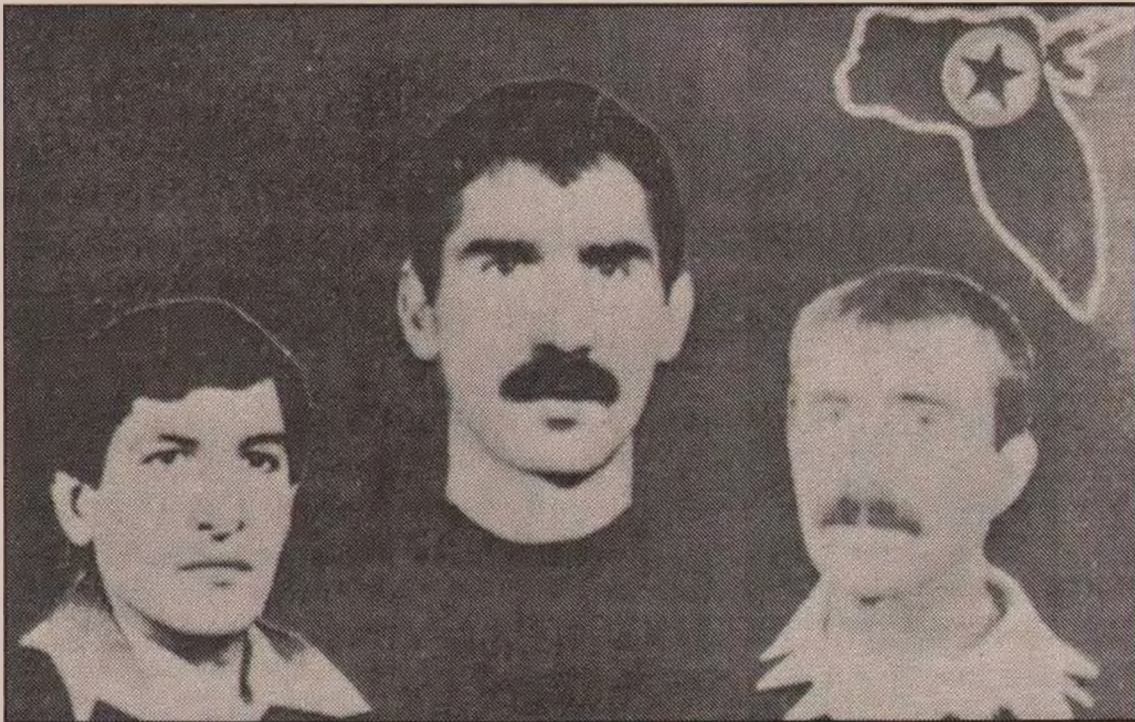
Li ser singa deşta Hesinan, bajarê Dêrika Hemko xwe dirêj û pehn kiriye... Hemû taybetiyên civaka Kurdistanê li vir, hatine parastin... Di nava sûkê (çarşiyê) de dengên Hemo, Remo, Heso bilind dibin... Ev bajar, ne weke bajarên dijmin e... û ne jî dijmin kariye, li vir bingehên asimilasyonê ava bike. Bi navên Kurdî yên xweş, her kes dihê navdan. Ferhad, Azad, Gulê, Kawa, Bengîn û Lezgin... bi dehan peyda dibin. Dêrdorên bajêr jî bi navên Kurdî hatine navdan... Kehniya Jinan, Kehniya Leşkerî, Bexçê Cermodî, Bexçê Necîm, Kehniya Keşê, Darên Dawîdê Meto, Girê Nîşanê, Kevirê Du-Çîlaq, Nêwala Bacîqê, Kevirê Haro, Gûhîjokê, Girê Keran, Girê Zer û Girê Viran... weha hemû kevir, dar û ber jî hêla şênîyê bajêr ve dihên naskirin.

Belê... Ev bajar, nûha bûye dayika şehîdan; şêrên mina Dijwar, Ehmed, Reşîd, Zinar, Eli Hesên, Zeki û Cahîd mezin kiriye. Kerwanê şehîdan li vir jî rastê koma nemiran bûye. Ew kesaniya ku jî şerm û fedîyan nedikaribû serê xwe rake, ew kesaniya jî demê dîr ketibû û xwe jî demê veqetandibû, ew kesaniya piştîxûz û -xwar mabû, jî aliye bayê Bakur e tûj perçe perçe bû; bayê Bakur wê hilweşand, anî xwarê... belê, çîqas dereng jî be, piştî salên 1980'an. Li hemberê posîdeyên kevneperestîya hov û rêdariyên reformîst, ev hêldor, li ber bejn û bala Botanê xwe xemiland û sunda, xwe gihandina jiyaneka serbixwe û azad pêş ve xist.

Serdestiya çînen biyan, tîlên risayî, mayîn û bombeyên xedar, nekarin li pêşîya gurt û hêrsa xortên nûhati çeperan ava bikin. Ditin û xemla Çiyayê Cûdî, giranî û mîraniya jî wê dirije, bi tenê ev, dikarin miroveki bikin şoreşger. Serê her beyanê (her sibê) gava mirovên dêrdorê çavên xwe vedikin û xortên xwe amade dikin, jî bo bikevin nava rêzên pêşmergeyan, weha dibêjin: "Heywax Cûdî... tu bilindî Cûdî. Kengê li ser singa te, bi çek û rextên xwe ve, emê dakevin dilanê?"

Welatparêzên pak ên li başûr-rojavayê Kurdistanê jî, her demê, di hemû serihildanên diroki de barên giran dane ser milên xwe. Rûpelên geleki ronak, di barên gorîdanî û pêdariyê de, kirine pekanîneka xwe. Di dirokê de her carê, hêvî û dilevîniya gelê ve perçeya piçûk jî, nekariye bigihe encameka serbilindiyê. Tenê Partiya Karkerên Kurdistanê-PKK, lêkolîn û vekirinên heja li ser rola ve perçeya piçûk çekiriye. Vê carê, bi rabûna şerê serxwebûn û azadiyê, ev der bûye potansiyela alikariyeka mezin. Bajarê Dêrikê, di vê barê de, bûye pireka xurt ku bakur û başûr-rojava bi hev re girêdide. Her çendî hejmarê şênîyê bajêr hindik e jî, mirovên zana û rewşenbîr li vir geleki in. Bili komeka piçûk jî ziman-dirêjên burjuwaziya piçûk, jî sextekar û tîrsonekan, hemû rewşenbîrên li vî bajari di nava rêzên Meşa Azadiyê de cihên xwe girtine. Kerwanê şehîdan, rêzên pêşmergeyan û navenda Akademiya Mahsum KORKMAZ her carê bi wan dihê xemilandin.

Biranînên şehîdan êdî li vir bûne bingehên çandeki (kultureki) fireh jî bo xwe-gihandina şoreşê. Her kesek dizane, ku Ehmê mina barûdê, mina bombeyekê her demê amade bû jî bo di rûçikê dijmin û tîrsonekan de bipeqe. Ehmed RESUL, rewanekî leşkerî yê xurt, li ser bingeha rastîniya

Ehmed HEMZA, Muhyeddin SEÎD RAUF, Zinar Ehmed HACÎ HUSÊN

mirovatiyê ava dikir û qet çavên wî jî kesekî nedîşikestin. Dijwar; dilê wî ew qasî fireh û mezin bû, weke ku hemû deşt û çiyayên welat tê de cih girtibin... Çiyayê Cûdî jî, xweşewistî û evina germ bû di vir de. Zeki; di kesaniya xwe de dida şanî kirin, ku divê welatparêziya xortên nûhati, xwe-diye taybetiyên çawan bin?

Bi şehîd ketina rêhevalên me, rûpeleka nuh jî lehengiya (qehremaniya) rewşenbîrên şoreşger, derbasî diroka Kurdistanê bû. Roja 29'ê Mijdarê 1989'an, sê lehengên mîrxas ên bi navên Muhyeddin SEÎD RAUF (Cahîd), Zinar Ehmed HACÎ HUSÊN (Reşîd) û Ehmed HEMZA (Eli Hesên) di karê derbas kirina komeka pêşmergeyan de; ku giringbû bi lez xwe bigihîne serokatiya ARGK li Botanê, rastî xefik û dafên dijminan bûn, Belê, wan xwe kirin pirek, da 20 pêşmerge, bikaribin derbasî Botanê bibin. Buhayê ve fedekariyê jî, bû xwîna van hersê nemiran.

Şehîd bûna van hevalan, bû kulme-ka giran, ku ketî ser rûyê kesên tîrsonek û reformîst. Li ser vê bingehê, hilma xînzana dawî jî hate birrin û kêferata wan bi mîrineka reş dawî bû. Kesên hina jî dikin rew-rew, bila baş bizanibin! PKK dewletekê ava dike. Revrevok jî, jî ber suc û gunehên xwe yên weke "ziman-dirêjiya li ser xwîna şehîdan", bila jî bo derketina pêşîya dadgehên geli, xwe amade (hazîr) bikin.

Ji niha ve em baş dizanin; taybetiyên wan... mîranî, jiyan û fedekariya wan... rewanê wan ê rast di serokatiya taktîkî de, wê pir hindik li ser van rûpelan werin nivîsin. Belê disa jî divê em li ser biranîna wan bi hîmet û rêz birawestînin, jî ber ku ev delameteka pîroz e jî bo me.

Hevalê Muhyeddin SEÎD RAUF (Mihê, Cahîd) di sala 1960'ê de li bajarekî piçûk ê Kurdistanê hatiye dinê (cihanê). Hina di salên pêşîn ên jiyanê wî de, malbata wî rûberê rewşeka geleki dramatîkî bûye. Bavê wî zû koç û bar kir, çû ser heqiya xwe. Cahîd, bi alikariya apê xwe mezin bû. Lawê dayîka xwe yê tenha bû. Dayîka wî, wî geleki bi naz û delalî mezin kir. Belê disa jî hevalê Cahîd, kesaniyeka jar (zeif) û sist hilnegirt. Hina di salên

pêşîn ên jiyanê xwe de, jî her alî ve dikarî serkeftinan bike paya xwe. Di nava zarokên dibistanê de, her demê ciheki pêşemîn digirt.

Di salên xwendina navîn û lîsê de, rewanê Muhyeddin di zanîna her tiştî de xwe geleki pêş ve bir. Li her derê, dema xwe digihand hevalên li dora xwe, hevalên wî li cem wî komdibûn, naveroka peyvinên wan bi tenê dibûn ev: Rola xwendekaran di şoreşên rizgariya netewan de çi ye? Hemû partiyên kevînar û yên burjuwaziya piçûk heya vê rojê gihîştine kîjan

jiyaneka serbixwe û azad bibin pireka hemdemi... jî her cûre fedekari, zorî û qehremaniyê re hazîr bin."

Piştî salên 1975'an, netewîperestîya paşmayî jî qada (meydana) tîkoşîna başûrê Kurdistanê revî û dûv re, geleki kom û komikên nuh bi navên renga reng hatin der. Wan jî li cihê ku hevalê Muhyeddin rûdinişt, xwe bi cih dikirin. Daxwaza wan ew bû, ku careke din gelê me bikin piyonekî erzî. Lewma hevalê Muhyeddin, vatîni û erkên mirovên hemdemi weha tesbît dikir: Pêşî giringe mirov bibe

Muhyeddin SEÎD RAUF (Cahîd)

berhevan? Çi qasî xwedî li rastîniya doza Kurdistanê derketine? Jî bo ku mirov perçeyê Kurdistanê yê piçûk bigihîne leyistîna roleke aktif, pêdivî û delametên rewşenbîran çi ne?

Li ser vê bihegê, pêşî di nava komeka piçûk jî rewşenbîrên welatparêz de, di hundirê partiyeka burjuwaziya piçûk î Kurd de cihê xwe girtibû. Lewma jî, di warê lêkolînê li ser kesaniya burjuwaziya piçûk de, geleki pêşketibû. Weha digot, "Mirovên nikarin serên du beranan jî hev vekin, çawa dikarin gotîna Kurdistanê binin ser zimanê xwe? Mirovên dixwazin xwe bikin zimanê gel, giringe her demê amadekar bin, ku jî bo

xwediyê zanebûneka sosyalîzma zanîstî û hemû pîrsên materyalîzma dialektîkî têbigihe. Li kêleka vê yekê jî, gereke hemû serpêhatînen şoreşên rizgariya netewên cihanê bi firehî werin xwendin û hûrkolîn. Weha jî divê diroka Kurdistanê, diroka koçber kirînan, qirkirin û berxwedanan werin ronahî kirin.

Di wan salan de geleki rexneyên dijwar, jî hêla hevalê Cahîd li îdeoloji û karvaniya hêzên oportunist dihatin kirin. Bi metod û ûslûbên zanîstî û bîhna fireh hevalê Cahîd, bi dehan hevalên wan partiyên di pîrsa ramannên nuh de vedikir. Pîrraniya wan zû destên xwe hildidan jorê û digotin:

"Rast e, bi dehan sal e, em li dûv van serokên sexte dîçîn. Ew, her carê me difiroşîn rejîmekê. Niha jî mejliyê me hinekî ronahî dibe. Em dixwazin bersiva demê bidin." Hevalê Cahîd sozên plan û programên nuh dida wan. Dizanibû ku bayê serxwebûnê wê jî bakur ve tuj û dijwar bibe... û wê hemû hêlên Kurdistanê bixê bin posîdeyên xwe... rola her perçe û çîneki civakî şanî bike.

Hevalê Cahîd her roja diçû bêhtir, xwe jî bo karên giran amade dikir. Dizanibû, ku guhartina rewşê weha bi hesanî nabe. Lewma li cihê rûniştin û rabûna xwe bîbliyotekê (pirtûkxaneyekê) fireh ava kiribû. Her şêve, kom bi kom pirtûk û nivîsan kom dikir. Taybetiyên heval di vê barê de jî weha bûn, ku giringiya xwendina hemû nivîsan baş dizanî û xwendina wan pêwîst didit. Pirtûkên (kitabên) klasîkî yên sosyalîzmê, weke "Kapîtal", "Anti-Dühring", "Manifesto", "Em Çi Bikin?", "Gavek Li Pêş û Dido Li Paş", "Dostên Gel Ki Ne?" weha jî nivîsên Mao Tse Tung, Giap û Ernesto Che Guevara yên li ser şerê geli geleki dixwend. Ne tenê van, hevalê Cahîd hemû nivîsên partiyên burjuwaziya piçûk jî kom dikir û bersivên wan dida. Pirtûkxaneya hevalê Cahîd malê hemû xwendevanan bû. Her carê gava hevalek diçû ba wî digot, "De bigire ev pirtûk jî bo pîrsên roja me geleki baş hatiye nivîsandin. Mirovê bî rastî dixwaze di guhartina avahiya civakê de kevîreki lêbîke, divê di vê demê de şev û rojan bixwine. Ev dem, dema wê yekê ye, ku em pêşî hemû pîrs û problemên xwe ronahî bikin û hazîriyên xwe yên jî bo avakirina rêlxistinîya geli pêkbinin."

Di wan salan de, geleki rojan hevalê Cahîd nêzîkî 500 rûpelên pirtûkan dixwend. Li kêlaka vê yekê jî, wê xwendina xwe dikir bingeha danûstandin û peyvinên di nava hevalan de. Çi qasî ne bi fermî jî be pirtûkxaneyê hevalê Muhyeddin dibû weke navendeka çandê û forumeka xortên şoreşger.

Xebata hevalê Cahîd û xebata koma xortên rewşenbîr, potansiyelê hemû partiyên burjuwaziya piçûk jî hev dixistin. Lewma, her carê ev hêzên pûç êrîşên xwe dihanîn ser wan û weha digotin: "Ev, ew xort in, ku berê gelê me didin rîyên şaş. Bi amatori û sergermiya xwe, wê gelê me bîhênin

ber qirkirîne. Ev neyarên xwendin û zanîne ne."

Rewanê serxwebûn û azadiyê li Kurdistanê hêdi hêdi xwe serdest dikir. Salên di navbera 1975 û 1980'an de, ew sal bûn, ku nefesê hemû hêzên burjuwaziya piçûk, feodali û sosyal-şovenisti dihate birrin. Ne tenê li bakurê Kurdistanê, li her çar hêlên Kurdistanê Partiya Karkerên Kurdistanê-PKK, piştî salên 1980'an, bû xwediyê bingeheke maddî yê xurt û weha hate pejirandin, ku PKK ji bo garanti kirina rizgariya netewî hêza yekemin e di nava gelê Kurdistanê de. Hevalê Cahid piştî wê demê, hemû tîkiliyên xwe yên ji her rengî, ji wan parti û komikan da birrin û di nava xortên şoreşger de, paşê raddeyeka dostaniya rast li gel Partiyê bi xurtî destpêkir.

Di sala 1982'an de hevalê Cahid dawî bi dibistana lise anî û li bajarê Helebê derbasi Înstîtuya Navin a Endezyariyê (înstîtuyeka mihendisiyê ye) bû. Belê hevalê Mihê dizanibû, ku mirov di buroyên dewletê de, tenê dibe mixekî (bizmarekî) piçûk ê bê sûd û feyde. Lewma dev ji xwendina înstîtuyê berda û vegeriya welat û li wir bû mamhostayê zarokên dibistanê. Armanca heval ew bû, ku di nava gel de bimeşe, hemû zanebûna ji xwendinê hilgirtî bixe bin xizmeta gelê xwe. Li her gundekî, ku li wir dibû mamhosta, di jiyana wî gundî de, şoreşeke civakî çêdikir. Hemû derfet û delivên gundiyan dikir bin barê rizgariya netewî. Her şevê, li malekê civin û şevbihêrikên ramyarî bi destê heval çêdibûn. Di wan malan de, kesaniya hevalê Mihê bi hevîrê çand û hunera Kurdî dihate stîrandin.

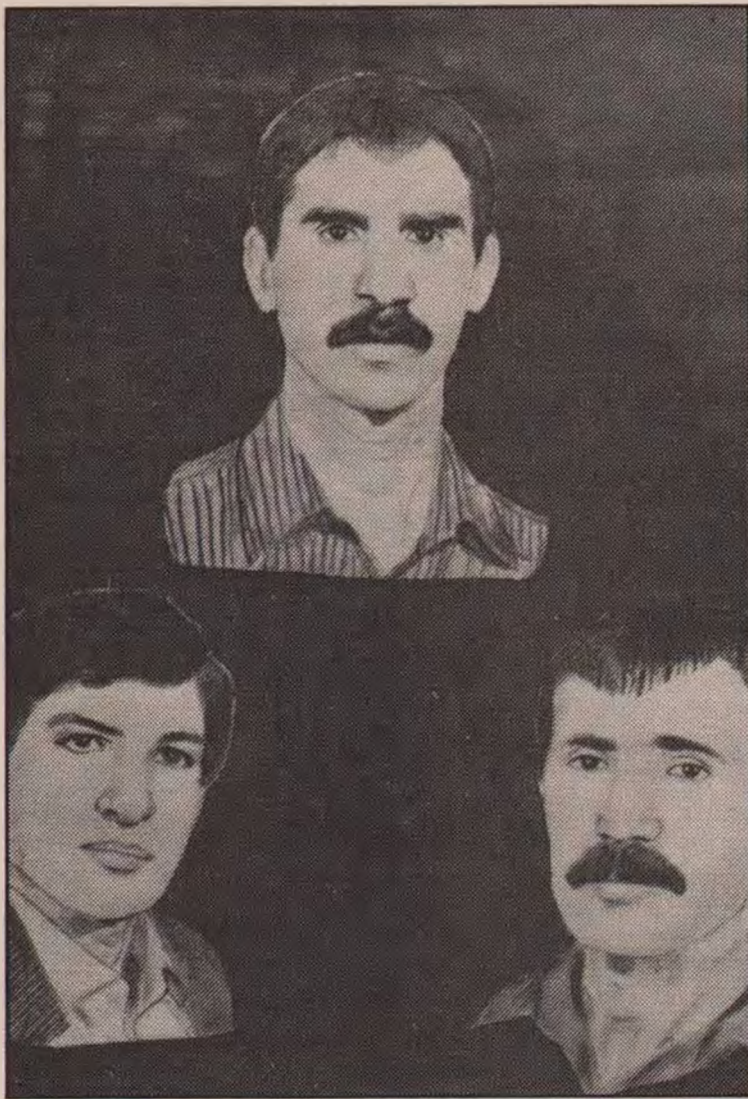
Di karvaniyê de, girêdayê raman û birdozîya Partiyê, hevalê Mihê roj bi roj bêhtir weke zarekî gel ê jir û zana dihate naskirin. Weha bibû, ku her kesê ji piçûk û mezînan, jin û mêran, tevan jî hes dikirin û dixwestin hema her demê di civata wî de hazir bibin. Hevalê Cahid her salê li gundekî dibû mamhosta. Belê ne tenê wî gundî, hemû gundên li derdorê dîtewgerand. Komên gundiyan dihani ser hev û bi hezaran alikariyên diravî ji bo şoreşê kom dikir.

Hêviyên Cahid li dora wê xalê xwe kom dikirin, ku ji her alî ve, xwe xurt bike û bibe şoreşgerê profesyonel. Lewma di sala 1985'an de, derbasi Akademiya Mahsum KORKMAZ bû. Li wir, di nava karûbarên hinbûna leşkerî û politîkî de cihê xwe girt. Li hemberê hemû zoriyan rawestî û bi lez û bez xwe pêş ve bir. Van tevan dida pêşîya xwe, ji bo bikaribe bigihe kesaniyeka militanê Partiya Karkerên Kurdistanê. Mina li her cihêkî, li akademiya jî hevalê Cahid, jî hevalên li dora xwe re dibû sembola neqebûl-kirina jiyana koledariyê. Hema da-xwaza wî tim, ew bû, ku bikaribe zû xwe bigihîne axa Kurdistanê.

Piştî demekê, careka din ji akademiya vegeriya başûrê-rojavayê Kurdistanê û wê carê, gelek kar û xebatan bi hev re da meşandin. Ji hêlekê ve, li ser xebata komîteyên perwerdebûnê (tedrîbê, eîitim) radiwestî, ji bo kadroyên nuh hazir bike û bişîne akademiya jî hêla din ve, bi sedan civinên gelî li gund û bajarên hazir dikir. Ew qasî ketibû nava dilê gel, ku li her derê, hemû kes û malbat, ji dil û can guhdariya hevalê Mihê bikin.

Dem derbas dibû. Şerê rizgariyê bi rewanê êriş û berxwedana Hilgavtina 15'ê Tebaxê roj bi roj bilindtir dibû. Weha jî, pêdivî û karûbarên şoreşgeran girantir dibûn. Têvgera serxwebûnê êdî ne çare dima, ku karê birêxistina milyonan ji mirovan bide ber xwe. Lewma hevalê Cahid qesle qesle, kom bi kom xortên nuh bi şer ve girêdida û biryara wan a şoreşgerî xurt dikir.

Di nava xebata gelî de, hevalê Mihê bi serperîştîyeka (inisiyatifeka) gelekî xurt kar dikir. Qet carekê jî teng nedibû. Tu caran ne digot, ev

Eli Hesen, Cahid, Reşid

pîrs zor e, ev kar zehmet e. Weke pêlên Ava Tîr (Dicle) û Feradê bi dijiwarî diçû pêş, xwe dida pêş. Di nava gel de, gotina wî çî caran du-carî nedibû. Hemû problemên ramyarî û civakî, bi moralekî xurt û inisiyatifeka bilind bi lez diverisand. Ziman dirêjên burjuwaziya piçûk keys û bora xwe nediditan, ku bikaribin li rûyê heval Cahid bikevin.

Hevalê Mihê, gelek nefret ji rewşenbîrên sexte dikir. Her demê xizmeta wan a ji bo çinên serdestên biyaniyê eşkere dikir û digot, "Giringe em sinorên di navbera rewşenbîriya rizgariya netewî û ziman-dirêjîya burjuwaziya piçûk baş bizanibin. Rewşenbîrî ne ewe, ku mirov nav û diroka çend mirovan jî ber (ezber) bike. Belê, giringe mirov bizanibe û bikaribe dora xwe biguherîne, bide guhartin."

Civatên hevalê Mihê li ser van xalan kom dibûn: Kurdan, çawa xulamîya biyaniyan kirine? Çawa bûne ordiyên şerên giran ên mîna yê li Çaldîran, Mercî Dabîq û Malezgerdê? Ji bo çî serdestên Kurdî hina vê rewşa xwe ya ne baş berdewam dikin? Dîlpakiya Kurdan ji bo biyaniyan, çawa bûye sedema ev qasî paşketina ji dirok û pêlên sivilîzasyonê (medeniyetê, bajarvaniyê)? Belê, çawa ku hevalê Mihê van pirsan rêz dikir, weha jî bersivên wan fireh fireh vedikir. Bi xwe jî, xwediyê metod û şeweyeka deng kirinê yê heja bû. Her kesên li dora xwe ne çare dikir, ku pîr bi baldarî guhên xwe bidine wî.

Belê, bi vî rengî hevalê Mihê di nava gel de, bibû mamhostayekî konevaniya partiya û bi tevayî niwandîniya (temsîliya) vê dikir. Di nava karkeran de hostayê avakirina rêxistinîyê bû. Di nava gundiyan de, bibû sembolekî xwendekarên rizgariya netewî, ku banga wî bû dudilî bersiva xwe digirt. Bangeşî û ajitasyona ku dikir, rast û rast (direkt) cihê xwe digirt. Di nava jinan de jî niwandêrê êtikê (exlaqê) şoreşgerî bû. Hevalê Mihê jî zarokên Kurdistanê re, mamhostayê weşandin û rêberê evîna deşt û çiyayên welat bû.

Hevalê Cahid, ku ji sala 1983'an pê ve di nava karûbarên Partiyê de cih girt, dizanibû rola jî kesên wehe dihê xwestin çîye û vê digot, "Pîrs ne tenê

pirsa rahiştina çekan e. Giringe em bibin motorên şoreşê. Her rojê Partî dikare bi dehan şervan peyda bike. Rola me ewe, ku em rêberîya rast li gora strateji û taktîka Partiyê bi cih binin." Bi zanebûn û haydariya girîngiya rola serokatiya taktîkî di Kurdistanê de, her demê xwe amade dikir. Di nava karvaniya bi xebata gel ve girêdayî de, her rojê bêhtir xwe nêzîkî kesaniya Partiyê û taybetiyên militanekî bolşevîkî dikir. Serkeftina heval di her gav û barekî de, pîrsekî eşkere bû. Hema zora hemû pîrsgerêk û astengan dibir.

Di salên navbera 1985 û 1989'an de, her carê, ku xebata Partiyê bilindî koçberêka nuh dibû, hevalê Mihê jî derbasi nava rêzên hinbûneke nuh dibû... di Akademiya Mahsum KORKMAZ de û li gora hoyên nuh xwe amade dikir. Di akademiya de, ji bo pêşketina xwe û hemû hevalên li dora xwe, keli bi keli hemû karên xwe plan dikir û her şeweyê rengên fedekariyê dikir paya xwe.

Bi van hemû taybetiyên xwe hevalê Cahid, jî hêla Partiyê û Serokatiya Partiyê ve jî baş dihate naskirin. Lewma serokatiya gelek navçeyan ji bo wî hate hiştin û dayin. Ji hêlekê ve hevalê Cahid, li ser pîrsa propaganda û ajitasyona di nava gel de radiwestî û jî bo her armanceka (mebesteka) netewî civinên fireh ên gel birêdixist, û jî hêla din ve jî, serokatiya hemû komikên hinbûnê yê şervanên nuh dikir. Ne tenê ev, lê belê jî bo hemû grupên derbasi axa bakurê welat dibûn jî, derfetên peyda dikir û bi xwe jî, serokatiya hemû livbaziyan derbasbûna hevalan dikir.

Di hemû karên xwe de hevalê Cahid, jî tunebûnê hebûnên mezin dihani der. Bi dehan xwendekar, bi pîrsa rizgariya netewî şîyar dikir û wan digihand navendên hinbûnê û qadên şerê giran. Niha di nava şer de, bi dehan şagirtên hevalê şehîd Mihê, doza hebûna Kurdan bi dilsozi berdewam dikin.

Bi moralekî bilind û rewanê êriş û berxwedanê hevalê Cahid, hemû delametên Partiyê dida pêşîya xwe û wan pêk dihani. Bi çavekî piçûk li erk û pêdiviyên xwe qet nedinê. Hêviyên xwe di hemû raporên xwe de

weha dihani zimên, "Ji bo her karekî û li her derê ez hazir im... wusa, ku di riya Partiyê de, her keliyê bikaribim derbasi nava kerwanê şehîdan bibim. Lê her çî qasî bi vî rengî jî be, niha daxwaza min jî Partiyê ewe, ku min bişîne bakurê welat. Ez dixwazim di şer de rûberê hêzên faşist bibim. Jiyana gerillayan di çiya, gund û bajarên welat de ew jiyana e, ku ez dixwazim di nêv de her keliyê jiyana bikim. Ez jî dixwazim, li cihê germîrînê cengê, bersiva banga şehîdan a jî bo tolehildanê bidim."

Hevalê Mihê bi dehan car, komên hevalan ji akademiya bi serkeftinî derbasi axa Botanê kir. Her carê, ku bi komekê re derbasi Botanê dibû, bêhna xwe kûr kûr berdida. Bêriya (hisreta) mayîna li wî alî di dilê wî de bi kovanên lêdixist. Lê belê çî bike, komên din li benda wî bûn! Ji ser qada tixûbên ku dijmînan danine ser singa Kurdistanê, gelek caran di encama şerên giran de, hevalan derbasi wî alî dikir. Lê hema li ser tixûb bi xwe jî, car caran dilê wî di nava şerên derdiketin de rihet dibû, vedihesi.

Hevalê Mihê, xwediyê gelek hunerên şoreşgerî bû. Li hemberê her zoriyê bi dîlfirehî, li peyda kirina veristînan şoreşgerî digert. Qet carekê jî bê tedbir karek nedikir. Her demê hisabê rojên giran dikir. Hemû nîrxên Partiyê heya dawiyê diparast. Hebûna xwe bi hebûna Partiyê û gel ve kiribû yek. Mihê, li cihên ku karûbarên Partiyê birêdixist, di hundirê her malekê de mîna zarekî wê malê yê hogir, dihate nasîn. Lewma jî şehîd bûna heval, li hemû derên ku di wan de naskiribû, posideyên gelek giran li şûn xwe hişt. Xortên nûhati xwe bi biranîna şehîdbûna wî ve mîna hesin girêdan û bi sunda tolehildana xwîna şehîdan, bi biryarên xurt, derbasi nava şer bûn. Disa, şehîdbûna heval, rola rewşenbîran di perçeyê piçûk ê Kurdistanê de bi tevayî dani pêşîya çavan. Kulmeke giran kete ser rûyê reformîstan, derewkar û internas-

lizmê yê li ser El Salvador, Nikaragua û Grenada ne, belê împeryalizma di mala xwe de jî bir dikin an jî bi rengekî li ber def û zirneya wan xwe hildihavêjin. Mirovêkî Kurd, eger xwedî li doza Kurdistanê dernekeve, derew e, nikare piştigiriya gelên cihanê yê bindest bike. Ma ne Che Guevara weha dibêje, "Bê welatparêziyeka pak, mirov nikare behsa internasyonalîzmê bike. Welatparêziya rast jî, bê rewanekî internasyonlistê rast, nikare peyda bibe."

Kin bê gotin, hevalê Muhyeddîn rewşenbîrekî hostayê şoreşgeriyê bû. Bi êtikê (exlaqê) proletariya, xwe gihandibû bilindahiyên jiyane. Belê, di nava rêzên Partiyê de heliyabû, bi Partiyê re bibû yek laş. Bi rewani, dirustî û girîngiya xêza (xeta) APO, derbasi nava karwanê koma nemiran, şehîdên serxwebûnê bû.

Ava Dicle bi girt û hêrs tûj tûj ji Cizîra Botan derbas dibe. Berê xwe dide jêr û dûv re mîna marekî ji nava geliyan derbas dibe. Belengazê Çemê Dicle, qêrîn pêdikeve, dema dibîne ku axa walat kirine çend perçe. Nefret ji xwe dike, ji wê rojê ku hatiye dinê û niha axa welatê xwe ew jî dike du perçe... diqelişîne. Kurt û bav, çawa bûne bakurî û başûrî? Herdu kevî, çawa bi navên biyaniyê dihêne navdan... bûne welatên kesên din, welatên biyaniyên dagirker?

Lê belê, tevli gemara potin û solên leşkerên biyaniyan ên li ser axa welatê me, ku konên xwe danine, disa jî mîna perçeyên bihuştê herdu kevîyên çemî bi zinar û keleman, bi dehl û devîyan, bi rez, werz û zevîyan hatine xemilandin. Bi rêzê, gundiyan Kurdistanê bi çî kul û derdan ji be, gundên xwe ava kirine. Xwe parastine û şerê jiyana û hebûna xwe berdewam kirine.

Ji nava hemû gundên li derdorê yê bi navên Fêrisiyê. Rewênîyê, Mezra Xwarê, Mezra Bani, Dêrika Ber Avê, Çemê Şerefê, Xirab Reşkê û

Zinar Ehmed HACI HUSEN (Reşid)

yonalistên sexte.

Di kesaniya hevalê Mihê de, girêdana teorî û pratîkê di hemû xebatên Partiyê de, careka di hate îspat kirin. Hevalê heja Mihê, bi xwe jî, li ser sextekariya burjuwaziya piçûk û sosyal-şovenîstan weha digot, "Ev şev û rojê dikin rewrew. Sozêkê didin û piştî bêhnêkê disa jî bir dikin. Xema wan tenê xwarin, vexwarin û jiyana wan a kesane ye. Ji sibê heya êvarî dikarin bibêjin em li hemberê êrişên împerya-

hwd., gundê Endîwerê jî tevan bêhtir bûye xwedî nav û deng. Bi xweşiya siruştîya xwe, bala hemû şênîyên navçeyê dikişîne ser xwe û di mehên biharê de dibe goreng- û seyrangeha tevayî gel û navenda pîroz kirina cejnên Newrozê, Yekê Gulanê. 15'ê Tebaxê û hemû şahiyên din.

Li ser axa Endîwerê di sala 1968'ê de hevalê şehîd Zinar Ehmed HACI HUSEN (Reşid) hatiye dinê. Malbata hevalê Zinar gelekî mezin û zen-

gin, xwediyê zewiyên fireh e. Belê her demê mîna maleki welatparêz xwe îspat kiriye. Her çiqasî gelekî bi dijiwarî, berî salên 1980'an piştigiriya PDK-Iraq dikir ji, piştî rabûna PKK û bi taybetî ji, bi Hilpişkîna 15'ê Tebaxê re, hêdî hêdî destpêkirî rola xwe ya welatparêziyê li ser bîngeha pîvanên walatparêziyê yê nuh bilayîze. Hevalê Zînar ji xwe kiribû pîreka ji hesinî, ji bo rastîniya PKK û pîrsa serxwebûn û azadiyê bi rastîni derbasî nava malê bibe.

Di maleka weha de hevalê Zînar mezin bû. Belê bi rîhê xwe yê sivik, te digot belkî gundiyeke pîncî salî ye. Weha her tiştên gundiyan baş dizanî. Piştî dawî kirina dibistana pêşîn, ji gund berê xwe da bajêr. Derbasî xwendegeha navîn bû û li wir, hêdî hêdî xwe pêş ve bir û xwest ku kesaniyeke serbixwe ji xwe re ava bike. Lewma, hîna di salên xwendina xwendegehê navîn û lîse (bekelori) de, dest bi xwendineka fireh a dîroka şerên rizgariya gel û welatan kir. Lê

ku di jiyana xwe de hilgavtineke nuh çêbike û bibe şoreşgerekî profesyonel.

Di nava xebata xortan de xwediyê gelek derfet û gengazên mezin bû. Lew Partiyê delameta hinkirina komên xwendekarên nuh dabû ser milên wî. Gelek bi hes kirin, ji dil û can, karê xwe dikir. Bi pîvanên şoreşgeriya rast diçû ser karên xwe. Hevalê Zînar, bi wê xebata xwe ya rast, gelek xort digihand nava rêzên komên hinkirî û biryardariya wan xurt dikir.

Roj bi roj bêhtir, li hemberê hemû zoriyan hevalê Zînar li ber xwe dida... hêviya derbasbûna akademiyê ji Partiyê dikir. Heya meha Cotmehê sala 1988'an havalê Zînar, di xebatên nava gel de gelek serkeftinên heja pêkani. Dûv re Partiyê derfeta çûyina akademiyê da destê wî. Weke miroveki ku ji nuh ve careke din were jiyane, ew qasî bi kêf û eşq, xwe amade kir û di nava karûbarên akademiyê de cihê xwe girt. Çawa ku di nava pîrsên şer û ramyariyê de cihekî bilind digirt, weha ji di xebatên çand û hunerê de

formasyona xwe xweş û geş xweya bike ji, bîlî mirîna me bi xwe, ne tiştêki din e. Niha ez dizanim, ku divê ew malbata welatparêziya pak, bi girêdana bi PKK û ERNK ve giringe were ava kirin."

Piştî dersê, di nava meydana akademiyê de em gihan hevûdu. Hevalê Zînar berê xwe da min û got, "Netir-se, ezê vê rexneya xwe bi firehi binivîsim û bigihînim sermlvisariya Kovara Serkeftinê ya akademiyê."

Dewreya şehidên berxwedana Diyarbekrê-Hênê (Xani) bi serkeftinî derbas bû. Bi lêkolîn û vekirinên Serokatiya Partiyê yê meha Çileyê Paşin gihîştê bilindahiyeka gelekî mezin, ku li ser wê bîngehê hilpişkîna bihara sala 1989'an pêk hat.

Piştî hatina Serok li akademiyê bi çend rojan, plan û programên nuh hatin amade kirin û li ser wê bîngehê hevalê Zînar ji, li pêşiya hevalên akademiyê soza xwe ya dawî da û derbasî nava xebatên gel bû. Li navçeya Dêrikê, di nava rêzên pêşîn de

Ehmed HEMZA (Eli Hesen)

pezan ve dibarine, mezin bûye.

Piştî ku hevalê Ehmed li gund xwendina dibistana pêşemîn dawî kir, ji bo xwendina dibistanê navîn û lîse çû bajarê Dêrikê û li wir çavên wî li ser jiyana civakî ve bûn. Hêdî hêdî nêzîkî rewşa gelemperî ya gel bû. Hiş û birê heval, êdî ji xwendinê nedigirt. Çawa ev gel ji hebûna xwe dûr dikeve? Veristina pîrsa Kurdan wê çawa bigihe encamê? Sedemên vê paşketina Kurdan di dîrokê de çi ne? Rola xwendekarên ji bo guhartina vê rewşê çi ye? Li ser van pîrsan û gelekî din tim bala xwe dibir û dihanî, belê bi rastî nedikaribû bigihê bersivê û navgîneka rêxistinî ji bo van pîrsigirêkan peyda bike.

Belê, geh li vir û geh li wir. Berî salên 1980'an, hîna hol-hola partiyên burjuwaziya piçûk bû. Bê çare hevalê Ehmed ji derbasî nava rêzên partiye-ka burjuwaziya piçûk bibû, bi hêviyên pêşvebirina armanc û daxwazên gel. Lê ew partiyên bê naverok, tenê ji bo berjewendiyên bireka piçûk dihatin bikaranîn. Ji bo ku rastiyê ji ber çavê hevalê Ehmed hunda bikin, her carê sozên derewin didan û delametên mezin pêşkêşî heval dikirin. Di nava wan de hevalê Ehmed, her demê li hemberê wan radiwestî û digot, "Bi rastî ev parti nikare di avahiya jiyana gel de, keireki piçûk ji ava bike. Badihewa em li dora hev diçin û dihen, tu dibêji qey em bayê dipivin."

Hevalê Ehmed, ku bi girani li ser van pîrsan diramand, di xwendina dibistanê de pêşketineke xweya ava nekir. Lewma, xwe ji dibistanê dûr xist. Geh li gund û geh li metropolan di karên giran de xebitî û alikariya malbata xwe kir. Dem derbas bû. Tevgera serxwebûn û azadiyê li her deran xwe bi jiyana gel ve girêda. Ew statuyên kevin dihatin xwarê. Vê carê, rizgariya Kurdan tenê bi Partiya Karkerên Kurdistanê ve hatibû girêdan. Li Kurdistanê, êdî keli bi keli pêşketinên nuh, roj bi roj bi leztir pêk dihatin. Tiştên ku hevalê Ehmed li dûv wan ketibû, li ba PKK ditibû. Lewma, di demeka gelekî kin de, hemû girêdanên xwe ji wê partiya burjuwaziya piçûk birri. Soz û biryara xwe da, ku di nava rêzên dostan de, hemû tiştên bikevin ser milên wî bi dilsozi bi cih bîne.

Çendi di nava rêzên dostên jir de nêzîkî Partiyê dibû, hindê ji sextekariya partiyên burjuwaziya piçûk çêtir û hin bêhtir tedihişt. Hisreta wê dema derbas bûyî, li mejiyê wî dixist. Dilê xwe, êdî tenê bi xebateka şev û rojan a bê lebat, hênîk dikir û digot, "Eger ez, hemû derfetên xwe, huner û hima xwe, bi dijiwarî di rîya Partiyê de serf bikim, wê çaxê ezê bikaribim ji gunehkariya berê rizgar bibim."

Piştî ku heval tevli karûbarên Partiyê bû, pêşî li gundê xwe û li gundên derdorê, xebatên gel birêvebir. Belê di her delivê de hêvi û daxwazên xwe digihand Partiyê, ji bo wê rewşê darbas bike û bibe şoreşgerekî profesyonel. Partiyê, rê li pêşiya wî vekir.

Hevalê Ehmed, ku demeke dirêj di nava rêzên partiyên burjuwaziya piçûk de cih girtibû, baş dizanî, çawa wê karvaniya wan bi gel bide xweya kirin. Di vê barê de, bibû hostayê rûreş kirina parti û komikên reformîst û sextekar. Li ser bîngeha hima Partiyê û pêşketina xebata gerillayan hevalê Ehmed, roj bi roj pîvanên Partiyê çêtir nasdikir û di karvaniyê de ji xweş pêş ve diçû.

Sala 1989'an, Partiyê derfeta hatina akademiyê da destê wî. Piştî demekê, ku tevli karûbarên hinbûna konevani û leşkerî bibû, careke din giring bû vegere cihê xwe yê berê û vê carê, divibû hem di nava gel de û hem ji ji bo derbaskirina hevalan ji tixûb, xebatê bike. Di nava vê karvaniyê de xweya bû, ku hevalê Ehmed xwe gi-handiye pîvanên kesaniya Partiyê. Bi fedekari, bê tirs û bi rewanê êrişê diçû ser hemû delamet û karguzariyên xwe.

Piştî demeka karvaniyê ya heja, li ser wan tixûbên ku ji hêla imperyalist û dagirkeran ve li ser axa welatê me hatine danin, di encama şereki qehremani de ku bi seatan domî, xwe gihande kerwanê şehidên nemir. Bû goriyê axa Botanê ya pîroz.

Belê, berxwedana şehidên Çemê Dîclê, posideyên gelekî mezin li derdorê gerand. Di domana şerê giran de, hemû gundiyan temaşeyê meydana şer dikirin, her yekî di dilê xwe de digot: De lêxe wey tu bav û birayê mino lêxel

Dijmin, li dora hevalan çembereka mîna tîpa "U" danibû. Di navbera wan û Çemê Dîclê de ji, rêzeka leşkeran (eskeran) bi cih kiribû. Tevan bi hev re agir li hevalan dibarandin. Tevli agirê pînc panzeran, bê navbirr, ji jor û jêr tim agir dibarî. Li hemberê bangên dijmin ên xwe-bi-dest-dayînê, dengê sloganên hevalan bilind dibûn: "Bijî PKK!", "Bijî Kurdistan!", "Bijî Serok APO!" Sê seatan bi tevayî, agir nehate birrin. Di encamê de kulmeke giran ket ser rûyê artêşa faşistan. Her sê heval, her sê dilên me ji, bûn mizgina hilgavtina bihara 1990'an û rapirinê gelê Kurdistanê.

Şehid bûna hevalan di demeka weha de çêbû, ku Partiyê haziriyên koçbereka nuh a diroki di şerê geli de, ber bi dawiyê ve dibir.

Giringe ev berxwedan, ji hemû xortên welat re û bi taybetî ji wan kesên van hevalan ji nêzik ve nasdikin re, bibe mîna banga tevlibûna nava rêzên Partiyê... û weha were qebûl kirin. Tiştên em di vê rîyê de hunda bikin, tenê jiyana koledari ye. Belê li şûna vê, emê jiyana û cihaneka xweş, ronak û geş ava bikin... bi destê xwe ve binin.

Hevalên heja! Şehidên me Mihê, Zînar, Ehmed! Em li benda wê rojê ne, ku li ser axa welat, rastî leşkerên faşist bibin. Wê çaxê emê piyaleya tolehildanê (intikamê) vexwun û bersivê baş bidine dagirkerên dirinde. Serkeftin wê tim ya me be! Li benda dijmin, tenê mirina li ser axa welatê me rawestîye! Car caran ez û A... rastê hevûdu dihen. Em dikevin behsa mîrani û mîrxasiya we. Dem gelek bi derengi derbas dibe, lê belê dawiya deng kirina li ser rûmeta we ya pîroz hema nayê.

Hevalên Mihê, Zînar û Ehmed!.. Eve bû demeka hebekî dirêj, ez li ser vê nivîsê radiwestim. Em her çar bi hev re jiyana dibûn... lê belê niha ku ez gihîştîme dawiya vê paragrafê, ez xwe gelekî tenha dibinim, ez xwe gelekî dil bi kovan dihesibinim. Ez li benda wê rojê me, ku li ser axa welat em hevûdu hembêz bikin. Bi xurtî ez li benda wê rojê rawestayî me, ew roja ku tevli hevalan em xwina we ji li erdê nehêlin.

Her hebin hûn di jiyana gelê Kurdistanê de... û bi xatirê we...

Rêhevaleki We

gava li dîroka Kurdistanê dinêrî, her carê, rastî bêbextî û sîxuriya çînên serdest ên Kurdi û xulamtiya wan ji bo hêzên biyani dihat û lewma digot, "Wey loo... bi xwedê eger PKK bi nermî here ser îxanetê, wê ev nemirovên bêbextî, careka din wê bixwazin rola xwe ya gemar bilayîzin. Lewma divê bi tevayî ev pîrs ji holê rabê. Di Kurdistanê de mafê jiyane tenê ji kesên di nava têkoşinê de li ber xwe didin, divê hebe."

Piştî kutandina xwendina lîse hevalê Zînar, azmûna (imtîhana) derbasbûna zanîngehê (universite) bi serkeftinî pêkani û di nava koma xwendekarên zanîngehê de, di rêza lêkolînên matematik, fizîk û kîmî de cihê xwe girt. Di salên xwendina zanîngehê de havalê Zînar, pîrsên gelemperî yê cihanê, şerên gelan, pîrsa serxwebûn û azadiya gelan hûr hûr dikola. Di nava xortan de, li ser bîngehên materyalizmê, her demê peyvîn û danûstandinên fireh dida pêş. Bi girani di nava xortên xwendevan de, piştî ku girêdanên xwe di sala 1986'an de bi Partiyê re xurt kir, dest bi xebatên propaganda û ajitasyonê kir. Di her kareki xwe de, dibû nişanê hes kirina hevalan û bi bizmîtiyeka (disipline-ka) xurt, li hemberê hemû zoriyan radiwestî.

Bi xwendineka berfireh û tîgîhiştîna birdoza Partiyê, bi xebatên karvani yê rast di nava gel de, rastîniya rewşbirên şoreşger bi derdora xwe dida pejirandin. Weha digot, "Rewşen-bîr ew mirov e, ku di karvaniyê de bikaribe bibe hostayê gel." Sê salan di zanîngehê de bi vî rengî xebata xwe berdewam kir. Dûv re hêviya wî ew bû,

cihekî pêşemîn digirt. Bi folklor û tiyatroyên hosta dilê hevalan di şevên moralê de geş û xweş dikir.

Di nava karûbarên dewra şehidên Diyarbekrê-Hênê (Xani) de, gelek bi aktîfî tîkîlî danûstandinên di nava dersan de dibû û bi xwe ji darsa, "Netewîperestîya paşmayî (îlkel milliyetçilik) li Kurdistanê" hazir kir. Bi nimûneyên zelal ji, diroka wan a reş vedikir û bersiva hemû pîrsên hevalan dida. Ew qasî fedekar û dirust bû, ku serkariya akademiyê gelek pîrsên rojenin ên akademiyê dabû ber wî.

Hevalê Zînar carekê di dawîya darsa, "Pîrsa jinan û malbatê li Kurdistanê" de, ku ji hêla hevalê şehid Xelîl TUNC (Bozan) ve ji axiftinên Serokatiya Partiyê hatibû amade kirin û wergerandin, rexneyên li ser xwe weha anî zimên, "Ez di maleka zengin de mezin bûme. Lewma, heya berî ku ez bikevim nava xebatên Partiyê, min qet zoriyên jiyana gel nedizaniyê. Hemû pîrsên jiyana min ên kesani bê problem bi cih dihatin. Lewma di demekê de hêviyên min ên burjuwaziya piçûk derdiketin pêşiya min. Min digot, 'Ezê ji xwe re hêlineka piçûk ava bikim û bi xweşî jiyana xwe ya taybetî derbsa bikim.' Di destpêka xebatê de ji, çaveki min li ser jiyane bû û çavekî ji li ser pêşveçûna Partiyê bû. Ez ketim nava şereki giran ê hundirî. An divibû ez welat, gel û hevalan ji bir bikim an ji giring bû bê dudilî ez xwe bi xebatê ve bikim yek. Ne çare, di dawiyê de taybetiyên şoreşgerî zora wan hêviyên min ên burjuwaziya piçûk birin û ez tîgîhiştimê, ku xilasi tenê bi girêdana bi xebatê ve peyda dibe. Jiyana koledariyê, çi qasî bi

cihê xwe girt û weha ji dest bi xebatên derbas kirina hevalan ji ser tixûb kir. Komên pêşmergeyan rêz bi rêz bi serkeftinî derbas kir. Bi xwe, ku li wê navçeyê mezin bibû, xwediyê gelek avantajên bilind bû.

Di nava xebatê de delametên serokatiya taktîkî li gora pîvanên têkoşîniya PKK pêk dihanî û mîna zarekî gelê hosta, ji hêla hemû welatparêzan ve dihatê naskirin. Bi rastî semboleki mîraniya leheng bû, weha ku bi xebata xwe hemû malbata xwe bi şoreşê ve girêdabû û wateya welatparêziya hemdemi bi wan dabû fîm kirin.

Kin bêtir gotin, hevalê Zînar ew qasî dilgerm û xwedî moraleki bilind bû, ku mirovên li dora wî yek carê diketin nava rewşekî qet zori, nexweşî û astengan di nava xebatê de ji xwe re pêşigir nebinin. Heya bi şehidbûna xwe ji, brûska mîrani, qehremani û cangoriya bê tixûb gihande xortên şoreşger. Xwina xwe di berxwedana Çemê Dîclê de rijand û bû buhatiyeka bê nimûne.

Gundê Rihanîkê (gundê şehid Diyarwar) ne tenê bi xemla xwe bi gundê li derdorê re ketiye hawîrkanê (musa-beqê), belê weha ji bi dayîna xortên şer û şoreşê xwe hilgavtiye serê listeya gundên xwedî pareka mezin di berxwedan û şerê serxwebûnê de. Bi girêdana xwina şehidan ev gund rabûyê jor û bûye cihekî deranina destanên qehremaniye. Li vir, li ser vî axa pak, hevalê şehid Ehmed HEMZA (Eli Hesen) di sala 1963'an de hatiye dinê. Hevalê Ehmed di malbetaka welatparêz û kedkar de, ku jiyana xwe bi çandiniyê û xwedî-kirina sewal û

Berdewama axiftina şoreşgerê li Almanya girtî, Hasan Hayrî Guler:

PKK berpirsiyarê mirovatiya li Kurdistanê li ber xwe dide ye

DESTPÊK

DI HEJIMARA BIHURÎ DE

Di navbera salên 1919 û 1938'an de li Kurdistanê, li herêmên Koçgiri, Pali-Hênê û Dara Hênê, Gridax (Ararat), Dêrsim û hwd. serhildanên gelê Kurd li diji vegirtina dewleta Tirk bilind bûn. Berxwedana Kurdan bi salan berdewam kiribû. Dewleta Tirk ji, seri dabû hovitiyeke gelekî mezin. Ev hoviti, her rojê û di her kêliyê de ji aliyê mezinên me dihat gotin û berzîmên dibû. Gava ku mezinên me dest bi axiftin, stran an helbestên xwe dikiran, hovitiya dewleta Tirk a li diji gelê me her carê dihanin zimên. Em zaro ji, di bin posideyên pîr giran de diman.

Piştî şikandina serhildanan, dewleta Tirk tu caran di derbarê van serhildanan de tişteki nedigot û negotiyê. Tişteki li ser van serhildanan di çapgeriya Tirkan de nedihatîn û nehatine nivîsin, bi rengê ku hatibin belav kirin. Dewleta Tirk bi vî yê dixwest, ku ew hovitiya wê zû were ji bir kirin. Lê disa ji bûyer tev dihatin bira mirovan û berxwedana di van serhildanan de li ser zimanan digeri.

Ma gelo leşkerên Tirkan çawa bi sed-hezaran mirovên Kurd bi hesanî qir kirine? Çawa bi sed-hezaran mirovên Kurd koçber kirine? Çawa rêberên serhildanan bi xizmetê, bi hesp û mehinên xwe ve girêdane û wan bi lêdanên welê hovdar kuştine? Çawa pêşeng û serekan bi daran ve kirine? Çawa bi hesanî serê mirovên Kurd jêkirine? Çawa zarokan bi serên çekên xwe di zikên dayikan de kuştine? Çawa bi hezaran gund tevli mirovên di malan de dane ber êgiri û şewitandine? Çawa bi hezaran bajar û gundên Kurdan hilweşandine, rûxandine û kirine kavi? Çawa bi sed-hezaran mirovên Kurd ên miri di geli û newalan de, di çalan de komî serhev kirine û wan welê gori kirine? Çawa bi hezaran Kurd di "Dadgehên Serxwebûnê (Mehkemeyên Îstiklalê)" de bi cezayên giran ceza kirine? Belê, bersivên van pirsan tevan divê baş werin dayin! Mirovên ku vî hovitiya dewleta Tirk a li ser gelê Kurd ditibû û bihistibû, tu caran nedikari bûyeran ji bir bike. Herweha nedihîşt, ku ev bûyer werin ji bir kirin. Ji ber vî yekê bû, ku tirs û xofa ji leşkerên artêşa Tirkan, di mejiyên mirovên Kurd de, cih girtibû û Kurd, heya awa hes-tuyên xwe ji ber vî tirsê dilerizin.

Disa, me lêdan û pikoliyên leşkerên artêşa Tirkan bi çavên xwe ditine, me wan di jiyana xwe de ji derbas kiriye. Lewma ew, mîna marên reş her demê li ber çavên me bûn. Çawa mirovek ji ber maran direve, em ji weha ji ber leşkerên Tirkan direvyan. Gava leşker dihatin nava gundên me, em tev, biçûk û mezin, jin û mêr diketin nava tirsê. Ew, em digirtan, me şilf (şot) û tazi dikiran û bi saetan me didan ber lêdanê. Di havinan de li ber tavê, di zivistanan de di nava berfê de, bi gelek saetan me didan sekinandin û li me dixistin. Lêdanên gelekî giran û bê rûmet li me dikiran. Eve gelekî eşkere ye, ku jiyana me yan ji mirina me tenê di destê leşkerên dewleta Tirkan de bûn.

Kijan demê leşkerêkî artêşa Tirkan bixwesta, dikari mirovekî Kurd ê bê çek, sivil, bê guneh, nehati parastin li gora daxwaza dilê xwe bikuşt û hîna ji dikare vî bike. Dewleta Tirk di pîrsa gelê me de, hemû zagonên mirovatiyê di binê lîngan de dipêçiqîne. Çi hovitiyeke xwe hebû hema pêkdihani, di hêne. Dewleta Tirk tu caran dev ji terora xwe ya leşkerî, dev ji karê asimilasyon û helandinê, dev ji tirsandina gelê Kurd berneda ye. Van tevan ji xwe re zivirandiye çekên pêşkêti û tu caran wan ji destê xwe berneda ye. Dewleta Tirk bi hima (quwweta) zilm

û zorê, bi hima hovitiya leşkerî temenê (imrê) xwe dirêj kiriye û heya roja niha jî, dixwaze bi vî zora paşverû xwe li ser lîngan bigire, bihêle. Dewleta Tirk dixwaze wê diroka xwe ya bi tevayî xwin, vî rojê jî li ser têkoşîna rizgariya netewa Kurdistanê bidomîne.

Min heya niha bi kurtayî, birek ji jiyana gelê Kurd û mirovên Kurd a di bin doliwgeriya û dagirkeriya dewleta Tirk de, da zanîn û xweya kirin. Jiyana ku dewleta Tirk bi kotekê bi gelê me daye pejiwandin, li çî welatekî cihanê, jiyaneke weha nikare were ditin. Min xwest bi van nimûneyan ramyarî û pikoliya dagirkeran bidim xweyakirin. Çî qasî xizmeta perçiqandina rûmet û qedra mirovatiyê kirine, jiyana gelê Kurd çî qasî zivirandine girtigehê û çî qasî dijîminahiya gelê Kurd û mirovatiyê kirine, ji van ramyarî û pikoliyan eşkere derdikevin holê.

Çima ev dewlet ji bo sîd û menfeatten xwe yê dagirkeriyê neteweyekî birçî, tazi û bê welat di hêle, dixwaze hemû hebûnên netewî yê vî geli serbijêr bibe? Çima ev dewlet mirovên Kurd bi sed-hezaran qir dike û li ser vî bingehê ev hêza paşverû, bi navên weke "hoviti" û "teroristiyê" di hê nasîn? Belê, ev hêza wan dike, dewleta dagirkerên Tirk e! Li aliyê din jî, hêzek heye, ku ji bo rizgariya gelê Kurd, ji bo xizmeta mirovatiyê seri hildaye û li diji koletiyê, zilm û zorê şer dike. Ev hêz jî, delametên xwe yê diroki pêkdi hêne û berpirsiyariya mirovatiyê dike. Ev hêz, rêberê têkoşîna rizgariya netewa Kurdistan, Partiya Karkerên Kurdistan-PKK ye.

Dagirkerên Tirk her bawer dikiran, ku doza Kurdistanê kuştine û vî dozê kirine goristanê. Tu caran bawer nedikiran, ku gelê Kurd careka din wê hişyar bibe û wê xwedî li doza xwe derbikeve. Bi rastî jî, gelê me gihandibûn raddeyeka ku neyê naskirin û were înkâr kirin. Lewma ji tu kesekî bawer nedikir, ku doza Kurdistanê wê careka din xwe bide spartin. Di demeke weha de PKK, mîna giyayekî ji nava derzên kevîran ve hişîn bû û bi vî awahî li ser axa Kurdistanê dest bi têkoşînekê kir. Heya dema tevgera PKK nebû, mirovên Kurd di cihaneke tari de dijiyan. Gelê Kurd bi derketin û damezirandina PKK xwe gihandiye cihaneka tev ronahî. Berî derketina tevgera PKK, gelê Kurd û hemû mirovên Kurd, bi sedan salan di riyeka tari de dimeşiyan. Ji ber vî yekê, ez dibêjim gelê me bi vî awahî xwe gihandiye cihaneka ronak. Derketina PKK, ji nuh ve hatina ziman, ji nuh ve berziman bûna diroka Kurdistanê, Kurd û Kurdistanê ye; bilindbûna hebûna netewê Kurd e. Derketina PKK, berziman hatina diroka mirovatiyê ye; bûyera xwedî derketina li rûmeta mirovatiyê û mafên mirovan e.

Di diroka Kurdistanê de cara pêşemîn PKK, gelê Kurd zanayê fikr û ramanên rast kiriye. Gelê Kurd armancên xwe, diroka xwe, rîya rizgariya xwe, dost û dijminên xwe di bin rêberiya PKK de naskiriye. Mirovên ku nediwêrin bi zimanê xwe bipeyvin, di nava rêzên PKK de zimanê xwe gerandine û devê xwe li hemberê bédengiyê vekirine. PKK, xwedî li hebûna netewê me derket û destpêkir, ku civaka me ji nuh ve biverisîne.

Heya dema derketina PKK, bi navê Kurd û Kurdistanê çî rêkxistinê di rîya wan armancan de, di nava Kurdan de, nehatibû damezirandin. Gelê Kurd cara pêşin, bi derketina PKK kariye xwe bigihîne rêkxistina xwe ya resen. Karker, gundi, rewşenbir, jin, mêr, ciwan û hwd., hemû mirovên Kurd tenê di bin rêberiya PKK de delîva (keysa) xwe-rêkxistinê peyda kirine. Gelê me, raman û

hikmên hêzên feodali jî, tenê di nava rêzên PKK de kariye bişikîne. Ji ber vî yekê jî PKK, berpirsiyar û parêzkare demokratîyê yê rast û dirust e jî.

Jinên Kurd, nedikarin ji navbera çar diwaran bi çî awahî derbikevin. Jinên Kurd ji qeyd û bendên koletiyê, xelex û zincîrên bendewariyê di nava rêzên PKK de şikandine. Li ser vî bingehê jinên Kurd, di bin rêberiya Eniya Rizgariya Netewa Kurdistanê - ERNK de Yekitiya Jinên Welatparêzên Kurdistanê - YJWK avakirine. Dayikên me, bi temenê xwe yê pîr, hemû alikariyên xwe pêşkêşî me dikin. Ji sibê (beyanê) heya êvarî, bi rojan, di avahiya dadgeha Almanya ya imperyalist de amade dibin. Kulmên xwe bilind dikin û dirûşmeyên xwe yê weke, "Biji Serok APO!", "Biji PKK!" dibangin. Ma gelo ev tev ji bo çî ne? Belê, dayikên me yê kal ji baş dizanin, ku PKK xizmeta rizgariya wan dike. Lewma baweriya xwe bi PKK di hênin û bi dil û can xwedî li Partiya xwe derdikevin.

Li derveyî çend Kurdên xayin û welatfiroş, ji ber çî di demeke kin û nezîk de bi milyonan mirovên Kurd ên welatparêz xwe li dora PKK civandine? Ji ber ku PKK, bi bernamê û xebata xwe daxwaziyan gelê Kurd pêkdi hêne. PKK bersiva armancên gelê me dide. PKK tevgera pêşvebirinê, çekirinê, bilindkirin û zanakirinê ye. Bi têkoşîna PKK ne tenê mirovên Kurd, her weha kevîr, dar, çiya, deşt û hwd., hemû hebûnên Kurdistanê hatine zimên. Çawa, ku nexweşekî li ber mirinê li dixtor û dermanan digere, di dema bermirina gelê me de jî PKK derket û ji her nexweşiyekê re, ji her kul û êşê re çareyekê peyda kir. Gelê me hatibû merheleyeka welê, ku divibû ji hikmê dewletên dagirker re ji bo tunebûn û mirina xwe seri danibana yan ji divibû di bin rêberiya PKK de ji bo Kurdistanê serbixwe û aza şer bikirana. Riyekî din nemabû.

Ma gelo, gava li ser axa welatekî ji aliyê hêzên dagirker de rûmeta mirovatiyê vî çendê bi eşkeretî were perçiqandin û erzankirin, tevgera ku xwedî li maf û rûmeta mirovatiyê derbikeve, divê bi çî navî were naskirin? Disa, partiyeka ku neteweyekî ji xwewa mirinê hişyar kiribe, divê bi çî navî were naskirin? Neteweyekî heye, ji bo rizgariyê li ber xwe dide, radibe ser lîngan û ber bi mirovatiyê ve dimeşe. PKK navê vî netewî bi xwe ye. Mirovatiyekî heye, ji bo maf û rûmeta mirovatiyê li ber xwe dide. PKK ev mirovatî bi xwe ye. PKK li Kurdistanê, berpirsiyarê vî mirovatiyê ye. Ji ber vî yekê jî, di demeke pîr kin de bi milyonan mirovên Kurd cihên xwe di nava rêzên PKK de girtine. Li ser vî bingehê PKK, dilê parêzkare demokratîyê û parêzkare mafên mirovan ji xweşkir û heyraniya wan kişande ser xwe.

Derketina tevgera PKK, xwedî derketina li çarenivîsa xwe ya mirovên Kurd û gelê Kurd e

Ma gelo ji bo çî min cihê xwe di nava rêzên PKK de girtiye?

Ez ne li asmanan (ezmanan) dijam. Ez li ser axa Kurdistanê li gundekî Kurdan hatime cihanê û li wir dijiyam. Zilm û zordariya hemû mirovên Kurd, bav û bavpîrên min, li seranserê gelemperiya Kurdistanê ditibûn, min ji ew li gundê xwe bi her awahî ditine. Heya ez bibûm 12 salî, min li derveyî gundê xwe çî gund neditibû. Tu caran min nedikaribû ez

Me îdeoloji û ramyariya bi zanistî û serbixwe, cara yekemîn li Kurdistanê, ji devê şoreşgerên Kurdistanê bihistin. Ev îdeoloji û politîka bi serokatîya rêheval Abdullah Ocalan derketibûn holê. Ew mejiyê me, ku bi jehra kemalizmê hatibû tîjîkirin, dest bi paqijbûn û pakiyê kir.

herim gundên derdorê yan ji herim bajêr. Li gundê me çî tişteki weke rê, elektrik, nexweşxane, namexane, dibistan û hwd. tunebûn. Li derveyî leşkerên Tirk, min çî hebûneka dewleta Tirk neditibû û nasnedikir. Mekî ne çî ye, telefon çî ye, radyo û dixtor çî ne, ne çî ne? Min bi wan nedizani, ji ber ku min wan neditibû. Eve bi zelalî di hê fêhm kirin, ku çî navgîneke (haceteke) guhdarkirinê, ronahikirinê, şiyandinê, gihandinê, gihîştinê û hwd. li gundê me û li gundên li derdora me tunebûn. Em neçare mabûn, ku mîna kerr û lalan bijiyân. Di jiyaneke pîr hêjar, xizan û feqîr de, ez tazi, ez rojekê têr rojekê birçî dijiyam. Ji ber vî jiyana belengaz, nezan û heywanî, min nedizaniyê, ka jiyana mirovan çawa ye û min teviya cihanê mîna gundê me dizani û min gund weke teviya cihanê dihesiband.

Gava ez bûm heft-salî, li gundekî ciranê gundê me, min dest bi dibistana Tirkan kir. Cara pêşemîn di kesbûna mamhostayekî Tirk de ez bûm evindarê Tirkiyê, ji ber ku di vî dibistanê de tenê Tirkitî disistîn seriyê min. Mamhostayê me, hem li dibistanê û hem ji di malên me de, peyvîna bi zimanê Kurdî li me qedexa kiribû. Em pîr nezan bûn, li paş mabûn. Lewma jî, di wê hêlîna asimilasyonê de, di dibistana Tirkan de, Tirk dikarin bi hesanî (rihetî) mejiyên me bişûn. Lê bi hesanî nedikarin ziman û çanda me, bi me bidin ji bir kirin. Gava min dibistana pêşin qedandibû, ez tenê hîni pîr hindik zimanê Tirki bibûm.

Dibistana navîn li navçeya (qezaya) me tunebû. Divibû ji bo xwendina dibistana navîn, her kesek bi çûya bajarên mezin. Gava ji bo destpêkirina bi dibistana navîn ez çûm bajêr, ez hîna 12 salî bûm. Lê bajar ji bo min cihaneka nuh bû. Ji ber çî? Ji ber ku, tiştê ku min tu caran li gund neditibûn û nebihistibûn, min ew li bajêr didit û dibihist. Min gurrîna mekîneyan cara pêşin li bajêr bihist. Min hebûna "ronakbîrên" dewleta Tirk, cara pêşin li bajêr dit. Navgînên ku xizmeta jiyana mirovan dikiran li bajêr dihatin ditinê. Belê, ez ji gundê xwe hatibûm cihaneka nuh. Lê min nedizani ku li bajar, bir û ramanên kemalizmê bi lez û bezi mejiyên mirovan jehr dikin. Min gelek caran li xwe dipirsiya. Ma gelo ji ber çî ev navgînên xizmeta mirovan dikin li gundê me ji tunebûn? Ji aliyê din, min bajarê didit... jiyana di wan de pîr xweş bû. Jiyana li bajarê pîr i bilind bû. Nexasim jiyana li bajarên Tirkan bêhtir xweş bû. Di navbera bajarên Tirkan û bajarên Kurdan de, di navbera bajar û gundên Kurdistanê de ferqekî mezin, bi qasî çiyakî bilind cudahiyeke mezin, xwe dida şanikirin.

Hêdi-hêdi hinde nakokî di mejiyê min de cihên xwe digirtin. Min dipirsi: Ma gelo ji ber çî gelê Kurd jiyaneke vî çendê feqîr û belengaz didomîne?

Çima vî çendê pikolî, zilm û zorê dibîne? Ez bi hişkî li bersivên van pirsan digeriya.

Dibistanên Tirkan roj bi roj bêhtir min dihelandin. Kurdîniya min, bi min didan ji bir kirinê. Birdoz û sincê (ex-laqê) kemalizmê, giyana (rihê) Tirkbûnê disistin seriyê min. Ez diketim dîv jiyaneke kesanî (şexsî), armanca min dibû ev, ku ez di bin hikmê dewleta Tirk de bibim rewşenbîrekî Tirk.

Dagirkerên Tirk mejiyê me vî çendê şûştibûn, ku em dev ji jiyana xwe berdin û xwedî li Kurdîtiya xwe dermekevin. Lê ji aliyê din dewleta Tirk hoyên aborî û debariyê yê jiyana min neguhartibû. Xizani û belengaziya min mîna berê berdewam dikir. Tiştê kiribûn tenê ev bû; wan mejiyê min bi xwe ve girêdabûn, wan posideyên xwe li ser min avakiribûn. Lewma jî, min nedikari ez xwedî li hebûna xwe derbikevim.

Dema ku li diji rêkxistinên pêşverû û şoreşger pikoliyên dewleta Tirk zêde û diwartir bûn, di nava ciwanên xwendekar de jî, bir û ramanên şoreşgerî û pêşverû bêhtir pêş ve çûn. Ji vî zanabûn û hişyarbûnê min ji paya xwe baş stand.

Piştî sala 1970'an, li Tirkiyê, li diji sazûmana (sistema) Tirkan çend tevgerên pêşverû derketin holê. Hemû xwendekarên şoreşger, li dora wan tevgeran xebateka birdozî (ideoloji) dabûn pêşiya xwe. Berî derketina PKK, hemû kom û sazîyên çep ên Tirkiyê, hemû rêkxistinên hebûn, gotinên Kurd û Kurdistanê nedihanin ser zimanê xwe. Bi çavê înkarkirinê li gelê Kurd dinêriyan. Her çendî bi navê şoreşgerên Tirkiyê xwe didan nasîn û gala-gala şoreşê dikiran jî, ji aliyê ideoloji û politikaya xwe ve, xwe ji çarçivên şovenizma civakî dermedixistin der. Bi bernamê û karê xwe, bi çî rengî li ser mirovên Kurd nedizaniyê û di bir û baweriyan xwe de cih nedidan pîrsgireka gelê Kurd.

Disa, berî derketina PKK, hejmareke hindik ji Kurdan li dora çend komeleyan kom bibûn. Lê ev jî nedizaniyê xwedî li navê Kurdistanê bi xwe ji derkevin. Ev ji weke dagirkeran ji Kurdistanê re "Rojhilat" digotin. Armanca wan ji bo rojhilatê, tiştê weke rê, av û elektrik bû. Van komrkan dîv re, bi destûra dewleta Tirk çend kovar çap kirin. Lê tu caran nekarin hevserê di seriyê xwe de ji destê dewleta Tirk derxinin.

Di vî demê de posideyên wan bûyerên ramyarî li her xwendekarokî Kurd dibûn. Li min jî bûn. Min ji dixwend, min guhdarî dikir û li rîya rast digeriya. Lê hemû kom û komikên hebûn, nedikarin min razi û qayil bikin. Bi noleka rast li pîrsa netewî nedinêriyan.

Piştî sala 1973'an, komeke piçûk ji xwendekarên Kurd derkete holê. Bir û baweriyan vî komê, me ciwanên Kurd razi dikirin. Cara pêşin min pîrsa netewî, gotinên Kurd û Kurdistanê bi ramanên rast ji devê şoreşgerên Kurdistanê yê di vî koma nuh de bihistin. Birdozê wan me baş ronahi dikir. Li dermafê diroka Kurdistanê, jiyana gelê Kurd, mirovên Kurd, hêzên dagirkeriyê, têkoşîna rizgariya netewa Kurdistanê û hwd. bir û baweriyan nuh, vî komê dihavê pêşiya me. Ez bi her awahî ronahî dikirim. Me ideoloji û ramyariya bi zanistî û serbixwe, cara yekemîn li Kurdistanê, ji devê wan şoreşgerên Kurdistanê dibihistin. Ev ideoloji û politîka bi serokatîya rêheval Abdullah Ocalan derketibû holê. Ew mejiyê me, ku bi jehra kemalizmê hatibû tîjîkirin, li ser vî bingehê dest bi paqijbûn û pakiyê kir.

**DÛMANÎK
DI HEJIMARA BÊ DE**

GAV BI GAV XAKA KURDISTAN

Êrdimeke niştiman, ku bûye warê çem, av û rûbarên boş

MEREŞ

- I -

NAVÊ ÊRDIMA MEREŞÊ (GURRGUMÊ) XWEDIYÊ ÇI BINYADÊ YE?

Weke çavkeşiyên Aşuriyan dibêjin, navê Êrdima Gurgumê di dema Dewleta Hitîti ya Dereng de "Markasi" bû. Ev nav heya dema Romayîyan hatiye bikaranîn. Di dema Islametiye de navê Êrdimê bûye "Mar'aş". Maneya vê gotinê di zimanê Erebi de, weke "cihê hejine, lertzîne" dihe zanîn. Weke dihe zanîn, ji ber çinandina birinçê (çeltûkê) demekê axên Êrdimê ziviribûn golên heriyê û li Êrdimê nexweşiya taya mîşên pûşî bi firehî belav bibû. Bir û bawerî hene, ku dibêjin lewma vî navî dane Êrdimê. Gava Gurgum (Mereş) ji destê Ereban dikeve destê Bizansiyan de, nav ji bi rengê "Marsaion" dihe guhartin. Ji ber ku serdestiya Bizansiyan li ser Gurgumê demekê kin doma, ev nav cih negirt û nekari xwe bi bingehî serdest bike.

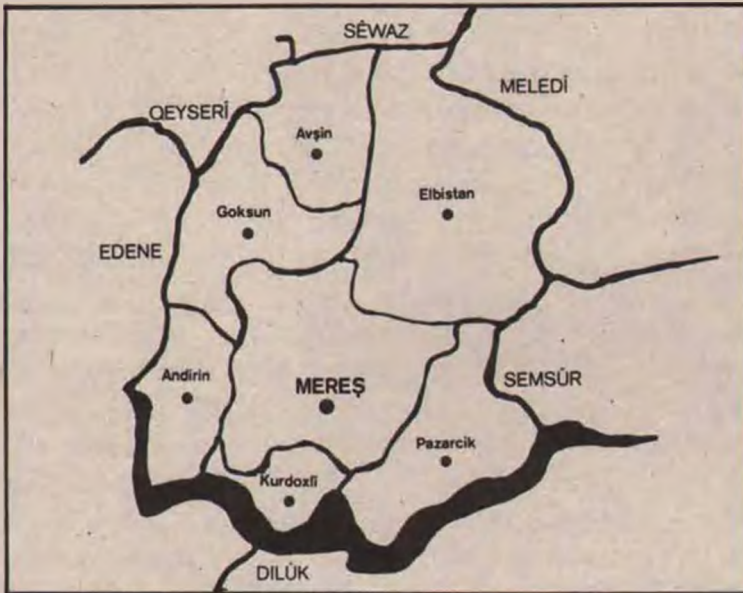
Gelê Kurd di demên berê de navê Êrdimê weke "Gurgumê" hildida. Ev gotin heye ku Kurdiya gotina Erebi bû. Di demên niha de ji gelê me, navî tenê weke "Mereş" bi lêv dike û dizane.

DİROKA KURT A ÊRDIMA MEREŞÊ

Diroka Êrdima Mereşê xwe dirêji berî diroka nivîsî dike. Ji wan deman heya niha, weke ciheki danîşvaniyê (rûniştinê) hatiye hilbijartin.

Di qurneya navîn de, Mereş xwe gihandibû rewşeke pêwîst, ji ber ku xwediyê rîyekî kerwanan bû û ev rê ji Mezopotamiya vedikir herêman din.

Cara pêşemîn Hitîti Êrdima Mere-

torîya Hitîti, li Êrdimê Mirikên Hitîti yên Dereng, mîna hêzên curbicur derketin holê. Ev mirikdari (dewletên piçûk) ji sala 2000'i Bz. heya sala 700'i Bz. hebûna xwe domandin. Di wê demê de li Êrdima Mereşê, "Dewleta Bajêrî" ya bi navê "Gurgum"ê serdest bû.

Gava li Rojhilata Navîn Aşurî ji mîna hêzekî serdest pêş ve ketin, Êrdima Mereşê ji tevli axa xwe kirin. Lê gava Medan (Mediya) zora Aşuriyan birin û dewleta wan rûxandin, vî carê ji Medi, Êrdima Mereşê vegirtin û xistin bin serdariya xwe.

Êrdima Mereşê ji mîna Êrdimên Kurdistanê yê din, bi berdewamiyê rûberê ceng û şerên hêzên serdest bûye. Her carê ji, ketiye bin hikmê hêzên dagirker ên biyani, ku di şer û cengan de biserketibûn. Piştî domana serdestiya Medan, bi rêzê Pers, Qraliyeta Kapadokîa, împaratoriya Roma û Bizansi bûne serdar û Mereş dem û domana van jiya ye.

Di salên afiribûna (derketina) muslimaniyê de Mereş, rûberê êrişên

xwe ji van cihan dîr bixe.

Di sedsala yanzdehan de êrişên elên Tirkên Oxuzî destpêkirin. Paşê ji ev elên tajan û talanê, mîna beglikan hebûna xwe li Êrdimê ji domandine. Piştî, bi yekbûna di nava van beglikên Tirkan de, împaratoriya Osmani derkete holê.

Di Şerê Cihanê yê Yekemîn de împaratoriya Osmani têkçû. Bi hilweşîn û belavbûna împaratoriya Osmanî, Mereş ji rûberê dagirkirina Frensiyan dibe. Di sala 1920'an de, piştî ku Frensi xwe paş ve kişandin, Mereş kete bin banduriya Tirkan.

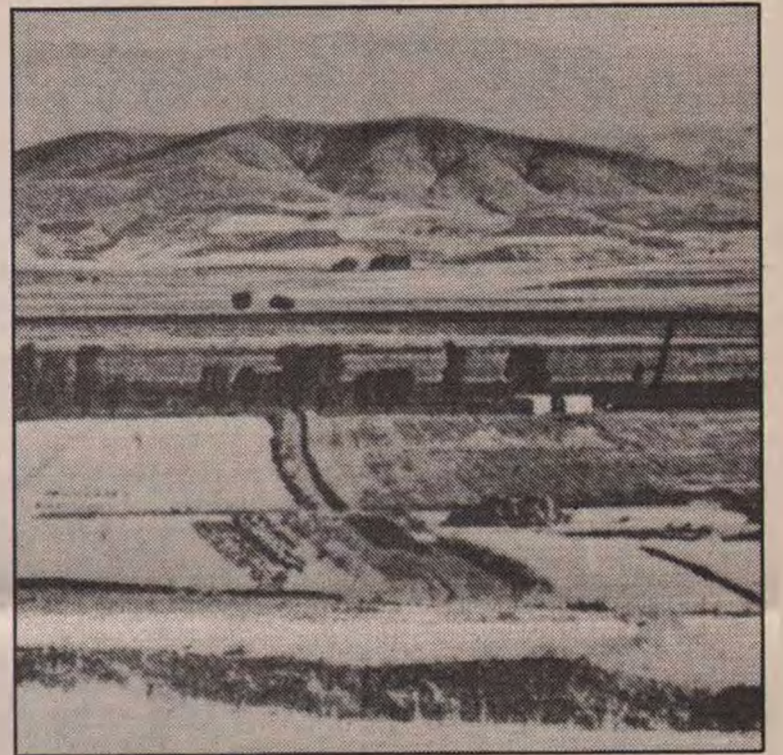
Bi danezanekirina damezirandina dewleta Tirkîyê, Mereş ji giha statuya bi rengê wilayetekê.

REWŞA ERDNÎGARÎ LI ÊRDIMA MEREŞÊ

Çiyayên Êrdima Mereşê:

Erdima Mereşê niha li ser erdeki 14.327 km² berfireh, avabûye. Tixûbên Mereşê bi Êrdimên weke Qeyserî, Sêwaz, Meledî, Semsûr (Pirrin), Di-

axê Êrdimê çiyayên li ser 3.000 metran bilind, hene. Ev çiyayên bilind erdên fireh kirine bingeha xwe. Çiya, ji hemû erdê Êrdimê, ji sedî 59.7 kirine bingeha xwe. Li kêleka vî ji, plato ji sedî 24 û deşt ji sedî 16.3 erd digirin. Çiyayê li Êrdimê bilindtirin, Çiyayê Nurxakê (Nurhak) ye. Ev çiya 3.081 metran bilind e.

Deşta Mereşê, deşteki bi xêr û ber e...

Çiyayên Gewr (Amanos): Ev çiya, li başûrê-rojavayê Êrdima Mereşê, erdên bi gir bi gir çêkirine. Birê Çiyayên Gewr ê dikeve ser erdê Êrdima Mereşê, bi navê Çiyayê Çemenan dihe nasin. Ev çiya, her weha berdewamên Çiyayên Torosê yê li başûr in.

Çiyayê Beridê: Ev çiya li rojavayê bajarê Mereşê û 30 kilometre ji navçeya Elbistanê dûr, li başûrê-rojavayê Elbistanê bilind dibe. 3.014 metran bilind e. Kendal û qontarên Çiyayê Beridê yê li xwar (jêr), bi rêlistan û daristanan xemilîne.

Çiyayê Engizêkê: Ev çiya 2.815 metran bilind e. Çiyayê Engizêkê, dikeve bakurê-rojhilatê bajarê Mereşê. Ev çiya bi Newala Goksu, li ciheki kort, bi riya Çiyayê Axirê, ji Çiyayê Nurxakê cuda dibe û vediqete. Çiyayê Engizêkê ji, berdewamê Çiyayên Torosên Başûr e. Çiyayên siruştî li vî çiyayî gelekî kêr û hindik in. Ji vî alî ve, ev çiya, çiyakî jar e.

Li Êrdima Mereşê, li derveyî van çiyayên pêwîst hinde bilindahiyên din ji hene. Ji van, ên pêwîst ev in: Çiyayên Binboxa (2.942 metran bilind in), Çiyayê Deli Hobek (2.338 metran bilind e) û Çiyayê Axirê (2.301 metran bilind e).

Platoyên Êrdima Mereşê:

Pirraniya platoyan dikevin bakurê Êrdimê. Ji hemû axa Êrdimê, ji sedî 24 bûne ev plato. Li başûrê Mereşê ji hinde plato peyda dibin. Li derveyî van herdu alîyan, li ser dirêjahiyên Çiyayê Engizêkê û Çiyayê Gewr ji, hinde plato hene, ku bilindahiyên wan digihin heya 1.000 û 2.000 metran. Mirov li van deran, rastî platoyên vî nolê bilind in, dibe.

Çem û rûbarên Êrdima Mereşê: Êrdima Mereşê ji aliyê av, çem û rûbaran xwediyê ciheki pêwîst e. Hema hema teviya Êrdimê dikeve kevi û qirexa Çemê Ceyhanê.

Çemê Ceyhanê: Çemê Ceyhanê, ji çiyayên ku dora deştên navçeya Elbistanê zivirandine, za dibe û derdikeve. Çemê Ceyhanê çend av û rûbarên piçûk ji tevli xwe dike û paşê mezintir dibe. Ji geliyên teng û kûr diherike. Çemê Ceyhanê di kêliyêkê de bi kêmasî 56 m³ û bi zêdahi ji 1.960 m³ av diherikîne.

Rûbarê Aksu: Ji qontarên Çiyayê Engizêkê derdikeve. Ji şaxên Çemê Ceyhanê yê xurttir e. Bi avên ji aliyê hêldora Buyukcerit dihe, xurttir û mezintir dibe. Rûbarê Aksu, ji aliyê bakurê-rojava û başûrê-rojhilatê Deşta Mereşê derbas dibe û paşê xwe tevli Çemê Ceyhanê dike. Di kêliyêkê de bi kêmasî 140 m³, bi zêdahi ji 496 m³ av diherikîne.

Li Êrdimê bili van çem û rûbarên pêwîst, nêzîkî 30 avên din ji hene, ku

Êrdimê bi firehî av didin.

Newal û deştên Êrdima Mereşê:

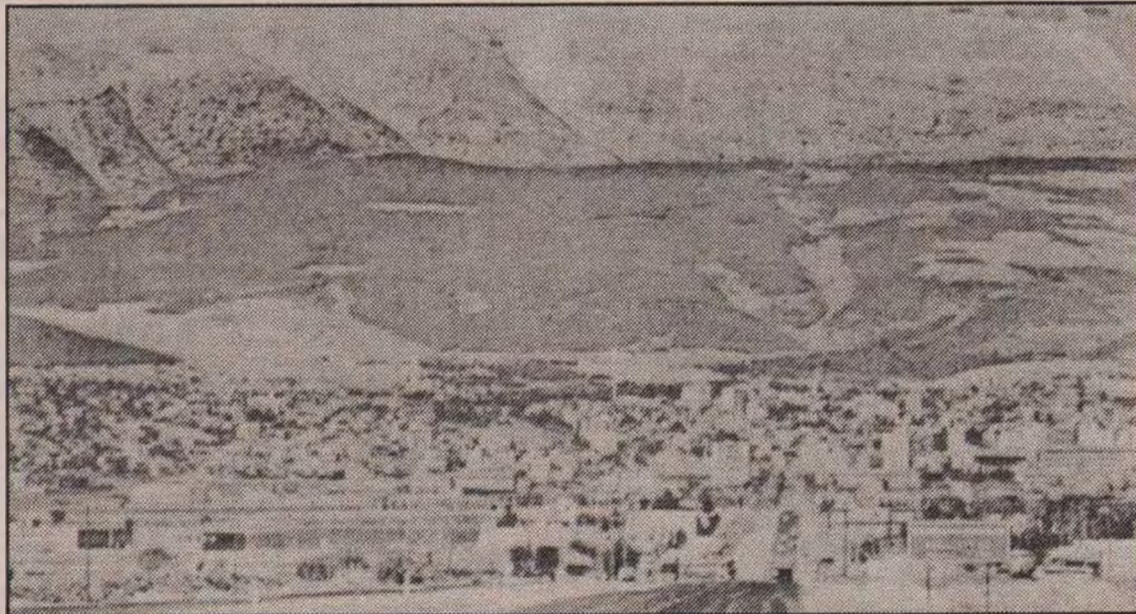
Li Êrdima Mereşê, ji ber tora av, çem û rûbarên fireh, gelek geli û newal ji hene. Ji ber van geli û newalan, li gelek deran axê Êrdimê qelişîye û perçe bûye. Newala pêwîsttir, Newala Ceyhanê ye. Newala Ceyhanê, di Deşta Mereşê de vebûye. Li derdorên gundê Kuşçu ev newal derdikeve derveyî axê Êrdima Mereşê. Newala pêwîst a duwemîn ji, Newala Aksu ye. Ev ji, ji kendalên Çiyayê Engizêkê destpêdike. Li Deşta Mereşê, xwe digihîne Newala Ceyhanê û xwe pê ve girêdide.

Deşta Elbistanê: Dikeve bakurê Êrdima Mereşê. Ev deşt, di navbera çiyayên zû bi zû û hesanî rê nadin, asê bûye. Ji ber ku, li çiyayên ku derdorên deştî zivirandine gelek dibare, ev barin bûye sedema bi xêr-û berbûna deştî. Dirêjahiya deştî bi qasî 50 kilometran e. Firehî ji, 20 kilometran dirêj e. Bilindahî, di navbera 1.100 û 1.150 metran diguhure. Li vî deştî genim, ceh, mîsir û pincarê şekirî dihe hilanin.

Deşta Mereşê: Ev deşt li başûrê Êrdimê cih digire. Bilindahiya deştî di navbera 800 û 1.000 metran diguhure. Deşt, di navbera Çiyayê Çemenan û Çiyayê Axirê de asê bûye. Dirêjahiya deştî 40 kilometre û firehî ji 20 kilometre ye.

Deşta Goksun: Ev deşt, dikeve bakurê-rojavayê Êrdima Mereşê. Bi avê Rûbarê Goksun dihe avdan. Bilindahî di navbera 1.000 û 1.500 metran diguhure. Dirêjahî 30, firehî ji 20 kilometre ye. Deşta Goksun bi çiyayî hatiye zivirandin.

DÛMAHÎK
DI HEJIMARA PÊŞÎN DE

Dimenek ji navenda bajarê Mereşê...

şê ji xwe re kirine ciheki danîşvaniyê. Ev doman, dikeve navbera salên 1650 û 1460'an (Berî zayînê). Ji kavi û berhemên diroki yê li derdorên Girê Reş (Karahoyuk) navçeya Elbistanê hatine peyda kirin, eşkere dibe û dihe gotin, ku ev ji dema Hitîtan mane.

Piştî hilweşîn û rûxina împara-

Ereban bûye. Di vî domanê de Mereş şer û cengên giran ên xwîni nasiye, ku bi destê hêzên li dûv doliwgeriyê bûn, hatibûn amade kirin û derxistin. Bi taybetî şerên tund ên di navbera Erebi û Bizansiyan de, li deverê bûne sedema kaviybûnêka mezin. Ji ber vî yekê ji car-caran gelê Êrdimê neçare maye, ku cihên xwe yê rûniştinê vala bike û

lûk (Entab) û Edene ve hene.

Erdên Mereşê, ji çiyayên berdewamên Torosên Başûr û ji deştên nizm ên di navbera van çiyayî de çêbûne. Erdên Êrdimê, xwediyê toreya çem û rûbarên berfireh in. Ev çem û rûbar ji hinde geli û newal çêkirine. Bi çêbûna geli û newalan, erdên Êrdimê bi dijiwari qelişîne û perçe bûne. Li ser

KURDISTAN DI RIYA RAPERÎNÊ DE BERXWEDAN

HER TIŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

Raman ji Berxwedan

Celal Talabanî ji Frense çî hevî dike?

Hinde berpirsiyarên hêzên otonomîxwaz ên başûrê Kurdistanê di bin serokatîya C. Talabanî de, roja 19'ê Êlûnê çûn Frense û hevdişîyê bi berpirsiyarên Frensi re çêkirin. Tevli Celal Talabanî, Samî Abdurrahman, Dr. Mahmut Osman û Muhsin Dizeyê ji hebûn.

Weke di hê zanin, bi destpêkirina aloziya Xeliçê, Talabanî bi lez çûbû Emerîka ji û hinde hevdişîyê çêkiribû. Lê ji ber xebatên Tirkîyê nekarîbû tiştekî bi destê xwe ve bine. Lewma vê carê ji serî dide Frense.

Hêzên otonomîxwaz ên başûrê Kurdistanê ji Frense xwestin, heke ji ber aloziya Xeliçê konferanseke herêmi çêbibe, Kurd ji neyin ji bir kirin. Frense ji, em vê daxwazê bi "fehmanî"(!) dinirxînin, gotiye.

Ev tişt hate bihistandin, lê diyar e, ku armanc ne ev bû. Em bawer dikin, ku hêzên otonomîxwaz ji Frense xwestine, ku hima xwe deyne ser pêşveçûnê li êrdimê û leşkeran bişîne herêmê. Talabanî ji Emerîka destevala vegeiriyabû. Ji deriyekê berdan wî, niha çû ber deriyekî dinê. Lê belê em tev dizanin, pêşengên Talabanî ev bû bêhtirî sed salan e, her vê politikayê dimeşînin, lê her carê tenê hinek nesihetan standine. Em dibêjin, hema carekê Mam Celal bine bira xwe, ku vegere ser rastiya gelê Kurd!

Li şûna ku mirov piştî xwe bide hima madê a gelê Kurdistanê û bi vi awahi têkoşîna rizgariya netewî bilind bike û bi daxwaza serxwebûn û azadiyê derkeve rê, hêzên me yên otonomîxwaz diçin destên xwe li ber wan hêzên împeryalist vedikin, ku ji perçe- û deşîkirina Kurdistanê berpirsiyar in. Em dibînin ku ev hêzên otonomîxwaz, wê çendê serxweve çûne û xurifîne, ku li Parisê dibêjin, "Me Kurdan, ji cengê û qirkirîna gelek kîşandîye, êdî em bawerîya xwe bi dialogan dihejin." Em êşkere dibêjin, bi vê rewşa xwe hebûna netewê Kurd û yekîtiya tevgera netewî, her weha berjewendiyên gel ên bîngêhî, mîna hiçekê ji xwe re dihesibînin!

Gelê Kurdistanê bi saya bûyerên heya niha jiya ye, bi taybetiyên rast ên hêzên ve nolê ji baş serwest bûye. Di kesbûna van hêzan de gelê Kurd, ji xwesparî û hevxeberkariya xulamî nefret dike. Heya, ev meyl û rêdariya van hêzan li jêrî xulamîyê ye jî. Gelê Kurdistanê tu caran destûr nade, ku hêzên împeryalist bikaribin, di şereki li Rojhilata Navîn de, wî bikaranin. Gelê Kurdistanê biryara xwe daye, ku têkoşîna serxwebûn û azadiyê bêhtir bilind bike û ber bi rizgariya xwe ve here. Her kesek û hêzek bila baş dên û bala xwe bidin vê piroziya gelê Kurdistanê!

Şerê rizgariya netewî ku li bakurê Kurdistanê di bin rêberîya PKK de di hê ajotin, pîvanekî berçavî ye ji vê hêdariya gele me re. Ev şer, ji bo rizgariyê garantiya tenha û bi serê xwe tenê ye. Hêzên otonomîxwaz, bi politikayên xwe yên vir û wir ve, nikarin xwe bigihînin çî encamêkê. Em dibêjin wan, dev ji vi karê xwe berdin û vegerin ser derfetên Kurdistanî! Şerê rizgarî û yekbûnê li dijî dagirkerên hov û piştigirtên wan ên împeryalist bilind bikin! Heke hûn vê nekin, li hemberê gelê Kurdistanê, hûnê bikevin nava rewşeke herî bi lanet. Divî hûn vê baş bizanibin, û dev jê berdin, ku hûn destên xwe ji împeryalistan re vekin û hevîyan ji van hêzên dirinde bikin!

Hêzên împeryalistên rojava kîjan mafên mirovî diparêzin?

Dewleta Tirk bi fermî danezane kir, ku li Kurdistanê rewşa cengê heye û mafên mirovan bi tevayî hatine rakirin. Dewleta Tirk vê biryarê niha da bihistandin, lê ev deh sal in, ev tişt bi diwarî dibûn. Pêşemî ji sala 1984'an vir ve, tiştên dibin, bi hejmartinê naqedin. Çî hovîtiyek were bira mirovan bi destê dewleta Tirk bûye. Ev bi dîzi ji nedihatî kirin.

Kin were gotin, li Kurdistanê azadiya heywanan heye lê azadî ji bo mirovên Kurd tune ye. Kî vê rastiye nezane? Ma gelo hikûmetên dewletên rojava vê nizanin? Çawa! Lê ji bo wan pîrsa mafên mirovan tenê elastîkî ye. Hema bila berjewendên wan ên monopoli bimeşin, bes e!..

Gava dewleta Tirk perçiqandina mafên mirovan digihîne bandevan, her carê piştî xwe dide dostên xwe yên rojava. Rastî ew jî ve xizmeta xwe di avê de nebirin! Lê belê em tev dizanin, di pîrsa mafên mirovan de peymanên navnetewan hene. Ev peyman cudahî di navbera nijad, netew, reng, raman, bawerî û welatan de napejirînin. Hemû welatê peymanê xistîne zagonên xwe yên bîngêhî jî. Lê gava pîrs di hê ser Kurdistanê û gunehkar ji dewleta Tirk be, humanistîya dewletên rojava jî, hema li wê derê dawî dibe.

Em dev ji van hikûmetan berdin. Ma gelo "Rêxistina Azadiyê ya Navnetewan", "Koma Şopandinê ya Helsinki", "Komisyona Mafên Mirovan", "Komîteya Şopandîna Demokratîyê" û saziyên negirêdayê çî hikûmetekê, ka ev çî dikin! Bêdengîya van saziyan çî ye, çî armanc dike? Rastî, ma ev ji girêdayê hikûmetan in?

Em dipîrsin: Di şereki de du alî hene. Aliyek eve dewleta Tirk e û êşkere, bi rengekî fermî (resmî) rewşa xwe danezane dike. Ma gelo aliye din kî ye? Heke şerek û du alî hebin, ma herdu alî ne mecbur in, ku qanûnên şer binin ber çavên xwe? Çima dewleta Tirk êrişê sivilan jî dike, hûn dengê xwe demaxînin? Birindaran dikuje hûn xwe kehr û lal dikin? Çiye gava dili (hêşîr) bîn şikence kirin?

Rejîmên dewletên rojava, ku di her delîvekê de behsa demokrasi û mafên mirovan dikin, çima li hemberê Tirkîyê tiştekî nabêjin? Em careke dinê berpirsiyariya wan, li derbarê berpirsiyariya wan li hemberê mirovatiyê, dihejin bira wan!

Bila dewleta Tirk a dagirker û faşîst ji bizanibe: kî bayê bide çinandin, wê bahozê biçîne. Daxwaza mafê netewê me, ku bi hişkî hişyar dibe, nikare were rawestandî. Gelê Kurd, li hemberê hovîtiyê, wê dengê xwe bi awazî û xurtîr ji heya niha bilind bike.

Gelê Nisêbînê deriyên fîrotgehan dîsa anî xwarê / Serhildanên li Kerboran û Cizîra Botan tenê bi dagîriya leşkerî karînin werin rawestandî / Li Êlîhê di şîna şervanê şehîd Mehmet BÎLEN de bi kêmasî 4.000 welatparêz meşîyan / Gundîyên Şîrîşê rîya Qilaban û Şîmexê bi barîkatan girtin

- "Koma Livbazîyan" a bi navê "Şehîd Mahmut TANRIKULU" li bajarê Amedê avêt ser qereqola polîsan. Qereqol zivirî kavilekî. Gelek polîs hatin kuştin.
 - Li derdorên Kato û Hozê navçeyê Qilaban û Çiyayê Cûdî navçeyê Şîmexê şerên mezin. Li Çiyayê Cûdî 30 serbaz hatin kuştin.
 - Êrîşek çû ser navçeyê Nurxakê. Avahiyên leşkerî ketin ber rokêtan.
 - ARGK, li navçeyê Pazarcîkê dafek li pêşîya yekênîyeka leşkerî veda.
 - ERNK, li Amed, Êlîh, Nisêbîn, Cizîra Botan, Kerboran û gelek bajar û navçeyên din belavokan belav kir.
 - Li Nisêbînê sîxurek (ajane), li Muksê navçeyê Şaxê û gundê Terhême navçeyê Dihê jî sê "parêzkarên" cehş hatin kuştin.
 - Di navbera Cizîra Botan û Nisêbînê de, li ser rîya bi navê E-24, Pîra Seqanê bi bombeyekê hate flandî.
 - Li navçeyê Wêranşar bajarê Meledî livbaziyeke sabotajê ya jêhatî çû ser trênekê, ku navgînên leşkerî barkiribû. Çend vagonên trêne hatin şewitandin.
 - Li Pazarcîkê sazîyeka daristanan ji aliyê pêşmergeyan hate şewitandin.
 - ARGK, rîya Şîmex û Dihê, rîya Qilaban û Elkê, û rîya Çewlîkê birî.
 - ARGK êrîş bir ser qereqolên Kotranîs, Hemkan, Dara Hînê, Kalîk û Golê.
 - Li Nisêbînê gundê Tînatê navgîneke dijîmin ji ser mayînekê derbas bû.
- Di encama peqînê de 11 serbaz mirin.
- Li Şîmex, Şax, Payîzava, Xana Hewêl û Qilabanê şer di navbera pêşmergeyan û dagîrkeran de derketin. Du serleşker û 50 serbaz mirin.
 - Li Qazîzmanê pêşmerge dibistanekê şewitandin. Di dafêke pêşmergeyan de jî, polîsek, sê endamên komên xweser û sê serbaz hatin kuştin.
 - Di livbaziye li Qilaban, Elkê, Şîmex, Dih, Alêkan, Derzela, Rêzk, Golê, Dengîzan û Osyanê de 20 "parêzkar", sîxur, glîfkar û polîsek hatin kuştin.
 - Li Bafê navçeyê Hêzêxê gundî li hemberê serbazên dagîrkeran li ber xwe dan. Gundîyên Jîyanîşê jî li Qilaban meşî.

► Di şerên cihêreng de, ku li Amed, Nisêbîn, Kerboran, Xîzêr, Dara Hînê, Pazarcîk, Ereban, Çolamêrg, Îslahiye, Şax û Qilabanê derketin, 33 têkoşerên ARGK di berxwedanên lehengî de şehîd ketin û têkoşerek jî birîndar kete destê dijîmin.

AMED (DIYARBEKIR): Şeva ku 1'ê Êlûnê bi 2'ê Êlûnê ve girêdide, dora saet 21'an, li taxa bi navê Balîkçîlarbaşı bajarê Amedê, êrişeke pêşmergeyan çû ser qereqola polîsan a bi navê Fatîh Paşa. Ev êriş, ji aliyê komeke gerîllayên ARGK a bi navê "Koma livbaziyan a şehîd Şêx Mahmut TANRIKULU" hate pêkanin. Di dema êrişê de li pêşîya deriyê

qereqolê sê polîs nobedê digirtin. Pêşmerge hersê polîsan ji dan ber berikên xwe. Dîdo ji wan li cihê bûyerê mirin. Yekî ji rakirin nexweşxaneyê û paşê ew jî li wir mir. Pêşmerge dest ji danin ser çekên polîsên hatin kuştin. Çekeya bi navê MP-5 tevli xwe birin.

Piştî êrişê pêkhati, weke gava duwemin, du pêşmerge ketin hundirê qere-

qolê. Hemû polîsên di hundirê de dan ber berikên xwe. Gava ji avahiya qereqolê derketin der ve jî, bûjenên agirî li şûn xwe avêtin û avahi dan ber agirîyê dijwar.

Têkoşerên ku wê êrişê pêkanibûn bi lez, lê bi dorê, tevli bangîna sloganan xwe ji qereqolê paşê dûr xistin. Du polîsên nehatibûn kuştin, di kolanan Dûmahîk di rûpela 23'an de